

Riaona

Marooro n te Maungatabu ni Kabuta

Beretitenti Nelson E Kaungia aika
Itiaki bwa A na Ongo iron te Uea.

Beretitenti Nelson E Anga
te Katanoata n te Kauabubua
n Ririki iaon Kaokan Bwai

Te Ekaretia e Butimwaea
Kabonganaan te Kanikina
are e Katuruturua Nnen
te Tia Kamaiu i Nuukan
Ana Ekaretia.

Kamatoakiia Taan Kairiiri n
te Itingaun ao Beretitenti
n te Reirei n Tabati ni Kabuta
aika a Boou

8 Tembora aika a Boou a
Katanoataaki

Ibukin te Kantaninga Aei,
iroun Yongsung Kim

*“Ti uringnga, tina uringnga n tainako,
korakain Kristo ao matena ni kaboi ara
bure, ao ti bukamarua te Tabati ae moan
te kakaawaki anne, ana bong te Uea, are
E uti iai man te mate. Ibukin Mangautin
Iesu Kristo, Kaokan Bwai iai nanona,
maiura n rabwata iai nanona, ao ni bon
tokina rikira n te maiu aei bon iai bukina.”*

Unimwaane D. Todd Christofferson man te
Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman,
“Tibwauaa te Rongorongo ni Kaokan Bwai
ao te Mangauti,” 113.

Te Tetera ni Moaningabongin te Kaonobong

- 6 Te Rongorongo ni Kaukuki
Beretitenti Russell M. Nelson
- 8 Tariu, Tiaki Tina Waki n te Mwakuri
ae Rangī ni Kakawaki?
Beretitenti M. Russell Ballard
- 12 Kakororaon te Motikitaeka ae
Raoiroi
Unimwaane James R. Rasband
- 15 Te Nakoa ae te Kabanea ni
Kakannato
Joy D. Jones
- 18 Ururing n te Maiu n Tamnei aika
Kakukurei
Unimwaane Neil L. Andersen
- 23 Ni Matoa i Nanora
Douglas D. Holmes
- 27 Tataro n te Onimaki
Beretitenti Henry B. Eyring

Te Tetera ni Bwakantain te Kaonobong

- 30 Kamatoakiia Mataniwi ni Kabuta n
te Kateibai, Itingaun n te Aono, ao
Aobitia ni Kabuta
Beretitenti Dallin H. Oaks
- 31 Ana Ribooti te Oteta n Tararua
ibukin te Ekaretia, 2019
Kevin R. Jergensen
- 32 Rokon ana Boki Moomon
Unimwaane Ulisses Soares
- 36 Nakomai Nakon Kristo—Maiuakina
aroia Aika Itiaki ni Boong aika
Kaitira
Unimwaane John A. McCune
- 38 Te Tia Kakoaua ae Maiu iroun te
Kristo ae Maiu
Bitiobi Gérald Caussé
- 41 Iangoa Raoiroin ao Korakoran te
Atua
Unimwaane Dale G. Renlund
- 45 Mwaakan ana Boki Moomon N
Rairiia aomata
Unimwaane Benjamin M. Z. Tai
- 48 Te Koburake n Ran ae Tamaroa ni
kaitarai Taai aika A na Roko
Unimwaane Gary E. Stevenson

Te Tetera n Tairikin te Kaonobong

- 52 Otanna ao Areruia—Iesu Kristo ae
Maiu: Te Kabanea ni Kakaawaki ni
Kaokan Bwai ao te Itita
Unimwaane Gerrit W. Gong

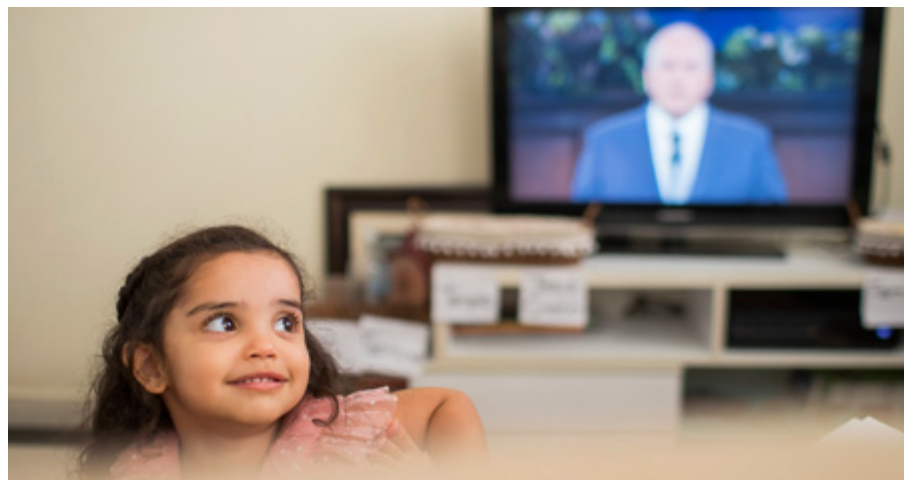
- 56 E kanga te Nakoanibonga ni
Kakabwaia te Roronrikirake
Laudy Ruth Kaouk
- 58 E kanga te Nakoanibonga ni
Kakabwaia te Roronrikirake
Enzo Serge Petelo
- 60 Katiteuanaaki ni Kakoroan Nanon
Ana Mwakuri te Atua
Jean B. Bingham
- 66 E na Rimoara
Beretitenti Henry B. Eyring
- 69 Te Nakoanibonga ae te
Merekitereka ao Kiing
Beretitenti Dallin H. Oaks
- 72 Kaukakin Karawa ibukin te Buoka
Beretitenti Russell M. Nelson

Te Tetera ni Moaningabongin te Tabati

- 75 Kakoroan nanon te taetae ni
Burabeti
Unimwaane Ronald A. Rasband
- 78 Bwa a Na Noori
Bonnie H. Cordon
- 81 Te Kantananga ae Tamaroa man
Kororaoui
Unimwaane Jeffrey R. Holland
- 84 E Riari Te Auti Aei ni Kateaki Nakon
Arau”
Unimwaane David A. Bednar
- 88 Ongō Irouna
Beretitenti Russell M. Nelson
- 92 Takaruaea Hosanna
Beretitenti Russell M. Nelson

Te Tetera ni Bwakantain te Tabati

- 93 Te Babaire ae Korakora
Beretitenti Dallin H. Oaks
- 96 Te Kakabwaia n Teimatoan te
Kaotiiti Nakoia Burabeti ao Ara
Kaotiiti ni Kairi Maiura
Unimwaane Quentin L. Cook
- 101 Kakaeen te Tabo ni Katantan man
Angibuakan te Maiu
Unimwaane Ricardo P. Giménez
- 104 Nakomai ao Kaaina
Unimwaane Dieter F. Uchtdorf
- 107 Mweenga aika Tamaroa
Unimwaane L. Whitney Clayton
- 110 Tibwauan te Rongorongo ibukin
Kaokan Bwai ao te Mangauti
Unimwaane D. Todd Christofferson
- 114 Waaki Nako inanon te Onimaki
Beretitenti Russell M. Nelson
- 64 Maungatabu ni Kabuta ao Aobitia
ni Kabuta n Ana Ekaretia Iesu
Kristo ibukiiia Aika Itiaki ni Boong
aika Kaitira
- 116 Ribooti iaon te Ware, 2019
- 117 Rongorongon te Ekaretia
- 127 *Nakomai, Iriirai*—Kamatebwai man
Rongorongon te Maungatabu ni
Kabuta

São Paulo, Brazil

Te ka 190 ni Maungatabu ni Kabuta ni Katoa Ririki

Te Tetera n Moaningabongin te Kaonobong, Eberi 4, 2020

Ae Kairia: Beretitenti Dallin H. Oaks
Tataro ni Kaukuki Iroun
Unimwaane Richard J. Maynes
Tataro ni Kainiin Iroun Michelle Craig
Katangitang mairoun te Tabaenako Kuaea n te Tembora Tikuea: "Awake and Arise," *Hymns*, no. 8; "The Morning Breaks," *Hymns*, no. 1, arr. Wilberg; "It Is Well with My Soul," Spafford and Bliss, arr. Wilberg; "Come, Ye Children of the Lord," *Hymns*, no. 58; "Joseph Smith's First Prayer," *Hymns*, no. 26; "Come, Thou Fount of Every Blessing," Robinson/American folk melody, arr. Wilberg.

Te Tetera ni Bwakantain te Kaonobong, Eberi 4, 2020

Ae Kairia: Beretitenti Henry B. Eyring
Tataro ni kaukuki: Milton Camargo
Tataro ni kainiin: Unimwaane Rubén V. Alliaud
Te Katangitang iroun te Taebenako Kuaea n te Tembora Tikuea: "High on the Mountain Top," *Hymns*, no. 5, arr. Wilberg; "As I Search the Holy Scriptures," *Hymns*, no. 277, arr. Murphy; "Rejoice, the Lord Is King!" *Hymns*, no. 66; "Redeemer of Israel," *Hymns*, no. 6, arr. Wilberg.

Te Tetera n Tairikin te Kaonobong, Eberi 4, 2020

Ae Kairia: Beretitenti Dallin H. Oaks
Kaukuki n tataro: Unimwaane Kyle S. McKay
Kainiin n tataro: Cristina B. Franco
Katangitang mairoun te Tabaenako Kuaea n te Tembora Tikuea: "Let Zion in Her Beauty Rise," *Hymns*, no. 41, arr. Kasen; "Lead, Kindly Light," *Hymns*, no. 97, arr. Wilberg; "I Am a Child of God," *Hymns*, no. 301; "Hark, All Ye Nations!" *Anene n Taromauti*, no. 264, arr. Wilberg.

Te Tetera n Moaningabongin te Tabati, Eberi 5, 2020

Ae kairia: Beretitenti Dallin H. Oaks
Kaukuki n tataro: Unimwaane Brook P. Hales
Kainiin n tataro: Unimwaane Peter M. Johnson
Katangitang mairoun te Tabaenako Kuaea n te Tembora Tikuea: "Truth Eternal," *Hymns*, no. 4; "How Firm a Foundation," *Hymns*, no. 85, arr. Wilberg; "This Is My Beloved Son," *Children's Songbook*, 76, arr. Cardon; "Now Let Us Rejoice," *Hymns*, no. 3; "Israel, Israel, God Is Calling," *Hymns*, no. 7, arr. Wilberg; "Hosanna Anthem/The Spirit of God," Stephens and *Hymns*, no. 2, arr. Stephens.

Te Tetera ni Bwakantain te Tabati, Eberi 5, 2020

Ae Kairia: Beretitenti Henry B. Eyring
Kaukuki n tataro: Unimwaane Kevin R. Duncan
Kainiin n tataro: Unimwaane Lynn G. Robbins
Katangitang mairoun te Tabaenako Kuaea n te Tembora Tikuea: "Praise to the Man," *Hymns*, no. 27, arr. Wilberg; "The Day Dawn Is Breaking," *Hymns*, no. 52, arr. Murphy; "I Know That My Redeemer Lives," *Hymns*, no. 136; "We Thank Thee, O God, for a Prophet," *Hymns*, no. 19, arr. Wilberg.

* Katangitang ni katoai tetera nako, iaan aia kaetieti taan kairiiri aika kakaokoro ao ni kaotia taan katangitang n te aokan aika kakaokoro, a kaman raweaki; te anene ni kainiin e raweaki man te Tabaenako Kuaea ao onoman riki te kuaea mai Accra, Ghana; Mexico City, Mexico; Seoul, South Korea; São Paulo, Brazil; Frankfurt, Germany; ao Auckland, New Zealand.

A Tauraoi Maroro ibukin te Maungatabu

Ni karekei maroro ibukin te maungatabu ni kabuta n te aonraain inanon taetae aika mwaiti, nakon conference.lds.org ao rinea te taetae. A tauraoi naba maroro iaron te Gospel Library

mobile app. N ae kabuta inanon onoua te wiiki imwiin te maungatabu ni kabuta, te witeo n te Taetae n I Matang ao te rawebwana ni buoka aron te ongoraa a tauraoi n te tienta n tibwatibwa. Te rongorongon iaron te maungatabu ni kabuta n teina ae kona n uki ibukia membwa ake aki toamau e tauraoi n.ChurchofJesusChrist.org.

Iaon Tinanikuna

Mai moa: Tamnei te Moan Kaotioti iroun Dan Burr
Mai buki: Tamnei iroun Mason Coberly

Tamnei te Maungatabu

Tamnei i Salt Lake City a raweaki iroun Cody Bell, Janae Bingham, Mason Coberly, Weston Colton, Brian Nicholson, ao Leslie Nilsson. Rakan tamnei iroun Alexandre Borges, Mark Brunson, Nicolas Serey Bustamante, Annette Campbell, Karisa Creer, Cathie Frost, Alejandro Gutierrez, Natalia Hepworth, Korene Knight, Ashlee Larsen, Bruno Lima, Ashley Malili, Melanie Miza, Kendrick Navarro, Arteh Odjidja, Veronica Olson, Alaine Palmer, Melanie Porter, Jonas Rebicki, Mark Romesser, Elizabeth Thompson, Chung Ho Tsai, Emily Utykanski, Marco Vargas, Christopher Walker, Dave Ward, Jonathan Wing, Justin Wright.

West Jordan, Utah, USA

**MEEI 2020 WAORIUM 23 NAMBWA 3
RIAONA 16720 859**

Ana maekatiin Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiaa Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira ni Kabuta te Aonaaba

Te Moan Beretitenti: Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, Henry B. Eyring
Te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman: M. Russell Ballard, Jeffrey R. Holland, Dieter F. Uchtdorf, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson, Dale G. Renlund, Gerrit W. Gong, Ulisses Soares

Eteta: Randy D. Funk

Aetuwaitia: Becky Craven, Sharon Eubank, Cristina B. Franco, Walter F. González, Larry S. Kacher, Jan E. Newman, Adrián Ochoa, Michael T. Ringwood, Vern P. Stanfill

Manatia n Tarekita: Richard I. Heaton

Tarekita n Ana Maekatin te Ekaretia: Allan R. Loyborg

Manatia n te Bitineti: Garff Cannon

Manatia n Eteta: Adam C. Olson

Kaouman ni Manatia n Eteta: Ryan Carr

Te Tia Ibuobuoki n te Boreti: Camila Castrillón

Koroboki ao Etetanakia: David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flitton, Garrett H. Garff, Jon Ryan Jensen, Aaron Johnston, Charlotte Larcabal, Michael R. Morris, Eric B. Murdock, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M. Romney, Mindy Selu, Lori Fuller Sosa, Chakell Wardleigh, Marissa Widdison

Te Tarekita n te Korobanna: Tadd R. Peterson

Korobanna n anai nano: Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, Mandie Bentley, C. Kimball Bott, Thomas Child, Joshua Dennis, David Green, Colleen Hinckley, Eric P. Johnsen, Susan Lofgren, Scott M. Mooy, Aleni Regehr, Mark W. Robison, Nicole Walkenhorst

Koteineita n te Intellectual Property: Collette Nebeker Aune

Manatia ni Karaobwai: Ammon Harris, Jane Ann Peters

Karaobwai: Ira Glen Adair, Julie Burdett, José Chavez, Bryan W. Gygi, Ginny J. Nilson, Marrison M. Smith

Manga boretiakina: Joshua Dennis, Ammon Harris

Tarekita n te Boreeti: Steven T. Lewis

Tarekita n Tibwatibwa: Nelson Gonzalez

Aetureti n te meeri: *Riaona*, Fl. 23, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0023, USA.

Te *Riaona* (te taeka n Ana Boki Moomon nanona bwa te "kambwati" ke "te tiakairi") e boretiaki n te taetae n Albanian, Armenian, Bislama, Bulgarian, Cambodian, Cebuano, Chinese, Chinese (kabebetaki), Croatian, Czech, Danish, Dutch, English, Estonian, Fijian, Finnish, French, German, Greek, Hungarian, Icelandic, Indonesian, Italian, Japanese, Kiribati, Korean, Latvian, Lithuanian, Malagasy, Marshallese, Mongolian, Norwegian, Polish, Portuguese, Romanian, Russian, Samoan, Slovenian, Spanish, Swahili, Swedish, Tagalog, Tahitian, Thai, Tongan, Ukrainian, Urdu, ao Vietnamese. (Tain rairakia e kaokoro n te aba teuana ma teuana.)

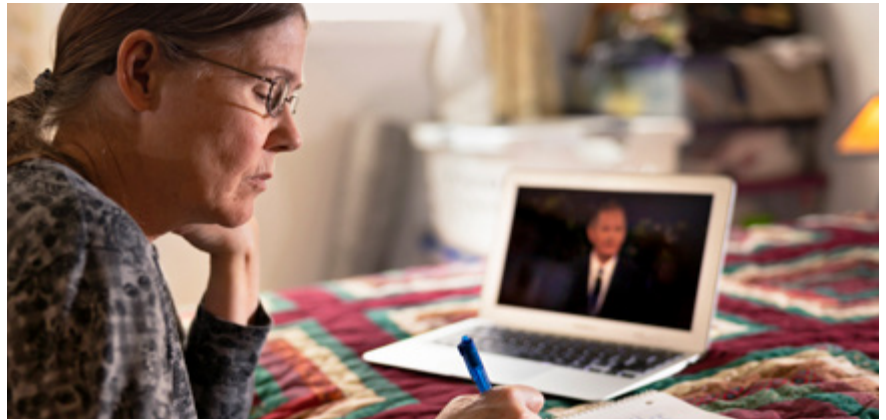
© 2020 iroun Intellectual Reserve, Inc. A bane n tauaki mwiin taian kariaia ibukin katootongana. Boretiaki n te United States i America.

Rongorongon Kariaiakana Katootongana: Ma tii ngkana tao e kaotaki, aomata a kona ni kaewei bwaai aikai man te *Riaona* ibukin oin kaimanoia, n aki kamanenaaki bwa te bwai ni karekewane (n raonaki ma nako n te Ekaretia). Te kariaia aei e kona ni kamaunaaki n te tai ae aki ataaki. Korotamnei a na aki kona ni katotongaki ngkana iai tuua ake a kaotaki n aron taekan te korobanna. A riai titiraki ibukin karekan katootongana ni koreaki nakon Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., Fl. 13, Salt Lake City, UT 84150, USA; imeeri: cor-intellectualproperty@ChurchofJesusChrist.org.

For Readers in the United States and Canada:

May 2020 Vol. 23 No. 3 LIAHONA (USPS 311-480) Kiribati (ISSN 1096-5130), is published six times a year (January, April, May, July, October and November) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$4.00 per year; Canada, \$4.80 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address must be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Poste Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CFS (see DMM 507.1.5.2). NONPOSTAL AND MILITARY FACILITIES: Send address changes to Distribution Services, Church Magazines, P.O. Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368, USA.

Sandy, Utah, USA

Intekiti ibukiaa Taan Taetae

Andersen, Neil L., 18
Ballard, M. Russell, 8
Bednar, David A., 84
Bingham, Jean B., 60
Caussé, Gérald, 38
Christofferson, D. Todd, 110
Clayton, L. Whitney, 107
Cook, Quentin L., 96
Cordon, Bonnie H., 78
Eyring, Henry B., 27, 66
Giménez, Ricardo P., 101
Gong, Gerrit W., 52
Holland, Jeffrey R., 81
Holmes, Douglas D., 23
Jergensen, Kevin R., 31
Jones, Joy D., 15
Kaouk, Laudy Ruth, 56
McCune, John A., 36
Nelson, Russell M., 6, 72, 88, 92, 114
Oaks, Dallin H., 30, 69, 93
Petelo, Enzo Serge, 58
Rasband, James R., 12
Rasband, Ronald A., 75
Renlund, Dale G., 41
Soares, Ulisses, 32
Stevenson, Gary E., 48
Tai, Benjamin M. Z., 45
Uchtdorf, Dieter F., 104

Intekiti ibukin Atuun Rongorongono

Aine, 15, 60
Aki mamatam, 72
Ana Boki Moomon, 12, 32, 38, 45, 110
Ana Kakabwaia te Tamanuea, 56
Anga karea, 23, 110
Aran te Ekaretia, 72
Atam ao Ewa, 60
Atatai, 18
Babaire ni kamaiu, 69
Berita aika Tabu, 84
Bootaki n aine, 60
Burabeti, 1, 75, 88, 96
Bwainikirinaki, 8
Iesu Kristo, 6, 12, 36, 38, 41, 45, 48, 52, 66, 72, 78, 81, 84, 88, 93, 101, 104, 110, 114
Ikotakia te Bata are Iteraera, 66, 78
Iotebwa Timiti, 6, 8, 15, 18, 27, 32, 58, 60, 66, 75, 84, 88, 96, 101, 104, 110
Itita, 52
Kakabwaia, 58
Kakabwaia n te Nakoanibonga, 56
Kakaitau, 41
Kamatebwaia, 104
Kamatebwaian koroboki aika tabu, 107
Kantaninga, 81
Kaokan Bwai, 8, 15, 27, 52, 60, 66, 75, 81, 88, 93, 110, 114
Katauraoi, 6
Katiteuanaaki, 23, 60
Kiing, 69
Kimwareirei, 101
Koaua, 18, 32, 48, 69
Koroboki Aika Tabu, 88
Maaku, 6
Maiu n tamnei, 48, 107
Mataniwi n te Ekaretia, 30
Motikitaeka, 12, 69
Motiraoi, 12
Mwaaka, 27
Mwaane, 60
Mwakuri n te tembora, 52, 66, 81, 84, 114

Mweenga, 107
Nakoanibonga ae te
Merekitereka, 69
Nako n te Ekaretia, 96
N riki bwa ana reirei, 104, 107
Ootan Kristo, 78
Otenanti, 69, 84
Rairaki, 45
Rairannano, 23, 45, 104
Raoi, 6, 12, 36
Reitaki, 23
Rinerine, 23, 69
Rongorongon te utu, 84, 88
Taetae ni burabeti, 75
Tamara are i Karawa, 18, 41, 81, 88
Tataro, 27, 72
Te Kaaitara, 6, 8, 32, 36, 38, 56, 88, 93, 101, 107
Te Kaotioti, 15, 23, 88, 96
Te Kaotioti ae Onoti, 18, 88, 96
Te Katoto, 78, 110
Te kororoai, 58
Te Mangauti, 52, 93, 110
Te mare, 69
Tembora, 48, 56, 75, 88, 92, 114
Te Moan Kaotioti, 6, 8, 15, 18, 27, 92, 69
Te Mwakuri ni Kamaiu, 12, 38, 41, 52, 56, 93, 101
Te Mwakuri ni Kamaiu, 12
Te Mwakuri ni Mitinare, 27, 66, 75, 104, 110
Te Nakoanibonga, 15, 58, 60, 66, 84
Te Nanoanga, 12
Te Onimaki, 27, 48, 72, 101, 114
Te Rikirake, 107
Te Rikirake ae Onoti, 15, 45, 69
Te Tamnei ae Raoiroi, 88, 96
Te Tangira, 18, 23, 36, 81, 110
Te tituaraoi, 41
Te Toa are te Riao, 52
Te Utu, 69
Tiringaki, 8
Waaki ni Kairiiri, 23

Baika a Rine Tarakiia n te ka 190 ni Maungatabu ni Kabuta n te Ririki

Beretitenti Russell M. Nelson iai ana rongorongo ae moan te mataata n te maungatabu ni kabuta: “Ongo Irouna.”

“Ti na ukeuke, n anga nako ake ti kona, n ongo iroun Iesu Kristo, are e taetae nakoira rinanon mwaakan ao ana ibuobuoki te Tamnei ae Raoiroi,” e reirei Beretitenti Nelson.

Te kantaninga ibukin aei ao ni kabane maungatabu ni kabuta bwa a na buokira n ongo Irouna” (iteraniba 7).

N te maungatabu are e boboto iaon te Moan Kaotioti ao Kaokan Bwai, ti reireinaki bwa ti kona n ongo Irouna, n aron naba are e karaoia Iotebwa Timiti n te Buakonikai ae Tabu. Ni katobibiaiki mai imwiin te aoraki are e butinako ni kabuta te aonaaba are a rootaki iai mirion aomata, ti reireinaki bwa ti na ongo Irouna ibukin kawakinara inanon ara tai ni kangaanga. Ni waaki nako n tarai kanoan taai aika a na roko aika kakukurei ibukin te Ekaretia ao ibukira n tatabemaniira aika aomata, ti reireinaki bwa ti na kabooui ara konabwai n ongo Irouna ao n Iriiria.

Mwakuri n anainano aika mwaiti n Eberi 2020 n te maungatabu ae,” e taku Beretitenti Nelson, “. . . e kona ni kauarerekeaki man uoua taeka aika tabu: “Ongo Irouna.’ Ti tataro bwa kabotoan ami iango iaon Tamara are i Karawa, are e atong taeka akanne, ao iaon Natina te Tatangiraki, Iesu Kristo, baika a na ururingaki aika moan te kakawaki ibuakon aika kaotaki.”

Ngkai ko kamatebwai rongorongo n te maungatabu aei ao ukeuke n “n ongo, ni kakauongo nakon, ao ni

mutiakin ana taeka te Tia Kamaiu,” ko na karekea ana berita te burabeti ni kakoroaki nanona inanon maium ni “kanakoa te maaku ao ni karikirakea te onimaki” (iteraniba 114).

- Beretitenti Nelson e kabwarabwara te kanikina ae boou ibukin te Ekaretia n iteraniba 73.
- Beretitenti Nelson e kabwarabwara te katanoata iaon Kaokan Bwai n te iteraniba 91.
- Beretitenti Nelson e kaira te bootaki n taromauri ni kabuta te aonaaba n te iteraniba 92.
- Beretitenti Nelson e katanoatai waniuua tembora aika boou n te iteraniba 115.
- Reiakina riki rongorongona bwa ti na kanga ni buokiiia tabeman #HearHim at [HearHim.ChurchofJesusChrist.org](https://www.HearHim.ChurchofJesusChrist.org).

TAMNEI INANON TE BEEBWA AIO

Ti kataia ni karaoi maungatabu n tatabeua nako bwa te rongorongo rinanon tamnei ake ti boretiia. Ngkai maungatabu n tatabeua nako a rangi n onoti, tamnei inanon te beebwa aei e kaoti tabeua bwaai aika aki bati n ririiki ake a karaoaki n te maungatabu.

Ni karinan tamnei man te kanakobwana, ko na kunei tamnei man te Tembora Tikuea ae koro tamaroana (e ngae ngke akea kaaina ibukin te aoraki ae te COVID-19 ao te kateitei), n ai aron naba korobanna ake a irekereke ma Kaokan te euangkerio ao tamneia membwa ake a karini ake a ira waakin te maungatabu ni katobibia te aonaaba.

E. WETZEL IN ARAU, MAIROUN WALTER RANE

Iroun Beretitenti Russell M. Nelson
*Beretitenti n ana Ekaretia Iesu Kristo
ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira*

Taeka ni Kaukuki

*Ti na ukoukora, ni kawai nako are ti kona, n ongo
iroun Iesu Kristo, are e taetae nakoira rinanon
mwaakan ao ana ibuobuoki te Tamnei ae Raoiroi.*

Tariu ao mwaaneu, ti butimwai ngkami nakon ana maungatabu ni kabuta Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira Eberi 2020, iaan bukina ake kam atai, I tei imatami inanon te auti ni maungatabu ae akea kaaina!

I aki koaua raoi, ngke I berita nakoimi n te maungatabu n Okitobwa 2019 bwa te maungatabu ni kabuta n Eberi aei e na “ururingaki” ao n “aki mwanuokinaki,” bwa te taetae nakoia

kain te taromaui ae kee mwaitiia iaan 10 are e karika te maungatabu aei bwa e na aki kona ni mwanuokinaki *ibuku!* E ngae n anne n atakina ae kam ongora rinanon te kanakobwana ni bwaai aika maiu man te iti, ao aron tamaroan anaan te anene iroun te kuaea ae “It Is Well with My Soul,” e uota te rau ae korakora *nakon* tamneiu.

N aron ae kam ataia, te mwaiti n te maungatabu ni kabuta aei e tianaki bwa mwakoron ara kekeiaki n riki

bwa kaain te aonaba aika raoiroi ao ni karaoa are ti kona ni kauarerekea butanakon te COVID-19. Te aoraki aei iai mwiina ae korakora ni kabuta te aonaaba. E a tia naba ni bitii ara bootaki n Taromaui, mwakuri ni mitinare, ao te mwakuri n te tembora naba n te tai aei.

E ngae ngke kaetieti aikai a irekereke ma te man aoraki ae tiritiri, katakira ni maiura e raka riki nakon te aoraki are butanako aei. Kataaki n taai aika ana roko e kona n riki man te kabuanibwai, te urubekebeke n te aba, ke te uruaki n nano ae aki kantaningaki.

Ti na kanga ni kaitarai taian kataaki aikanne? E a tia te Uea n tuangiira bwa “ngkana kam a tauraui ao kam na aki maaku.”¹ Eng, ti kona ni kawakin ara tania n amwarake, n ran, ao ni mwane. Ma ae ti tebo kakawakiiia bon kainnanora ni kanoa oin ara autinikaikobwai n *tamneiu* te onimaki, te koaua, ao te kakoaua.

Te bwai ae kakawaki n te maiu aei bon ara katauraui ni kaitibo ma te Atua. Ti karaoa aei man ara kekeiaki ni katoabong n riki n ai aron ara Tia Kamaiu, Iesu Kristo.² Ao ti karaoa *anne* ngkae ti rairinanora ni katoabong ao ni karekea Mwaakana ni kaitiaki, ni kamaiu, ao ni kakorakora. Ngkane ti namakina te rau ao te kimwareirei ae teimatoa, ao inanon taai aika karina aikanne. Aio raui bukina ngkai e a tia te Uea n tuangiira bwa ti na tei n taabo aika tabu ao “n aki kamwaingaki.”³

Te ririki aei, ti kauringa te ka 200 n ririki n te bwai ae riki ae rangi ni kakawaki n rongorongon te aonaaba—are bon, kaotin te Atua te Tama ao Natina ae Tangiraki, Iesu Kristo, nakon Iotebwa Timiti. N tain kaotina are tii teuana anne, te Atua te Tama e kotea Iesu Kristo ao e taku: “Natiu ae Tangiraki te Uaei. Ongko Irouna!”⁴

Te kaumaki are e anganaki Iotebwa bon ibukira n tatabemanira. Ti na ukoukora, ni kawai nako are ti kona, n ongo iroun Iesu Kristo, are e taetae nakoira rinanon mwaakan ao ana ibuobuoki te Tamnei ae Raoiroi.

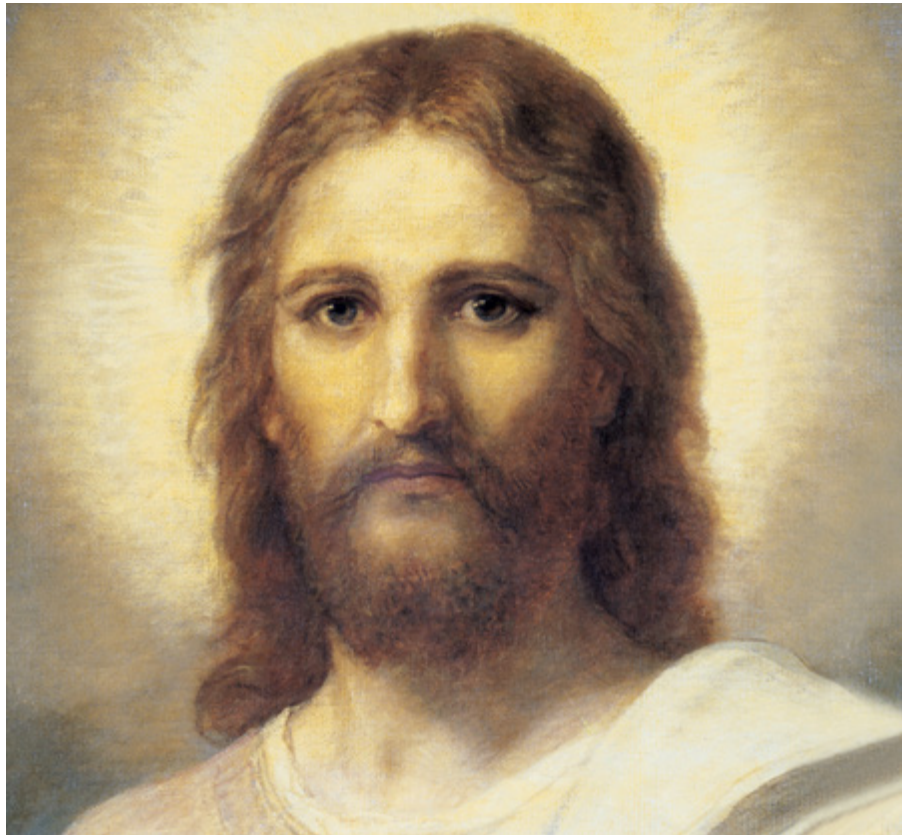
Te kantaninga ibukin te maungatabu aei ao ni kabane maungatabu ni kabuta bwa a na buokira n ongo Irouna. Ti a tia n tataro, ao ni kaoin ngkama bwa kam na tataro, bwa e aonga Tamnein te Uea ni korakora namakinana bwa ko aonga ni kona n ongo rongorongon ake e a tia ni kataui ibukimi te Uea—rongorongon ake a na uota te rau nakon tamneim. Rongorongon ake a na kamaiua nanom ae uruaki. Rongorongon ake a na buokiko ni kamataata am iango. Rongorongon ake a na buokiko n ata te bwai ae ko na karaoia ngkai ko waaki n taai ni kangaanga ao ni kataaki aikai ao aika ana roko.

Ti tataro bwa te maungatabu aei e na ururingaki ao n aki kona ni mwanuokinaki man rongorongon ake kam na ongoraei, katanoata aika onoti ake a na karaoaki, ao te taneiai are ko na kaoaki iai bwa ko na iria.

Te katooto, n tokin te tetere ni moaningabongin te Tabati, ti na kanakoa te nebonebo ni kabuta te aonaaba ngke n na kairia n te Takarua n Otanna ae Tabu. Ti tataro bwa e na riki aei bwa te kamataata n tamnei ibukimi ngkai ti katiteuanaki n te aonaaba n ara kakaitau nakon te Atua te Tama ao Natina ae Tangiraki man neboakiia n te kawai ae onoti aei.

Ibukin te taneiai ae onoti aei, ti kabonganai kawere aika mainaina man itiaki. Ma ngkana akea am kawere, ko kona n tii katiotioa baim. N tokin Takaruaean Otanna, kaain te taromauri ana raoniia kaain te kuaea n anenea “Tamnein te Atua.”⁵

Tariu ao mwaneu, te maungatabu aei e na bon rangin n tamaroa. Te

TAMNEIN KRISTO, IROUN HENRICH HOFMANN

ririki aei e na bon rianako tamaroana ngkai ti kabanea ara iango ma nanora ni koaua iaon te Tia Kamaiu ao Ana euangkerio ae kaokaki. Mwiin te maungatabu ae moan te kakawaki man teimatoa n te maungabu aei e na riki ngkana a bitaki nanora ao ni kabanea ara tai n ongo Irouna.

Kam butimwaeaki nakon te maungatabu ni kabuta n Eberi 2020! I ataia bwa te Atua, ae Tamara i Karawa ao

Natina, Iesu Kristo, a tabe ibukira. A na raonira rinanon tetere inanon uoua te bong aika mimitong aikai ngkai te kekeiaki ni kaniira riki Nakoia ao ni Karineia. N aran Iesu Kristo ae tabu, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAARI

1. Reirei ao Berita aika Tabu 38:32.
2. Taraa 3 Nibwaa 27:27.
3. Reirei ao Berita aika Tabu 87:8.
4. Iotebwa Timiti—Rongorongon 1:17.
5. *Anene n taromauri*, nambwa 24.

Curitiba, Paraná, Brazil

Iroun Beretitenti M. Russell Ballard
Te Beretitenti ni Bonomwi n te Kooram
n Abotoro n te Tengaun ma Uoman

Tiaki Tina Waakinako n te Mwakuri ae Rangi ni Kakawaki?

Ti riai n uringnga n taainako te bwai ae riki nakoia Iotebwa ao Hyrum Smith mai imwiin te bwai are a tia ni karaoia, n raonaki ma tabeman ake a kakaonimaki mwaane, aine, ao ataei, ni katea te Ekaretia.

Ko bati n rabwa, Beretitenti, ibukin te kaukuuki ae tamaroa. Tari ao mwaneu, 215 te ririki n nako. e bungiaiki te ataenimwaane nakoia Iotebwa ao Lucy Mack Smith i Vermont ni mwakoron te aba ae kinaki ae New England i meangimainiku n te United States.

Iotebwa ao Lucy Mack a kakoaua Iesu Kristo, a kamatebwai booki aika

tabu, a tataro ma nanoia, ao a mwakuri ma onimakinan te Atua.

A arana natiia te mwaane ae e a tibwa bungiaiki bwa Iotebwa Timiti te Teei.

Ibukin te utu ae Timiti, e taku Brigham Young: “Te Uea e ataa [Iotebwa Timiti], ao tamana, ao taman tamana, ao aia bakatibu rikaaki nakon Aberaam, ao mairoun Aberaam nakon

te ieka, man te ieka nakon Enoka ao mairoun Enoka nakon Atam. E a tia n taratara te utu anne ao te rara are e nako mai iai man te rara n utu nakon bungiaikin te mwaane anne. [Iotebwa Timiti] e a kaman katabuaki ngkoa n te maiu are akea tokina.”¹

N tangiraki irouia ana utu, Iotebwa te Teei e rangi n

irekereke ma tarina ae Hyrum, ae onoua ana ririki ngke e bungiaiki Iotebwa.

N Okitobwa ae nako, I tekateka irarikin atiibun te tabo ni kanaiai ae mena ni mweengaia ae uareke Timiti i Sharon, Vermont, n te tabo are e bungiaiki iai Iotebwa. I namakina ana tangira Hyrum ibukin Iotebwa ao n iangoia ngke e tautaua tarina ae uareke inanon baina ao n reireinna arona n nakonako.

Te Karo ao te Tina n te Timiti a rinanon taian kangaanga, ni kairoroaki bwa a na mwaing ma aia utu n tai aika a mwaiti imwaain ae a taenikai mai New England ao ni karaoa aia babaire ma te ninikoria ni mwaing nako maeao ae raroa n te titeiki ae New York.

Ibukin katiteuanaakia te utu aei, a tokanikai iaon taian kangaanga ao a bane ni kaitarai mwakuri aika a kabwaranano ao ni manga waakinana aroia mai moana iaon teubua te eka (0.4 km²) te aono ae onrake n te buakonikai i Manchester, ni kaan ma Palmyra, New York.

I aki koaua ngkana angira a ataa te kangaanga n te rabwata ao n te namakin are e reke irouia te utu ae te Timiti ni manga moan katean aroia n te tabo ae boou—ni kaitiaka te aba, uniki aroka ao te tawaana, katea te auti te kai ao tabeua te tabo ni man, mwakuri ni kabooaki, ao karaoi bwai ni boobwai n te mweenga ni kabonakoi n te taaun.

N te tai are a roko te utu i maeon New York, e mwaiti te ingainganano ibukin te aro—ae e ataaki n rongo-rongon Amerika bwa te Kauatai ni Korakora n te Kakaonimaki nakon te Aro.

N tain te kauntaeka aei ao te kanganga ae riki ibuakoia bootaki n aro, Iotebwa e rinanon te mii ni burabeti ae moan te kamiimi, ae e ataaki ngkai bwa Te Moan Kaotioti. Ti tekeraoi bwa iai

Buenos Aires, Argentina

aua mwiin rongorongo iaon te bwai ae e riki anne are N na taetae iaona.²

E koreia Iotebwa: “N tain te ingaingannano ae korakora aei [n te aro] au iango e bon kaungaaki n iangoia ma nanou ao te aki rau ae korakora; ma e ngae ngke au namakin a bon nano ao a nene n angin te tai, e ngae n anne I bon kararoaai man botaki aikai, e ngae ngke I ira aia botaki n taromauri n tabetai ngkana e reke taina. . . . [Ma] moan te korakora te mangaongao ao te bobuaka i buakoia aaro aika kakaokoro, n te aro are e a kangaanga n reke iroun te kairake n ai arou, ao n aki taneiai ma aomata ao bwaai, bwa e na motikia raoi bwa antai ae eti ao ae kairua.”³

Iotebwa e rairaki nakon te Baibara ni kakaea kaekaan ana titiraki ao ni wareka Iakobo 1:5: “Ngkana akea ana rabakau temanna i buakomi, ao e na butia te Atua, ae tituaraoi n angangania aomata ni kabaneia, ao n aki ngurengureakiniia; ao e na bon anganaki.”⁴

E koreia: “Akea te mwakoro ni kibu ni koroboki aika tabu ae roko ma te mwaaka ae korakora nako nanon te aomata nakon aei n te tai aei nako nanou. E tara n ae rin ma te mwaka ae korakora nakon namakin ni kabane i nanou. I karaua n iangoia ni kaokiokia.”⁵

E ataia Iotebwa bwa te Baibara akea inanona kaekaan ni kabane taian titiraki n te maiu; ma e reireiniia mwaane ao aine bwa a na kanga ni kunei kaekaan aia titiraki man te reitaki ae kaineti nakon te Atua rinanon te tataro.

E reitia: “Ngaia are, ni kaineti ma aio, korakoran nanou ni bubutia te Atua, I nakon te buakonikai bwa N na kataia. Bon te moaningabong ae e tamaroa, te bong ae raoi, ni moan tain bwebweraken aroka n te nga wanibubua ao uabwi.”⁶

N tai ae waekoa imwiina, Iotebwa e taku “[e tiku te] ota i aou [ao] I noriia uoman Aomata, ake raneaneaia ao mimitongia e aki kona ni kabwarabwaraaki, n tei n taarere i etau. Temanna irouia e taetae nakoiu, ni weteai n arau ao n taku, ni kotea are temanna— [Iotebwa,] *Aio Natiu ae Tangiraki. Ongo Irouna!*”⁷

E taetae te Tia Kamaiu: “Iotebwa, ae natiu, a kabwaraaki am bure. Nako ni kawaim, tou mwiin au tua, ao kawakin au tua. Noria, ngai Uean te mimitong. I tauraki ibukin te aonaaba, bwa ni kabane ake a kakooua arau a na karekea te maiu ae akea tokina.”⁸

E reitia Iotebwa, “N te tai are I okira arou, n te aro are I a kona n taetae, ngkanne I bubutia Aomata ake a tei i etau n te ota, enga i buakoia botaki n aaro ae eti.”⁹

E kauringnga: “A tuangai bwa aro ni kabane aki eti aia reirei ao bon akea mai buakoia ae kinaaki iroun te Atua bwa ana ekaretia ao abanueana. Ao . . . n te tai naba anne [I] a [tia] ni karekea te berita bwa bwaninin te euangkerio e na kaokaki n taai aika a na roko ao ni kaotaki nakoiu.”¹⁰

E koreia naba Iotebwa, “I nooria anera aika a mwaiti inanon te mii ni burabeti aei.”¹¹

N rimwiian te mii ni burabeti aei, e koreia Iotebwa: “E onrake nanou n te tangira, ao ni boong aika mwaiti I kona ni kukurei ma te kimwareirei ae moan te korakora. . . . E mena te Uea iririkiu.”¹²

E kaoti man te Buakonikai ae Tabu ni waakina ana katauraoi n riki bwa ana burabeti te Uea.

E a moanna naba n ataia Iotebwa tera are a tia n rinanona burabeti ake ngkoa—te totokoaki, te kakaitara, ao te bwainikinaki. E kauring Iotebwa n ti bwauakin te bwai are e a tia n nooria ao n ongo ma temanna te tia kabwarabwara are e nang kakaonimaki n te ingainganano ibukin aaro:

“I rangi ni kuba nako n arona; e aki ti karaoa au marooro ni kaakea manenana, ma e rangi ni ribaia, n taku bwa a bane n roko mai iroun te riaboro, bwa bon akea aekan bwaai aika mii ni burabeti ke kaotioti ni boong aikai; bwa bwaai aikai a bane n toki ma abotoro, ao bwa a na bon aki manga reke.

“E ngae n anne, I waekoa ni kunea bwa taekinan te karaki irou e kauekea te motikitaeka ae aki riai ni kaitaraai ae korakora ibuakoia taan onimaki n te aro, ao bon ngaia are a karika te bwainikirinaki ae korakora, are e reitinako n rikirake; . . . ao e bon tabangaki aio i buakoia botakin aaro ni kabane—a bane ni bonnana ni bwainikirinai.”¹³

Teniuu te ririki imwiina, n 1823, e a manga kaukaki riki karawa bwa mwakoron reitinakon Kaokan Bwai n ana euangkerio Iesu Kristo ni kabanean boong. E koreia Iotebwa bwa te anera ae arana Moronaai, e kaoti nakoina ao n taku “bwa iai au mwakuri ae N na karaoia . . . [ao bwa] iai te boki ae tau-naki, ae koreaki i aon bwaatua aika kooraa” are e koreaki i nanona bwaninin te Euangkerio ae akea tokina . . . n aron taekinana iroun te Tia Kamaiu nakoia kaain te aba aio n taai ake ngkoa [i Amerika].”¹⁴

N tokin te tai, Iotebwa e karekea, e raira ao ni booretia rongorongon taai ake ngkoa, ae ataaki n te bong aei bwa ana Boki Moomon.

Tarina ae Hyrum, are e a tia n riki bwa ana boutoka ae teimatoa, ai moarara riki imwiin korean waena ae kamaraki man kamamate n 1813 bon temanna ibuakoia taan kakoaua ibukin bwaatua aika koorā. Hyrum bon temanna naba Ngaia mai buakoia onoman aika kaain ana Ekaretia Iesu Kristo ibukia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira ngke e moan kateaki n 1830.

Inanon maiuia, Iotebwa ao Hyrum a kaitaraia taan iowawa ao a uaia ni bwaniakinaki ni kauoman. N aron te katooto, a rang ni korakai n te waaki ae kananoanga inanon te Karabuti ae Liberty i Missouri inanon nimaua namwakaina n tain te kamwaitoro n 1838–39.

N Eberi 1839, e kororeta Iotebwa nakon kainabana Emma ni kabwarabwara te bwai are a rinanona n te Karabuti i Liberty: “I kakoaua e a koro ngkai nimaua namwakaina ao onobong te bong, iaan ana ribuaka, te tia kawakina ikai n te bong ao te ngaina, ao inanon te oo, oon te tabo ni kanaia, te mataroa aika biiti, n te karabuti ae kamaroaa n rotongitong man barekareka. . . . Ti riai ni kamwaingaki man te [tabo] aei n te tai ae waekoae ma ti kukurei iai ao ni kariaia baika a na riki nakoira. Ke a riki baikai nakoira, ti aki kona n rin n te bwangabwanga ae buakaka riki nakon aei. . . . Ti aki tangiria bwa ti na manga okira Liberty i Clay County, Missouri. Ti aki tangira te tabo aei n tiku iai n akea tokina.”¹⁵

Inanon namakinan te bwainikirinaki, Hyrum e kaota ana onimaki n ana berita te Uea, n raonaki ma kakoroan nanon te taeka ni birinako mairouia ana kairiribai ngkana e rinea ni karaoia. N te kakabwaia are e karekea Hyrum n 1835 are e anganaki iroun Iotebwa Timiti, e berita te Uea nakoina. “Ko na karekea te mwaaka ni

birinako mai inanon baia am kairiribai. E na ukoukoraki maium ma te buee n nano n akea te kua, ma e na reke birinakom. *Ngkana ko kukurei iai*, ao ngkana ko tangira, *ko na karekea te mwaaka n anga maium* ni kamimitonga te Atua.”¹⁶

N Tuun 1844, Hyrum e anganaki te rinerine ni maiu ke n anga maiuna ni kamimitonga te Atua ao ni “kamatoa ana koaua ma raraana”—ni bootaki irarikin tarina ae tangiraki ae Iotebwa.¹⁷

Teuana te wiiki imwaain te mwananga ae kakawaki aei nako Carthage, are a tiringaki iai n te tiritiri ae kakamaaku irouia taan iowawa aika a kimamaaku ake a beenii mataia bwa a na aki kinaaki, e korea mwiina Iotebwa “I anga au taeka nakon tariu ae Hyrum ni kairiia ana utu n toka n te booti are imwiina nako Cincinnati.”

I teimatoa ni karekea te nama-kin ae korakora ngkai I uringa ana kaeka Hyrum: “Iotebwa, *I aki kona ni kitaniko*.”¹⁸

Ngaia are Iotebwa ao Hyrum a nako Carthage, are a tiringaki iai ibukin ana mwakuri ao n aran Kristo.

Te katanoata ibukia naake a tiringaki e taekinaki ni kangai: “Iotebwa Timiti, te Burabeti ao te Tia Mamata ibukin te Uea, . . . e a tia ni kaotinakoana Ana Boki Moomon, are e rairia man ana bwaintituaraoi ao mwaakan te Atua, ao n riki bwa te tia karika boretiakina ni kontenanti aika uoua; e a tia ni karokoa bwainin te euangkerio ae akea tokina, are bon kanoana, nakon mwakoron te aonaba ake aua; e a tia ni kaoti kaotioti ao tuua ake bon kanoan te boki aei ae Reirei ao Berita aika Tabu; ao a mwaiti riki rongorongo ao kaetieti aika wanawana ibukin kabwaiiaia natia aomata; e bobotia nga aika mwaiti Aomata aika Itiaki ni Bong aika Kaitira, e katea te kaawa ae korakora, ao e katuka kinaakina ao arana

ae aki kona ni kamaunaki. . . . Ao n ai aroia ana aomata te Uea aika kabiraki n tai ake ngkoa, e a tia [Iotebwa] ni kamatoa ana mition ao ana mwakuri ma oin raraana, ao ai aron naba tarina ae Hyrum. *Ni maiuia a bon aki kararenakoaki, ao n te mate a bon aki kamaenakoaki!*”¹⁹

Imwiin tiringakia, rabwatan Iotebwa ao Hyrum a kaokaki nako Nauvoo, tebokaki, ao ni kunnikaiaki bwa aonga te utu ae te Timiti n nooria aika tangiraki irouia. E uringa tinaia: “I a tia n te tai ae maan ni katauraaoi n rabwatau ao n au namakin, ni katauraaoi ma te nanomwaaka ao te korakora, ao ni wetea te Atua bwa e na kakorakoraai; ma ngke I a rin inanon te ruu, ao n nooria natu nwaane aika tiringaki ni wene imatau, ao n ongo maikekeia ao ngirangira au utu [ao] n tangia kainnabaia man riaia, natia, tariia, ao mwaaneia, e a bon riao korakorana. I inako ao n tang nakon te Uea ni kainnanon tamneiu, ‘Atuau! Atuau! E aera ngkai ko kitana te utu aei?’”²⁰

N te tai ni karawawata ao te tang ma te tangiwinei, e uringia ngke a kangai, “Tinara, tai tangi ibukira; ti a tia ni kataea ana kai te aba man ara tangira.”²¹

N te koaua ao a tia ni kataea ana kai te aba. Iotebwa ao Hyrum Smith, n aroia Aika Itiaki akana a kakanimaki ake a kabwarabwaraaki n te boki ae te Kaotioti, “bon aika nako mai buakon te rawawata are korakora, ao a teboki niniraia, ao a kamainainai n raran te tibutetei [ao] a mena . . . i nanoan ana kaintokanuea te Atua, a toro i Roura ni ngaina ao ni bong ni maneabana: ao teuae tekateka i aon te kaintokanuea e na takina umwana i aoia.

“Ane a na aki manga baki, ao a na aki manga taka; ao e na aki riringa taai i aoia, ao a na aki bue.

“Ao te Tibutetei ae i nanaoan te kaintokanuea E na riki ba aia Tia Kawakin-tibu, ao E na kairiia nakoni koburaken raan aika kamaiu: ao te Atua E na kaori rannimataia ni kabane mai mataia.”²²

Ngkai ti bukamarua te tai ae kakukurei aei, te ka 200 n ririki ni kanuringaan te Moan Kaotioti, ti na uringnga n taainako te bwai are a tia ni karaoia Iotebwa ao Hyrum Smith, n raonaki ma tabeman ake a kakaonimaki mwaane, aine, ataei, ni katea te Ekaretia n te aro bwa Ngai ma ngkami ti na kukurei ni uaan taian kakabwaaia aika mwaiti ao ni kabane koaua aika kaokaki ake ti karekei ngkai. Aia kakaonimaki e na bon aki mwanuokinaki!

N taainako ao I miimi bukin tera ngkai Iotebwa ao Hyrum ao aia utu a rinanon te karawawataki ae moan te korakora. A karekea ataakin te Atua rinanon karawawatakiia ni kawai are a na kona n aki riki ngke akea anne. Rinanon karawawatakiia, a iangoa Ketetemwane ao te tai are e tine ia te Tia Kamaiu iaon te Kaibangaki. E taku Bauro, “Ba kam anganaki ibukin Kristo, tiaki ti te onimakinna, ma kam angana-ki naba te bwainikirinaki i bukina.”²³

Imwaaian matena in 1844, Iotebwa e korea te reta ma te kaunganano nakoia Aika Itiaki. Bon te kaunganano n te bwai ae karaoaki, are e reitinako inanon te Ekaretia n te bong aei:

“Tariu [ao mwaneu], *tiaki tina waaki nako n te mwakuri ae rangi ni kakawaki?* Waaki rake ao tiaki rikaaki. Ninikoria, tariu [ao mwaaneu]; ao waaki, waaki nakon te tokanika! . . .

“ . . . Mangaia are, ti riai ngaira, n aron ae te ekaretia ao te botanaomata, ao Aomata aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira, n anga nakon te Uea te karea i nanon te raioiroi.”²⁴

Ngkai ti kakauongo nakon te Tamnei n tain te ka 200 ni kauring ni

bukamaru n te wiikente aei, iangoia tera am anganano ae ko na angan te Uea inanon te raioiroi ni boong aika a na roko. Bwaina te ninikoria—tibwauaia ma temanna are ko onimakinia, ao ae kakawaki riki, karekea am tai ni bon karaoia!

I ataia bwa e kukurei te Tia Kamaiu ngkana ti anganna nanora aika a raioiroi, n arona ngke E kukurei n aia anganano taari aika kakaonimaki ao ni kamiimi, Iotebwa ao Hyrum Smith, ao ni kabane Aika Itiaki ake tabeman. Man koaua aikai I kakoauai n aran Iesu Kristo ae tabu, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Brigham Young, in *Teachings of Presidents of the Church: Joseph Smith* (2007), 544; taraa naba Brigham Young, “Remarks,” *Deseret News*, Oct. 26, 1859, 266.
2. Iai aua rongorongon iao n te bwai ae riki n te Moan Kaotioti are I anai au taeka mai iai; taraa “Joseph Smith’s Accounts of the First Vision,” josephsmithpapers.org.
3. Iotebwa Timiti—Rongorongon 1:8.
4. Taraa Iotebwa Timiti—Rongorongon 1:17.
5. Iotebwa Timiti—Rongorongon 1:12.
6. Iotebwa Timiti—Rongorongon 1:14.
7. Iotebwa Timiti—Rongorongon 1:17.
8. In Joseph Smith, “History, circa Summer 1832,” 3, josephsmithpapers.org; korean taeka, kanikina n te taetae, ao kabuburan

- moan maan a katitabooaki.
9. Iotebwa Timiti—Rongorongon 1:18.
10. Joseph Smith, “Church History,” *Times and Seasons*, Mar. 1, 1842, 707; see also josephsmithpapers.org.
11. Joseph Smith, “Journal, 1835–1836,” 24, josephsmithpapers.org.
12. Joseph Smith, “History, circa Summer 1832,” 3, josephsmithpapers.org; kanikina n te taetae ao kabuburaan moan maan a katiteboaki.
13. Iotebwa Timiti—Rongorongon 1:21–22.
14. Iotebwa Timiti—Rongorongon 1:33–34.
15. Joseph Smith, “Letter to Emma Smith, 4 April 1839,” 1–2, josephsmithpapers.org; korean taeka, kanikina n te taetae, ao kabuburan moan maan a katitabooaki.
16. Joseph Smith, in “Minute Book 1,” 186, josephsmithpapers.org; katuruturuana e karinaki; kanikina n te taetae a katitabooaki.
17. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 136:39.
18. Joseph Smith, “History of Joseph Smith,” *The Latter-day Saints’ Millennial Star*, Apr. 19, 1862, 248; e kairaki katuruturuana.
19. Reirei ao Berita aika Tabu 135:3; e kairaki ma katuruturuana.
20. “Lucy Mack Smith, History, 1845,” 312–13, josephsmithpapers.org; spelling and punctuation standardized.
21. “Lucy Mack Smith, History, 1845,” 313, josephsmithpapers.org.
22. Te Kaotioti 7:14–17.
23. I-Biribi 1:29.
24. Reirei ao Berita aika Tabu 128:22, 24; e kairaki ma katuruturuana.

IOTEBWA AO HYRUM SMITH A TE IABIRIKIN TE KARAANGA, IRUUN THEODORE S. GORICA

Iroun Unimwaane James R. Rasband
Man te Itingaun

Kakororaogan te Motikitaeka ae Raoiroi

Ni kakoaua bwa e reke te motikitaeka ae koaua, ana mwakuri ni kamaeu te Tia Kamaiu e na kaitiaki ni kabane bwebwen te aki atatai ao te kabwaka n te maiu n tamnei ae kammaraki are e karikaki irouia tabeman.

Ana Boki Moomon e Reirei ana Reirei Kristo

Okitobwa ae e nako, Beretitenti Russell M. Nelson e kaewenakoira bwa tina iangoia bwa e na kanga maiura ni bitaki ngkana ara “atatai are ti karekea man Ana Boki Moomon e waekoa n anaaki.”¹ I a tia n iangoa ana titiraki, n aron are I kakoaua bwa angiina iroumi kam a tia. Teuana te iango ae e okioki—n akean ana Boki Moomon ao ana kabwarabwara iaon ana reirei Kristo ao ana anganano n Ana mwakuri ni kamaiu, N na rairaki nakea ibukin karekean te rau?

Ana reirei Kristo—are kanoana reirei ni kamaiu ao otenanti n onimakinan Kristo, te rairannano, bwabetito, ana bwaintangira te Tamnei ae Raoiroi, ao n teimatoa ni karokoa te toki—e reiakinaki n te tai ae mwaiti inanon koroboki aika a tabu ni kabane ni Kaokan Bwai ma riki mwaakan Ana Boki Moomon.² Te reirei e moan waaki man onimakinan Kristo, ao bwaai ni kabane ake inanona a katan iaon onimakinan ana anganano n Ana mwakuri ni kamaiu.

N aron are e reirei Beretitenti Nelson, “Ana Boki Moomon e kataura oi atatai aika bwanin ao ni kakaawaki n ana Mwakuri ni Kamaiu Iesu Kristo ae e kona n reke n taabo nako.”³ Mwaitin ara atatai iaon ana bwaintangira te Tia Kamaiu are mai karawa, mwaitin riki are tina ataia, n ara iango ao inanora,⁴ koauan ana kakoaua Beretitenti Nelson bwa “koauan Ana Boki Moomon iai *mwaakana* ni kamarurung, karaunano, kaokani bwaai, ibuobuoki, kakorakorara, kabebete, ao kakukureian nanora.”⁵

Ana Mwakuri ni Kamaiu te Tia Kamaiu E Na Kakorooa Nanon Ni Kabane te Motiraoui

Te bwai ae kakawaki ao n anga te karaunano ae reke n ana Ana Boki Moomon nakon otara n ana Mwakuri ni Kamaiu te Tia Kamaiu bon te reirei mai iai bwa ana anganano n nanoanga Kristo e kakorooa nanon te kairoro n te motikitaeka. N aron are e kabwarabwara Aramwa, “Te Atua i bon irouna e karaoa te mwakuri ni kamaiu ibukin buren te aonaba, bwa e aonga n reke

te babaire n nanoanga, e na rau te nano n tangiran te motiraoui, bwa e aonga ni kororaoui te Atua, e na etieti te Atua, ao te Atua ae nanoanga naba.”⁶ Ana baire te Atua n nanoanga⁷—are e aranaki naba n koroboki aika a tabu bwa te baire ni kakukurei⁸ ke te baire ni kamaiu⁹—e aki kona ni kaitiaki ni karokoa kairoro ni kabane n te motikitaeka a kakoroaki nanoia.

Ma tera raoui “kakoroan bukin te moti”? Iangoa are e rinanona Aramwa. Uringnga bwa ngke te kairake ni mwane, Aramwa e nako n ukoukora “kamaunaan te ekaretia.”¹⁰ Ni koauana, Aramwa e tuanga natina Ereman bwa e “kammarakaki iai ni kammarakin moone” ibukina bwa e a tia n tokanikai “n tiringiia natin [te Atua]” ma “ni kairia nako nanon te tiringaki.”¹¹

Aramwa e kabwarabwara nakon Ereman bwa te rau e roko irouna ngke “karawawataki n uringa” n ana reirei tamana “ibukin rokon . . . Iesu Kristo . . . e na karaoa te mwakuri ni kamaiu ibukin buren te aonaba.”¹² Te tia rairannano ae Aramwa e bubuti ana nanoanga Kristo¹³ ao imwina e namakina te kimwareirei ao te raunano ngke e a ataia bwa Kristo e a tia ni mate ibukin ana bure ao ni kabooi ni kabane moti ake a kainnanaoaki. Riki, tera te moti are e na kainnanaoia Aramwa? N aron are e reiakinna imwina Aramwa, “Akea te bwai ae e baareka ae kona n rin n uean te Atua.”¹⁴ N aron anne, mwakoron kabebetean Aramwa bon man, tii ngkana e bubuti te nanoanga, te motikitaeka e na totokoia man okiran Tamara are i Karawa.¹⁵

Te Tia Kamaiu e Kamaoui Maneka Ake Ti Aki Kona ni Kamaoui

Ma tao kukurein Aramwa e boboto bon tii iaona—n *ana* anga n totokoia tuaana ao n *arona* n okira te Tama? Ti ataia bwa Aramwa e bon nanokawaki

irouia tabeman ake e a tia ni kairia nako man te koaua.¹⁶ Ma Aramwa e aki kona ni kamaiuia ao ni kaokiia ni kabane naake e kairiia nako. E aki kona ngaia ni kakoaua raoi bwa a na anganaki aia tai n reiakina ana reirei Kristo ao ni kakabwaiaki man mai-uakinan ana tua aika a kakukurei. E aki kona ni manga kaokiia naake a tia ni mate ake a kamatakiaki man ana reirei aika a kairua.

N te taina e reirei Beretitenti Boyd K. Packer: “Te iango are e kamaiua Aramwa . . . bon aio: Kaokan bwaai ake ko aki kona ni kaoki, kamarurungan maneka ake ko aki kona ni kamaoi, karaoan bwaai ake ko urui ao ko aki kona ni karaoi bon te kantaninga n ana mwakuri ni kamaiu Kristo.”¹⁷ Te koaua ae kakukurei n ana iango Aramwa “karawa-wataki n uringa” bon tiaki tii anne ae ti ngaia ae e na kaitiakaki ma naake e a tia ni kamarakiia a na kona naba ni kamaoaki ao ni kamarurungaki.

Ana Anga Karea te Tia Kamaiu E Karekea te Motikitaeka ae Raoiroi

Ririki imwain kamaiuan Aramwa n te reirei ae karaunano aei, te Uea Beniamina e a tia n reirei taekan raba-ban te kamaiu are e anga n ana anganano ni kamaiu te Tia Kamaiu. Te Uea Beniamina e taekinna bwa “rongorongoa aika raroi aika uota te kimwareirei ae korakora” e anganaki “iroun ana anera te Atua.”¹⁸ Ibuakon rongorongoa aika raroi akanne bon te koaua bwa Kristo e na korakai ao e mate ibukin ara bure ao ara kairua ni kakoaua raoi bwa “te *motikitaeka ae raoiroi* e na reke nakoia natiia aomata.”¹⁹

Tera raoi te “motikitaeka ae raoiroi” ae kainnanao? N te kibu are imwina, te Uea Beniamina e kabwarabwara bwa ni kakoaua raoi te motikitaeka ae raoiroi, n raraan te Tia Kamaiu e

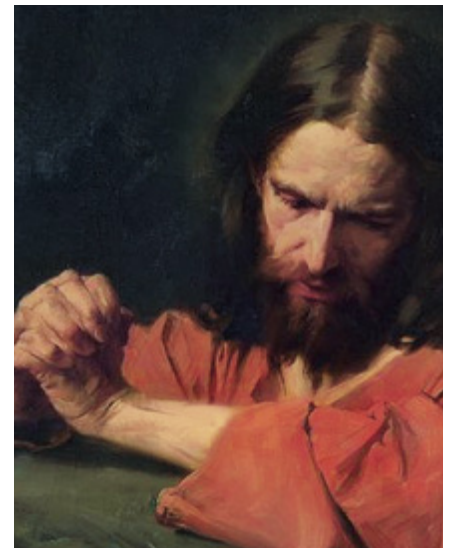
karaoa te mwakuri ni kamaiu “ibukin aia bure aomata ni kabane ake a tia ni bwaka n riaon te tua iroun Atam” ao naake “a tia ni mate n aki ataa ana babaire te Atua ibukiia, ke ake a tia ni bure ao a aki ataa.”²⁰ Te motikitaeka ae raoiroi e kainnanao naba, e reirei, bwa “raraan Kristo e karaoa te mwakuri ni kamaiu ibukin” aia bure ataei aika a uareke.²¹

Koroboki aika a tabu aikai a reirei te tua ae mimitong; ana anganano te Tia Kamaiu ni kamaiu e kamaoi, n aron te bwaintangira ae akea boona, naake a tia ni bure ao aki ataa—nakoia naake, are e koreia Iakobwa, “ike akea te tua are e taekinaki.”²² Arora ni bukinaki e boboto iaon te atatai are ti a tia n anganaki ao e katine iaon arora ni kammwakura ara rinerine²³ Ti ata te koaua n te kamaiu ao te karaunano ti ibukin Ana Boki Moomon ao koroboki aika a tabu tabeua ni Kaokan Bwai.²⁴

Te koaua, ngkana iai te tua ae e anga, ngkana ti baka ao ti bon ata ana kantaninga te Atua, ti na bukinntaeka. N aron are e kabwarabwara te Uea Beniamina: “Ma e na reke kain, e na reke kain ane e ataa bwa e kaitaraa te Atua! Bwa e na aki reke te kamaiuaki nakoina ma ti ngkana e rairananona ao n onimakina te Uea ae Iesu Kristo.”²⁵

Aio naaba rongorongoa aika raroi n ana reirei Kristo. E aki tii kamaiu te Tia Kamaiu ao ni kabwarai aia bure ake a bure ao aki ataa, ma naake a bure naba ao a bon ataa, te Tia Kamaiu e anga te kamaiu ma ti i mwiin te rainnanao Onimakinana.²⁶

Aramwa e a bae n tia n “iangoi raoi” koaua aika uoua aikai. E na kona Aramwa n namakina ni koaua te bwai are e kabwarabwara ae “rianako . . . kimwareirei”²⁷ ngke e iangoia bwa Kristo e kamaiua ma e katuka n aki

E TATARO KRISTO N TE ONAROKA I KETTEFWANE, IROUN HERMANN CLEMENTZ

toki te kammaraki irouia ake e a tia ni kairiianako man te koaua? Koauana raoi e bon aki. Ibukin Aramwa bwa e na namakina te rau, naake e kammarakiia a kainnanao naba te tai ni kamaiuaki.

Ma e na kanga raoi aroia—ke naake ti kammarakiia—bwa a na kamaiuaki? E ngae ngke e aki tau ara atatai n ae bwanin iaon te kawai ae tabu man ana anganano ni kamaiu te Tia Kamaiu ni kamarurung ao ni kaoki bwai, ti ataa bwa karekean raoi te motikitaeka ae koaua, te Tia Kamaiu e na kaitiaki ni kabane bwebwen te aki atatai ao te kabwaka n te maiu n tamnei ae kammaraki are e karikaki irouia tabeman.²⁸ Man aei E kakoaua raoi bwa natin te Atua ni kabane bwa a na anganaki aia tai, ma nonori aika matata, n rineia bwa a na iririia ao ni butimwaea te babaire ni kakukurei ae korakora.²⁹

Te Tia Kamaiu E Na Karaoa Mwiin Are Tia Tia Ni Urua

Bon man koaua aikai are e uota iai te rau nakon Aramwa. Ao bon koaua naba aikai ake a riari ni uota te rau naba nakoira ae korakora. Ngkai bon ngaira mwane ao aine, ti bane ni kaitibo, ke n tabetai ti kauntaba imarenara ao ni karika te kabuanibwai. N aroia karo nako, te maraki are e irekereke ma ara kairua bon tiaki ti te bwai ae ti makua ibukin katuaearea ma te maaku are e na kona n tuka kukureia natira

ni kawai tabeua man tukakiia man nooran ao ataakin te koaua. Te berita ae mimitong n ana anganano n ana mwakuri ni kamaiu te Tia Kamaiu bon, ngkana e kaineti ma ara kairua ni karo, E aki anganiia natira te bukintaeka ao e berita bwa a na kamaiuaki.³⁰ Ao riki ngkana a bon tia ni bure n te bwai are a bon ataia—n aron are ti bane ni karaoia—e tangaina baina n akoi,³¹ ao E na kamaiuia ngkana a tara natin te Atua ma te onimaki ao a kamaiuaki.³²

E ngae ngke te Tia Kamaiu iai mwaakana ni kaetii bwaai ake ti aki kona ni kaokii, E tuangiira bwa tina karaoi ni kabane ake ti kona ni karaoi man ara itera n ara rairannano.³³ Burera ao ara kairua aki kamwaingiira n ara reitaki ma te Atua ma aron naba ara reitaki ma tabeman. N tabetai ara mwakuri ni kamaoa ao ni kamaiu e kona n tii te kabwarabure, ma n tai tabetai te kabomwi e kona ni kainna-noaki e kona ni kainnanao tabeua te ririki n te mwakuri n nanorinano.³⁴ Ma, angii burera ma ara kairua, ti bon aki kona ni kamarurungiia raoi naake ti a tia ni kamarakia. Te berita ae moan te tamaroa, are e anga ana Boki Moomon ao te euangkerio are e kaokaki bwa te Tia Kamaiu e na karaoi bwai ni kabane ake a tia n uruaki.³⁵ Ao E na kamaiura ngkana ti rairaki nakoina n te onimaki ao te rairannano man te kaikuaki are ti a tia ni karikii.³⁶ E anga ni kauoua bwaintangira aikai ibukina bwa E tangiriira ni kabane n te tangira ae kororoai³⁷ ao ibukina E a tia ni kabaeaki bwa e na kakororaoa te motikitaeka ae raioiroi are e karineia te motikitaeka ao te nanoanga. I kakoaua bwa e bon koaua n aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAARI

1. Russell M. Nelson, “Taeka ni Kainiin,” *Riaona*, Nobembwa 2019, 122.
2. Taraa 2 Nibwaai 31; 3 Nibwaai 11:28, 32, 35, 39–40; Reirei ao Berita aika Tabu 10:62–63, 67–70; 68:25; Mote 6:52–54;

- 8:24; Taekan te Onimaki 1:4.
3. Russell M. Nelson, “Ana Boki Moomon: Tera Aron Maium Ngkana Arona bwa Akea?” *Riaona*, Nobembwa 2017, 62.
4. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 8:2–3.
5. Russell M. Nelson, “Ana Boki Moomon: Tera Aron Maium Ngkana Arona bwa Akea?” 62.
6. Aramwa 42:15.
7. Taraa Aramwa 42:15.
8. Taraa Aramwa 42:8.
9. Taraa Aramwa 24:14; Mote 6:62.
10. Tara Motiaea 27:8–10.
11. Aramwa 36:13–14.
12. Aramwa 36:17–18.
13. Taraa Aramwa 36:18.
14. Aramwa 40:26; taraa naba 1 Nibwaai 15:34; Aramwa 7:21; 11:37; Ereman 8:25.
15. Taraa 3 Nibwaai 27:19; taraa naba Mote 6:57.
16. Taraa Aramwa 36:14–17.
17. Boyd K. Packer, “The Brilliant Morning of Forgiveness,” *Ensign*, Nobembwa 1995, 19–20.
18. Motiaea 3:2–3.
19. Motiaea 3:10; kairaki katuruturuana.
20. Motiaea 3:11; taraa naba 2 Nibwaai 9:26.
21. Motiaea 3:16; taraa naba Motiaea 15:25; Moronaai 8:11–12, 22.
22. 2 Nibwaai 9:25.
23. Taraa 2 Nibwaai 2:26–27; Ereman 14:29–30.
24. Taraa Taekan te Onimaki 1:2; taraa naba Reirei ao Berita aika Tabu 45:54. Ni kabwaranakoan te reirei iaon bwabetitoakii maate, e taku te Burabeti lotebwa: “Ngkai teuana mwakoron aekaiia aomata bon motikan taekaiia ao kabuakakaiia temanna te aomata n akea te nanoanga, Tamaia are i Karawa kain aonaaba e tararuaiia utu ni kabane ma te tararu n tama ao aia tangira kaaro; E taraia kanga ai aroia Natina. . . . Bon ngaia te tia anga te tua ae wanawana, ao e na motiki taekaiia aomata ni kabane, tiaki nakon te iango n aomata ae eireme. . . . E na motikitaekaiia, tiaki ni kaineti ma te bwai ae aki ataia, ma ni kaineti nakon te bwai ae a tia ni karekea; naake a tia ni maiu n akea te tua iroiia ao a na mate naba n akea te Tua: ao akana bure I an te Tua ao a na motikaki taekaiia n te tua anne. Ti riai n aki nanououa ni wanawanan ao n ana tatai te Atua ae Mwaaka; E na anga te motikitaeka ke te nanoanga nakoia aba ni kabane ni kaineti ma tamaroaiia, aroia ni karekea te wanawana, te tua are a tautaeakanaki iai, bwaai ni mwakuri ake a karekeaki ibukiiia ibukin karekean rongorongoa aika eti, ao . . . ao tina bane ngaia n tokin te tai ni karekea te kakoaua bwa te Motikitaeka nakon te aonaaba ni kabane e karaoaki inanon te eti” (*Teachings of Presidents of the Church: Joseph Smith* [2007], 404).
25. Motiaea 3:12; taraa naba 2 Nibwaai 9:27.
26. Taraa Motiaea 3:12; Ereman 14:30; Moronaai 8:10; Reirei ao Berita aika Tabu

- 101:78. Aomata nako a kona n aki atai tua tabeua ao berita ke n aki kona ni kabongana inaomataia n aro tabeua ma a bon bukintaeka naba n aro tabeua ibukina bwa iai Otan Kristo ae a karekea. (taraa 2 Nibwaai 9:25; Moronaai 7:16–19). Te Tia Kamaiu, are bon ara Tia Motikitaeka ao are e a tia ni kakororaoa te motikitaeka ae raioiroi, e na kaokoro aro aikai (taraa Moomon 3:20; Mote 6:53–57). Ao e a tia ni kabooi ni kauoua—are mai imwaina akea tuana ao are imwiina iaon aron te rairannano.
27. Aramwa 36:21.
28. Taraa Motiaea 3:11; taraa naba D. Todd Christofferson, “Redemption,” *Riaona*, Meei 2013, 110; Aramwa 7:11–12 (“E na uota i aona marakiiia ao aorakiiia ana aomata. . . . Ao e na uota i aona mamaaiia”); Itaia 53:3–5 (“E anai rawawatarara, ao e uouoti nanokawakira”); 61:1–3 (“E kabirai Iehova bwa . . . N na bautia akana a uruaki nanoia, . . . ma ni motiki bukiia akana tang i Tion, n anganiia te bau ae tamaroa n onea mwiin te mannang, ao te bwaa ni kukurei n onea mwiin te kunnikai n tang”). E rang ibuobuoki bwa te Tia Kamaiu e taetae man kiibu aikai n ana boki Itaia ngke e katanoata iai nakoana n riki bwa te Metia: “N te bong aei e a kakoroaki bukin ana taeka te Baibara aei i nanon taningami” (taraa Ruka 4:16–21).
29. N te aonaaba n tamnei “te euangkerio e tibwauaki nakoia ake a ribaaki, taan aki rairannano, ao taan aki ongotaeka bwa a aonga ni kamaiuaki man te tautoronaki ao n teimatoa nakon taian kakabwaiia ake e a tia ni katauraoi Tamara are I Karawa ibukiiia” (Dallin H. Oaks, “Onimaki iroun te Uea,” *Riaona*, Nobembwa 2019, 27). Taraa 1 Betero 4:6; 2 Nibwaai 2:11–16; Reirei ao Berita aika Tabu 128:19; 137: 7–9; 138: 31–35.
30. Taraa Mote 6:54. Beretitenti M. Russell Ballard e reirei te koaua aei ma te karinerine nakon te bakabure: “Bon tii te Uea ae e

Provo, Utah, USA

Iroun Joy D. Jones
Beretitenti ni Kabuta n te Moanrinan

Te Nakoa ae te Kabanea ni Kakannato

Ngkai ngaira ainen te onimaki, ti kona karekei reirein koaua man ana taneiai te Burabeti Iotebwa are e anga te nonoori ibukin karekan oin ara kaotioti.

- atai ni kabane kabwarabwaraia, ao bon ngaia are e na motiki mwiin ara mwakuri ikai iaon te aba. Ngkana e motiki taekara, I namakinna e na barongai bwaai n iangoi: rikira ma kateira,ao karikara are ti riki inanona, aron mwakurin ara iango, korakoran ara atatai, taian reirei ake ti karekei, aia katei ara bakatibu, marurungira, ao a bati riki. Ti a tia n reiakinna man koroboki aika a tabu bwa raraan Kristo e karaoa te mwakuri ni kamaiu naba ibukin aia bure aomata ni kabane naake a tia ni mate n aki ataa ana babaire te Atua ibukiiia, ke ake a tia ni bure ao a aki ataaia’ (Motiaea 3:11)” (“Suicide: Some Things We Know, and Some We Do Not,” *Ensign*, Okitobwa 1987, 8; *Tambuli*, Mar. 1988, 18).
31. Tara Iakobo 6:5; Motiaea 29:20; 3 Nibwaaai 9:14; Reirei ao Berita aika Tabu 29:1.
  32. Taraa Ereman 8:15.
  33. Taraa Nakoaia Ibonga 6:4–5; Etekiera 33:15–16; Ereman 5:17; Reirei ao Berita aika Tabu 58:42–43.
  34. Bon te aekaki ni mwakuri aei are e kabaeaki inanona Aramwa. (taraa Aramwa 36:24).
  35. Beretitenti Boyd K. Packer e reirei te tua aei ma te mwaaka:

“Iai taai ake ko aki kona ni karaoui iai bwaai ake ko a tia urui. Tao te bure ngkoa ngkoa, ke te aomata are e ikoaki e aki butimwaea am kabwarabure. Tao te urubwai e rang kakaiaiki n te aro are ko aki kona ni karaoia e ngae ngke ko rang n tangiria ni kan karaoia.

“Am rairannano e aki kona ni butimwaeaki ni karokoa iai te kabomwi. Ngkana ko aki kona ni manga karaoa are ko a tia ni karaoia, koa mwane. E beebete otam iai n aron akean am konabwai ke akean am kataninga are ko namakinna ao bukin tera ko na tangiria n taenikai, n aron are e riki iroun Aramwa. . . .

“A na kanga ni manga karaoaki ni kabane, ti aki ataaia. E kona ni bane n aki koro nanona n te maiu aei. Ti ataaia man mii ao kakawari bwa ana toro te Uea a reitanako te mwakuri ni kamaiu riaon te rabuna.

“Te atatai aei e riai ni karaunano nakoia ake akea aia bure ao ai arona naba nakoia ake a bure. I iangoia karo ake a korakai n uotakin aia kairua natiia ake a tionako ao ake a bua aia kantaninga” (“The Brilliant Morning of Forgiveness,” 19–20).
  36. Taraa 3 Nibwaaai 12:19; taraa naba Mataio 6:12; 3 Nibwaaai 13:11.
  37. Taraa Ioane 15:12–13; 1 Ioane 4:18; Dieter F. Uchtdorf, “Perfect Love Casteth Out Fear,” *Liahona*, May 2017, 107.

I kakaitau ni katurua au marooro n te bong aei iaon tabeia aine ae teima-toa ni Kaokan Bwai. E mataata bwa n rongorongon aonaba aine a taua te nne ae onoti inanon ana babaire Tamara are i Karawa. E reirei Beretitenti Nelson, “E na kangaanga ataakin te korakora are . . . irouia aine bwa iai tabeia aine . . . tiaki tii n aia utu ma n ana Ekaretia naba te Uea, bwa buuaine, tiina, ao tiibuaine, n tabeia ae taari aine ao ai tiina, n tabeia ae taan reirei ao taan kairiiri; ao riki tabeia bwa taan kaota te banna ni katooto ae tamaroa ao taan kamanoa te euangkerio ao te Ekaretia.”¹

N te bootaki n aine ngkoa i Nauvoo, 178 te ririki n nako, te Burabeti Iotebwa Timiti e reireiniia aine bwa a na “maiu nakon [tibwangaia].”² Bannaia e reireiniira ni boong aikai. A bootiia n ira bwanaan te burabeti ao a maiu ma te onimaki ae kakaonimaki inanon Iesu Kristo ngkai a ibuobuoki ni kawenea aan te kateitei are ti tei iaona ngkai. Aine, ai ara tai ngkai. Iai katabeara mai eta mairoun te Uea, ao ara mwakuri ae kakaonimaki, man onoti a kakaawaki.

E kabwarabwara Beretitenti Spencer W. Kimball: “Te riki bwa te

aine ae raoiroi n am kabanea ni bong iaon te aonnaba aei, imwaaain manga okin ara Tia Kamaiu, bon te nakoa ae rangi ni kakannato. Korakoran te aine ae raoiroi ao aia konabwai ni boong aikai a kona n tebwina taboroia nakon are n taai n rau.”³

E a tia naba Beretitenti Nelson ni bubuti: “I bubutia mwaaneu n [te] Ekaretia . . . bwa a na waaki ni mwakuri! Taua ami tabo ae eti ao ae kainna-noaki ni mweengami, n ami kaawa, ao n abanuean te Atua—ae riaon riki ae kam a tia ni kakaraoia mai imwaina.”⁴

N te tai ae tibwa nako, E reke au tai, n reitaki ma ataein te Moanrinan, ni kaitibo ma Beretitenti Russell M.

Nelson ni katootongan mwengan te utu ae te Smith i Palmyra, New York. Ongora ngkai ara burabeti e reireiniia ataei bwa tera ae *a* kona ni waaki ni mwakuria.

Titita Jones: “I kan ataea ngkana iai ami titiraki are kam kan titirakina te Burabeti ae Nelson. Kam tekateka irarikin te burabeti. Iai te bwai ae ko kaman tangiria ni titirakina te burabeti? Eng, Pearl.”

Pearl: “E kangaanga te maiu ni burabeti? Ngkoe, ko bon, rang tabetabe?”

Beretitenti Nelson: “Eang e bon kangaanga. Bwaai ni kabane ake a irekereke ma te riki n ai aron te Tia Kamaiu e bon kangaanga. N aron te katoto, ngke te Atua e tangiria n anga Tuua ake Tebwina nakon Mote, Ia te tabo are e tuanga Mote bwa e nako iai? I eta iaon te maunga, i tabukin te Maunga ae Tinai. Ngaia are Mote e riai n tamwarake nako taubukin te maunga bwa e aonga ni karekei Tuua ake Tebwina. Ngkai, Tamara are i Karawa, e kona ni kangai, ‘Mote ko waaki mai ikai, ao Ngai N na waaki mai ikai, ao I a kaitibo ma ngkoe n te nuukanikawai.’ E aki, te uea e tatangira te mwakuri, ibukina bwa te mwakuri e uoti kaniwanga are e bon aki kona n reke n te anga riki teuana. N aron te katoto, ko a tia n reirei te biano?”

Ataei: “Eng.”

Pearl: “I reirei te Waioriin.”

Beretitenti Nelson: “Ao ko kakataneiai?”

Ataei: “Eng.”

Beretitenti Nelson: “Tera ae riki ngkana ko aki kataneiai?”

Pearl: “Ko mwaninga.”

Beretitenti Nelson: “Eng, ko aki rikirake, ke ko rikirake? Ngaia are te kaeka bon eang, Pearl. E tangira te mwakuri, te mwakuri korakora, te kamatebwai ae bati, ao akea tokina. E tamaroa anne! E tamaroa, ibukina bwa

ti reitinako n rikirake. N te maiu naba are na roko ti karekea te rikirake.”

Ana kaeka Beretitenti Nelson nakoia ataei aika kakaawaki e kanakoa nakoira ngaira n tatabemaniira. Te Uea e taatangira te mwakuri, ao te mwakuri e uoti kaniwanga. Ti teimatoa ni katanai. Ti teimatoa n rikirake ngkana ti kabanea ara kona n iriira te Uea.⁵ E aki kantaninga te kororaoni ngkai. Ti teimatoa n tamwarake ara Maunga are Tinai. N taai ake ngkoa, mwanangara e bon kainnanao te mwakuri, te mwakuri korakora, ao te kamatebwai, ma ara motinnano nakon te rikirake e bon uoti kaniwanga aika akea tokia.⁶

Tera riki ae ti reiakinna mairoun te Burabeti Iotebwa Timiti ao te Moan Kaotioti iaon taekan te mwakuri, mwakuri korakora, ao te kamatebwai? Te Moan Kaotioti n anganira te kairi n *tabera* aika onoti, man kakaawaki. Ngkai ngaira ainen te onimaki, ti kona ni karekei reirein taian koaua man ana taneiai te Burabeti Iotebwa are e anga te nonoori ibukin karekan oin ara kaotioti. Te katooto:

- Ti mwakuri iaan kangaanga.
- Ti rairaki nakon koroboki aika tabu ni karekea te wanawana ni mwakuri.
- Ti kaota ara onimaki ao ti kakoauaa te Atua.
- Ti kabanea korakorara ni butia te Atua bwa e na buokiira ni kaitaraa korakoran te tia kakaitara.
- Ti tabekarake bwanaan nanora nakon te Atua.
- Ti katurua ara taratara iaon Ootana ni kairii ara rinerine ni maiura ao ti kabebeteaki n te tai are ti rairaki iai nako Ina.
- Ti nooria bwa E kinaira n tatabemaniira n arara ao ni katabeara n tatabemaniira bwa ti na kakoroa nanona.⁷

N reita anne, Iotebwa Timiti e kaota te atatai bwa iai ara konabwai mai eta ao kakaawakira ae akea tokina. Ibukin reitakira ma Tamara are i Karawa, I kakoauaa bwa E *kantanigaira* bwa ti na karekea te kaotioti mai Irouna.

Te Uea e kaeta Emma Smith bwa e na “karekea te Tamnei ae Raoiroi,” n reiakina ae mwaiti, “katikui bwain nako te aonaba, . . . ukoukori bwaina aika raoiroi riki,” ao “kawakin [ana] berita aika tabu” ma te Atua.⁸ Te reirei e kakaawaki nakon te rikirake, riki ngkai teimatoan raonakira iroun te Tamnei ae Raoiroi e reireiniira te bwai ae kainnanaoaki irouna bwa ti na katikui—ae nanonaki bwaai ake a na *katabetabeira* ke n *tinea* rikirakera.

E taku Beretitenti Russell M. Nelson: “I bubuti nakoimi bwa kam na kakorakorai ami konabwai n tamnei ni karekea te kaotioti.”⁹ Ana taeka ara burabeti a teimatoa irou ngkai I iangoia aine ao aia kona n waaki ni mwakuri. E bubuti nakoira, are e kaotia bwa e moanibwai. E reireiniira arora ni kamaiua tamneira n te aonaba ae kaonaki n te bure man karekean ao mwakurian taian kaotioti.¹⁰ Ngkai karaoa aei, karinean ao maiuakinan ana tua nako te Atua, ti anganaki te berita, n aron Emma Smith, “banuean te raoiroi.”¹¹ Te Burabeti Iotebwa e reirei kakaawakin *ataakina* bwa te kawai are ti toua n te maiu aei e kariaiakaki iroun te Atua. N akea te atatai anne, ti “na rikirake ni kua n [ara] iango ao n tong.”¹²

N te maungatabu aei, ti na ongoraei koaua ake a na kaungaira ni bitaki nakon te tamaroa, ao ni kaitiakii maiura. Rinanon te kaotioti ae onoti, ti na totokoa te aroraki are aranna tabeman bwa “rawawatan te maungatabu ni kabuta”—ngkai ti motinnano bwa ti na karaoi bwaai *ni kabane* ngkai. Aine a mwaiti tabeia aika a kakaokoro, ma e aki kona ni karaoi ni

kabane, ao e aki riai bwa a na karinii ni kabane n teuana te tai. Te Tamnei e na buokiira n ataia bwa tera tabera aika ti na moanibwai n te bong aei.¹³

Ana tangira ae korakora te Uea rinanon te Tamnei ae Raoiroi e buokiira n ata *Ana* moanibwai ibukin rikirakera. Karaoan nanon oin am kaotioti e kairiko nakon *oin* rikirakem.¹⁴ Ti kaka-uongo ao ti mwakuriia.¹⁵ E taku Iesu, “Bubutia te Tama n arau, n te onimaki ni kakooua bwa ko na karekea, ao ko na karekea te Tamnei ae Raoiroi, are e na kaotii bwaai ni kabane ake a riai.”¹⁶ Tabera ae reitinako bon te teimatoa ni karekei kaotioti.

Ngkae ti karekea te rabakau ae raka riki ni karaoan anne, ti kona ni karekea te korakora riki n taben temanna ma temanna n ibuobuoki ao ni katiaa te mwakuri ni kamaiu ao ni karietataki—ma te kooua ni “katikui bwaai nako n te aonaba aei, ao n ukorii bwaai aika tamaroa.”¹⁷ Ti a kona ngkanne n oomwaka riki ni kaungaia ara roro n rikirake ni karaoa naba anne.

Tariu ao mwaaneu, ti bane ni ukora mwaakan te Atua inanon maiura.¹⁸ Iai te okoro ae tamaroa imarenaia aine ao

mwaane inanon kakoroan nanon ana mwakuri te Atua ngkai. Ti karekea mwaakan te nakoanibonga rinanon berita aika tabu, ake a moan karaoaki n te ran ni bwabetito ao te kabane inanon oon tembora aika tabu.¹⁹ E rei-reiniira Beretitenti Nelson, “Ni kabane aine ao mwaane ake a karaoi berita ma te Atua ao ni kawakin berita akanne, ao ake a mwakuri ma te kororaoi n otenanti n te nakoanibonga, iai aia kona ni karekea mwaakan te Atua.”²⁰

Au karinrin ae onoti n te bong aei bwa I aki kaman nooria, mai mwaina bwa inanon maiu, ae *iai irou* te kona rinanon te berita, ni kareka mwaakan te nakoanibonga.²¹ Aine, I tataro bwa ti na kinaa ao ni kawakina raoi mwaakan te nakoanibonga ngkae ti “nim ma [ara] berita,”²² ao ni buti-mwaei koauan koroboki aika tabu, ao kawakini aia taeka ara burabeti aika maiu.

Ti a katanoata ma te aki nanokokoraki ara kakaonimaki nakon Tamara are i Karawa ao ara Tia Kamaiu, “ma te onimaki ae matoatoa irouna, n onimakina teuare e tau, are iai korakorana ni kamaiu, ma te aki

nanokokoraki.”²³ Ti na kimwareirei n reitinakoa te mwananga aei nakon ara konabwai are mai ieta n te maiu n tamnei ao ni buokiia naake i rarikira ni karaoa naba anne rinanon te waaki ni kairiiri, te tangira, te ibuobuoki, ao te nanoanga.

Unimwaane James E. Talmage e kauringiira ma te aamarau, “Te tiam-bion ae korakora n te aonaba ibukiia aine ao te riki n aine bon Iesu te Kristo.”²⁴ Ni kabanean taraan tabeia aine ae teimatoa inanon Kaokan Bwaai ao ibukira ngaira ni kabane, tera te tabe are te kabanea ni kakaawaki? I kakooua bwa bon te *ongora* Irouna,²⁵ Iriirana,²⁶ Onimakinana,²⁷ ao te riki bwa reitan Ana tangira.²⁸ I ataia E maiu.²⁹ N aran Iesu Kristo ae tabu, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAARI

1. Russell M. Nelson, “Te Bubuti nakoia Mwaaneu,” *Riaona*, Nobembwa. 2015, 95–96.
2. Joseph Smith, in “Nauvoo Relief Society Minute Book,” 38, josephsmithpapers.org.
3. *Aia Reirei Burabetin te Ekaretia*: Spencer W. Kimball (2006), 217.
4. Russell M. Nelson, “Te Bubuti nakoia Mwaaneu,” 97.
5. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 58:26–28.
6. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 6:33.
7. Taraa Iotebwa Timiti—Rongorongo 1:11–17.
8. Reirei ao Berita aika Tabu 25:8, 10, 13.
9. Russell M. Nelson, “Te Kaotioti ibukin te Ekaretia, Te Kaotioti ibukin Maiura,” *Riaona*, Meei 2018, 96.
10. Taraa 2 Nibwaai 9:39.
11. Reirei ao Berita aika Tabu 25:15.
12. *Lectures on Faith* (1985), 38.
13. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 42:61.
14. E taku Beretitenti Henry B. Eyring: “Ngkai, ngkana ngkoe ao Ngai ti tekateka (tera ngke e kona), ike ko namakina te inaomata n titiraki nako are ko kan titiraki, I kona n iangoia bwa ko taekini taeka aikai: ‘Eng, te Tari Eyring, I a tia n namakini tabeua bwaai ake ko kabwarabwarai. E a tia te Tamnei ae Raoiroi n riinga nanou ao au iango n te tai teuana ma teuana. Ma N na kainnanaoia bwa I aonga n aki konaaki ke ni mwamwanaaki. E kona n reke anne? E kona n reke anne, ao, ngkana e kona, tera ae n na karaoia ni karekea te kakabwaia anne?’
“Eng, ti a waaki ma am moan titiraki. Eng, e bon kona n reke. N te tai are I

San Bernardo, Santiago, Chile

Iroun Unimwaane Neil L. Andersen
Man te Kooram n Abotoro n te Tengau n ma Uoman

Ururing n te Maiu n Tamnei aika Kakukurei

Ngkana ara kaangaanga, ke baika a riki n te aonaaba ake ti a aki konai n totokoi a karooi kawaira, ara rururing ni bwain te tamnei aika kakukurei man bokin maiura a riki n aiaron atibu aika oota ake a buoka kaotan te kawai are i moa.

kainnanao iai karauan nanou—ao I kainnanaoia naba n te tai teuana ma teuana—I uringiia uoman taari. Nibwaaai ao Riaai, ao ana toro te Uea ake tabeman are a beku ma ngaiia, ngke a kaitarai kakaewenako aika a korakora. A beku inanon te aonaba ae tabe n rikirake buakakana. A na kaitaraa ma kewe aika korakora. Ngaia are I waaki ma te ninikoria—ao ko kona naba ngkoe—man taeka inanon teuana te kibu aei n Ereman. Te karaunano e kuneaki inanon te rongorongon are e riki inanon teuana te ririki ae bwain e kuri n ae iroun te tia korokaraki e bon aki kakuba. Kakauongo:

“Ao n te kaitibwi ma ruaiwa n ririki ao e a korakora te mangaongao. Ma e a koro bukina bwa Nibwaaai ma Riaai, ao tariia aika a mwaiti ake a atai kanoan raoi taian reirei, bwa a tia ni karekei taian kaotioti ni katoa bong, ngaia are a bon kabwarabwara nakoia, n te aro are a bon katoka te mangaongao n te ririki naba anne.’ [Ereman 11:23]

A tia ni karekei ‘taian kaotioti ni katoa bong.’ Ngaia are, ibukim ao ibukiu, anne e kaeka am moan titiraki. Eng, e kona n reke ana reitaki te Tamnei ae Raioiroi n ae tau ni karekei taian kaotioti ni katoa bong. E na bon aki bebete. Ma e kona. Tera are e kainnanaoia e na bon kakaokoro iroun temanna ma temanna ibukina bwa ti waaki ma are ti mena inanova ngkai n ara taneiai aika onoti n te maiu aei.” (“Gifts of the Spirit for Hard Times” [Brigham Young University fireside, Sept. 10, 2006], 3–4, speeches.byu.edu).

- 15. Taraa 2 Nibwaaai 2:16.
- 16. Reirei ao Berita aika Tabu 18:18.
- 17. Reirei ao Berita aika Tabu 25:10.
- 18. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 121:26, 33, 41, 45–46.
- 19. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 84:19–21.
- 20. Russell M. Nelson, “Kaubwai n Tamnei,” *Riaona*, Nobembwa 2019, 77.
- 21. Taraa Russell M. Nelson, “Kaubwai n Tamnei,” 76–79; Dallin H. Oaks, “Kiingin ao Ana kariaia te Nakoanibonga,” *Riaona*, Meei 2014, 49–52; Henry B. Eyring, “Aine ao Reiakinan te Euangerio n te Mweenga,” *Riaona*, Nobembwa 2018, 58–60.
- 22. Reirei ao Berita aika Tabu 25:13.
- 23. 2 Nibwaaai 31:19.
- 24. James E. Talmage, *Jesus the Christ*, 3rd ed. (1916), 475.
- 25. Taraa Iotebwa Timiti—Rongorongon 1:17.
- 26. Taraa Mataio 4:19–20.
- 27. Taraa Taeka n Rabakau 3:5–6; Reirei ao Berita aika Tabu 11:12.
- 28. Taraa Ioane 13:34; Moronaai 7:47.
- 29. Taraa 2 Nibwaaai 33:6; Reirei ao Berita aika Tabu 76:22.

Tebwi ma waniua te ririki imwiin te Moan Kaotioti, te Burabeti Iotebwa Timiti e korea te rongorongon ae bwarabwara raoi n te bwai are e rinanova. E a tia ni kaitara ma te kakaitara, bwainikirinaki, taetaebuakaaki, kaka-makaki, ao ni kiaraki.¹ E ngae n anne e reitinako ni kakoaua ma te ninikoria n ana Moan Kaotioti. “I a bon tia n noora raoi te ota, ao I buakon te ota arei I noriia uoman Aomata, ao e bon koaua ae a taetae nakoiu; ao e ngae ngke I ribaki ao ni bwainikirinaki ibukina bwa I taekinna bwa I a tia n noora te kaotioti, ma e bon koaua. . . . I ataia, ao I ataia bwa te Atua e ataia, ao I aki kona ni kakewea.”²

Inanon kangaanga ni maiuna, ana ururing Iotebwa e okirikaaki ni kaniia uabwi te ririki n nako ni kakoauan ana tangira te Atua ibukina ao bwaai ake e a katauraoa te aonaaba n te taetae ni burabeti ni Kaokan Bwai ae e a kaman taekinaki. Uringakin mwanangana n te maiu n tamnei, e taku Iotebwa: “Akea ae I kabuakaka

ibukin aki kakoauan rongorongou. Ngke arona bwa I aki rinanon te bwai are I rinanova, N na bon aki kakoaua naba ibon irou.”³

Ma te taneiai a bon koaua, ao e aki mwaninga ke ni kakewei, ma te karaurau e kamatoai ana koaua ngkai e mwaing nakon te karabuti i Carthage ike e na tiringaki iai. “N na nako n ai

Salt Lake City, Utah, USA

aron te tibu te teei nakon te kamatea-ki,” e taku, “ma I bon rau n ai aron te ingabong n tain te kabuebue; iai au iango ae akea kairuana nakon te Atua, ao nakoia aomata ni kabaneia.”⁴

Baika ko Rinanoi n te Maiu n Tamnei aika Kakukurei

Iai te reirei ibukira n ana banna ni katoto te Burabeti Iotebwa. Ni kairaki ma te kawai ae rau are ti karekea mairoun te Tamnei ae Raoiroi, man te tai teuana ma teuana, te Atua ni mwaa-kana ao ni bon nakoiria e kakoaua nakoiria n tatabemaniira bwa E kinaira ao e tangiriira ao E kakabwaiaira n ae onoti ao mai inanona. Imwiina, n ara tai n tiku n te kangaanga, te Tia Kamaiu e uoti taneiai aikai ni kaoki nakon ara iango.

Iangoa oin maium. Inanon ririki aika bati, I a tia n ongongora nakon ngaa taneiai n tamnei aika kamimi mairouia aika Itiaki ni Boong aika Kaitira ni kabuta te aonaaba, ni kamatoa nakoia ma te koaua bwa te Atua e tangiriira n tatabemaniira ao E ingainga nanona ni kan kaotia nakoiria. Taneiai aikai a kona n roko n taai aika a kakaawaki inanon maiura ke ni bwaai aika riki ae ti taku bwa akea nanoia, ma a raonaki n tainako n te namakin n tamnei ni kamatoa aron ana tangira te Atua.

Ururingakin taneiai aika tamaroa n te maiu n tamnei aikai a kaotia bwa ti namakinna bwa ti riai n tataro, n aron are e taetaekinna te Burabeti Iotebwa: “Te bwai are I karekea bon mai karawa. I ataia, ao I ataia bwa te Atua e ataia ae I ataia.”⁵

Aua Katooto

Iangoa oin am ururing n te maiu n tamnei ae kakukurei ngkai I tibwai tabeua katooto mai irouia tabeman.

N ririki aika a nako, te tamanuea n te titeiki ae e a kara ma aorakin

buroona ni bwaibuna ake uoua aikoa mwakuri raoi e bubuti bwa e na karaoa te korokoro iaona Dr. Russell M. Nelson, e ngae ngke n te tai anne akea katokan te urubwai nakon te kauoua ni bwaibu n te buro. Dr. Nelson e kariaia bwa e na karaoa te korokoro. Aikai ana taeka Beretitenti Nelson:

“Imwiin kaukan te moan bwaibu, ti a manga kaitara ma te kauoua. Ti kunea bwa e bon toma ma e a ukinako n te aro are e aki kona ni mwakuri n aron are e bon riai. Inanon kamatebwaian te bwaibu aei, te rongorongo ae matata e roko n au iango: *Kauarerekea riki warebwen te bwaibu*. I taekina te rongorongo anne nakon au tia ibuobuoki. ‘E na tau kunin te bwaibu *ngkana* ti kauarerekea te mronron nakon are bon buburana.’

“Ma ni kanga? . . . Te tamnei e matata n roko n au iango, ni kaota aron ituana are e na karaoaki iai—n rukumma ikai ao kauarerekea ikekei. . . . I teimatoa n uringnga n au iango te tamnei arei—ni kabwanina ma nen ituana are e na riai ni mena iai. E tia te onobwai n aron are e katanneiaki n au iango. Ti tuoa te bwaibu ao ti kunea bwa te raran e nakoraoi uarerekena. E taku te tia ibuobouki,

‘Bon te kamimi.’”⁶ Te tamanuea e maiu inanon ririki aika a mwaiti.

Dr. Nelson e a tia ni kairaki. Ao e ataia bwa te Atua e ataia ae e ataia ae e a tia ni kairaki.

Ngai ma Kathy ti kaitibo ma Beatrice Magré i Buranti 30 te ririki n nako. Beatrice e a tibwa te bwai are e rinanona are e roota maiuna n tamnei n te tai ae uarereke imwiin ana bwabetito ngke tebwi tabun ana ririki. Aikai ana taeka:

“Kairake man ara mwaanga a mwananga ma taan kairiiri nakon te bike ae Lacanau, teuana ma te iterana te aoa mai Bordeaux.

“Imwain okiran mweengaia, temanna te tia kairiiri e baireia bwa e na uaua te kabane n tai ao e tebo ibuakon nao ma ana kiraati. Ngke e a otirake, a bua ana kiraati. . . . E bua i taari.

“Buan ana kiraati e totokoia man kabutan ana kaa. Ti nang bae n tiku n raroanako man mweengara.

“Te titita ae onrake n te onimaki e tua bwa tina tataro.

“I ngurengure bwa te tataro e na karokoiria nakon te akea, ao I aki rau n raoniia te kurubu n tataro n aia tabo te bootanaomata ngke ti tei i taari are e toki iaon bebeeru.

“N te tai are e moti iai te tataro, I takini baiu n tauriia ni kabane. Ngke

Dr. Russell M. Nelson

Beatrice Magré

I tatauri ni kabuta baiu inano, ana kiraati a toka naba iaon baiu. Te namakin ae korakora e ninia tamneiu bwa te Atua e bon ongo n ara tataro.”⁷

Abwi ma nimaua te ririki imwiina, e kauringnga n aron are e a bon tibwa riki ngkoananoa. Beatrice e a tia ni kakabwaiaki, ao e ataia bwa te Atua e ataia bwa e ataia ae e a tia ni kakabwaiaki.

Te bwai ae a rinanona Beretitenti Nelson ao Titita Magre bon bwaai aika rangi ni kaokoro, ma, ni kauoman, bon kauring n tamnei aika a kakukurei n ana tangira te Atua are e tiku inanoia.

Bwaai aika riki aikai a aki toki n roko inanon reiakinan te euangkerio ae kaokaki ke tibwauan te euangkerio ma tabeman.

Te tamnei aei e raweaki i São Paulo, Brazil, inanon 2004. Floripes Luzia Damasio mai Ipatinga Brazil Stake ai 114 ana ririki. N taekinan rairakina, Titita Damasio e tuangai bwa mitinare n ana kaawa a tia n anga te kakabwaiaki n te nakoanibonga nakon te teei ae rangi ni korakora aorakina are e a marurung iai n te aro ae kamimi. E tangiria ni kan atatai riki. Ngke e tataro ibukin aia rongorongono, te kakooua ae aki kona ni kakeweaki iroun te Tamnei e kamatoa nakon

Titita Floripes Luzia Damasio ma Unimwaane Andersen.

neiei bwa Iotebwa Timiti bon ana burabeti te Atua. Ngke 103 ana ririki, e a bwabetitoaki, ao ngke 104, e a karekea ana kakabwaiaki n te tembora. Ni katoa ririki e kabanea 14 te aoa n toka n te bwati ni kabanea teuana te wiiki n te tembora. Titita Damasio e a tia ni karekea te kamatoa mai karawa, ao e ataia bwa te Atua e ataia bwa e ataia bwa te kakooua e bon koaua.

Aio te ururing n te maiu n tamnei man au moan mition nako Buranti 48 te ririki n nako.

Inanon ara tai ni karebwerebwe, ngai ma toau ti katuka ana Boki Moomon iroun te unaine ae a kara. N okira nakon ana auti te aine tao teuana te wiiki imwina, e kauka ana matarora. Imwain te taeka are e kona n taekinaiki, I namakina mwaakan te tamnei ae kona n namakinaki. Te namakin e reitinako ni korakora ngke Madame Alice Audubert e kariniira ao e tuangiira bwa e a tia ni wareka Ana Boki Moomon ao e ataia bwa e koaua. Ngke ti kitana ana auti n te bong anne, I tataro, “Tamara are i Karawa, taiaoka buokai n aki mwaninga te bwai are I a tia n namakinna.” I tuai man mwaninga.

Inanon taai ae aekakin akanne, iaon matarora n ai aron bubua riki

Unimwaane Andersen ngke e bwabetitoa Alice Audubert.

matarora ake tabeua, I a tia n namakina mwaakan karawa. Ao I ataia bwa te Atua e ataia ae I ataia ae winton karawa e a tia ni kaukaki.

E Kaonoti i bon Ibukiu ao N aki kona ni Kakeweaki

Taai aika a kakukurei n te maiu n tamnei aikai a roko n taai aika a kakaokoro ao inanon aro aika kakaokoro, ni kaonotaki ibukira, n tatabemaniira.

Iangoa te katooto ae ko tatangiria man koroboki aika a tabu. Naake a ongora iroun te Abotoro are Betero “a ewaraki i nano[ia].”⁸ Te aine ae te Reimwanaite ae Abiti e kakooua “man te kaotioti ae kamimi ae karekea tamana.”⁹ Ao te bwana e roko n ana iango Enoti.¹⁰

Raou ae Clayton Christensen e kabwarabwara te bwai ae rinanona inanon ana tai n tataro mwaaka ni wareka ana Boki Moomon n te aro aei: “Te namakin ae tamaro, e abue . . . e otawaninia ai ao e roota tamneiu, n rabunaii n te namakin n tangira are I aki kona ni iangoia bwa N a namakina [ao namakin aikai a reitinako inanon te tairiki teuana ma teuana].”¹¹

Iai taai ake ti namakin iai namakin n te maiu n tamnei n rin inanora n ai aron te ai, ni kaotai tamneira. Iotebwa Timiti e kabwarabwara bwa n tabetai ti karekei “iango aika a karina” ao n tainako bwaron te wanawana ae itiaki.¹²

Beretitenti Dallin H. Oaks, n ana kaeka nakon te mwaane are e taekina bwa e tuai man karekea te taneiai ae aron anne, e reirei, “Tao am tataro a kaman tia ni kaekaki ao a okioki man okioki, ma e a bon tia am kantaninga n tiku n taningaa te kanikina ae korakora ke te bwana ae nene n te aro are koa iangoia bwa ko tuai man karekea te kaeka.”¹³ Te Tia Kamaiu e taetae iaioia aomata ake a korakora aia onimaki “ake a [kakabwaiaki] n te ai

ao te Tamnei ae Raoiroi, [ma a] bon aki ataia.”¹⁴

Ko Kanga n Ongu Irouna?

Ti a tibwa tia n ongo iroun ara Beretitenti Russell M. Nelson ae kangai: “I kaoi ngkami bwa kam na iangoia raoi ao n tainako te titiraki ae kakaawaki aei: Ko *kanga* n ongo Irouna? I kaoi naba ngkami bwa kam na keerake n ongo raoi Irouna ao ni kamwaitia riki.”¹⁵ E kaokioka te kakao anne n te ingabong aei.

Ti ongo bwanaana inanon ara tataro, ni mweengara, inanon koroboki aika a tabu, n ara anene n nebo, ngkai ti tau n ana te toa, ngkai ti taekina ara animaki, ngkai ti beku ibukiia tabeman, ngkai ti nakon te tembora ma raora ni kakooua. Taai aika a kakukurei n te maiu n tamnei a roko ngkai ti kakauongo n tataro mwaaka nakon maungatabu ni kabuta ao ngkai ti kawakin raoi riki tua. Ao ataei, namakin aikai bon ibukimi naba. Uringnga, Iesu “e reirei ao e buokiia ataei . . . ao [ataei] a bon taekin . . . taekan bwaai aika a korakora ma ni kamimi.”¹⁶ E taku te Uea:

“[Te atatai aei] kam anganaki ma iroun Tamneiu, . . . ao a aki kona n kareke [a] iroumi ma ti man mwaakau;

“Mangaia are, kam kona ni kakooua bwa kam a tia n ongo bwanaau, ao n atai au taeka.”¹⁷

Ti kona n “ongu bwanaana” ibukin ana kakabwaia n ana Mwakuri ni kamaiu te Tia Kamaiu ae akea kabotauana.

Ngkai ti aki kona n rinea te tai ni karekei taai ni kakukurei aikai, Beretitenti Henry B. Eyring e anga te reirei aei n ara katauraoi: “N te tairiki aei, ao tairikin ningabong, ko na bae n tataro, n titiraki: E kanakoa te rongorongo te Atua ae ti kaineti ibukiu? I noori baina inanon maiu ke ni maiuia au [utu]?”¹⁸ Onimaki, ongotaeka, nanorinano, ao te nano ae koaua e kauki winton karawa.¹⁹

Te Kamataata n te Tamnei

Ko na bae n iangoa am ururing n te maiu n tamnei n te aro aei. Ma te tataro ae teimatoa, teimatoan te nano ni kawakin ara berita aika a tabu, ao te bwaintangira iroun te Tamnei ae Raoiroi, ti borauakin kawaira n rinanon nako te maiu. Ngkana ara kaangaanga, nanououa, ke bwarannano a karooi kawaira, ke ngkana aron te aonaaba e riaon ara kona ni kairiira n aki atai taai aika a na roko, ururing

n te maiu ara rururing n tamnei aika kakukurei man bokin maiura aiaron atibu aika oota ake a buoka kaotan te kawai are i moa, ni kakooua nakoiria bwa te Atua e kinaira, tangiriira, ao e kanakoa Natina, Iesu Kristo, bwa e na buokiira n okira mweengara. Ao ngkana temanna e katikui ana ururing n tamnei aika kakukurei ni kararoai ao e bua ke e nanououa, ti kairiia nakon te Tia Kamaiu ngkai ti tibwa ara animaki ao ara ururing nakoia, ni buokiia ni manga kunei taai aika kakaawaki n te maiu n tamnei ake a kakawakini ngkoa.

Tabewa ara taneiai a rangi n tabu n te aro are ti kawakin n ara ururing ni maiura n tamnei ao ti aki tibwauai.²⁰

“A taetae anera ni mwaakan te Tamnei ae Raoiroi; ngaia ae a taekin ana taeka Kristo.”²¹

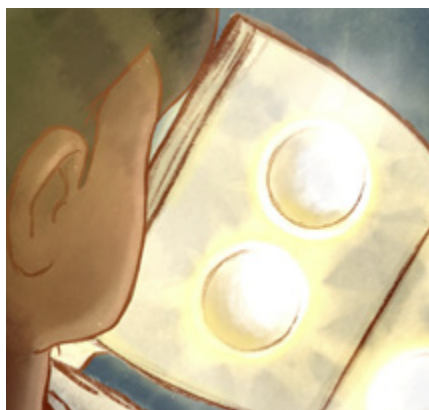
“Anera [aki toki] ni karaoa te ibuobuoki nakoia natia aomata.

“Bwa nooria, a bon tautaeakanaki irouna [Kristo], bwa a na mwakuri n . . . ana taeka ni kairiri, bwa a na kaotia nakoia ake a matoatoa aia animaki ao a matoatoa aia iango n aekan nako te aro n Atua.”²²

Ao “te Tia Ibuobuoki, are te Tamnei ae Raoiroi, . . . e na reireini ngkami

Tataro, kawakinan berita, ao te Tamnei ae Raoiroi a buokiira ni mwanangara rinanon te maiu.

Ururing n te Maiu n Tamnei kanga ai aron atibu aika ota ake a kaota te kawai are i mwaira.

Ti tibwai ara animaki ao ara ururing n rairiia ake a bua nakon te Tia Kamaiu.

bwaai ni kabane, ao e na kauringi inanomi bwaai ni kabane.”²³

Kukurei ni kauringi ami ururing aika tabu. Kakoauai. Korei. Tibwaia ma am utu. Onimaki bwa a roko iroum mairoun Tamam are i Karawa ao Natina ae Tangiraki.²⁴ Anganiia bwa a na uota te taotaonakinnano nakon am raraoma ao n ota nakon am kaangaanga.²⁵ I berita nakoimi bwa ngkai kam anga nanomi ni kakoaua ao n kawakin raoi tai ni kakukukrei n te maiu n tamnei inanon maiumi, e na mwaiti riki n roko nakoimi. Tamam are i Karawa e kinako ao e tangiriko!

Iesu bon te Kristo, Ana euangkerio e a tia ni kaokaki, ao ngkai ti teimatoua ni kakaonimaki, I kakoaua bwa tina riki bwa ana bwai n aki toki, n aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Taraa *Saints: The Story of the Church of Jesus Christ in the Latter Days*, vol. 1, *The Standard of Truth, 1815–1846* (2018), 150–53; taraa naba Joseph Smith, “History, 1838–1856, volume A-1 [23 December 1805–30 August 1834],” 205–9, josephsmithpapers.org; *Saints*, 1:365–66.
2. Iotebwa Timiti—Rongorongono 1: 25.
3. *Teachings of Presidents of the Church: Joseph Smith* (2007), 525.
4. Reirei ao Berita aika Tabu 135:4.
5. I a tia n rang kukukurei n taeka inanon Iotebwa Timiti—Rongorongono: “Bwa I a tia n noora te kaotioti; I atai, ao I atai bwa te Atua e atai” (Iotebwa Timiti—Rongorongono 1:25). E na kona n tei imatan te Atua ao ni kaotia bwa bwaai aika riki aikai n te Buakonikai ae Tabu a bon riki inanon maiuna ao bwa maiuna e aki kona n tiku n arona ibukina. E nakon 25 te ririki n nako, I moan ongo te kaokoro n te kibu aei iroun Unimwaane Neal A. Maxwell. E anga te katoto aei: “N te tai ae maan inanon Meei 1945 iai te tai ae kakawaki irou iaon te aba ae Okinawa ngke tebwi ma waniu au ririki. Ni kouana ao bon akea kamoamoakira

n au itera ma bon te kakabwaii nakoitu ao tabeman n tain kabwakakin te boom n ara tabo irouia ana tanga ni buaka Tiaban. Imwiin okiokin te kabwaka boom are e a karebwetauai ara tabo, aia kanoa ni katii ara kariribai a bane n nako aora. A atia ni kati n te aro ae e na korakora mwiina, ma iai te kaeka mai karawa nakon temanna ae maaku, tataro n tii iangoia. E toki te kabwaka boom. . . I a tia ni kakabwaii, ao I atai ae e atai te Atua” (“Becoming a Disciple,” *Ensign*, June 1996, 19).

Unimwaane Maxwell e reitia tiaki tii are e atai, ao tiaki tii are e atai te Atua, ma te Atua e atai bwa e atai ae e a tia ni kakabwaii. Kanikinaeana irou aie e kakerakea te bukinaki nakon te mwaneka are iaona riki. Inanon te tai, Tamara are i Karawa e raoni kakabwaii ake e anganiira ma korakoran kamatoa n te maiu n tamnei are karawa e irekereke n tei ibukira. Akea te bwai ae kona ni kakewea. E tiku iroua, ao ngkana ti bwaina te kokoaua ao te kakaonimaki, e na kateiraoua maiura inanon ririki aika a na roko. “I a tia ni kakabwaii ao I atai bwa te Atua e atai ae I atai ae I a tia ni kakabwaii.”

6. Russell M. Nelson, “Sweet Power of Prayer,” *Liahona*, Meei 2003, 8.
7. Oin karakin Beatrice Magré e tibwaaki ma Unimwaane Andersen n Okitobwa 29, 2019; n rimwiaki n te imeri n Tanuare. 24, 2020.
8. Mwakuri 2:37.
9. Aramwa 19:16.
10. Taraa Enoti 1:5.
11. Clayton M. Christensen, “The Most Useful Piece of Knowledge,” *Liahona*, Jan. 2009, 23.
12. Taraa *Teachings: Joseph Smith*, 132.
13. Dallin H. Oaks, *Life’s Lessons Learned: Personal Reflections* (2011), 116.
14. 3 Nibwaai 9:20.
15. Russell M. Nelson, “How Do You #HearHim? A Special Invitation,” Feb. 26, 2020, blog.ChurchofJesusChrist.org.
16. 3 Nibwaai 26:14.
17. Reirei ao Berita aika Tabu 18:35–36. Namakin a raonaki n tainako ma atatai n te maiu n tamnei. “Kam waekoa ni karaoa te buakaka ma ni waeremwe n uringa te Uea ae Atuami. Kam a tia n noora te anera, ao e taetae nakoimi; eng, kam a tia n ongo bwanaana n taai tabetai; ao e a tia n taetae nakoimi n te bwanaa ae maaraara ma ni beebete, ma kam aki namakina, ao kam

- aki namakin ana taeka” (1 Nibwaai 17:45).
18. Henry B. Eyring, “O Remember, Remember,” *Liahona*, Nov. 2007, 69.
19. Taraa 2 Nibwaai 31:13; Moronaai 10:4. Beretitenti Dallin H. Oaks e karawara ara mition i Bordeaux, France, in 1991. E kabwarabwara nakoia ara mitinare bwa te bwai ae nako man te nano nanona bwa te aomata are e tataro e taetae nakon te Uea n aron aei: “I aki bubuti ni kan atai, ma te karinerine ae bane nanou iai ni mwakuria te kaeka nakon au tataro. Ngkana Ko anganai te kaeka aei, N na karaoa te bitaki inanon maiu. N na kaeka.”
20. “A bon anganaki aomata aika a mwaiti bwa ana ataa ana mwakuri aika a kamimi te Atua; ma e ngae n anne a bon anganaki te tua ae matoatoa bwa ana aki tibwauaia ma ti ngkana e kaineti ma mwakoron ana taeka are e anganiia natia aomata n aron te ongeaba ao te kakaonimaki are a anganna” (Aramwa 12:9).
Unimwaane Neal A. Maxwell e taku: “E nako man te namakin atakina bwa nningai ae kona tibwaia iai [taneiai n te maiu n tamnei]. I kauringa ngke e taku Beretitenti Marion G. Romney, are e ikoti kakoaua ao te wanawanan n taekinna, “Tina karerekei riki taneiai n te maiu n tamnei ngkana ti aki rang n tataekin” (“Called to Serve” [Brigham Young University devotional, Mar. 27, 1994], 9, speeches.byu.edu).
21. 2 Nibwaai 32:3.
22. Moronaai 7:29–30.
23. Ioane 14:26.
24. Te kouana n te euangkerio a bane n tauraoi ibukira ni kabane. Inanon te wiiki imwaain te maungatabu, imwiin tian au marooro, I kairaki iroun te tamnei nakon te boki ae atuna *Divine Signatures: The Confirming Hand of God* (2010), are e koreaki iroun Gerald N. Lund, are e beku bwa te Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun man 2002 nakon 2008. I onrake n te kukurei bwa, ana taeka te Tari Lund bon te kauoua ni kakoaua ae tamaroa nakon reirei ake a tibwaaki n te maungatabu aei ao e na namakinaki irouia naake iai nanou ni kan kamatebwai riki aron te ururing n tamnei aika kakukurei.
25. Teuana te taetae ae rangi n tatangiria Beretitenti Thomas S. Monson bon mai iroun te tia koro boem ae kain Scotland James M. Barrie: “Te Atua e anganiira te ururing, are tina kona iai ni karekea rootin Tuun inanon Ritembwa inanon maiura” (in Thomas S. Monson, “Think to Thank,” *Liahona*, Jan. 1999, 22). Ai aron naba te ururing n te maiu n tamnei. A kona n rangi n ibuobuoki inanon taai ni kataaki inanon maiura ngkana ti kainnanoi ururing akanne “Tuun” ururing n te maiu n tamnei.

Iroun Douglas D. Holmes
*E a tiba kamotirawaaki man te Moan Kauntira
 n te Beretitenti ni Kabuta n te Bootaki n Ateainimwaane*

Ni Matoa iNanora

Ti na ataia bwa e kanga e Uea ni kataia ni buokiira—ni kabane ngaira—ni karekea Ana euangkerio ni matoa inanora.

Mwaaneu ao tariu, ai tamaroara te boong ae ti maeka inanona. Ngkai ti bukamaru moan Kaokakin Bwaai, e bon riai naba ni bukamaruaki reitinakon Kaokakin Bwaai are ti bon kakoaua iai ngkai. I reitai ma ngkami ni maeka inanon te bong aei.¹ Te Uea e teimatoa ni katauraoi, rinanoia Ana burabeti, bwaai ni kabane ake ti kainanoi ni buokiira ni katauraoi ni Butimwaeia.²

Teuana man bwaai aika a kainanoaki bon te mwakuri ae boou ni karikirakeia Atea i Kairake. A mwaiti iroumi aika taneiai ma te buroukuraam ake a kateretere katian taian kouru, kainikina aika boou ni bwaibwai, ao te maunhatabu Ibukin Karikirakeia te Roronrikirake. Ma ti riai n aki karooi ara taratara man taian reirei are e kateaki iaona te buroukuraam aio ao te kantaninga iai: ni buoka karekean ana euangkerio Iesu Kristo ni matoa inanoia ara ataei ao kairake.³

I kakoaua bwa ngkana ti karekea te noraaba n reirei aikai, ti na noria bwa e riaon riki ae tii te buroukuraam ibukiia aika n te ririki 8 nakon 18. Ti na ataia bwa e kanga e Uea ni kataia ni buokiira—ni kabane ngaira—ni karekea Ana euangkerio ni matoa inanora. I tataro bwa te Tamnei ae Raioiroi e na buokiira ngkai ti reiakinira n ikotaki.

Iraorao—“Mena i Rarikiia”⁴

Te moan reirei bon te iraorao. Ibukina bwa bon aron mwakoron rikin ana Ekaretia Iesu Kristo, ngaira n tabetai ti mwaninga kakawakin te iraorao inanon waakin mwanangara nakon Kristo. Ti aki kantaningaaki ni kakae ke n nakonako n tii ngaira iaon kawain te berita. Ti kainanoa te tangira ao te boutoka mairouia kaaro, tabeman kaain te utu, raoraora, ao taan kairiiri ake a nakonako naba n te kawai anne.

Aekan iraorao aikai e kainanoa te tai. Te tai n tiku n ikotaki. Te tai ni ngarengare, takakaro, ao beku n

ikotaki. Te tai ni butimwaea ungan nanoia ao aia kaangaanga n tatabelman. Te tai ni kaokaota te kokoaua i marenamii ngkai ti kataia n riki n tamaroara n ikotaki. Iraorao aika bon teuana moan oin te kantaninga n ikotaki n aron te utu, kooram, kiraati, ao taromauri. Bon ngaiia aan kanakoraoran bukin te mwakuri n ibuobuoki.⁵

Unimwaane Dale G. Renlund e anganiira te kiing ni karikirakei aekan iraorao aikai ngke e taku: “Ni kanakoraoran buokaia tabeman ti riai n nooria . . . rinanon ana taratara Tamara are i Karawa. Ao man anne ti na ataa koauan kakawakin te aomata imatan te Atua. Ti konaa ngkanne n tii namakinna bwa ana tangira Tamara are i Karawa ibukiia Natina.”⁶

Noorakiia tabeman n aron are e nooria iai te Atua bon te bwaintangira. I kaoi ngkami ni kabane ni ukora te bwaintangira aei. Ngkana ti kaurei matara n taratara,⁷ ti na kona naba ni buokiia tabeman ni bon noriia n aron are e noriia iai te Atua.⁸ Beretitenti Henry B. Eyring e katuruturu te mwaaka aei ngke e taku: “Tera ae e kakawaki riki bon te bwai ae a reiakinna [tabeman] mai [iroum] bwa antai raoi ngaiia ao tera are a na kona n riki iai. Au kantaninga bwa a bon aki konaa n reiakina ae mwaiti man ti te anga reirei. A na karekea man *namakinana* bwa antai ngkoe, antai ngaiia are ko iangoia, ao tera am iango are a na kona n riki iai.”⁹ Buokakiia tabeman a na atai kinaikiia ni koaua ao kantaningaiia bwa bon teuana korakoran te bwaintangira are ti kona n anga¹⁰ Taraakiia tabeman ao bon ngaira ngkai e karaoia te Atua ni kabaei nanora “n ikoti ni katiteuanaaki ao n tangira.”¹¹

Ma bwain te aonaaba ae a rikirake n kakairira nako, ti kainanoa te korakora are e roko man te iraorao ae tatangira. Ngaia ngkana ti bairei waaki

ni kakukurei, bootaki, ao tabeua ikoikotaki, ti na uringnga boton te kantaninga n te ikoikotaki aikai bwa bon katean te tangira ni iraorao bwa e na katiteuanaira, ao ni buokiira n karekea ana euangkerio Iesu Kristo ni matoa inanora.¹²

Kaotioti, Rinerine, ao Rairannano—“Katomaia Ma Karawa”¹³

E koaua, e bon aki tau tii te riki ni kabaeaki n ikotaki. A mwaiti kurubu ao bootaki ni mwakuri are a karaoa te katiteuanaaki n aroia aika a mwaiti. Ma te katiteuanaaki are ti ukoukorua bon tii temanna ngaira inanon Kristo, ni katomaira ma Ngaia.¹⁴ Ni katomai nanora ma karawa, ti kainanoa te taneiai n tamnei n tatabemaniira, n aron are e a tia n taekina n rangi ni kamataata Unimwaane Andersen nakoira.¹⁵ Ngkai e taetae raoi Unimwaane Anderson nakoira n taekana. Taneiai akanne a roko ngkai te Tamnei ae Raoiroi e uoti ana taeka ao ana tangira te Atua nakon aia iango ao nanoia.¹⁶

Te kaotioti e roko nakoira rinanon koroboki aika tabu, riki man Ana Boki Moomon: rinanon taeka aika kairaki mairouia burabeti aika maiu ao tabeman abotoro aika kakaonimaki, ao rinanon te bwanaa ae beebete man maraara.¹⁷ Taeka aikai a bon riao riki te ingke iaon te iteraniba, te karongooa inanon taningara, ara kantaninga inanon ara iango ke, namakin i nanora. Ana taeka te Atua bon te mwaaka

n tamnei.¹⁸ Bon te koaua ao te oota.¹⁹ Bon aei aron are ti ongo Irouna! E karika ao ni karikirakea ara onimaki iroun Kristo ao n anganiira te nano n tangiria n riki n ai aron te Tia Kamaiu, are bon te rairannano ao nakonako ni kawakin berita.²⁰

Eberi ae nako, Beretitenti Russell M. Nelson e buokiira ni kamataata boton taben te rairannano inanon kaotiotan te mwananga aei.²¹ E taku: “Ngkana ti rineia bwa ti na rairi nanora, ti rineia bwa ti na bitaki! Ti kariaia te Tia Kamaiu bwa e na bitiira nakon te kabanea n tamaroara. . . . Ti rineia n riki n ai aron Iesu Kristo!”²² Te waaki ni bitaki aei, are e riki man ana taeka te Atua, bon ngaia are ti na katomaaki iai ma karawa.

Taraakin ana kakao Beretitenti Nelson nakon te rairi nanona bon te reirei man te rinerine. Ti riai *rinea* rairannano i bon ibukira. Te euangkerio e aki konaa n imanonoaki nakon maiura. Ngkai Unimwaane Renlund e taku, “Ana kouru Tamara are i Karawa n te nakoa ni karo tiaki kairiaia Natina bwa a na *karaoa* ae eti; bon kairiaia Natina bwa a na *rineia* ni karaoa ae eti.”²³

Inanon buroukuraam ake a oneaki mwina irouia Ataei ao Kairake, e riao 500 te bwai ae kakaokoro are a na katiaki bwa e aonga n reke kinakim ni bwaai aika bati.²⁴ Ngkai, ai bon tii teuana. Bon te kakao nakon *rineia* n riki n ai aron te Tia Kamaiu. Ti karaoa aei man karekean ana taeka te Atua n rinanon te Tamnei ae Raoiroi ni kariaia Kristo ni bitiira nakon “rikira ae te kabanea n tamaroa.”

Aio e bon raroa riki nakon kamwakan katean te kouru ke bon karikirakeam i bon iroum. Te kouru bon aron te bwai ni mwakuri are e buokiira ni katomaira ma karawa rinanon kaotioti, rinerine, ao rairannano—n

roko nakon Kristo ao ni karekea Ana euangkerio ni matoa inanora.

Katabeaki ao Anganano—“Anganiia bwa A na Kairiri”²⁵

N tokina, ni karekean ana euangkerio Iesu Kristo ni matoa inanora, ti kainanoa te katabeaki inanona—n anga ara tai ao tarena nako iai, n anganano ibukina.²⁶ Ngaira ni kabane ti tangiria ni maeka ni maiu ni iai nanona, ao aio e koaua ni kaineti naba man te roro ae rikirake. A tangiria n riki bwa mwakoron te mwakuri ae karaoaki.

Ana euangkerio Iesu Kristo bon te mwakuri ae korakora n te aonaaba. Beretitenti Ezra Taft Benson e taku: “Ti tuangaki iroun te Atua ni uota te euangkerio aei nakon te aonaaba ni kabane. Anne bon te mwakuri are e riai katiteuanaakira n te bong aei. Tii te euangkerio ae e na kamaiua te aonaaba man taian kabuanibwai ma oin ana urubwai. Tii te euangkerio e na katiteuanaia mwaane [ao aine] ma reeti ni kabane ao aomata n aaba inanon te rau. Tii te euangkerio e na uota te kimwareirei, kukurei, ao te kamaiu nakon te utu n aomata.”²⁷

Unimwaane David A. Bednar e berita, “Ngkai ti kakorakoraia kairake man kaoakiia ao kariaiakiia ni mwakuri, te Ekaretia e na waaki rake ni kawai aika kamiimi.”²⁸ Ni mwaitin te tai ti tuai ni kaoiia ao kariaia kairake bwa a na anganano n aei ibukin korakoran te mwakuri ibukin Kristo. Unimwaane Neal A. Maxwell e noria, “Ngkana [ara] kairake aki rootaki [man ana mwakuri te Atua] a na bon kai rootaki man te aonaaba.”²⁹

Aia buroukuraam Ataei ao Kairake e katuruturuaki kakorakoraia kairake. A rinea oin aia kouru. Kooram ao Beretitenti n te kiraati a katukaki n oin raoi katabeai. Te kauntira n te uote ibukiia kairake, n aron te

kauntira n te uoote, e katuruturuaki iai te mwakuri ni kamaui ao te kari-etataaki.³⁰ Ao te kooram ao kiraati a moana aia bootaki ni marooroakinna bwa a na kanga ni karaolan te mwakuri are e a tia te Atua n anganiia.³¹

Beretitenti Nelson e taku nakoia kairake n te Ekaretia: “Ngkana kam rinea, ngkana kam tangiria, . . . kam kona n riki bwa mwakoron te bwai ae bubura, te bwai ae tamaroa, te bwai ae mimitong! . . . Ngkami bon mai buakoia aika tamaroa are e a *tia* te Uea ni kanakomaiia nakon te aonaaba aio. Ngkami iai te kona n riki n rangi ni konabwai ao ni wanawana ao e korakora riki ami kairoro iaon te aonaaba nakoia rooro ake mai mwaina.³² N teuana te tai, Beretitenti Nelson e tuangiia kairake: “Iai au koaua inanou ibukimi ae bwanin. I tangiri ngkami ao te Uea naba. Bon Ana aomata ngaira, ti bane ni katabeaki n Ana mwakuri ae tabu.”³³ Aomata aika kam kairake, kam kona n namakina te onimakinaki are e karekea Beretitenti Nelson iroumi ao bwa e kanga kaka-wakimi nakon te mwakuri aei?

Kaaro ao taan kairiiri ikawai, I kaoi ngkami n nooriiia kairake n aron are karaoia Beretitenti Nelson. Ngkana te kairake e namakina am tangira ao onimaki, ngkai ko kaungaiia ao reireiniia bwa a na kanga ni kairi—ao

ngkanne ni katikuiia bwa a na karaoa te kairiiri ibon irouia—a na kakubako ma aia atatai ae nano, wanawanaia, ao aia motinnano nakon te euangkerio.³⁴ A na namakina te kimwareirei n rinea ni katabeaki ao n anganano ibukin korakoran ana mwakuri Kristo. Ana euangkerio e na matoa inanoia, ao te mwakuri e na waakirake n te kawai ae kamiimi.

Te berita ao te Kakoaua

I berita, bwa ngkai ti katurui ara iango iaon reirei aikai—iraorao, kaotioti, rinerine, rairannano, ao anganano—ana euangkerio Iesu Kristo e na tiku ni matoa inanora ni kabane. Ti na noora Kaokan Bwaai ni waaki rake nakon are bon bukin te kantaninga raoui iai, kamaeuan Iteraera ao manga katean Tion.³⁵ te tabo are E na tautae-ka ia Kristo bwa aia Uea ueea.

I kakoaua bwa te Atua e reitinako ni karaoui bwaai aika riai ni katauraioia Ana aomata ibukin te bong anne. Ti bia noora Baina inanon te mwakuri aei ngkai ti kataia ni kabane n “nakomai nakon Kristo, ma ni kakoroaki raoui Irouna.”³⁶ N aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAARI

1. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 45:57. Beretitenti Nelson e taku: “Tii iangoa te kakukurei ao kawaekoan baikai ni kabane: ni kabane burabeti ma Atam a tia n noori ara bong. Ao ni kabane burabeti a tia n

tataekina taekan *ara* bong, ngkanne Iteraera a na ikotaki ao te aonaaba e na tauraoi ibukin Kauaokin Rokon te Tia Kamaui. Iangoa anne! Mai buakoia ni kabane aomata ake a maeka iaon te buraneti ae aon te aba, *ngaira* are ti riki bwa taan ira waakin te ikoikoti n te kabanea, n tai ae kakannato aei. Ai kakukureira anne!” (“Hope of Israel” [worldwide youth devotional, Tuun 3, 2018], HopeofIsrael. ChurchofJesusChrist.org).

Unimwaane Jeffrey R. Holland e reirei:

“Ai tera te tai ni maiu ae kakamaaku! “Ana euangkerio Iesu Kristo bon te koaua, e karekea te mwano, e karekea te onimakinaki, ao te kabanea ni koaua iaon te aba ao i karawa, n te tai aei ao n akea tokina. Akea—akea te bwai teuana, akea temanna, akea te kairoro—e na totokoa te Ekaretia aei man kakoroan ana mition ao n ataakin tokin kawaina n tataekinaki mai imwain karikan te aonaaba. . . . Bon akea kainanoan te maaku ke te kakatai n taekan taai aika na roko.

“Tiaki aron tabeua taai ake imwaira, koron te bong aei e na aki rinanon te reirei ni kitanakin te koaua; e na aki noora buan te kiing n te nakoanibonga; e na aki karawawataaki n tokin te kaotioti man bwanaan te Atua ae Korakora. . . . Ai bon tera te bong ae ti maiu inanona aei!

“. . . Ngkana ko tuai n ataia, Ngai I kan ataa taekan boong ni kaitira. . . . Kakoaua. Tei rake. Bwaina te Kakaonimaki. Ao n anganaki moan tamaroa ara bong are ti maeka inanona! Facebook post Meei 27, 2015; taraa naba “Be Not Afraid, Only Believe” [address to Church Educational System religious educators, Beb. 6, 2015], broadcasts.ChurchofJesusChrist.org).

2. Taraa Ioane 1:12.

3. Tabeua te tai imwin weteara bwa te Beretitenti n te Bootaki n Ataenimwaane, Beretitenti Henry B. Eyring e marooro ma ngaira iaon kakaewenako aika akea n ai aroia ao taai ake ana kaaitarai kairake n te Ekaretia n te bong aei. E reireiniira ni katuruturu iaon bwaai akanne are e na buoka ana euangkerio Iesu Kristo ni matoa inanoia. Te reirei anne e a tia n riki bwa kairakira n te Beretitenti n te Bootaki n Ataenimwaane.

4. Taraa “Tiiku Ma Ngaiia,” ChurchofJesusChrist.org/callings/aaronic-priesthood-quorums/my-calling/leader-instruction/be-with-them.

5. Taraa Mosiah 18:25; Moroni 6:5.

6. Dale G. Renlund, “Through God’s Eyes,” *Riaona*, Nob. 2015, 94; see also Mote 1:4–6.

E reirei Beretitenti Thomas S. Monson: “Iai katabeara n taraiia n tatabemania n tiaki n aron tarakiia ae ngkai ma n taraiia bwa tera are a na kona n riki iai. N na bubuti ngkami n iangoiia n te kawai aei” (“See Others as They May Become,” *Riaona*, Nob. 2012, 70).

Unimwaane Neal A. Maxwell e reirei: “N taai nako, taraakin te kairake mai itinanikuna a aki tau nakon are e kantaningaaki ma ana kainibaire te Ekaretia, ke n taraan ana titiraki ni kaitara, ke kaotakin ana nanououa e anga waekoan taraakina iai. Te reke are e nako e kona n riki bwa te kararoaaki ao, n tabetai, kakeaaki mairouiiia tabeman n te kurubu. Te tangira ae koaua e aki

Bluffdale, Utah, USA

tangira kanikinaeana!" ("Unto the Rising Generation," *Ensign*, Eberi. 1985, 9).

7. Taraa 2 Uea 2:17.
8. Stephen L. Richards, ngkai te membwan te Moan Beretentii, e taku: "Retaatan aekan te wanawana ni karaoan te motiraoi bon karekean te atatai irouia tabeman ao karaoan te bwai are e karabaaki ibukin aron tamaroan rikiia, are bon tein aroia" (in Conference Report, Apr. 1950, 162; in David A. Bednar, "Quick to Observe," *Ensign*, Dec. 2006, 35). *Liahona*, Dec. 2006, 19). Taraa naba 2 Uea 6:17.
9. Henry B. Eyring, "Teaching Is a Moral Act" (e taetae n te Brigham Young University, Aok. 27, 1991), 3, speeches.byu.edu; kairaki ma katuruturuana; taraa naba Henry B. Eyring, "Help Them Aim High," *Liahona*, Nov. 2012, 60–67.
10. Taraa Mote 1:3–6.
11. Motiaea 18:21; taraa naba Mote 7:18.
12. "Kairake n Ataeinimwaane ake a matao, iraoraoia ma utu aika kakaonimaki [Aomata aika Itiaki], raroaia, ao taan kairiiri, ake a buokiia ni karikirakea te iraorao ma Tamaia are i Karawa, a taraa n rang tiku ni kakaonimaki. Bwaii aika onoti n te buroukuraam—n aron te karikiram n te Tabati, aia waaki ni kakukurei [Kairake n Ataeinimwaane] kantaninga aika tia ni karaoaki i bon iroum . . . a na kona ni iai teutana rootakin inaomatan iraorao akanne. . . . Te titiraki ae kakawaki bon tiaki bwa e kanga bwaii aika onoti ni karikirakeaki, ma a kanga n tibwatibwa nakon iraorao aika raroai are e kakorakora kinaakin te aro n [Aika Itiaki Boong aika Kaitira] kairake ni mwaane" ("Tiiku Ma Ngaiia Church of Jesus Christ.org/callings/aaronic-priesthood-quorums/my-calling/leader-instruction/be-with-them).
13. Taraa "Katomaia ma Karawa," Church of Jesus Christ.org/callings/aaronic-priesthood-quorums/my-calling/leader-instruction/connect-them-with-heaven.
14. Taraa Ioane 15:1–5; Ioane 17:11; I-Biribi 4:13; 1 Ioane 2:6; Iakobwa 1:7; Ominai 1:26; Moronaai 10:32.
15. Koroboki aika tabu a on ni katooton n aei; aika tii uoua: 1 Nibwaa 2:16; Enoti 1:1–4.
16. Taraa Ruka 24:32; 2 Nibwaa 33:2; Iakobwa 3:2; Moronaai 8:26; Reirei ao Berita aika Tabu 8:2–3.
17. Taraa 2 Timoteo 3:15–16; Reirei ao Berita aika Tabu 68:3–4; 88:66; 113:10.
18. Taraa 1 I-Tetaronike 1:5; Aramwa 26:13; 31:5; Ereman 3:29; 5:17; Reirei ao Berita aika Tabu 21:4–6; 42:61; 43:8–10; 50:17–22; 68:4.
19. Taraa Ioane 6:63; 17:17; Aramwa 5:7; Reirei ao Berita aika Tabu 84:43–45; 88:66; 93:36.
20. Taraa Ioane 15:3; 1 Betero 1:23; Motiaea 1:5; Aramwa 5:7, 11–13; 32:28, 41–42; 36:26; 62:45; Ereman 14:13.
21. Taraa 2 Nibwaa 31:19–21; 32:3, 5.
22. Russell M. Nelson, "We Can Do Better and Be Better," *Liahona*, Meei 2019, 67.
23. Dale G. Renlund "Rineiko n te Bong Aei," *Riaona*, Nobembwa 2018, 104.
24. Te ware aei e ikotaki ma te buroukuraam n te Tikauti, ni karokoa te tai aei bon mwakoron ana buroukuraam te Ekaretia n te waaki ni kakukurei ibukii ataeinimwaane ao kairake ni mwaane, ni moanaki n te United States ao Canada. N aono are aki ira te Tikauti, mwaitin kainanoana e bon riaon 200. N reitana, mwaitin buroukuraam n te waaki ni kakukurei ibukii ataeinimwaane, ataeinnaine, kairake ni mwaane, ao kairake n ataeinnaine a kairaki raoni n kakaokoro, ni karaoa bwaninin riki te taneiai ae kaangaanga ibukii utu.
25. Taraa "Anganiia Ni Kairiiri," Church of Jesus Christ.org/callings/aaronic-priesthood-quorums/my-calling/leader-instruction/let-them-lead.
26. Taraa Ominai 1:26; 3 Nibwaa 9:20; 12:19; Reirei ao Berita aika Tabu 64:34. "Te aro are e aki kainanoa te anga karea n bwaii ni kabane bwa e aki tau korakorana ni karika te onimaki ae riari nakon te maiu ao te kamaiuaki" (*Lectures on Faith* [1985], 69).
27. Ezra Taft Benson, *The Teachings of Ezra Taft Benson* (1988), 167; in *Preach My Gospel: A Guide to Missionary Service* (2019), 13; taraa naba Russell M. Nelson, "Hope of Israel," Hope of Israel. Church of Jesus Christ.org.
28. Boowi ma David A. Bednar; taraa naba "2020 Te Tembora ao Rongorongon te Utu Kaetieti ni KairiiriBeb. 27, 2020, broadcasts.Church of Jesus Christ.org.
29. Neal A. Maxwell, "Unto the Rising Generation," 11. Elder Maxwell e reitnako: "Mwakuriana, mwaitira riikan ao taan reirei n te kooram beretentii ni kaainaki n te aro ae ti wetean temanna ni karaoa te tataro ke ni kabuta te toa? Tariu, aikai bon tamnei aika onoti ni koaua, ao a konaa ni karaoi bwaii aika kakawaki ngkana a katauraoaiki ma tainai!"
30. Taraa *Aeniboki ni Kabuta: Te Beku n Ana Ekaretia Iesu Kristo Ibukii Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira*, 2.2, Church of Jesus Christ.org.
31. Tabeua bwaii n ibuobuoki a na reke n te Gospel Library ni buokiia kairake ni kairi, n ikotaki "Bwaii ni Ibuobuoki ibukii Kooram ao Kiraati Beretentii," "Kabongana *Nakomai, Iriirai—Ibukin te Kooram n te Nakoanibonga ae te Aaron ao aia Kiraati Kairake n Ataennaineung*," ao inanon bwaii n ibuobuoki ibukin aia kiraati Ataeinnaine ao kooram n te Nakoanibonga ae te Aaron inanon "Wewete n te Uoote."
32. Russell M. Nelson, "Hope of Israel," Hope of Israel. Church of Jesus Christ.org. Inanon naba te taromaui aei, Beretentii Nelson e taku: "Tamara are i Karawa e a tia kataninia mwaitia Ana tamnei aika rine—tao, N na kangai, Ana kabane n tamaroan n tiim—ibukin te kabane n tai. Tamnei aika rine akanne—taan takakoro aika kabane n nakoraoi aikanne, booto aikanne—bon ngkami!"
33. Russell M. Nelson, taeka ni kaukuuki irouia "Children and Youth: A Face to Face Event with Elder Gerrit W. Gong," Nob. 17, 2019, broadcasts.Church of Jesus Christ.org.
34. Beretentii Nelson e taku: "Ti riari n angania kairake bwa a na kairiiri, riki naake a tia ni weteaki ao ni kamatoaki ni beku n beretentii n te kiraati ao te kooram. Te kariaia ibukin te nakoanibonga a anganaki te mwiokoaki iai. A na reiakina aron karekean ana kairi te tamnei ni kairan aia kiraati ke aia kooram" (inanon "Children and Youth Introductory Video Presentation," Tebetembwa 29, 2019, Church of Jesus Christ.org). Elder Quentin L. Cook e taku, "A tia ara kairake n tuangaki bwa ana kabatia tabeia n roroia ni kairake—n akea te bwai ae ana karaoia kaaro ao taan kairiiri ibukii n te bwai ae a kona kairake ni karaoia ibukii" ("Adjustments to Strengthen Youth," *Riaona*, Nov. 2019, 40).
35. E reirei Beretentii George Q. Cannon: Te Atua e a kaman katauraoiia tamnei ibukin koron boong aikai ake iai irouia te ninikorai ao te nanon ni kaitara te aonaaba, ao ni kabane mwaakan teure e buakaka, ake a noraki ao ake aki noraki, n tataekina te euangkerio ao ni kateimatoa the koaua ao ni barongaa ao ni katea Ana Tion Atuara n aki mamaku ni baike a na riki. E a tia ni kanakoia tamnei aikai n te tai aei ni kawenea aan Tion are e na aki manga uruakaki, ao ni karikirakea te botanaomata ae e itiaki, ao anne e na karinea te Atua, ao ni Karinea n ae rine, ao n ongotaeka nakoia rinanon bwaii nako ake a rinanoi" ("Remarks," *Deseret News*, May 31, 1866, 203); see also *Teachings of Presidents of the Church: Joseph Smith* (2007), 186.
36. Moronaai 10:32.

Iroun Beretitenti Henry B. Eyring
Kauoman ni Kauntira n te Moan Beretitenti

Tataro n Onimaki

Ngkai ti tataro ma te onimaki, ti riki bwa mwakoron ana mwakuri te Uea ae kakawaki ngkai E katauraoa te aonaaba ibukin te Kauaoki.

Ana tataro Unimwaane Maynes ni moan te moan tetere n te maungatabu ni kabuta aei e a tia ni kaekaaki. E a tia n roko nakoiria te kairi mai eta rinanon taian reongorongou aika tamaroa ao katangitang aika tangira-oi. Ana berita Beretitenti Russell M. Nelson bwa te maungatabu aei e na ururingaki e a kaman tia ni moanaki bwa e na kakoroaki bukina.

E a tia Beretitenti Nelson ni kotea te ririki aei bwa “tain te uabubua n ririki ni kauringa te ka 200 n ririki ni kaotin te Atua te Tama ao Natina ae Tangiraki, Iesu Kristo, nakon Iotebwa Timiti n te mii.” E kaoiria Beretitenti Nelson bwa ti na karaoi ara babaire e onoti ni katauraoiria ibukin te maungatabu ae kakawaki aei, are kauringakina e taku bwa e na “riki bwa te tai ni bitaki ae kakawaki n rongorongon te Ekaretia, ao tabem e kakawaki.”¹

N ai arou, tao ko ongo ana rongorongou ao ko titirakiniko bon iroum, “te kawai ra ae kakawaki tabeu?” Tao ko wareware ao n tataroakinii taekan Kaokan Bwaai. Tao, e bati riki nakon are mai imwaina, ko wareki rongorongou n taai tabeua aikanne ngke te Atua te Tama e kabwarabwara Natina ae Tangiraki. Tao kam wareki taai ngke e taetae te Tia Kamaiu nakoia natin Tamara are i Karawa. I ataia

bwa I karaoi bwaai aikanne ao a mwaiti riki.

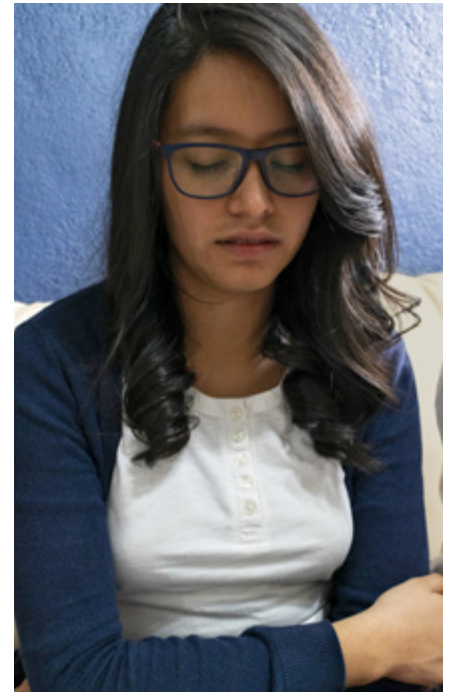
I kunei koroboki n au wareware aika irekereke nakon a na nakoanibonga te Atua ao kaukan boong aikai. I nanoriano ngke I ataia bwa au katauraoi nakon te maungatabu aei bon te tai ae kakawaki n rongorongou. I namakina te bitaki i nanou. I namakina te kakaitau ae boou. I namakina ae kaonaki nanou ma te kimwareirei ni kaoaku nakon te bukamaru ni Kaokanbwaai ae waaki nako.

I iangoia bwa aia namakin tabeman, man te katauraoi ae karaoaki raoui, a raka kakukureina, raka raoiroina, ao a nanomatoa riki ni beku n te mwakuri ae kainnanoia te Uea.

Waaki aika ririeta ake ti karinei bon bwaai aika kaman taekinaki ni boong aika kaitira, are te Uea e katauraoa iai Ana Ekaretia ao Ana aomata, naake a uouota Arana, bwa a na Butimwaeia. Bwa mwakoron ara katauraoi ibukin Okina, E na buokira te Uea inanon kakaewenakoara n tamnei ao taai aika akea aekakiia n rongorongon te aonaaba aei.

N Tebetembwa 1840, the Burabeti Iotebwa Timiti ao ana kauntira n te Moan Beretitenti a kanakoa te rongorongou aio: “Ana mwakuri te Uea ni boong aika kaitira, te bwai ae

kakawaki ao ni kuri ni kaangaanga iroun te aomata bwa e na ota iai. E kaangaanga kabwarabwaraan kakukureina ni kabonganakin taeka, ao akea te bwai ae kona ni korakora riki nakon kakukureina. Bon te botonia-ngo are e a tia ni kairiia ao ni kakorakorai nanoia burabeti ao mwaane aika raoiroi man karikan te aonaaba rikaaki nakon rooro ake imwiina ni karokoa te tai aei; ao bon te mwioko n tararua ni kororaoin bongina, te tai are bwaai ni kabane ake inanon Krsto Iesu, tao i karawa ke iaon te aba, a na bane n ikotaki ni kabane Irouna, ao te tai are a na bane bwaai ni kaokaki, n aron are e taekinaki irouia burabeti ake a tabu ma ngke moan te aonaba; bukina bwa inanona a na kakoroaki bukin berita ake a tia ni karaoaki nakoia taama, ao kaotin te mwaaka are Moan te Rietaata e na korakora, mimitong, ao n rianako tamaroana.”

Mixco, Guatemala

A reitia n taekinna: “Ti namakinna ae ti tangiria ni waaki nako ao ni katiteuanai korakorara ibukin karikirakean te Abanuea, ao katean te Nakoanibonga ni bwaninina ao mimitongina. Te mwakuri are e riai ni kakoroaki bukina ni boong aika kaitira bon te bwai ae moan te kakawaki, ao e na tangira kabonganakin te korakora, te rabakau, ao aia konabwai Aika Itiaki, bwa e aonga ni waaki nako ma te mimitong ao te karineaki n aron kabwarabwaraana iroun te burabeti [Taneira] [taraa Taniera 2:34–35, 44–45]; ai ngaia are e na kainnanao aia kakaonimaki Aika Itiaki, ni kakoroi nanon mwakuri aika kakawaki ao n rietata.”²

E bati rongorongon bwaai are ti na karaoi ao tain karaoia inanon waakinan Kaokan bwaai a tuai kaotaki. Ma te Moan Beretitenti riki n taai ake rimoa a ataa rababan ao nanon te mwakuri are e a tia te Uea ni kateia imwaira. Aika tabeua katooton bwaai are ti atai bwa a na riki:

Rinanoia Ana Aomata Aika Itiaki, te Uea e na anga te bwaintangira n Ana euangkerio “nakoia aaba, reeti,

neewe, ao aomata ni kabaneia.”³ Bwaai n rabakau ao kakai a na teimatoa ni karaoa tabeia—n aroia n tatabemaniia “taan akawaia aomata”⁴ aika a ibuobuoki ma te mwaaka ao n te onimaki ae rikirake.

Ngaira aomata ti na riki n tii teuana riki ibuakon itabarara aika rikirake. Ti na ikotaki ni korakoraia n tamnei bwa aonga ara kurubu ao ara utu ni kakabwaiaki n te euangkerio.

Riki n te aonaba ae aki kakooua a na kinaa Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukii Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira ao n ata mwaakan te Atua iaona. Ana reirei Iesu aika kakaonimaki ao n nini-koria a na katoka iaioia akean te maa-ku, te nanorinano, ao ni katoka iaioia aran Kristo ni maiuia ni katoabong.

Ti na kanga, ngkanne, ni kona ngaira n tatabemaniira n ira te mwakuri ae kakawaki ma ni rietatat aei? E a tia Beretitenti Nelson n reirei aron te rikirake n te mwaaka n tamnei. Ngkana ti iangoa te rairannano bwa te bwai ae kakukurei ibukin rikira-ken ara onimaki bwa Iesu bon te Kristo, ngkana ti ataia ao ni kakooua bwa Tamara are i Karawa e ongo ara tataro, n te tai are ti kekeiaki ni karinei ao ni maiuakin ana tua, ti rikirake ni mwakara ni karekei kaotioti aika reitinao. Te Tamnei ae Raoiroi e kona n riki bwa raom n tainako. Namakinan te bwarannano ao te buakaka.

Iotebwa Timiti bon te banna ni katooto n aron te rikirake n te mwakana n tamnei. E kaotia bwa te tataro n onimaki bon te bwai ae kakawaki ni karekean a na kaotioti te Atua. E tataro ma te onimaki, ni kakooua bwa te Atua te Tama e na kaekaa te tataro. E tataro ma te onimaki, ni kakooua bwa bon tii rinanon Iesu kristo ae e kona ni kainaomataaki man te nanokawaki are e namakinna ibukin ana bure. Ao e tataro ma te onimaki, ni kakooua ae

e kainnanaoia bwa e na kakaea Ana Ekaretia Iesu Kristo ae koaua ni karekeke te kabwarabure anne.

Rinanon ana mwakuri ni burabeti, Iotebwa Timiti e kabongana te tataro n onimaki ni karekei kaotioti aika teimatoa. Ngkai ti kaitarai kakaewenako n te bong aei ao ake iaon kawaia, ti kainanoa naba ngaira karaoan te baeten anne. E taku Beretitenti Brigham Young, “I aki ataa te kawai riki teuana ibukii Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira nakon teimatoan te tataro nakon te Atua inanora ao n ara iango ni kairiia ao ni kaetiia ana aomata.”⁵

Taeka aikai man tataron te toa a riai ni kabwarabwara maiura ni katoabong: “Ururingnga n tainako.” “Ngaia” e nanonaki bwa Iesu Kristo. Taeka ake imwiina, “ao ni kawakin ana tua nako,” e kaotia bwa tera ae nanonaki ibukira n Ururingnga.⁶ Ngkana ti ururinga Iesu Kristo n tainako, ti kona n bubuti n te tataro ae maraara, “Tera ae E tangiria bwa n na karaoia?”

Te tataro anne, are tabekaki ma te onimaki iroun Iesu Kristo, e kairiiri n te kabaneia ni bong. Ao e na riki bwa te kabaneia ni kakawaki ni mwakuri ae ti riai ni karaoia ni kabwaranakoana ae teimatoa. I a tia ni kunea, n aron ae ko a tia ni karekeke, katooto aika tamaroa n te tataro anne.

Te moan bon Iotebwa Timiti. E titiraki n aron ana onimaki te ataei ae uarereke tera ae e tangiria te Uea bwa e na karaoia. Ana kaeka e bita rongorongon te aonaaba.

Iroun, te reirei ae kakawaki e roko man ana kaeka Iotebwa nakon ana kauntaba Tatan ngke e katorobubua Iotebwa n tataro.

I ataia man te taneiai bwa Tatan ao ana toro a kataia n anai nanora bwa ti riai n aki tataro. Ngke e kabongana mwaakana ni kabane Iotebwa Timiti n tataro nakon te Atua bwa e

na kainaomata man te mwaaka are e kataia ni kabaea, ana tataro ibukin kainaomatakina e kaekaaki ni kaotin Tamara are i Karawa ma Iesu Kristo.

Ana mwakuri Tatan n totokoa moan rokon te Kaotioti e rangi ni korakora bukina bwa ana tataro Iotebwa e bon rangi ni kakawaki. Ngkoe ao Ngai e na uarereke riki ara mwakuri ae ti na kara- oia n reitinakoan te Kaotioti. E ngae n anne ana kairiribai Kaokan bwaai e na kataia ni katokiira man te tataro. Te katooto n ana onimaki ao korakoran nanon Iotebwa e kona ni kakorakoraira n ara waaki. Aio teuana mai ibuakon bukina aika mwaiti ngkai I karina te kakaitau nakon Tamara are i Karawa ibukin te Burabeti Iotebwa Iotebwa.

Enoti n ana Boki Moomon bon te banna ni katooto ibukin au tataro n te onimaki ngke I kataia ni karaoa tabeu ni Kaokan bwaai aika reitinako. Bwa tera tabem ae ko na karaoia, ko kona n anaia bwa am tia reirei.

N aron Iotebwa, Enoti e tataro ma te onimaki. E kabwarabwara are rina- nona n te kawai aei:

“Ao e baki tamneiu; ao I katorobu- bua imatan te Tia Karikai, ao I wewete nakoina inanon te tataro ma nanou ma tamneiu ni kabane; ao e bwain au bong ni wewete nakoina; eng, ao ngke e a bong ao I kabaibati riki bwa- naau ni wewete ao e roota karawa.

“Ao e roko te bwanaa nakoiu ni kangai: Enoti, a na kabwaraaki am bure, ao kona kakabwaiaki.

“Ao Ngai, ae Enoti, I atايا bwa e aki kona ni kewe te Atua; mangaia ae a mauna namakinan te bure mairou.

“Ao I taku nakon te Uea, e kanga ni karaoaki aio?

“Ao E taku nakoiu: E kona ni kara- oaki ibukin korakoran am onimaki iroun Kristo, ae ko tuai n ongo taeka- na ke n nooria. Ao a na mwaiti ririki aika a na roko i mwaain ae e kaoti n

rabwata nakon te aonaba; mangaia ae toua nako kawaim, e kamaiuko am onimaki.”⁷

Te reirei are e a tia ni kakabwaii bon inanon taeka aikai: “E kona ni karaoaki ibukin korakoran am oni- maki iroun Kristo, ae ko tuai n ongo taekana ke n nooria.”

Iai ana onimaki Iotebwa iroun Kristo n nakon te buakonikai ao n tataro naba ibukin kainaomatakina man mwaakan Tatan. E tuai n noora te Tama ao Natina, ma e tataro n te onimaki ma korakoran nanona.

Ana atatai Enoti e a tia n reirei- nai te reirei ae moan te kakawaki naba anne. N te tai are I tataro ma te onimaki, iai te Tia Kamaiu ae te tia tei ibuku iroun te Tama ao I kona n namakinna bwa a roko i karawa au tataro. A roko kaeka. Kakabwaii a reke. Iai te rau ao te kimwareirei eng inanon taai ni kaangaanga.

I uringnga ngke, te kabanea ni boou ngai irouia kaain te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman, I katorobubua n tataro ma Unimwaane David B. Haight. Ana ririki n te tai anne e kuri titebo ma au ririki n te tai aei, ma kakaewenako ake I rinanoi n rorou aei. I uringa bwanaana ngke e tataro. I aki kaurei matau n taraia, ma irou e taraa n ae kanga e moangare. E taetae ma Tamara are i Karawa ma te kimwareirei ni bwanaana.

I kona n ongo n au iango kukureina ngke e taekina, “N aran Iesu Kristo.” E taraa n ae kanga Unimwaane Haight e namakinna te Tia Kamaiu ni boutoka n te tai anne te rongorongong are e a tia n tataro nakon te Tama. Ao I bon koaua e na karekeaki ma te moangare.

Ara konabwai ni karaoa ara mwa- kuri ae kakaawaki nakon tamaroan teimatoan Kaokan Bwaai e na rikirake ngkai ti rikirake n ara onimaki iroun Iesu Kristo bwa ara Tia Kamaiu ao Tamara are i Karawa bwa Tamara. Ngkai ti tataro ma te onimaki, ti riki bwa mwakoron ana mwakuri te Uea ae kakawaki ngkai E katauraoa te aonaaba ibukin te Kauaoki. I tataro bwa ti na bane ni kona ni karekea te kimwareirei ni karaoan te mwakuri are E kaoira bwa ti na karaoia.

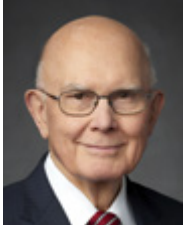
I atايا bwa e maiu Iesu Kristo. Aio Ana Ekaretia ao aba n ueana iaon te aba. Iotebwa Timiti bon te burabe- ti ibukin Kaokanibwaa. Beretitenti Russell M. Nelson bon ana burabeti te Uea n te aonaaba n te bong aei. E tau kiingin te nakoanibonga ni kabane n Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiiia Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira. N aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAARI

1. Russell M. Nelson, “My 2020 Invitation to You: Share the Message of the Restoration of the Savior’s Gospel,” Jan. 1, 2020, blog.ChurchofJesusChrist.org.
2. *Teachings of Presidents of the Church: Joseph Smith* (2007), 512–13.
3. Motiaea 15:28.
4. Mataio 4:19.
5. *Discourses of Brigham Young*, sel. John A. Widtsoe (1954), 43–44.
6. Reirei ao Berita aika Tabu 20:77.
7. Enoti 1:4–8.

Sandy, Utah, USA

Taekinaki iroun Beretitenti Dallin H. Oaks
Moan Kauntira n te Moan Beretitenti

Kamotoakiia Mataniwi ni Kabuta n te Kateibai, Itingaun n te Aono, ao Aobitia ni Kabuta

Tariu ao mwaaneu, N na wareka nakoimi araia Mataniwi ni Kabuta, Itingaun n Aono, ao Aobitia ni Kabuta n te Ekaretia ibukin ami kamatoa.

Taiaoka kaota ami rinerine n te kawai are kam taneiai iai n tabo nako ake kam mena iai. Ngkana iai naake a kaitara nakon te kaoti ake a uotakirake, ti bubuti bwa kam reitaki ma ami titeiki beretitenti.

E tabekakirake bwa ti na kamatoa Russell Marion Nelson bwa te burabeti, te tia mamata, ao te tia karekei kaotioti ao te Beretitenti n ana Ekaretia

Iesu Kristo Ibukiia Aika a Itiaki Ni Boong aika Kaitira; Dallin Harris Oaks bwa te Moan Kauntira n te Moan Beretitenti; ao Henry Bennion Eyring bwa te Kauoman ni Kauntira n te Moan Beretitenti.

Naake a kariaia a kona ni kaotia. Ake a kaitara, ngkana iai, kam kona ni kaotia.

E tabekakirake bwa ti na kamatoa Dallin H. Oaks bwa te Beretitenti n te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman ao M. Russell Ballard bwa te Bonomwi ni Beretitenti n te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman.

Naake a kariaia, taiaoka kaotia ni baimi.

Naake a totokoia a kona ni kaoti ni baia.

E tabekakirake bwa ti na kamatoaia bwa kaain te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman: M. Russell Ballard, Jeffrey R. Holland, Dieter F. Uchtdorf, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Gary E.

Stevenson, Dale G. Renlund, Gerrit Walter Gong, ao Ulisses Soares.

Naake a boutokaia, taiaoka kaotia. Iai ane totokoia kaotia naba.

E tabekakirake bwa ti na kamatoaia kauntira n te Moan Beretitenti ao te Kooram n Abotoro n Tengaun ma Uoman bwa burabeti, taan mamata, ao taan kaotioti.

Ni kabane ake a boutokaia, Taiaoka kaotia.

Kaaitarana, ngkana iai, kaotia n te kanikina.

E tabekakirake bwa tina kamotirawaia naakai man te Itingaun n te Aono: Unimwaane Jorge T. Becerra, Mark S. Bryce, Jeremy R. Jaggi, Kelly R. Johnson, Adeyinka A. Ojediran, ao Moisés Villanueva.

Naake a tangiria n raoniira ni kaota ara kakaitau ibukin aia mwakuri ae moan te Tamaroa, taiaoka kaotia.

E tabekakirake bwa tina kamotirawaia ma te kakaitau mai inanora te Beretitenti n Kabuta irouia Kairake n Ataeninimwaane naakai: Stephen W. Owen, Douglas D. Holmes te Beretitenti, Douglas D. Holmes te Moan Kauntira, ao M. Joseph Brough te Kauoman ni Kauntira.

Ni kabane ake a kan raoniira ni kaotan ara kakaitau nakoia taari aikai ibukin aia beku ae moan te tamaroa, taiaoka kaotia.

E tabekakirake bwa ti na kamatoaia naakai bwa Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun: Jorge T. Becerra, Matthew S. Holland, William K. Jackson, Jeremy R. Jaggi, Kelly R. Johnson, Thierry K. Mutombo, Adeyinka A. Ojediran, Ciro Schmeil, and Moisés Villanueva.

Ni kabane ake a boutokaia, Taiaoka kaotia.

Naake a totokoia, kaotia n te kanikina naba anne.

E tabekakirake bwa tina kamatoaia naakai bwa Itingaun n te Aono:

Curitiba, Paraná, Brazil

Jay D. Andersen, Faapito Auapaau, Frederick K. Balli Jr., Kevin W. Birch, John W. Boswell III, J. Francisco Bühner, Suchat Chaichana, Matthew R. Clarke, L. Guido Cristobal, Edmarc R. Dumas, Carlos A. Gabaldón, M. Andrew Galt IV, Clark G. Gilbert, Leonard D. Greer, Vladislav Y. Gornostaev, D. Martin Goury, Richard I. Heaton, Broc C. Hiatt, David H. Huntsman, Norman C. Insong, Daniel Kabason, Federico M. Kähnlein, Jeffrey J. Kerr, Youngjoon Kwon, David G. LaFrance, Ricardo C. Leite, Marcelo Louza, Jose G. Manarin, Jeremiah J. Morgan, Mark A. Mortensen, Eduardo F. Ortega, Nathan D. Pace, Michael M. Packer, Omar I. Palacios, Jorge W. Pérez, Kyrylo Pokhylko, Sergio A. Poncio, Arthur Rascon, Miguel A. Reynoso, Gustavo G. Rezende, Robert G. Rivarola, Tonga J. Sai, Luciano Sankari, Rosendo Santos, Henry Savstrom, J. Matthew Scott, James E. Slaughter, Robert T. Smith, Ricardo A. Spencer, Colin C. Stauffer, David C. Stewart, Jared W. Stone, Arlen M. Tumaliuan, Martin J. Turvey, Yan C. Vega, Paul B. Whippy, Chad R. Wilkinson, and Dow R. Wilson.

Ni kabane ake a boutokaia, Taiaoka kaotia.

Naake a totokoia, ngkana iai.

E tabekakirake bwa ti na kamatoaia naakai bwa Beretitentii ni Kabuta irouia Kairake n Ataeninmwane Steven J. Lund bwa te Beretitenti, Ahmad Saleem Corbitt bwa te Moan Kauntira, ao Bradley Ray Wilcox bwa te Kauoman ni Kauntira.

Naake a kariaia a kona ni kaotia.

Ake aki ngkana iai, kaotia naba.

E tabekakirake bwa ti na kamatoaia Mataniwi ni Kabuta ake tabeman, Itingaun Aono, ao Aobitia ni Kabuta n arona ao n teina ae ngkai.

Ni kabane ake a boutokaia, taiaoka kaotia.

Naake a totokoia, ngkana iai.
Ti kaotia riki koraki ake iai aia to-
ko n te kaotia n reitaki ma aia beretite-
nti n te titeiki.

Tariu ao mwaneu, kam rabwa
ibukin teimatoan ami onimaki ao
ami tataro ibukia taan kairiiri n te
Ekaretia. ■

Ana Ribooti te Oteta n Tararua ibukin te Ekaretia, 2019

E karaoaki irou n Kevin R. Jergensen

Manatia n Tararua, Oteta n Tararua ibukin te Ekaretia

Nakon te Moan Beretitentii n Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira

Nakoia Taari: N aron ae e kairaki inanon te kaotioti, n aron ae koreaki ni mwakoro 120 n Reirei ao Berita aika Tabu, te Kauntira iaon Karaoan te Kabwianibwai—e kaainaki irouia kaain te Moan Beretitentii, te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman, ao te Bitiobiriki n Tararua—a anga te kariaia ibukin ana kabanemwane te Ekaretia. Ana rabwata te Ekaretia a karaoi kabwaka mwane ni kaineti ma kataumwane, tuua, ao kawain aron kabonganakia aika a tia ni kariaiakaki.

Te Oteta n Tararua ibukin te Ekaretia, are e kaainaki irouia ake a mwaa-tai ake a beeba ao ake a rekereke ma ana bootaki ao ana rabwata riki tabeua te Ekaretia, iai tabeia ni karaoi oteta ibukin katauraon baika iai bukiia ni kaineti ma angamwane aika a reke, kabane mwane ake a karaoaki, ao kamanoan ana bwai te Ekaretia.

Ni boboto iaon mwakuri ake e karaoi te oteta, te Oteta n Tararua ibukin te Ekaretia, are e kantaningaaki bwa, man ana bwai ni kabane aika kakawaki, angamwane aika a reke, kabanemwane ake a karaoaki, ao ana bwai te Ekaretia ibukin te ririki 2019 a tia n tauaki mwiiia ao ni mwakuriaki ni kaeineti ma kabonganakin ana kataumwane te Ekaretia, tuua, ao kawain aron kabonganakia aika a tia ni kariaiakaki. Te Ekaretia e irii mwakuri ake e tia n reireiniia iai kain te aro ni maiu nakon te kataumwane, totokoa te taarau, ao ni karinimwane ibukin kainnanoana.

E Uotakirake ma te karineaki,

Oteta n Tararua ibukin te Ekaretia

Kevin R. Jergensen

Manatia n Tararua ■

Iroun Unimwaane Ulisses Soares
Man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman

Rokon ana Boki Moomon

*Koaua rimoa ao taan kakoaua aika onoti
n Ana Boki Moomon a kakoaua bwa rokona
bon te bwai ae kamimi.*

Ngke e botaki ma unimwaanen te Ekaretia n te tai teuana, te Burabeti Iotebwa Timiti e katanoata: “Uota nako Ana Boki Moomon, ao taian kaotioti, ao e nga ara aro? Akea iroura.”¹ Tariu ao mwaneu aika kam tangiraki, n rimwian te Moan Kaotioti, rokon Ana Boki Moomon ae kamimi bon kani-kinaean wakinan te kauoua ni bwai ae kakawaki ni Manga kaokakin a na euangkerio Iesu Kristo n te bong aei. Ana Boki Moomon e kaota ana tangira te Atua ibukiia Natina, ao n ana karea ni kamaiu te Uea Iesu Kristo ae aki nanonano ao e roko mai ieta, ao n Ana ibuobuoki ibuakoia Nibwaite imwiin Mangautina.² E kaota naba koauan ae

nikiran te bata are Iteraera e na bane n riki n ti teuana rinanon Ana mwakuri ni boong aika kaitira ao man aki tewe-nakoaki n aki toki.³

Ngkai ti kamatebwaia rokon te boki ae tabu aei ni boong aika kaitira, ti kunea bwa uotakin Ana Boki Moomon nakon te aonaaba e kamiimi—man reken bwaatua kooro iroun te Burabeti Iotebwa Timiti mairoun te anera ae tabu nakon rairakina “man ana bwaintangira ao mwaakan te Atua,”⁴ kamanoakina, ao boretiakina man ana ibuobuoki te Uea.

Rokon Ana Boki Moomon e riki imwain reken bwaatua kooro iroun Iotebwa Timiti man bain te anera are Moronaai. Burabeti ngkoa a kaman taetae ni burabetiia kaotin te boki aei ni boong aikai.⁵ Itaia e taetae iaon te boki ae kanimwaki n te kanikinaa, are ngkana e kaoti aomata a na kaitaraa ana taeka te Atua. Te kaangaanga aei e na katauraoa te kawai are e na kona iai te Atua ni karaoa Ana “mwakuri ae moan te kamimi,” bwa a na [mauna] rabakauia aia aomata aika rabakau, ao [a na] karabaaki wanawanaia aia aomata aika wanawana” ao aika a nanorinano a na “kabatia aia kimareirei iroun Iehova, ao akana akea aia bwai i buakoia aomata a na kakatonga iroun Atuaia Iteraera ae Tabu.”⁶ Etekiera e

taetae iaon ana kai Iuta (te Baibara) ao ana kai Eberaim (Ana Boki Moomon) ake a ikotaki n riki bwa tii teuana. Etekiera (n te O Tetemanti) ao Riaai (n Ana Boki Moomon) a kaotia bwa a na “botaki n rikirake” bwa a na kunei kaairuan reirei aika kewe, ni karekea te rau, ao ni kairiira nakon ataakin berita aika tabu.⁷

N tairikin Tebetembwa 21, 1823, teniua ma te iterana te ririki imwiin reken te Moan ni Mii ni Burabeti, e kawaraki Iotebwa teniua te tai iroun te anera Moronaai, te kabanea ni burabeti irouia Nibwaite i Amerika rimoa, imwiin ana tataro. Inanon aia reitaki are e waaki ni karokoa e bong, Moronaai e tuanga Iotebwa ae iai ana mwakuri te Atua ae kamimi ibukina ae na karaoia—rairan ao boretiakin aia taeka aika anainano burabeti ake ngkoa i Amerika nakon te aonaaba.⁸ Te bong are imwiina, e nakon te tabo Iotebwa, ae aki raroa ma mwengana, are a taunaki iai bwatua iroun Moronaai imwain tokin maiuna. Ikekei Iotebwa e a manga nora riki Moronaai, are e tuangnga bwa e na katauraoa bwa e na karekei bwatua n taai aika a na roko.

Inanon aua ririki ake imwiina, n Tetembwa 22 ni katoa ririki, e karekei kaetieti tabeua riki Iotebwa mairoun Moronaai ni kaineti ma tararuakin abanuean te Uea ni boong aika kaitira. Ana katauraoi Iotebwa e raonaki naba ma rokoia ana anera te Atua, ngaia are e a kaotinakoa kakawakin ao mimitongin te bwai ae riki aika a na karaoaki ni boong aika kaitira.⁹

Marena ma Emma Hale n 1827 bon mwakoron te katauraoi anne. Emma e karaoa te mwakuri ae kakawaki ni buoka te Burabeti inanon maiuna ao n ana mwakuri. Ni koauana, n Tetebembwa 1827, Emma e raona Iotebwa nakon te katabuki n te tabo

Bountiful, Utah, USA

are a karabaaki iai taian bwatua, ao e tataningaia ngke e anga rekooti te anera ae Moronaai nakon bain Iotebwa. E karekea te berita Iotebwa ae a na kawakinaki bwaatua ngkana e kona ni kawakin ni karokoa ae a manga kaokaki nakon bain Moronaai.¹⁰

Raoraou aika kam tangiraki, a mwaiti kukune iaon bwaai ake rimoa n taai aikai aika a riki man aia ukeuke taan rabaku iaioia aomata ake rimoa ke man kabuanibwai aika karina man te mwakuri ni kateitei. E ngae n anne, e kairaki Iotebwa Timiti, nakon bwaatua iroun te anera. Mwiin te mwakuri anne bon te kakai.

Wakinan rairan Ana Boki Moomon bon te kakai naba. Te rekooti rimoa ae tabu aei e aki “rairaki” n aron katein te raitaeka are a na kona ataain te reirei n rairia n aron te taetae n rimoa man reiakinan te taetae n rimoa. Ti riai n taraa aron rekena bwa kanga te “kaotioti” ma ibuobuoki man bwaai ni mwakuri aika katauraaoaki iroun te Uea ni kaitaraa are e aki butimwaeaki n te “raitaeka” iroun ae iai rabakauna iaon taian taetae. E taekinna Iotebwa Timiti bwa rinanon mwakan te Atua, e “raira Ana Boki Moomon man koroboki [aika korobanna], te atatai are e bua nakon te aonaaba bwa inanon te bwai ae e riki ae tamaroa aei [e] tei n tii ngaia, te kairake ae akea ana reirei, ni buakana wanawanan te aonaaba ao te aki kan mutiakain reirei n ana tai ngkoa Kristo, ma te kaotioti ae boou.”¹¹ Ana ibuobuoki te Uea n rairan bwaatua bon te kakoaua naba ngkana e iangoaki uarereken te tai are rairairi iai Iotebwa Timiti.¹²

Ana taan koroboki Iotebwa a kakoaua mwaakan te Atua are e kaotaki ngke e tabe ni mwakuri n raira Ana Boki Moomon. Oliver Cowdery n te taina e taku: “Aikai boong aika a na aki mwanuokinaki—n tekateka n

KAMATAA NI TE KOROTAMNEIROUN JOSHUA DENNIS

ongora n tangin te bwana are e kairaki mai i karawa, e kauta korakoran te kakaitau i bwaniwbwani! E nako te bong teuana imwiin teuana, I reitina-ko, n aki katabetabeaki, ni korei baike a nako mai wiina, ngkai e raira . . . ‘Ana Boki Moomon.’”¹³

A kaotaki man rongorongon rimoa bwa man te tai are e karekei iai bwaatua Iotebwa n 1827, a kataaki ni karaoaki mwakuri bwa a na anaaki mai irouia. E kunea bwa “a korakora mwakuri ake a wakinaki ibukin anakin [taian bwatua] mai [irouna]” ao bwa “a bane ni kabonganaki aanga ake a kona ni iangoaki ibukin te mwakuri aio.”¹⁴ N tokina Iotebwa ao Emma a kamatoa bwa a na mwaing mai Manchester, New York, nako Harmony, Pennsylvania, ni kakaetae te tabo ae mano ma te mwakuri n raitaeka, ni kararoaia taan iowawa ao tabeman aika a tangiria ni kimoai bwaatua.¹⁵ N aron are e koroia

temanna te tia koro rongorongon: “Aio te tai are e a toki iai te moan kangaa-nga iroun Iotebwa n tararuuan bwaatua aikai. . . . E ngae ngke a mano rekooti, ao n ana kekeiaki ni kamanoi e a tia Iotebwa n reiakin ana kawai te Atua ao te aomata are e na buokia raoui n te tai ae na roko.”¹⁶

Ngke e raira Ana Boki Moomon, e reiakinna Iotebwa bwa te Uea e na rinea taan kakoaua bwa a na norii bwaatua.¹⁷ Aio mwakoron te bwai ae karaoia te Uea ngke E kangai, “Ni wiia taan kakoaua aika uoman ke teniman a na kamatoaki taian taeka nako.”¹⁸ Oliver Cowdery, David Whitmer, ao Martin Harris, ake bon moan toan Iotebwa ni katean ana mwakuri te Atua ae kamimi ni boong aikai, bon taan moan tia kakoaua ake a weteaki bwa a na kaota aia koaua ae onoti n Ana Boki Moomon nakon te aonaaba. A kakoaua ae te anera, ae roko mairoun te Uea, e kaoti nakoia rekooti

rimoa ao a noori taekaia aika kaaraki inanon bwaatua aikanne. A kakoaua naba bwa a ongo bwanaan te Atua mai karawa n taekinna ae e rairaki te rekooti are ngkoa man ana bwainti-tuaraoi ao mwakan te Atua. Imwina a tuangaki bwa a na kaota koauana nakon te aonaaba.¹⁹

Te Uea e a manga weteia waniman riki taan kakoaua bwa a na noori bwaatua aika kooro n oin mataia ao n riki bwa taan kakoaua aika a onoti ibukin koauan ma tabun Ana Boki Moomon nakon te aonaaba. A kakoaua bwa a noori ao n tua ma te karaurau bwaatua ma manna aika kaaraki. E ngae ngke a mena inanon kaangaanga, te bwainikirinaki, aekan kaangaanga ni kabane, ao tabeman aikoa koaua n aia onimaki, taan kakoaua aika tengaun ma temanna n Ana Boki Moomon aika rineaki a aki kakeea aia koaua ae a tia n noori bwatua. Iotebwa Timiti e aki tiku ni maroa ma ana koaua n rokon Moronaai ao bwatua kooro.

E koreia Lucy Mack Smith bwa natina te mwaane e okira mweengana ma te kimwareirei ae korakora imwiin kaotakin bwaatua nakoia taan kakoaua. E kabwarabwara Iotebwa nakoia ana karo, “I namakinna ae kanga I a kamaiuaki man te rawawata are e rangi n rawawata are I uouotia, ao e kaku-kureia tamneiu, bwa ai tiaki tii ngai ae I namakina te namakin anne.”²⁰

Iotebwa Timiti e rinanon te kakaitara ae mwaiti ni boretiakin Ana Boki Moomon ngke e a bane rairana. E anaa nanon te tia boreeti ae arana Egbert B. Grandin i Palmyra, New York, bwa e na boretia ti imwiin Martin Harris, n ana onimaki ao ana motoinnana ae korakora, n anga abana bwa kakoroan boon te boreeti ngkana e aki koro boona. Ngkai e teimatoa te kakaitara imwiin boretiakin

Ana Boki Moomon, Martin Harris e kaboa nako ma te onimaki mwakoron abana ae 151 te eka (0.6 km²) abwaki-na ni kakoroa boon te kabanemwane ibukin te boreeti. Rinanon te kaotioti ae anganaki Iotebwa Timiti, te Uea e tuanga Martin Harris bwa e na aki mataiakina abana ao ni kabwaka te kabanemwane iaon boretiakin te boki are kanoana “te koaua ao ana taeka te Atua.”²¹ Ni Maati 1830 moan kaobiin Ana Boki Moomon ae 5,000 a boretiaki, ao n te bong aei e raka iaon 180 te mirion kaobiina ae a tia ni boretiaki n taetae aika e raka iaon teubua.

Rongorongonga aika koaua ao kakoaua n Ana Boki Moomon a kakoaua bwa rokona bon te bwai ae kamimi. E ngae n anne, mwaakan te boki aei e aki boboto ti n rongorongona ae kamimi ma iaon mwaakan, te rongorongonga are akea kabotauana are e a tia ni bitu maiuia aika aki kona ni warekaki mwaitiia—n raonaki ma ngai!

I wareka ni kabane Ana Boki Moomon n te moan n tai inanon ataeiu ngke I kaaina te tieminari. N aron tuangakira irouia au tia reirei, I moana warekana ni moa man baana ni kabwarabwarakina. Te berita inanon moan baan ana Boki Moomon e teimatoa n uringaki ao n namakinaki: “Iangoia raoi [inanom] . . . , ao imwiina . . . titirakina te Atua [n te onimaki] . . . n aran Kristo ngkana e koaua te boki. Aomata ake a waaki ni karaoa aei . . . a na karekea aia koaua ni koauana ma tabuna man mwaakan te Tamnei ae Raioiroi.”²²

N uringakin te berita anne, kabaneia am tai ni kamatebwaia bwa ko aonga n ata riki koauana, ao n te tataro, I korakai n ukoukora riki koauana, I kamatebwaia raoi Ana Boki Moomon, ngke I katia au bwai n reirei n te tieminari ni katoa wiiki. I uringnga, n aron are ngkoananoa, ae e a moanna

n roko te namakin n tangira n rin n tamneiu ao ni kaona nanou, kakorakora otou, ao n rikirake ni kukurei, n aron are kabwarabwaraaki iroun Aramwa n ana kabwarabwara iaon ana taeka te Atua nakoia ana aomata.²³ E waekoa ni bitaki te namakin anne nakon te atatai bwa e a bwebwerake i nanou ao n riki bwa aan au koaua ni bwaai aika riki ao reirei aika kuneaki inanon te boki ae tabu aei.

Rinanon atatai aika ao ake tabeua aika akea boia, e riki Ana Boki Moomon bwa kingin aan ara ekaretia are e kateimatoa au koaua iroun Iesu Kristo ao au koaua n reirein Ana euangkerio. E riki bwa teuana mai buakon boua ake a kakoaua ana karea ni kamaiu Kristo nakoiu. E riki bwa te otanga rinanon maiu n ekina-koi ana kakatai te tia kaaitara are e na kamamaara au onimaki ao ni kamatoa te aki kakoaua inanou ao n anganai te ninikoria n taetaekina au kakoaua ibukin te Tia Kamaiua te Aonaaba.

Raoraou aika kam tangiraki, au koaua n Ana Boki Moomon e roko teutana imwiin teutana²⁴ bwa kanga te kakai nakon nanou. Ngkai, te koaua aei e reitinako n rikirake ngkai I reitinako n ukeuke, ma te nano ni koaua, n ota riki n ana taeka te Atua n aron are inanon te boki ae tabu ma ni kamimi aei.

Nakoia ni kabane ake a ongo bwana n te bong aei, I kaoi ngkami bwa kam na riki bwa mwakoron rokon Ana Boki Moomon ae tamaroa inanon maiumi. I berita nakoim bwa ngkana ko tataro mwaaka ao n teimatoa ni kamatebwai taekana, ko kona ni karekei ana berita ao ana kakabwaia inanon maium. Ao I a manga kamatoa riki te berita are e taekinaki rinanon baana: are “ngkana kam bubutiia te Atua, te Tama ae Akea Tokina, n aran Kristo, ngkana aki koaua bwaai aikai; ao ngkana kam titiraki ma nanomi n

tangira, ma nanomi ni koaua, ao te onimaki iroun Kristo, E na bon “kaota te koaua nakoimi, ni mwaakan te Tamnei ae Raoiroi,”²⁵ I kona ni kakoaua nakoimi bwa E na angani ngkami te kaeka n te kawai ae onoti, n are E a tia ni karaoia ibuku ao tabeman riki ni kabuta te aonaaba. Am koaua e na kakukurei ao n tabu ibukim n aron ana taneiai Iotebwa Timiti i bon ibukina, ti tebo naba ma taan moan tia kakoaua ao ibukiiia naba naake a tia n ukoria ni karekea te koaua iaon koauan ao onimakinan te boki ae tabu aei.

I kaota au koaua bwa ana Boki Moomon bon ana taeka ni koaua te Atua. I kakoaua bwa te rekooti ae tabu aei “e kamatataaki iai reirein te eua-ngkerio, e kamatataa naba te babaire ni kamaiu, ao e tuangiia naba aomata bwaai aika a riai ni karaoi bwa e aonga n reke irouia te rau n te maiu aio ao te kamaiuaki ae akea tokina n te maiu ae e na roko.”²⁶ I kakoaua bwa ana Boki Moomon bon ana bwai ni mwakuri te Atua ni uota ikotakin Iteraera n ara bong ao ni buokiiia aomata bwa ana roko ni kinaa Natina, Iesu Kristo. I kakoaua bwa e maiu te Atua ao e tangiriira ao Natina, Iesu Kristo, bon te Tia Kamaiua te aonaaba, bouan te maninganinga n ara aro are moan te kakanato. Ao I atong baiaki n aran te Tia Kabooi maiura ae tabu, ara Mwatita, ao ara Uea, riki Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Joseph Smith, in “Minute Book 1,” 44, josephsmithpapers.org; also at Church History Library, Salt Lake City; capitalization standardized.
2. Taraa 3 Nibwaai 11–26.
3. Taraa Etekiera 37:21–28; 1 Nibwaai 13:34–41; 3 Nibwaai 20:46; 21:1–11; atuun iteranibaan ana Boki Moomon.
4. Kabwarabwara nakon ana Boki Moomon.
5. Taraa Te Kaotioti 14:6–7; 1 Nibwaai 19:21.
6. Itaia 29:14, 19; tarai naba kiibu 11–13.
7. Taraa Etekiera 37:16–17; 2 Nibwaai 3:12.
8. Taraa Iotebwa Timiti—Rongorongo 1:27–47;

- taraa naba Reirei ao Berita aika Tabu 27:5; Iotebwa Timiti, “Rongorongo, 1838–1856, waorium A-1 [23 Ritebwa 1805–30 Aokati 1834],” 5, josephsmithpapers.org.
9. Taraa Iotebwa Timiti—Rongorongo 1:54; taraa naba Iotebwa Timiti, “Rongorongon te Ekaretia,” *Times and Seasons*, Maati 1, 1842, 707, josephsmithpapers.org.
  10. Taraa Iotebwa Timiti—Rongorongo 1:59; *Aia Reirei Beretitenti n te Ekaretia: Iotebwa Timiti* (2007), 57–59.
  11. Iotebwa Timiti, “History, 1838–1856, volume E-1 [1 July 1843–30 April 1844],” 1775, josephsmithpapers.org; also at Church History Library, Salt Lake City; punctuation standardized. Taraa naba Iotebwa Timiti, “Letter to James Arlington Bennet, 13 November 1843,” 1, josephsmithpapers.org; also at Church History Library, Salt Lake City.
  12. Taraa John W. Welch, “Timing the Translation of the Book of Mormon: ‘Days [and Hours] Never to Be Forgotten,’” *BYU Studies* waorium 57, nambwa. 4 (2018), 11–50.
  13. Oliver Cowdery, quoted in Joseph Smith—History 1:71, footnote; taraa naba *Letter*

- Day Saints’ Messenger and Advocate*, Okitobwa 1834, 14.
14. Iotebwa Timiti—Rongorongo 1:60.
  15. Taraa Iotebwa Timiti—Rongorongo 1:60–62.
  16. Andrew H. Hedges, “‘All My Endeavors to Preserve Them’: Protecting the Plates in Palmyra, 22 Tebetembwa–Ritebwa 1827,” *Journal of Book of Mormon Studies* waorium. 8, nambwa. 2 (1999), 23.
  17. Taraa 2 Nibwaai 27:12–14; Ita 5:1–3.
  18. Mataio 18:16.
  19. Taraa “Aia Koaua Taan Kakoaua ake Teniman,” Ana Boki Moomon.
  20. Joseph Smith, in Lucy Smith, *Biographical Sketches of Joseph Smith, the Prophet, and His Progenitors for Many Generations* (1880); see also “Lucy Mack Smith, History, 1845,” 154, josephsmithpapers.org.
  21. Reirei ao Berta aika Tabu 19:26.
  22. Kabwarabwara nakon ana Boki Moomon,” taraa naba Moronaai 10:3–5.
  23. Taraa Aramwa 32:41–43.
  24. Taraa 2 Nibwaai 28:30.
  25. Moronaai 10:4.
  26. Kabwarabwara nakon ana Boki Moomon.

Olmué, Marga Marga, Chile

Unimwaane John A. McCune
Man te ltingaun

Nakomai Nakon Kristo— Maiuakina aroia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira

T kona ni karaoi bwaai aika kangaanga ao ni buokiia tabeman ni karaoa naba ae ti te arona, ibukina bwa ti ataa are ti na onimakinna.

Ko rabwa, Unimwaane Soares, ibukin korakoran man anainano am kakooua n te taetae ni burabeti ibukin ana Boki Moomon. N te tai ae nako, I karekea tibwangau ae onoti n taua baan te moan koroboki n ana Boki Moomon. Iacon te iteraniba ae onoti aei, ibukin te moantai ni boong aikai, ana taeka n ninikoria Nibwaai aika a koreaki: “N na nako ao N na karaoi baike e a tia n tua te Uea, bwa I ataa bwa e na bon aki anga te kaetieti te Uea nakoia natiia aomata, ma ti ngkana e a tia ni katauraoa te kawai ibukiia are a na kona iai ni kakoroa bukin te bwai are e tua nakoia.”¹

Ngkai I taua te iteraniba aei, I kaonaki n te kakaitau ae moan te korakora ibukin ana kekeiaki Iotebwa Timiti ae 23-ana ririki maiu, are e raira ana Boki Moomon man ana “bwai n tutuaraoi ao mwaakan te Atua.”² I namakina naba te kakaitau ibukin ana taeka te ataenimwaane ae Nibwaai, are e tuangaki bwa e na karaoa te mwakuri ae moan te kangaanga ni karekean bwaatua aika buraati mairoun Raban.

E ataa Nibwaai bwa ngkana e teimatoa ni katurua ana iango iaon te Atua, e na bon tokanikai ni kakoroan nanon are e tua te Uea. E teimatoa Nibwaai ni katurua ana iango iaon te Tia Kamaiu ni maiuna ae bwanin e ngae ngke e karawawataki n taian kariiri, kakatai n te rabwata, ao riki bwainikiriinana irouia tabeman ana utu ni kaan.

Millcreek, Utah, USA

Nibwaai e ataa bwa antai ae E na onimakinna.³ Teutana imwiin takaruana, “O te aomata Ngai ae e kai nanou! Eng, e rawawata nanou ibukin rabwatau,”⁴ E taekinna Nibwaai, “Bon Atua riki te tia buokai; e a tia ni kairirai i nanon au tai ni karawawataki i nanon te rereua; ao e a tia ni kamaiuai i nanon te marawa ae nano.”⁵

Ngkai taan iriira Kristo, akea temanna ae na aki rinanon kangaanga ao kakatai inanon maiura. Ti kantaningaaki n angin te tai bwa ti na karaoi bwaai aika kangaanga bwa, ngkana ti karaoia n tii ngaira e na rangi ni karawawata ao ni kangaanga karaoana. Ngkai ti butimwaea ana kakao te Tia Kamaiu n “nakomai nakoiu,”⁶ E na katauraoi boutoka, karaunano, ao te rau are e riai, n ai aron are E karaoia nakon Nibwaai ao Iotebwa. E ngae ngke ti rinanon kataaki aika moan te kangaanga, ti namakinna bwa ti na mwaneaki n Ana tangira ngkai ti onimakinna ao ni butimwaea Ana kantaninga. Ti kona n rinanon te kimwareirei ae katauraoki ibukiia Ana reirei aika kakaonimaki, bwa “Kristo bon te kimwareirei.”⁷

N 2014, inanon au tai n tararua te mition, iai te bwai ae a rinanona ara utu ae akea kantaningaakina bwa te bwai ae e na riki. Inanon butina rikaaiki n te tabuki ae katati iaon te skateboard, natira te mwaane ae ara bina e bwaka ao n ikuaki are e tokarengere nge iai maiuna n ikoakin kaburorona. Ngkai e rikirake ni korakora, taan mwakuri n te onaoraki e waekoa ni karinna n te tabo ni korokoro ibukin te korokoro ae katawe.

Ara utu a katorobubua iaontano n te ruu teuana n te onaoraki ae akea kaaina, ao ti bunra nako nanora n tataro nakon te Atua. Inanon namakinan te tai aei ae kananououa ao ni kamaraki, ti kaonaki n ana tangira ma ana rau Tamara are i Karawa.

Ti aki atai bwa tera ae na riki ke ngkana tina kona n noora natira ni manga maiu riki. Ti mataata raoi bwa e tararuaki maiuna iroun te Atua ao mwiina, man te taratara ae akea tokina, a na nakoraoi ibukina ao ibukira. Rinanon ana bwai n tituaraoi te Tamnei ae Raoiroi, ti bane n tauraoi ni butimwaei baika a na riki.

E bon aki beebete! Te kabuanibwai e a katikua inanon uoua namwakaina n te onaoraki ngkai ti tararua iaioa 400 mitinare aika a bwanin aia tai. Natira te mwaane e bua ana ururing. Kamarurungana e anaa te tai ae maan ao ni kangaanga n aron bwai-naorakiana irouia aika rabakau aika kamarurung n te rabwata, n te taetae, ao n te mwakuri. E teimatoa n iai te kangaanga, ma n te tai ae mwaiti ti kakoaua bwa iai te kakai.

Ti mataata raoi bwa mwiin kataaki ni kabane ake ti kaitarai tina bon aki karekea te kantaninga are ti kantani-ngaia. E ngae n anne, ngkai ti teimatoa ni katurua ara iango iaon te Tia Kamaiu, ti na namakina te rau ao n noori ana kakai te Atua, bwa aekakira aroia, ni bon Ana tai ao n Ana kawai.

A na iai taai are ti na aki kona n noora te kawai ni bwaai aika a riki ngkai bwa a na nakoraoi ao ti na bae naba n taekina, n aron Nibwaa, “E rawawata nanou ibukin rabwata.”⁸ A na iai taai are tii te kantaninga ae ti karekea *bon* tii iroun Iesu Kristo. Bon te kakabwai karekean te kantaninga anne ao n onimakinna. Kristo bon ngaia are e kawakin Ana berita n taainako. Ana rau e na reke nakoia ni kabane ake a Nakoia.⁹

Ara taan kairiiri a tangiriia aomata ni kabane bwa a na namakina te rau ao te mwengaraoi are e rokon rinanon onimakinan ao katuruan ara iango iaon te Tia Kamaiu Iesu Kristo.

Ara burabeti ae maiu, Beretitenti Russell M. Nelson, e reitaki ma te Uea

n te mii ni burabeti, ibukin te aonaaba ao ibukii kaain ana Ekaretia Kristo: “Ara rongorongon nakon te aonaaba e beebete ao ni koaua: ti kaoiia natin te Atua ni kabane n iteran te rabuna aika uoua n *nakon aia Tia Kamaiu*, ni karekei kakabwai man te tembora ae tabu, ni karekea te kimwareirei ae teimatoa, ao n tau ibukin te maiu ae akea tokina.”¹⁰

Te kakao aei bwa a na “nako nakon Kristo” bon te mwakuri ae *onoti* ae a na maiuakinna Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira.¹¹ Ngkai kaain ana Ekaretia te Tia Kamaiu, ti a tia ni karaoi berita aika tabu ma Ngaia ao n riki bwa natina mwaane ao aine n tamnei aika tatangiraki.¹² Ti a tia naba n anganaki te tibwanga bwa ti na mwakuri ma te Uea ni kaoia tabeman bwa a na nako nakoIna.

Ngkai ti mwakuri ma Kristo, ara kekeiaki ae moan te korakora ni kabane ara iango iaona e riai i bon inanon mweengara. A na iai taai are ngke kaain te utu ao rao aika ti uakaan ma ngaiia a na rinanon taian kangaanga. Ana kairoro te aonaaba, ao tao bon baike e tangiria nanoia, e na karika aia titiraki ibukin te koaua. Ti riai ni karaoi bwaai ni kabane ake ti kona ni buokiia iai ni kaai n namakina ana tangiria te Tia Kamaiu ao ara tangira. I kauringaki n te kibu man koroboki aika tabu are e a riki bwa ara anene n taromauri “Love One Another” are e reireiniira, “Man aei ao a na atai aomata bwa ngkami au reirei, ngkana kam itangitangiri.”¹³

N ara tangira ibukii naake a titiraki ibukin te koaua, te tia kakaitaraa te kimwareirei e kataia ni karekea ara namakin ae ti kamwaneia naake ti tangiriia ngkana *ti* teimatoa ni maiu-akina bwaninin te euangkerio ao n anga reirei ni koauana.

Ara konabwai ni buokiia tabeman n nakon Kristo ke n oki nakon Kristo

e na baireaki man te banna ni katoto are ti kateia rinanon ara motinnano n tiku iaon kawain te berita.

Ngkana nanora ae koaua bwa ti na kamauia naake ti tangiriia, boni ngaira ae ti na tiku ni matoa ma Kristo man mwaneakin Ana Ekaretia ao bwaninn Ana euangkerio.

N okira riki rongorongon Nibwaa, ti atai bwa nanon Nibwaa n onimakinna te Uea e anaaki nanona man aia anainano ana karo n onimakinna te Uea ao n aia katoto ni kawakinan aia berita aika tabu. Aio e rang tamaroa kabwarabwaraana ni miin Riaai n te kai ni kamaiu. Imwiin katongan te uanikai ae karewerewe man kakukurei, Riaai “[e] taratara nako rarikina, bwa [e na] ukeriia naba kaain [ana] utu.”¹⁴ E noora Tiera, Taam, ao Nibwaa ao a tei “n taraan ae aki ataa te tabo ae a na nako iai.”¹⁵ Riaai e taekinna imwiina, “I ano-anoia; ao I tuangiia naba n te bwanaa ae baibati bwa a riai n nakoiu, ao ni kana te uanikai.”¹⁶ Taiaoka atai bwa Riaai e aki kitana te kai ni kamaiu. E teimatoa n te maiu n tamnei ma te Uea ao e kaoia ana utu bwa a na nako n te tabo are e katoonga iai te uanikai.

Te tia kaaitara e na kariiria tabeman bwa a na kitana kimwareirein te euangkerio ni karaurenakoa ana anga reirei Kristo ao Ana Ekaretia. E tuangiira bwa ti na kakoaua bwa ti kona ni kateimatoaira n tiku ni kawain ara berita i bon iroua, rinanon maiura n tamnei, n ebiebi n Ana Ekaretia.

Inanon boong aika kaitira, e kao-kaki ana Ekaretia Kristo bwa e aonga ni buokiia natin n berita Kristo n tiku ni kawain Ana berita.

N Reirei ao Berita aika Tabu ti warekia, “Nooria, aio au reirei—ane e raira nanona ao *n nakoiu*, titebo *ma* au Ekaretia.”¹⁷

Rinanon ana Ekaretia Kristo iaon te aba, ti kakorakoraaki rinanon taneiai

Iroun Bitiobi Gérald Causse
Te Bitiobi n Tararua

n aron te kaomiuniti ibukiia aika Itiaki. Ti ongo bwanaana rinaoia Ana burabeti, taan mamata, ao taan karekei kaotioti. Ma ae moan te kakawaki riki, rinanon Ana Ekaretia are ti anganaki kakabwaia man ana Mwakuri ni Kamaiu Kristo are e tii kona n ataaki rinanon karaoan otenanti aika tabu.

Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira bon ana Ekaretia te Atua iaon te aba, e kaokaki ni boong aikai ibukin kabwaiaia natin te Atua ni kabane.

I kaota au koaua bwa ngkai ti “nako Kristo” ao ni maiu n aroia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira, ti na kakabwaiaki ni mwaitin riki Ana tangira, kimwareireina, ao Ana rau. N aron Nibwaai, ti kona ni karaoi bwaai aika kangaanga ao ni buokiia tabeman ni karaoa naba ae ti te arona, ibukina bwa ti ataa are ti na onimakinna.¹⁸ Kristo bon ootara, maiura, ao kamaiuakira.¹⁹ N aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. 1 Nibwaai 3:7.
2. Atuu baan ana Boki Moomon; taraa naba kabwarabwaraan ana Boki Moomon.
3. Taraa 2 Nibwaai 4:19.
4. 2 Nibwaai 4:17.
5. 2 Nibwaai 4:20.
6. Mataio 11:28.
7. Russell M. Nelson, “Joy and Spiritual Survival,” *Riaona*, Nob. 2016, 82.
8. 2 Nibwaai 4:17.
9. Taraa Mataio 11:28–30.
10. Russell M. Nelson, “Waaki Nako Ma,” *Riaona*, Meei 2018, 118–119; e kairaki ma katuruturuana.
11. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 20:59.
12. Taraa Motiaea 5:7.
13. Ioane.13:35; taraa naba “Love One Another,” *Anene n Taromaui*, nambwa. 308.
14. 1 Nibwaai 8:13.
15. 1 Nibwaai 8:14.
16. 1 Nibwaai 8:15.
17. Reirei ao Berita aika Tabu 10:67; e kairaki ma katuruturuana.
18. Taraa 2 Nibwaai 4:19.
19. Taraa Taian Areru 27:1.

Te Tia Kakoaua ae Maiu iroun te Kristo ae Maiu

Te rongorongo ae kakawaki n Ana Boki Moomon bon kaokan te atatai ae koaua n taben Iesu Kristo ae kakawaki ni kamaiuia ao ni kariatataia aomata.

Ni bongin te tiburing teuana ae riringa n 2017, kaukan te matakun n te Paris France Tembora e a kaman waaki imwain te bong are e a tia ni baireaki ngke temanna te tia kairiria iruwa e kawaraki iroun te mwaane ae taraa n nanokawaki. E taku bwa e maeka irarikin te tembora ao ni kaotia bwa e a tia n riki ngaia bwa te tia kakaitarua kateana. E taekinna bwa n te bong

teuana ngke e taratara nako n te tai ae maan itinanikun winton ana auti, e taraa te kurein ae bubura ngke e karuoa rikaaki te atibu ae katotongan Iesu ao ni katikua iaon tanon te tembora. E kaotia te mwaane aei bwa te bwai ae riki aei e bita ana namakin nakon ara Ekaretia. E ataa ae ngaira bon taan iriira Iesu Kristo ao ni bubuti ma te mangori kabwaraan ana bure ibukin kabuani-bwai aika e a tia ni karaoi mai imwaina.

Atibun *Kristo*, are e katikiraoa aon tanon te Paris Tembora ao ana bwai te Ekaretia riki tabeua, e kaota ara tangira ibukin te Tia Kamaiu. Te moan atibu ae te mabora bon ana mwakuri te Danish artist Bertel Thorvaldsen, are e karaoia inanon 1820—ti tebo ma ririkin te Moan Kaotioti. Te atibu e rangin ni kaokoro nakon angin te mwakuri ni korobanna n te tai anne, are e kaota aron korakain Kristo iaon te kaibangaki. Ana mwakuri Thorvaldsen e kaota te Kristo ae maiu, are e karekea tokanikaina man te mate ao, ma baina aika tangaina, ni kaoia bwa ana bane n nako Ina. Ti mwiin neera ni Baina ao ni Waena ao te ikoaki Irarikina ae a kakoaua te maraki ae korakora are E korakai iai ni kamaiuia aomata ni kabane.

Sandy, Utah, USA

Teuana bukina ngkai ngaira kaain Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira ti tangira te boua aei bwa e kauringiira n te kabwarabwara are koreaki n Ana Boki Moomon ni kaotin te Tia Kamaiu i Amerika:

“Ao nooria, a noora te Aomata bwa e ruo mai karawa; ao e kunnikainna n te kunnikai ae mainaina; ao e ruo ma n tei i buakoia. . . .

“Ao e a koro bukina bwa e arora baina man taetae nakoia aomata, ni kangai:

“Nooria, bon Iesu Kristo Ngai, . . .

“. . . I a tia ni mooi n te mwangko ae mao are e a tia n anganai te Tama, ao e a tia ni mimitong te Tama irou ngke I katokaa i aou buren te aonaba.”¹

Ngkanne E kaoa te mwaane, te aine, ao ataei bwa a na nako Ina ao ni karin baia Irarikina ao n namakina mwin te nera ni Baina ao ni Waena, ao ni karekea ana koaua bwa bon Ngaia te Metia ni kakoaua ae a tia n tataningaia n te tai ae maan.²

Te bwai ae e riki ae e ana te nano aei bon te bwai ae moan te kakawaki n Ana Boki Moomon. Ni kabane “rongorongoa aika tamaroa” n te euangkerio a bane n oti n tamnein te Tia Kamaiu aei, ngke E “arori baina n nanoanga”³ ni kaoia n tatabemaniia bwa ana nako Ina ni karekei kakabwaia n Ana Mwakuri ni kamaiu.

Te rongorongoa ae kakawaki n Ana Boki Moomon bon kaokan te atatai ae koaua n taben Iesu Kristo ae kakawaki ni kamaiuia ao ni kariatataia aomata. Te boto n iango aei e oki-oki ni moanaki man te iteraniba ni kabwarabwara ni karokoa te kabanea n taeka n te kabanea ni mwakoro. Rinanon tienture ni kitanan te koaua ao kamangaongao n te tamnei,

nanon raoi te bwai ae karaoia Kristo i Ketetemwane ao i Korokota a riki ni bua ke ni kamangaoaki. Ai kukureira aron ana namakin Iotebwa Timiti ngke, e raira taekan te 1 Nibwaai, e kunea te berita ae moan te kakawaki aei: “Tiaan kabanea n rongorongoa aikai [ana Boki Moomon] . . . a na kaota koauan are te moan [te Baibara] . . . ao a na kaoti naba bwaai aika a mataata ma ni kakawaki ake a tia n anaaki mai irouia; ao a na kaotaki nakoia reeti, neewe, ao aomata nako bwa Ana Tiibu te Teei te Atua bon Natin te Tama ae Akea Tokina, ao bon te Tia Kamaiua te aonaba; ao a na riai n nakoina aomata ni kabane, bwa ngkana aki ao a na aki kona ni kamaiuaki.”⁴

Koaua aika mataata ao ni kakawaki n taekan Ana Mwakuri ni Kamaiu te Tia Kamaiu a kuneaki ni kabane inanon Ana Boki Moomon. Ngkai I karinani ni koroi tabeua koaua aikai, I kaoi ngkami bwa kam na iangoia bwa a kanga n tia ni bita ke ni kona ni bita maium.

1. Ana Mwakuri ni Kamaiu Iesu Kristo bon te bwaintangira ae aki kaboaki ae anganaki *ni kabane* naake *a tia* ni maiu, ake *a teimatoa* ni maiu, ao ake *ana* maiu iaon te aba.⁵
2. Irarikin are uotakin rawawatan ara bure, te Kristo e katoka Iaona nanokawakira, nanououara, rawawataara, ao aorakira, ao ni kabane karawawatakira aika reke ni maiun te aomata ae mamate. Akea te karawawataaki, te maraki, ke te nanokawaki are E aki karawawataaki iai ibukira.⁶
3. Ana angakarea ni kamaiu te Tia Kamaiu e kariaira bwa ti na tokanikai iaon baika a aki raroai mai mwiin bwakan Atam, n raonaki ma te mate n rabwata. Ibukin Kristo, natin te Atua ni kabane ake a bungiki iaon te aba aei, n aki tabe ma raoiroia, a na rinanon manga katiteuanakin tamneia ao rabwataia rinanon mwaakan te Mangauti⁷ ao n oki nako Ina “bwa a na motikaki taekaia . . . n aron [aia] mwakuri.”⁸
4. Ni kaitaraana, karekean ana kaka-bwaia ae bwanin ana Mwakuri ni Kamaiu te Tia Kamaiu e a bon nakon ara kekeiaki ni⁹ maiuakina “ana reirei Kristo.”¹⁰ N ni miina, Riaai e nora te “kawai ae e eti ma n irariki”¹¹ ae e kaineti nakon te kai ni kamaiu. Uaana, are e tei ibukin ana tangira te Atua n aron are e kabwarabwaraaki rinanon kaka-bwaia n Ana Mwakuri ni Kamaiu Kristo, “are moan te kakawaki ao n tangiraki . . . [ao] te kabanea ni korakora mai buakon ana bwai n tangira nako te Atua.”¹² N te aro bwa ko na katonga te uanikai aei, ti riai ni kamwakura te onimaki iroun Iesu Kristo, rairannano, “ongo nakon ana taeka te Atua,”¹³ karekei otenanti aika kakawaki, ao ni kawakin otenanti aika tabu ni karokoa tokin maiura.¹⁴

5. Rinanon Ana Mwakuri ni Kamaiu, Iesu Kristo e aki ti kamaunai ara bure, ma E katauraoa naba te *mwaaka* are ngaia ae Ana reirei a na “[tokanikai] i aon te aro n aomata,”¹⁵ ni waaki “teutana imwiin teutana,”¹⁶ ao n riki-rake n ae tabu¹⁷ bwa aonga n te bong teuana n riki bwa aomata aika kororaori imatan Kristo,¹⁸ n tau ni manga maeka riki ma te Atua¹⁹ ao ni karekei ana kakabwaia ni kabane te abanuea are i karawa.²⁰

Teuana riki te koaua ae karaunano n Ana Boki Moomon e kangai, e ngae ngke akea tiana ao e kabuta te aonaaba, a na Mwakuri ni Kamaiu te Uea bon te bwaintangira ae onoti ibukimi, ae tau nakoiri ni kabane.²¹ N arona naba ngke Iesu e kaoia n tatabemaniia ana reirei aika Nibwaite bwa ana riinga Manekana, E mate ibukira, ngaira n tatabemaniira, bwa kanga ti ngkoe ke ngai aomata n te aonaaba aei. E kanakoa nakoiri a na kakao bwa ti na bane n nako Ina ao ni karekei te kakabwaia ae kakukurei n Ana Mwakuri ni Kamaiu.²²

Aron raoi Ana Mwakuri ni Kamaiu Kristo e na kinaaki riki ngkana ti iangoi aia katooto mwaane ao aine aika kamiimi n Ana Boki Moomon. Ibuakoia bon Enoti, Aramwa, Teeterom, te Uea Ramonaai ma buuna, ao ana aomata te Uea Beniamina. Aia karaki n rairakiia ao aia koaua aika korakora a katauraoa te koaua ae maiu bwa e na kanga nanora ni bitaki

ao n oniki maiura rinanon raoiroin ao ana nanoanga te Uea ae akea tokina.²³

Te burabeti ae Aramwa e titirakinia ana aomata te titiraki ae kabuebue aei. E taku, “Ngkana kam a tia n rinanon te bitaki n nano, ao ngkana kam a tia n namakina te kan anenea kunan te tangira ni kabomwi, I kan titirakinia ngkami, kam kona n namakinna *ngkai?*”²⁴ Te titiraki aei bon te bwai ae bongana n te bong aei, bukina bwa n tabera ae taan iriira te Uea, E riai mwaa-kana ni kaboira n raoniira, ni kaungaira, ao ni bitira ngkai ao ni katoa bong.

E kona ana titiraki Aramwa ni manga bitaki taekana n titiraki: ningai am kabanea n tai ae ko namakina iai a na kairoro ana Mwakuri ni kamaiu te Tia Kamaiu ae kakukurei ni maium? E riki aei ngkana ko namakina “riana-kon ao karewerewen” te kimwareirei²⁵ n roko nakoim are e kaota te koaua nakon tamneim bwa a kabwaraaki am bure; ke ngkana kakatai aika a kamaraki a waekoa n riki ni bebete, ke ngke e kamarauaki nanom ao ko a kona ni kaota te kabwarabure nakon temanna ae e a tia ni kammarakiko. Ke e na kona n tabetai ngkana ko taraa nanom n tangira ao ni beku ibukii tabeman bwa e a rikirake, ke te kawai ni kaitiaki e karikiko bwa te aomata ae kaokoro, ni katiteboaki nakon banan te Tia Kamaiu.²⁶

I kaota au koaua bwa atatai ni kabane aikai a bane ni koaua ao bon bwaai ni kakoaua bwa maiura a kona ni bitaki rinanon te onimaki

iroun Iesu Kristo ao Ana Mwakuri ni Kamaiu. Ana Boki Moomon e kamatai ao ni karababai ara atatai n te bwaintangira mai karawa aei. Ngkana ko kamatebwaia Ana Boki Moomon, ko na ongo bwanaan te Kristo ae maiu ni kaoko bwa kam na bane n nako Ina. I berita bwa ngkana ko butimwaea te kakao aei ao ni karika maium n aron Ana katooto, Ana kamaiu e na roko inanon maium. Rinanon mwaakan te Tamnei ae Raoiroi, te Tia Kamaiu e na bitiko ni katoabong “ni karokoa te bong ae kororaori”²⁷ ngkana ko kona, n aron are E taekinna, “noora ubuu ao n atatai bwa bon iai Ngai.”²⁸ N aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAARI

1. 3 Nibwaai 11:8–11.
2. Taraa 3 Nibwaai 11:14–15.
3. Aramwa 5:33.
4. 1 Nibwaai 13:40.
5. Taraa 2 Nibwaai 9:21; 26:24–27; Motiaea 3:13.
6. Taraa Aramwa 7:11–12.
7. Taraa 2 Nibwaai 10:25.
8. Motiaea 3:24; taraa naba 2 Nibwaai 2:4, 10, 26; 9:6–7, 12–13, 15, 22; Motiaea 3:12; 16:7–8; Aramwa 11:41–44; 42:6–8, 23; Ereman 14:16; Mopmon 9:12.
9. Taraa 2 Nibwaai 9:21; Motiaea 3:12; Ereman 5:11; 14:18.
10. 2 Nibwaai 31:21; taraa naba 3 Nibwaai 27:20–21.
11. 1 Nibwaai 8:20.
12. 1 Nibwaai 15:36.
13. 1 Nibwaai 15:24.
14. Taraa 2 Nibwaai 31.
15. Motiaea 3:19.
16. 2 Nibwaai 28:30.
17. Taraa Motiaea 3:19.
18. Taraa 3 Nibwaai 27:27; Moronaai 10:32–33.
19. Taraa 2 Nibwaai 2:8; Motiaea 2:41.
20. Taraa Aramwa 11:37.
21. Taraa 2 Nibwaai 9:21.
22. Taraa Ominaa 1:26; Aramwa 5:33; Moronaai 10:32–33.
23. Taraa Enoti 1; Motiaea 5; Aramwa 12; 18–19; 36.
24. Aramwa 5:26; e kairaki ma katuruturuana.
25. Aramwa 36:21.
26. Taraa Motiaea 3:19.
27. Reirei ao Berita aika Tabu 50:24.
28. Reirei ao Berita aika Tabu 93:1.

Iroun Unimwaane Dale G. Renlund
Man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman

Iangoa Raoiroin ao Korakoran te Atua

I kaoi ngkami bwa kam na uringa ni katoa bong korakoran Tamara are i Karawa ao Iesu Kristo ao te bwai are A tia ni karaoia ibukimi.

Rinanon taai ake ngkoa, tao inanon taai ni karawawata, burabeti a tia ni kaungaira bwa ti na uringa korakoran te Atua ao ni iangoa are E a tia ni karaoia ibukira n tatabemanira, ngaira utu ao ngaira aomata.¹ Te kairi e kuneaki inanon booki aika tabu ma e rangi ni bwainaki riki n Ana Boki Moomon. E kabwarabwaraki n atuun te boki bwa oin bukin teuana Ana Boki Moomon bon “are e na kaotaki iai nakoia nikiraia te bata are Iteraera bwaai aika kakannato ake e a tia ni karaoi te Uea ibukiiia aia bakatibu.”² Ana Boki Moomon e kainaki n ana bubuti Moronaai: “Noria, N na anai nanomi bwa ngkana kam wareki bwaai aikai . . . bwa kam na uringanga bwa e a tia n nanoanga te Uea nakoia natiia aomata, ao ma n iangoi i nanomi,”³

Okiokin te bubuti irouia burabeti ni iangoa raoiroin te Atua e moanibwai.⁴ Tamara are i Karawa e tangirira bwa ti na ururinga Ana raoiroi ao raoiroin Natina ae Tangiraki, tiaki ibukin karauan Nanoia, ma ibukin kaungan te ururing anne ibukin Aia tituaraoi nakoira. Man iangoan Aia akoi, ara taratara ao ara ataibwai a rikirake. Man iangoan

Aia nanoanga, ti rikirake n nanorinano, n tatataro, ao ni matoatoa riki.

Te namakin ae kamaraki ma teman na ngkoa te aoraki e kaota te kakaitau ibukin te tituaraoi ao te nanoanga e kona ni bitiira. N 1987, I moanna ni kinaa Thomas Nielson, te mwaane ae kamimi ae tangira onikakin buroona. Bon 63 ana ririki ni maiu ao e maeka i Logan, Utah, n te United States. Imwiin mwakurina n te taanga ni buaka n te Kauoua ni Buaka n te Aonnaba e iein ma Donna Wikes n te Logan Tembora i Utah. E riki bwa te tia katoka buriki ae marurung man nakoraai. Inanon ririki imwiina e rangi ni kukukurei ni mwakuri ma tibuna te mwane ae ikawai, Jonathan, n tain motirawan te reirei. Ngaia ni kauoman a uaiia ni irekereke n te aro ae onoti bukina bwa Tom e noria bwa e mwaiti aroan iroun Jonathan.

E a un Tom bwa e a maan ana tai n tataninga ibukin karekean buroona. Bon tiaki te mwaane ae tataotaona nanona. E a tia ni kona n tainako ni katei ao ni kakoroi nanon ana kouru rinanon ana mwakuri korakora ao ana iango ae itiaki. N reimauruan kaangaangan te buroo, ao te tataninga ibukin maiuna, E titirakinai Tom bwa tera ae I karaoia bwa e aonga ni wae-koa reken buroona. N ana manikangare, e katautau kawai tabeua ake I kona ni karaoi bwa e aonga ni kona n reke buroona n te tai ae waekoa.

N te bong teuana ae kakukurei ma e kananokawaki, te buroo are e botau nakoina e a tauraai ibukin Tom. Buburana ao aekakin te rara a bon aitara, ao te tia anga bon 16 ana ririki. Te buroo are karekeaki bon buroon Jonathan, tibun Tom ae tataningiria. Ni moan taai n te bong anne, e a tia Jonathan ni kakaiaki ikoakina n te ka are kabutia are okianakoa te turein ae buti.

Ngke I kawara Tom ma Donna n te onaoraki, a bon rangi n nanokawaki. E bon rang kanganga iangoan te bwai are a rinanona, n ataakina bwa e kona ni kananauaki maiun Tom man kamanenakin buroon tibuia te mwane.

Provo, Utah, USA

Ngke Aramwa e “tabe ni waaki ni kaitaraa te Atua,”⁶ e kaoti te anera. Ma “bwanaana n ai aron te baa,”⁷ te anera e boaa Aramwa ibukin bwainikirinan te Ekaretia ao “anakin nanoia aomata.”⁸ E reita ana reirei te anera n taku: “Nako, ao uringa aron tautoronakia ami bakatibu . . . ; ao uring bwaai aika moan te korakora ake e a tia te [Atua] ni karaoi ibukiiia.”⁹ Mai buakon taian kaumaki, aio are e katuruturua te anera.

Aramwa e rairananona ao e oki ana ururing. Imwiina e tibwaua ana taeka te anera nakon natina ae Ereman. E reirei Aramwa, “I tangiria bwa kam na karaoa ae I a tia ni karaoia, n uringa tautoronakiiia ara bakatibu; bwa a bon kabureaki, ao akea ae e kona ni kainaomataia ma bon ti Atuan Aberaam, ao Atuan Itaaka, ao Atuan Iakobwa; ao e bon kainaomataia raoi man karawawatakiia.”¹⁰ Aramwa e taekinna n ae bebeta, “I katuka au onimaki i Rouna.”¹¹ Aramwa e oota bwa man ururingan te kainaomataaki man te tautoronaki ao te boutoka inanon “kakatai ma kaangaanga n aekaia nako,” ti kinaa iai te Atua ao koauan ana berita nako.¹²

Tabeman mai iroura a tia n rianon ae rianako n aron Aramwa, ma

N te moan tai, Tom ao Donna aki butimwaea te buroo mairouia taman ma tinan Jonathan aika nanokawaki, natiia te aine ao buun natiia. Tom ao Donna ataia bwa, ngkai, ngkae e a bon maiu Jonathan n aki mwakuri kaburorona, ao a ataia bwa aia tataro ibukin bwaintangirakin te buroo ibukin Tom e aki karika kabuanibwain Jonathan. E bon aki, buroon Jonathen bon te bwaintangira are na kakabwaia Tom n ana tai ni kainano. A ataia bwa iai te bwai ae tamaroa ae otinako man te kanganga aio ao a kariaia karaoakina.

A nakoraoi aron waakin te korokoro. Imwina, ao Tom ai bon te aomata ae kaokoro. Te bitaki e katamaroa riki marurungina nakon are kantaningaki. E kaongoai bwa ni katoa ingabong e uringa Jonathan, natina te aine ma buuna, ibukin te bwaintangira are e a tia ni karekea, ao ibukin naba baika a rekereke ma te bwai n tangira anne. E ngae ngke aroarona ae raoiroi ao nini-koriana a bane ni kakoauaki, I kunea bwa Tom e matoatoa riki, iangoraoi, ao, n nano n akoi.

E maiu Tom 13 riki te ririrki imwin kanimwakin buroona, ririki are e aki ataia bwa a na reke irouna. Te kabwarabwara n tain matena a kaotaki bwa n ririrki aikai a riingaki maiuia ana utu ao tabeman ma te akoi ao te tangira.

Boni ngaia te tia anga te buoka ao bannan tataran raoiroin bwaai ao te aki nanokokoraki.

N aekan Tom, ngaira n tatabemaniira ti a tia ni karekei bwaintangira ake ti aki kona ni karekei ibon iroura, bwaintangira mairoun Tamara are i Karawa ao Natina ae Tangiraki, n raonaki n te kamaiu rinanon ana karea ni kamaiu Iesu Kristo.⁵ Ti karekea te maiu n te aonnaba aei, ti na karekea te maiu n rabwata ikai imwiina, ao te kamaiu are akea tokina ao ni kariatataki—ngkana ti rineia—ni kabane aikai ibukin Tamara are i Karawa ao Iesu Kristo.

Ni katoa tai ti kamanena, a reke tibwangara man, ke ti iangooi bwaintangira aikai, ti na riai ni iangoa te anga karea, te tituaraoi, ao aia nanoanga taan angabwai. Nanoia n tituaraoi taan angabwai e korakora riki nakon kakukureiara. N iangoan Aia bwaintangira e kona ao e riai ni karika te bitaki nakoira.

Teuana te bitaki ae rianako bon are iroun Aramwa te Ataei.

San Bernardo, Santiago, Chile

bitakira a bon titebo aron kakaawakiia. Te Tia Kamaiu e berita ngkoa:

“Ao N na anganingkami naba te nano ae ngkainaba, ao N na karina te tamnei naba ngkai i nanomi: ao N na ana te nano n atibu mai nanon irikomi, ma n anganingkami te nano n iriko.

“Ao N na karina tamneiu inanomi. . .

“ . . . Ao ane kam na riki bwa au aomata, ao Ngai N na riki bwa Atuami.¹³

Te Tia Kamaiu ae Uti e tuangiia taian Nibwaite aron moanakin te bitaki. E kaotii baika a rangi ni kakawaki n ana baire Tamara are i Karawa ngke E kangai:

“Ao e kanakomaiai Tamau bwa I aonga n tabekaki rake iaon te kaibangaki; ao imwiina ngkana I tabekaki rake iaon te kaibangaki, N na *burimauniia* aomata nakoiu. . .

“Ao aio bukin ae I tabekaki rake iai; ngaia are, ibukin mwaakan te Tama ao N na *burimauniia* aomata nakoiu.”¹⁴

Tera ae tangiraki ibukim bwa ko na burimauniaki nakon te Tia Kamaiu? Iangoa ana ongeaba Iesu Kristo nakon Tamana, Tokanikaina iaon te mate, Katokakina Iaona am bure ao am kairua, Karekeakin Mwaakan Tamana bwa E na bubuti ibukim, ao koron Ana Kamaiu ibukim.¹⁵ A aki tau bwaai aikai ni burimauniko Nakoina? A tau irou. Iesu Kristo “e tei n takin baina, ni kantaninga ao ni kan kamaiu, ni kabwara bure, ni kaitiakii, ni kakorakora, ni kaitiaka ao ni katabuia [ngkoe ao ngai].”¹⁶

Kooua aikai a na anganiira te nano ae boou ao n anai nanora bwa ti na rinea n rimwiia Tamara are i Karawa ao Iesu Kristo. E ngae n anne naano aika boou a kona n “titionako, . . . ni karaoa kitanakin te Atua are [ti]

tangiria.”¹⁷ Ni kaitaraa te aeka n nano aei, ti riai ni katoa bong ni iangoi bwaintangira ake ti a tia ni karekei ao kanoaia nako. E reirei te Uea ae Beniamina, “N na kangai bwa kam na uringa, ao katikua n ami ururing, korakoran te Atua . . . ma raoiroina ao aki kakai unna nakoim.”¹⁸ Ngkana ti karaoia, ti riki n tau nakon kakabwaia aika bwaa tamaroa mai karawa.

Ururingakin ana raoiroi ao ana akoi te Atua e buokira n tatauraoi n te maiu n tamneira. Man aio, rikiraken te namakin n tamnei e anganira te kona n atai koauan bwaai ni kabane ni mwaakan te Tamnei are Raoiroi.¹⁹ Kanoan aei bon te kooua ibukin koouan Ana Boki Moomon, ataakina bwa Iesu bon te Kristo, ara Tia Kamaiu ao te Tia Kaboira, ao ni kariaia bwa e a tia Ana euangkerio ni kaokaki ni boong aika kaitira.²⁰

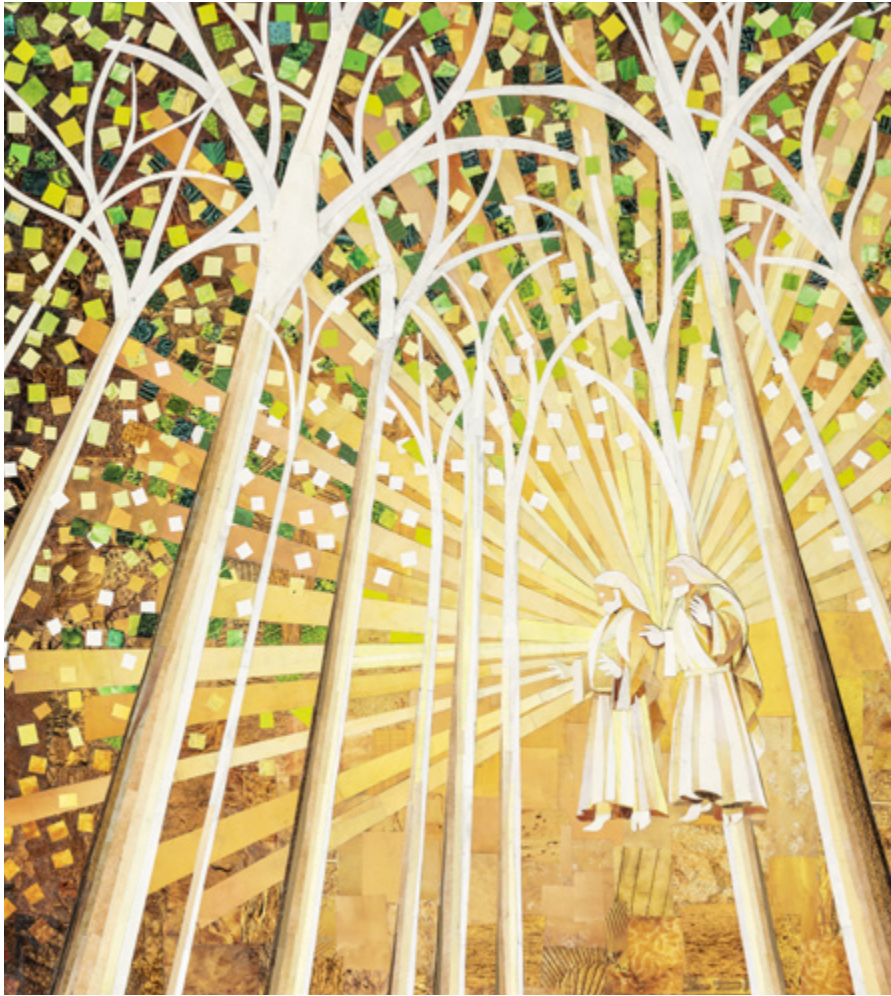
Ngkane ti uringa korakoran Tamara are i Karawa ao Iesu Kristo ao te bwai are a tia ni karaoia ibukira, ti na aki kakeai bongai, n aiaron Tom are e aki kakeaa bongan buroon Jonathan. Inanon te kukurei ao te nano ni kari-nerine, Tom e aki toki ni ururinga te kaanganga are uota nakoina karakaan maiuna. Inanon namakinan te kukurei ae korakora n ataakina bwa ti kona ni kamaiuaki ao ni karietataki, ti riai n uringnga bwa te maiu are akea tokina ao te karietataaki e roko ma boona ae bati.²¹ Ti kona ni kukurei ma te rau

ngkai ti ataia bwa n akean Iesu Kristo ti na bua, ma bon Irouna, ae ti kona ni karekea te bwaintangira ae te kabanea ni kakaawaki are e kona n anganira Tamara are i Karawa.²² Ni koouana, te rau aei e kariaira bwa ti na kukurei n te berita “n te maiu are akea tokina n te aonnaba aei” ao n tokina ti na karekea “te maiu are akea tokina . . . are mimitongin te aki mamate” n te aonaaba ae na roko.²³

Ngkan ti iangoa raoiroin Tamara are i Karawa ao Iesu Kristo, ara onimaki Irouia e rikirake. A bitaki ara tataro ibukina bwa ti ataia ae te Atua bon Tamara ao ngaira Natina. Ti na aki ukoukora bitakin Ana kaantaninga ma ti na kaboraoa Nanona ma nanora ao ni kamatoai ibukira kakabwaia ake E tangiri ni kan anga, are a tii reke ngkana ti bubuti.²⁴ Ti kan nimamannei riki, ni itiaki riki, n matoatoa riki, n riki n aiaron Kristo.²⁵ Bitaki aikai a karokoiria nakon kaka-bwaia riki mai karawa.

Man kamatoakina bwa bwaai ni kabane aika raraoi a roko mai-roun Iesu Kristo, e na oomwaaka riki tibwauakin ara onimaki nakoia tabeman,²⁶ Ti na karekea te korakora ngkana ti kaitara ma mwakuri aika a taraa ni kaangaanga.²⁷ Ti na kakorakora ara motinnano ni kawakini berita aika tabu ake ti karaoi n ira te Tia Kamaiu.²⁸ Ti na kaonaki n ana tangira te Atua, n tangiria ni buokiia aika kainnana n akea te motikitaeka, tangiria ara ataei ao ni kaikawaiia n te raoiroi, n teimatoa ni kaawakina kamaunaan ara bure, ao ni kukurei n taainako.²⁹ Aikai mwiin ururingakin raoiroin ao ana akoi te Atua.

Ni kaitaraana, e kauring te Tia Kamaiu, “Ao akea te bwai ae e na karaoia te aomata ae e na kauna te Atua iai, ke akea ae na kauraki unna nakoia, ma ti naake aki kakoauai

ana mwakuri ni bwaai ni kabane.³⁰ I taku bwa e aki un te Atua ngkana ti mwaninga Taekana. Ma, I taku bwa E bon aki rangi ni kukurei. E atai bwa ti a tia ni kabuaa mairoura te tai ni kaan riki Nakoina man Uringakina ao Raoiroina. Ngkanne ti kabua kaaniiiaa-na nakoiria ao kakabwaiia aika onoti are E a tia ni beritani.³¹

I kaoi ngkami bwa kam na uring ni katoa bong korakoror Tamara are i Karawa ao Iesu Kristo ao te bwai are A tia ni karaoia ibukimi. Taraia bwa iangoakin Korakoraia e na kabaea riki nanomi ae tiotio nako Nakoaia.³² Iangoa Aia nanoanga, ao ko na kakabwaiaki ma tabeua riki namakin n tamnei ao n riki n ai aron Kristo. Iangoan Aia nanoanga e na buoki ngkami, “n teimatoa ni kakaonimaki ni karokoa te toki,” ni karokoa “kam butimwaeaki mai karawa” ni “maeka ma te Atua n te aro ni kukurei ae aki totoki.”³³

Tamara are i Karawa, ngke e taetae ibukin Natina ae Tangiraki, e taku, “Ongo Irouna!”³⁴ Ngkana ko mwakuri iaon taeka akanne ao ni kakauongo Nakoina, uringnga, n te kimwareirei ao te karinerine, bwa te Tia Kamaiu e tangiria ni kaoka are ko aki kona ni kaokia. E tangiria ni kamaoi manekami ake kam aki kona ni kamaoi, E tangiria ni karaoa are e a tia n uruaki ao n aki kona ni manga karaoaki;³⁵ E kabooi mwin baika aki riari ake a reke nakoim;³⁶ ao E tangiria ni karau naano aika uruaki bwa a na manga aki manga riki.³⁷

Ngke I a tia ni iangoi bwaintangira mairoun Tamara are i Karawa ao mairoun Iesu Kristo, I atai Aia tangira ae akea tiana ao Aia nanoanga ae riaon ana kona te iango n oota iai ibukia ni kabane Natin Tamara are i Karawa.³⁸ Te atatai aei e a tia ni bitai, ao e na bitii naba ngkami. N aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Taraia, n aron, Aberaam 2:16; Te Otinako 13:3; Iotua 4:6-9; 1 Tamuera 7:11-12.
2. Atuun te Boki n ana ana Boki Moonom.
3. Moronaai 10:3.
4. N aron te katooto, taraa Te Tua Kaua 6:12; 11:18; Iotua 4:21-24; 1 Tamuera 7:12; I-Rom 2:4; 11:22; 2 Nibwaa 9:10; 33:14; Iakobwa 1:7; Motiaea 5:3; 25:10; 27:22; Aramwa 34:4; Ereman 12:2; 3 Nibwaa 4:33; 18:11-12; Moomon 2:13; Reirei ao Berita aika Tabu 133:52; 138:2.
5. Taraa Itaiia 53:3-12; Ruka 22:44; Ioane 3:16; I-Karatia 2:20; Motiaea 3:5-11; Aramwa 7:10-13; Reirei ao Berita aika Tabu 19:16-19.
6. Motiaea 27:11.
7. Motiaea 27:11.
8. Motiaea 27:9; taraa naba te kibu 13.
9. Motiaea 27:16.
10. Aramwa 36:2.
11. Aramwa 36:27.
12. See Aramwa 36:27-29.
13. Etekiera 36:26-28.
14. 3 Nibwaa 27:14-15; e kairaki ma katuruturuana. Taraa naba Ioane 12:32; 2 Nibwaa 26:24.
15. Taraa Motiaea 15:7-9; Kaotioti 21:4.
16. Russell M. Nelson, “We Can Do Better and Be Better,” *Liahona*, May 2019, 67.
17. “Come, Thou Fount of Every Blessing,” *Hymns* (1948), nambwa. 70.
18. Motiaea 4:11; taraa naba Aramwa 36:2, 28-29; Ita 7:27; 10:2; Moronaai 9:25.
19. Taraa Moronaai 10:4-5.
20. Taraa atuun te iteraniba ao te kabwarabwara nakon ana Boki Moomon.
21. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 19:18-19.
22. Tara Reirei ao Berita Aika Tabu 14:7.
23. Mote 6:59; taraa naba Aramwa 36:28.
24. Taraa Bible Dictionary, “Tataro.”
25. Taraa “More Holiness Give Me,” *Hymns*, nambwa. 131.
26. Taraa Biremon 1:6.
27. Taraa 1 Tamuera 17:37; 1 Nibwaa 4:2.
28. Taraa Aramwa 5:6, 13, 26-28.
29. Taraa Motiaea 4:11-26.
30. Doctrine ao Covenants 59:21.
31. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 88:63-64.
32. Taraa “Come, Thou Fount of Every Blessing.”
33. Motiaea 2:41.
34. Taraa Mataio 17:5; Mareko 9:7; Ruka 9:35; 3 Nibwaa 11:7; Iotebwa Timiti—Rongorongo 1:17.
35. Taraa Boyd K. Packer, “The Brilliant Morning of Forgiveness,” *Ensign*, Nobembwa 1995, 19-20.
36. Taraa Kaotioti 21:4.
37. Taraa Taian Areru 147:3.
38. Taraa 2 Nibwaa 26:33.

Iroun Unimwaane Benjamin M. Z. Tai
Man te ltingaun

Mwaakan Ana Boki Moomon n te Rairaki

Ana Boki Moomon e katauraoa kanan te tamnei, e anga te babaire ni mwakuri, ao e reitiira ma te Tamnei ae Raoiroi.

Imwiin rinanoakin ribootin au tutuo ni marungiu, I noria bwa I riai ni karaoi tabeua bitaki nakon aron maiu. Ni buokai, au taokita e anga te babaire ibukin tein kanau ao au kakammwakuri, are, ngkana I rineia bwa n na iria, e na bitai nakon te aomata ae marurung riki.

Ngkana ngaira n tatabemaniira ti karaoa te ukenano n te maiu n tamnei, tera ae ti na reiakinna n aron maiura? Tera bitaki are e na anganira ara taokita n te maiu n tamnei? Bwa ti aonga n riki nakon are ti riai nako iai, e kakaawaki bwa ti ataa te bwai are ti na karaoia ao ti karaoa are ti ataia.

Iesu Kristo bon te Mataniwi n Tia Kuakua.¹ Rinanon Ana Mwakuri ni Kamaiu, E kabaei ikoakira, e uota Iaona maaarara, ao e kamaoi nanora aika uruaki.² Rinanon Mwaakana a kona ni kakorakoraaki maamaarara.³ E kaaira bwa ti na Iriiria⁴ man reiakinan Rongorongona, ongoraeakinan Ana taeka, ao te nakonako inanon te nimanmannei n Tamneina.⁵ E a tia ni berita bwa e na buokiira⁶ n te waaki n rairaki n te maiu aei, are e bitiira man uota nakoira te kimwareirei ae akea tokina.⁷

E a tia te Tia Kamaiu n anganiira Ana Boki Moomon bwa te bwai ni

mwakuri ae oomwaka are e na ibuobuoki n te rairaki. Ana Boki Moomon e katauraoa kanan te tamnei, e anga te babaire ni mwakuri, ao e reitiira ma te Tamnei ae Raoiroi. E koreaki ibukira,⁸ iai inanon ana taeka te Atua n ae bebet⁹ ao e tuangiira bwa antai ngaira, oin maiura, ao arora n taai aika a na roko.¹⁰ Ma te Baibara, Ana Boki Moomon e kakoaua Iesu Kristo¹¹ ao e reirei bwa ti na kanga n ataa te koaua ao n riki n ai Arona.

Te Tari Saw Polo bon 58 ana ririki ngke e moan kaotaki nakoina ana euangkerio Iesu Kristo ae kaokaki. Ngke I kaitibo ma ngaia, e a tia ni beku bwa te beretitenti n te mwaa-nga inanon tabeua ririki, ma I reiakinna bwa e bon tuai man wareka Ana Boki Moomon ibukina bwa e tuai rairaki n ana taetae are

te Burmese. Ngke I titirakinna bwa e kanga n ataia ae e koaua te boki aei ngkai e tuai warekia, e kaeka bwa e a tia ni kamatebwai *Karakin Ana Boki Moomon* boki n tamnei ni katoa bong man taran korobonna, kabonganaan te rikitinare n rairii taeka ni Imatang, ao karauan raoi korean baike e a tia n reiakin. E kabwarabwara, “Ni katoa tai are I kamatebwai, I tataroakin baike I reiakin, ao I namakina te rau ao te kimwareirei, e itiaki au iango, ao e marau nanou. I namakina te Tamnei ae Raoiroi ni kakoaua nakoia bwa e bon koaua. I ataia bwa Ana Boki Moomon bon ana taeka te Atua.”

N aron te Tari Saw Polo, ngaira n tatabemaniira ti kona ni kamatebwai Ana Boki Moomon ni kaeineti ma aron ara waaki. Ngkana ti tangiria ni kakoaua ao n iangoi ana reirei i nanora, ti kona ni butiia te Atua ma

Bountiful, Utah, USA

te onimaki koauan reirei akanne.¹² Ngkana ti koaua raoi n nanora ni kan ataia ao iai iroura te nano ni mwakuri, E na kaekaira i nanora rinanon te Tamnei ae Raoiroi. Bon man mwaa-kan te Tamnei ae Raoiroi are ti na atai koauan bwaai ni kabane.¹³ N te tai are ti karekea iai te kakoaua ae tabu n Ana Boki Moomon, ti na bon ataia naba man te mwaaka naba anne bwa Iesu Kristo bon te Tia Kamaiu n te aonaba, Iotebwa Timiti bon Ana bura-beti, ao Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira bon Ana Ekaretia ae Kaokaki.¹⁴

Ngke I ataeinimwaane ni moan waakinan au mwakuri ni mitinare, I tokara te wanikiba are e na kaea Aotiteria. I namakina te maroa, te raraoma, ao te aki tau ma iai au motinnano ni beku, e korakora irou kainnanaoan te kaungaaki bwa te bwai are I kakoaua e bon koaua. I tataro ao ni wareware n au boki aika tabu ma nanou, ma ngke e waakinako te mwananga, e korakora au nanokokoraki ao

e bwaka marurungin rabwatau. Imwiin rawawatau inanon tabeua te aoa, te tia mwakuri n te wanikiba e mwananga n te tabo n nakonako n te wanikiba ao e tei irarikin au kaintekateka. E ana mai baiu Ana Boki Moomon are I wareware mai iai. E taraa moan te boki ao e taku, E rang tamaroa te boki anne!” ao imwiina e kaoka te boki nakoio au e reitanako mwanangana. I aki manga noria imwiin anne.

N te tai are I ongo iango akanne, I ongo raoi ao n namakinna i nanou, “I mena ikai, ao I ataia bwa ko mena ia. Boni karaoa am kabanea n tamaroa, bwa I a bwaina are imwina.” Iaon te wanikiba anne iaon Marawan te Betebeke, I karekea te kakoaua ae onoti rinanon au kamatebwai n Ana Boki Moomon ao ana wirikiriki te Tamnei ae Raoiroi bwa e kinaai au Tia Kamaiu ao e koaua ana euangkerio.

E reirei Unimwaane David A. Bednar: “Ataakin te euangkerio bwa e koaua bon aan te koaua. Te teimatoa ni koaua nakon te euangkerio bon aan te rairaki.”¹⁵ Te rairaki e kabaeira bwa ti na riki bwa “taan toua mwiin ana taeka, ao tiaki tii taan ongora.”¹⁶ Ana babaire ni mwakuri te Uea ibukira—ana reirei Kristo—e taekina-ki n ae bwarabwara raoi inanon Ana Boki Moomon.¹⁷ Aikai kanoana:

- Te moan, *kammwakuran* te onimaki iroun Iesu Kristo *man* Onimakinana, *kawakinan* Ana tua nako, ao *ataakina* bwa E na buokiira.¹⁸
- Te kauoua, *te rairannano* n te bong koraki mani kabwakara ao *karekean* te kimwareirei ao te rau n te tai are e kabwarai burera.¹⁹ Te rairannano e kabaeira bwa ti na *kabwarai bureia* tabeman²⁰ ao e buokiira ni waaki nako. E a tia ni berita te Tia Kamaiu bwa e na

kabwarai burera ni katoa te tai are ti rairannano iai.²¹

- Te kateniua, *karaoan ao kawakinan* berita aika tabu ma te Atua rinanon otenanti n aron te bwabetito. Aio e na kateimatoaira iaon kawain te berita are e kairiira nako Ina.²²
- Te kaaua, *karekean* ana bwaintitua-raoi te Tamnei ae Raoiroi. Te bwaintitua-raoi aei e anganira te reitaki ae teimatoa nakon teure e katabu, e anga te rau, ao e kairiira.²³
- Te kanimaua, *te teimatoa* ni karo-koa te toki man *n te waaki nako* ma te botumwaaka ao ni *kanuuirara* n te bong koraki n ana taeka Kristo.²⁴ Man kanuaakira man Ana Boki Moomon ao maiuakinan ana reirei, ti kona n tokanikai iaon kariiri ao ni karekea te kairi ao kamanoara inanon maiura.²⁵

Man te reitinako ni kauaei ana reirei Kristo inanon maiura, ti na tokanikai iaon te totoko are e tuuka te bitaki ao te maaku are totokoa te mwakuri. Ti na karekea te kaotioti ibon iroura, bwa te Tamnei ae Raoiroi “e na *kaotii* nakoira bwaai ni kabane are ti na karaoi,”²⁶ ao “ana taeka Kristo e na *tuangiira* bwaai ni kabane are ti na karaoi.”²⁷

Inanon 20 te ririki, te Tari Huang Juncong iai ana kaangaanga n te arekoro, tikareti, ao te kemboro ae korakora. Ngke e uotaki nakon Iesu Kristo ao Ana euangkerio ae kaokaki, te Tari Huang e tangiria ni bitaki ibukin ana utu ae uare-reke. Ana kakaewenako ae matoatoa bon te moko. E bon rang korakora-mokona, e kataia ni kaaki n te tai ae

mwaiti ma e aki koro nanona. N te bong teuana, taeka aikai man Ana Boki Moomon a roko nakon ana iango: “ma te nano ae koaua ao nanomi raoi.”²⁸ E ngae ngke a aki koro bukin ana kekeia-ki are mai mwaina, e namakinna bwa tao e kona ni bitaki n ana ibuobuoki Tamara are i Karawa ao Iesu Kristo.

Mitinare ake a bwanin aia tai a boota aia onimaki ma ngaia ao a kara-
oa te babaire are e na buokia ni kaka te moko, n reitaki ma te tataro ae bati ao kamatebwaian ana taeka te Atua. Ma te nano ae koaua ao nanora raoi, te Tari Huang e waaki ma te motinna-
no ae kakaonimaki ao e kunea bwa ngke e katuaa ana iango iaon anua aika boou ake e tangiria ni karikira-
kei, n aron kamatebwaian Ana Boki Moomon, e aaki bati ni katuaa ana iango n anua ake e tangiri ni kaki.

Ni manga taraa are rinanona 15 te ririki n nako, e taku, “I aki uring-
nga raoi bwa ningai raoi are I kaki te moko, ma ngke I kataia n ae korako-
ra n te bong koraki ni karaoi bwaai ake I atai bwa I riari ni karaoi ni kaa
Tamnein te Uea inanon maiu ao n rin-
tinako ni kakaraoi, I aikoa bwarua te tikareti man te tai anne.” Rinanon mai-
uakinan ana reirei Ana Boki Moomon, maiun te Tari Huang e a tia ni bitaki,
ao e a tia n riki bwa te kainnaba ao te karo ae tamaroa riki.

E a tia ni berita Beretitenti Russell M. Nelson: “Ngkai kam kama-
tebwaia ana Boki Moomon ma te tataromwaaka *ni katoa bong*, kam na karaoi babaire aika tamaroa—*ni katoa bong*. I berita bwa ngkai kam iangoa te bwai ae kam kamatebwaia, a na uki winton karawa, ao kam na karekea kaekaan ami titiraki ao kairan maium. I berita bwa ngkai kam kamatebwaia ana Boki Moomon n te bong kora-
ki, kam na kamanoaki man buakan kanoan te bong, n ikotaki ma

New York City, New York, USA

kaorakin tamnei n tangako ao tabeua anua aika kareke are kamatuua te iango.”²⁹

Raao aika tangiraki, ana Boki Moomon bon ana taeka te Atua, ao ti na kaniaaki riki nako Ina ngkana ti kamatebwaia.³⁰ Ngkai ti karaoi nanon ana taeka, ti na karekea te kakoaua n ibwaninina.³¹ Ngkai ti teimatoa ni maiu ni kaeineti ma ana reirei, e na “akea iroura tangiran karaon te bua-
kaka.”³² Nanora, moara, ao arora a na bitaki n riki n ai aron te Tia Kamaiui³³ I anga au kakoaua ae aki nanokoko-
raki bwa Iesu bon te Kristo, ara Tia Kamaiui, te Tia Kabooira, ao Raoraora. N aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Taraa Mareko 2:17.
2. Taraa Taian Areru 147:3; Itaia 53:4; Mataio 8:17.
3. Taraa 2 Nibwaai 25:23; Iakobwa 4:7; Ita 12:27.
4. Taraa Mataio 19:21; Mareko 10:21; Ruka 18:22; 2 Nibwaai 31:10.
5. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 19:23.
6. Taraa Itaia 41:10.
7. Taraa Motiaea 2:41; 3:19; 5:2.
8. Taraa 2 Nibwaai 25:8, 21–22; Moomon 7:1; 8:35.
9. Taraa 2 Nibwaai 25:7; 31:2–3.
10. Taraa 2 Nibwaai 2:25; Aramwa 40.

11. Taraa Itaia 29:4, 11–18; Etekiera 37:16–21; 2 I–Korinto 13:1; 1 Nibwaai 13:38–42; 2 Nibwaai 3:12; 25:26.
12. Taraa Aramwa 32:41–43.
13. Taraa Moronaai 10:3–5.
14. Taraa kabwarabwaraa nakon Ana Boki Moomon.
15. David A. Bednar, “Rairaki nakon te Uea,” *Riaona*, Nobembwa 2012, 109.
16. Iakobo 1:22.
17. Taraa 2 Nibwaai 31; 3 Nibwaai 11:31–40; 27:13–22.
18. Taraa 1 Nibwaai 3:7; Moronaai 7:33.
19. Taraa Motiaea 4:3.
20. Taraa Mataio 18:21–35; Mareko 11:25–26; Ruka 6:37; 3 Nibwaai 13:14–15; Reirei ao Berita aika Tabu 6:4; 10; 82:1.
21. Taraa Motiaea 26:30; Moronaai 6:8.
22. Taraa 2 Nibwaai 31:17–18.
23. Taraa 1 Nibwaai 10:19; 2 Nibwaai 33:1; 3 Nibwaai 11:32; 28:11; Moronaai 6:4.
24. Taraa 2 Nibwaai 31:20.
25. Taraa 1 Nibwaai 15:24.
26. 2 Nibwaai 32:5; e kairaki ma katuruturuana.
27. 2 Nibwaai 32:3; e kairaki ma katuruturuana.
28. Moronaai 10:4.
29. Russell M. Nelson, “Ana Boki Moomon; Tera Aron Maiu Ngkana Arona bwa akea?” *Riaona*, Nobembwa 2017, 62–63.
30. E taku te Burabeti Iotebwa Timiti ibukin Ana Boki Moomon, “E na kaania riki te Atua te aomata man irirakin reirei ake i nanona, nakon taian boki riki tabeua” (kabwarabwara nakon Ana Boki Moomon).
31. Taraa Iakobwa 6:7; Aramwa 32:26–43.
32. Aramwa 19:33.
33. Taraa 2 I–Korinto 5:17; Motiaea 3:19; 5:2; Aramwa 5:14, 19.

Iroun Unimwaane Gary E. Stevenson
Man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman

Te Koburake n Ran ae Tamaroa ni kaitarai Taai aika A na Roko

Inanon ririki aika a na roko, ti bia kona ni kariaia katamaroa ake a karaoaki nakon te Tembora i Salt Lake ni kamwaingiira ao ni kaungaira.

Rongorongon te Salt Lake Tembora

Tia kaoka ara ururing nakon te bwakantaai ae kabuebue n Turai 24, 1847 n te aoa 2:00 p.m. Imwiin te mwananga ae matoatoa ae 111 bongina ma 148 kain te Ekaretia ake kain te moan koraki n nako maeao, Brigham Young, te Beretitenti n te tai anne n te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman, e aoraki ao e rootaki ni biuan te maunga, e rinnako n te Mwanono i te Salt Lake.

Uoua te bong imwina, inanon kamarurungana n aorakina, Brigham Young e kairiia kain te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman ao tabeman kain te mwananga n neweabaia. William Clayton ngaia ae taua mwiina: “E nakon teniua-te kuata te maaire i meangin te kaemwba, ti roko iaon te aba ae booraoi man tamaroa kanga airon te taibora, booraoi man kabwatete n aron ae rang kan nako maeao.”¹

Inanona taran aon te tabo ma kain te kurubu, Brigham Young e waekoa n toki ao e karibua okona iaontano, ni katanoata, “Ikai tina katea

iai Ana Tembora Atuara.” Temanna ibuakoia raona bon Unimwaane Wilford Woodruff, are e taku bwa te kibuntaeka aei “e niniia nako [nana] kanga ai aron itin te ba ni biri i rabwatana,” ao e unika te mwaanga i iaontano ni mwakena te tabo are e tane n okon Beretitenti Young. Abwi te eka (16 te eka) e rineaki ibukin te tembora, ao e baireaki bwa te kaawa ae bubura e na kaweneaki “ni kaboroaki raoi bwa e na tikuea i Meang & Maiaki, mainiku & maeao” ao te tembora e na mena raoi i nuuka.²

N Eberi 1851 n te maungatabu ni kabuta, kain te Ekaretia a kateibai ni kamatoa te kaoti ibukin katean te tembora “nako aran Iehova.”³ Uoua te ririki imwiina, n Beberuare 14, 1853, e katabuaki te tabo iroun Heber C. Kimball n te bootaki ni bukamaru are e iraki irouia tengaa tabun aika Itiaki, ao e katabwenaaki aontano are aan te kateitei ibukin te Salt Lake Tembora. Tabeua te namwakaina imwiina, n Eberi 6, atibun te maninganinga ae totoa n te tembora e a kaweneaki ao

ni katabuaki ma te bukamaru ae rinorinoaki n raonaki ma taan uota te burakei ao te baen are e kairaki irouia taan kairiiri n te Ekaretia man te tabaenako ni kawai nakon te tabo are e na tei iai te tembora, are te maroro ao te tataro e karaoaki ni katoai boua ake aua.⁴

N tain te bukamaru ni katabwenaan aontano, Beretitenti Young e kauringa te tai are e moan tei iai iaon te tano ngke a tabe ni kataratara aontano n te mwanono, n taekinna, “I ataia [ngkekei], n ai aron ae I ataia ngkai, bwa aio te tabo are tina katea iai te tembora—are e bon tei imatau.”⁵

Tebwina te ririki imwiina, Brigham Young e taekini taratara ni burabeti aikai n Okitobwa 1863 n te maungatabu ni kabuta: “I tangiria n noora [te] tembora bwa e na kateaki n te aro are e na teimatoa n reitinako rinanon te mereniam. Tiaki tii aio te tembora are e na kateaki, e na bubua riki mwaiitiia ake a na kateaki ao ni katabuaki nakon te Uea. Te tembora aio e na kinaaki bwa te moan tembora are e kateaki iaon maunga irouia aika Itiaki

ni Boong aika Kaitira. . . . I tangira te tembora anne . . . bwa e na tei bwa te boua ni kauring n te onimaki, te teimatoa ao te mwamwakuri irouia ana Aomata te Atua iaon maunga.”⁶

Manga kaokan te rongorongon ao kimototo aei, I namakina naba te nama-kin ni mimi n tibwangana ni mamata Brigham Young—te moan, ana kakoa-ua are, n ana kona ao, ni kabonganakin kawai ake a tauraoi n te tai anne ao te tabo, te Salt Lake Tembora e na kona ni kateaki n te aro are e na teimatoa rinanon te Mereniam ao, te kauoua, ana taetae ni burabeti ni katean tembora n taai aika a na roko ni kabuta te aonaaba, *riki ni mwaitina ae bubua*.

Manga Onobwai te Salt Lake Tembora

N ai aron Brigham Young, ara burabeti ni bong aikai a tara te Tembora i Salt Lake ao ake tabeua ma te tararua ae korakora. Rinanon ririki aika a bati, te Moan Beretitenti e a tia, man te tai teuana nakon teuan, n tua nakon te Bitiobi n Tararua bwa e na kakoaua bwa aan te kateitei n te Tembora i Salt Lake e matoatoa. Ngke I beku ngai bwa te Bitioburiki n Tararua, man ana bubuti te Moan Beretitenti, ti karaoa kamatebwaian te kateitei n te Tembora ao bwaai nako

“Ikai e na tei iai ana Tembora Atuara,” e katanoata Beretitenti Brigham Young.

Te onobwai nakon te Tembora i Salt Lake e na kakoroa nanon ana kantaninga Brigham Young are e na teimatoa te tembora rinanon te Mireniam.

ake a irekereke ma te Tembora, n raonaki ma tein rabakau ni kateitei ake a na katana te kateitei n tain te mwaiei ao rabakau ni kateitei.

Aikai mwakoron te ribooti ake a katauraoaki nakon te Moan Beretitenti n te tai anne: “N tamnein ao katean te Tembora i Salt Lake, te intinia ae te kabanea ni mwaatai, taan mwakuri aika konabwai, ni bwaai ni kateitei, katamaroa, ao ni kabonganaan bwaai aika a tauraoi n te tai anne a kabonganaaki. Man moan katabuana inanon 1893, te tembora e a tia n tei ni matoa ao n riki bwa te biikan n te onimaki [ao] te kantaninga ao te ota nakoia aomata. Te tararua ae korakora e a tia arona ni karaoaki,

E katabwenaki aontano ibukin te Salt Lake Tembora n 1853.

kaitiaki, ao kateimatoan te tembora n teina ae tamaroa. Atibuna mai tinaniku ao ruun nanona ma timantin aontano n te oo nakon te oo ao boua ni boutoka a tamaroa n aroia ae ngkai. Kamatebwai aika ngkai a kamatoaa bwa te tabo are e rinea Brigham Young ibukin te tembora bon te tano ae rangi n tamaroa ao e teimatoa n ibe n aki karekea te urubwai nakon te kateitei are iaona.”⁷

Te tutuo e kaotia bwa onobwai aika taneiai ni karaoaki ao katamaroa a kainnanaoaki ni kabouan ao kateira-oan te tembora, n ikotaki ma timantin tinaniku ao aontano n tabo nako, ana tititem te iti ao bwaai riki tabeua ake a aikoa tau ni kainibaire n taai aikai, ao tabo ni bwabetito. E ngae n anne, iangoan te katamaroa ae okoro, kanakoroan riki te katamaroa are e na katanna man te mwaingiin ao tabeua riki e bon kainnanaoaki naba.

Aan te Kateitei n te Tembora

Ngkana ko uringnga, Beretitenti Brigham Young bon ngaia are e irekereke ma katean aan te tembora man moan teina, are e a tia ni kateimatoa tein te tembora mai imwiin tiana 127 te ririki n nako. Bwaai ni mwakuri aika boou n totokoan te mwaieiei ake a iangoaki ni kabonganaki ni

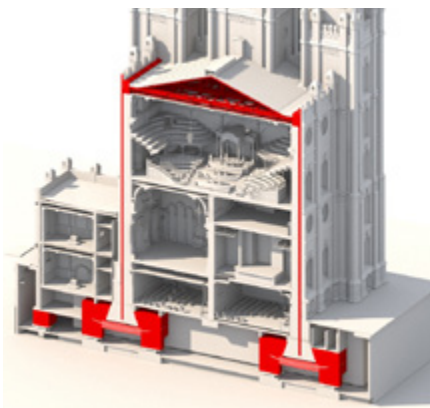
katean te tembora bon rabakau aika onoti, ake a bon aki iangoaki n te tai are e kateaki iai. Aio are e taraaki n taai aikai, te kabanea n tamaroa-n rabakau-intinia ibukin katanan te tembora man te mwaingiing.

Te rabakau aei, ae te kukune ae boou, e waaki kabonganakina man katean aan te tembora, ni karekea katanana ae matoatoa ni kaitara te mwaingiing. N teina e bon rang ni kakawaki, aron tein rabwatana e angan te tembora n tei n aki kamwai-ngaki, riki ngkai te aonaaba ao te otabwanin ni katobibia e aki toki n rorotaki n te mwaingiing.

Onobwaiian te tembora ni kabonganakin te rabakau ae boou aei e katanoataaki iroun te Moan Beretitenti n te ririki ae nako. Iaan ana kairiiri te Bitioburiki n Tararua, te kateitei e waaki tabeua te namwakaina n nako, inanon Tianuare 2020. E katautauaki bwa e na tabwanin karaoana inanon aua te ririki.

Kateimatoan Aam Ibon Iroun

Ngkai I iangoa te aua n ririki ni maiun te kateitei ae tamaroa, karineaki,

Te katamaroa are e tabekakirake ibukin te Tembora i Salt Lake n totokoan te uruaki e iangoaki bwa te kabanea n tamaroa n te mwakuri n intinia ibukin katanan te Tembora man te mwaiei.

karietataki, ao n rangi n ringa te nano ae te Tembora i Salt Lake, I iangoia riki bwa te tai ni *manga kabouaki* nakon ae te tai ni kainiin! N te kawai naba anne, ti kona n titirakiniira, “E na kanga te mwakuri ae korakora aei ni kabouan te Salt Lake Tembora ni kaungai nanora ni bita oin maiura n tamnei *ni kaboua, manga kateia, ni manga bungiaiki, ni manga kaka-mwakuria, ke ni manga kaokia?*”

Kamatebwaiian arom e na kona ni kaotia bwa ngaira naba ao ara utu ti kona ni kabwaiia man karaoan tabeua katamaroa ao mwakkuri n onobwai ake a kainnanaoaki, riki ni katamaroan te kateitei! Ti kona ni waakina te mwakuri aei man titirakiniira:

“Aekakira aron taraakin aan maiu?”

“Tera kanoan te oo ae matenten, aki mwainging, atibuni maninganinga aika korakora ake mwakoron aau, are e wene iaona au koaua?”

“Tera bwain aan te kateitei ni maiun tamneiu ao au namakin ake I kona iai ngai ao au utu n tiku n teimatoa ao n aki kamwai-ngaki, riki ni matoa n tain mwainging te aonaaba ao buaka ake a na bon kona n riki inanon maiura?”

Bwaai aikai, n aekakin te mwaingiing n te aonaaba a bon kanganga bwa a na ataki rokoia ao a roko n teia aika kakaokoro ma korakoraia—n inimaki ma titiraki ke nanokokoraki, ni kaitarai kanganga ke kakaitara, ni mwakuria aron totokoaiu ma taan kairiiri n te Ekaretia, membwa, reirei, ke tua. Katanara ae te kabanea n tamaroa e katan iaan maiura n tamnei.

Tera ae a kona n riki bwa atibunmaninganinga maiun tamneira ke

ara utu? A kona n ae reirei aika bebetete, aki kangaanga, ao a kakaawaki ni maiuakinan te euangkerio—tataro n utu, kamatebwai ni koroboki aika a tabu, n raonaki ma ana Boki Moomon, nanakon te tembora, ao reiakinan te euangkerio rinanon *Nakomai, Iriirai* ao kainutu n te tairiki. Bwaai n ibuobuoki tabeua aika a kakorakora aan maium n tamnei e kona n raonaki n Taekan te Onimaki, katanoata nakon te utu, ao “Te Kristo ae Maiu.”

Iroun ngai, reirei ake a raonaki n titiraki ake a maroroakinaki bwa mwakoron karekean te rekomenten te tembora ngaia aan maiun tamneim ae korakora—riki ni moan titiraki ake aua. I iangoia bwa ngaiia atiibunmaninganinga maium n tamnei.

Ngaira, ni koaua, ti taneiai ma titiraki aikai, ngke e wareki Beretitenti Russell M. Nelson nakoira teuana imwiin teuana n te maungatabu ni kabuta ae nako.

1. Iai am onimaki ao am koaua iroun te Atua te Tama ae akea Tokina; Natina, Iesu Kristo; ao te Tamnei ae Raoiroi?
2. Iai am koaua ibukin Ana Mwakuri ni Kamaiu Iesu Kristo ao Ana beku ngkai am Tia Kamaiu ao te Tia Kabooira?
3. Iai am koaua ibukin Kaokan ana euangkerio Iesu Kristo?
4. Ko kamatoa te Beretitenti n ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira bwa te burabeti, te tia mamata, te tia karekei kaotioti ao bon tii ngaia te aomata i aon te aonaaba ae e kariaiakaki ni kamwakuri kiingin te nakoanibonga ni kabane?⁸

Ko kona n noora aron ae ko kona n iangoi titiraki aikai bwa bwaai aika a kakaawaki iboni iroum are e na buoki-ko ni kateitei iaona ao ni kaunga kara-oana? Bauro e reirei nakoia I-Ebeto n te ekaretia are “kam kateaki I aon taiani boua ake tan tuatua ma burabeti, ao Iesu Kristo naba te atibu are bouan te maninganinga are moan te kakanato; are e bane ni kaboraoaki te kateitei I Rouna, ao e rikirake bwa te mwanea-ba ae tabu i nanon te Uea.”⁹

Teuana te kakukurei ae korakora inanon maiu bon kaitiboou ao kaungakiu irouia membwa n te Ekaretia ni kabuta te aonaaba ake a maiuakina te banna ni katoto n onimakina Iesu Kristo ao Ana euangkerio. Iai aaia ae matoatoa are a kona iai ni kaitara korakoran buaka aika riki ma te atatai ae nene, n aki iangoi marakin nanoia ao marakiia.

Ni katangaina aei ni bon arora, I taetae n ae nako n ana taunimate te aine ae tamaroa, korakora, te kainnaba ae kairake ao te tina (raraora naba n ara utu). Te aine ae aki kan kokonaaki n ana tiim ni butibooro n te Karinan ae 1 ngke e kaitibo ma buuna ae reirei ibukin te karao wii ao e mare ma ngaia. A kakabwaiaki n reke natiia te aine ae botonaine man rangi ni kakawaki irouia. Neiei e ninikoria ni kaitara ma aekakin nako te aoraki ae te kaentia inanon onoua te ririki. N aki ongei rawawata n ana namakin ao n rabwatana ake e rinanona, e onimakina Tamana are i Karawa ae tatangira ao e aki toki n taekinaki ana taeka irouia taan kareke rongorongon ake a iriria are e rang kinaaki iai: “Te Atua e karaoi bitaki ni kabane inanon maiu.”

Teuana ibuakon ana koroboki are e katoka iaon bwaai n reitaki, e koreia bwa temanna e titirakina, “E kanga n teimatoa am onimaki ibuakon te rawawata ni kabane ake

a katobibiko?” E kaeka ni matoa ma taeka aikai: “Ibukina bwa te onimaki bon ngaia are e uouotai inanon tai ni kanganga aikai. Karekean te onimaki e aki nanonaki bwa akea te bwai ae buakaka ae kona n riki. Karekean te onimaki e anganai bwa N na kakoaua bwa e na manga reke te kakabwaiia. Ao e na tamaroa riki te kakabwaiia anne ibukina bwa I a tia n rinanon taian kangaanga. E ngae ngke I a tia ni kakoaua te roo ae mwaiti inanon ririki aika a bati, I a tia ni karekei kakoaua n te ota ae mwaiti riki. Ia tia n noori kakai. I a tia n namakinia anera. I a tia n ataia bwa Tamau are i Karawa e uouotai. A na akea ae aekan akanne ae e na rinanoaki ngke arona bwa e beebete te maiu. Taai aika a na roko n te maiu aei e kona n aki ataaki, ma au onimaki e aki. Ngkana I rineia bwa ana akea te onimaki ngkanne I rineia ba N na nakonako inanon te roo. Ibukina bwa ngkana akea te onimaki, bon tii te roo ae e na tiku.”¹⁰

Ana koaua ae aki bibitaki n ana onimaki iroun te Uea Iesu Kristo—n ana taeka ao n ana mwakuri—bon te kaunganano nakoia tabeman. E ngae ngke rabwatana e *mamaara*, e tabekia rake tabeman bwa a na *kakorakoraki riki*.

I iangoia tabeman riki kain te Ekaretia, taan buaka n ai aron te aine aei, ake a nakonako ni katoabong inanon te onimaki, ni kataia ni riki bwa ana reirei ni koaua aika aki mamaku te Tia Kamaiu, Iesu Kristo. A reirei iroun Kristo. A kakarabakauakina Kristo. A kataia ni kaota Ana banna ni katoto. Ngkana e beebete ke e kanganga bwaai ake a rinanona inanon maiuia, e matoatoa aaia n tamnei ao e aki kamwaingngaki.

Aikai aomata ake a onimaki ao n ataa tamaroan nanon te kuna “Ai Matoara Nanoaia Aika Raraoi” ao

“nakon te Tia Kamaiu bwa ko na maiu.”¹¹ I rang kakaitau nakon riki are I kona n taekinna n nakonako ibua-koia naake a tia ni katauraoi aaia n te maiu n tamnei n tau n aranaki bwa *Itiaki* ao a korakora ao a kamanoaki ni bong ni kangaanga aika a mwaiti n te maiu.

I taku bwa ti aki kona n rang karaka riki kakawakin katean aara ae matoatoa ni maiura. Riki n te roro ae uarereke, ara ataei n te Moanrinan a reirei ngkai a anenea te koaua aei:

*Te aomata ae wanawana e kateitei iaon te bwaa,
Ao te karau e bwaka. . . .
Te karau e bwaka, ao te ieka e roko,
Ao te auti iaon te bwaa e bon tei.*¹²

Koroboki aika a tabu e kamatoa aan te reirei aei. Te Tia Kamaiu e reireiniia aomata i Amerika:

“Ao ngkana kam aki toki ni karaoi bwaai aikai ao kam na kakabwaiaki, bwa kam kateaki *iaon au bwaa*.

“Bwa ane e karaoi bwaai aika a raka ke a kee riki nakon aikai *a bon aki kateaki iaon au bwa*, ma a bon kateaki iaon te tano are aaia; ao ngkana e bwaka te karau, ao e roko te ieka, ao e kare te ang, man oroia, ana bon bwaka.”¹³

Aio te kantaninga ae nano irouia taan kairiiri n te Ekaretia bwa te onobwai ae kakaawaki nakon te Tembora i Salt Lake e na kakorora bukin ana kantaninga Brigham Young n noora “te tembora bwa e kateaki n te aro are e na teimatoa n rinanon te mereniam.” Inanon ririki aika a na roko, ti bia kariaia katamaroa aikai nakon ara Tembora i Salt Lake ni kamwaingngira ao ni kaungaira, n tatabemaniira ao n

Iroun Unimwaane Gerrit W. Gong
 Man te Kooram n Abotoro n te Tengau ma Uoman

ara utu, n te aro bwa ngaira naba— ni kabotauana—“ti kateaki bwa ti na teimatoa ni karokoa te mereniam.”

Tina kona ngkana ti kakoroi nanon ana taeka te Abotoro are Bauro ni “[kaiko] [ara] *aika a raraoia i mwaini bong aika nangi roko*, bwa [ti] aonga n taua te maiu ni koaua.”¹⁴ Bon au tataro ae nano bwa aara n te maiu n tamnei e na bon teimatoa, bwa ara koaua n ana Mwakuri ni Kamaiu Iesu Kristo n Nakoana bwa Ara Tia Kamaiu ao te Tia Kabooira e na riki bwa oin ara boua ni maninganinga ae moan te kakannato, are I kakoaua Arana, riki Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Ana tienoo William Clayton, Turai 26, 1847, Te Tabo n Tangoboki n Rongorongon te Ekaretia, Salt Lake City.
2. “At the Tabernacle, Presidents Woodruff and Smith Address the Saints Yesterday Afternoon,” *Deseret Evening News*, Aug. 30, 1897, 5; “Pioneers’ Day,” *Deseret Evening News*, July 26, 1880, 2; Wilford Woodruff journal, July 28, 1847.
3. “Minutes of the General Conference of the Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, held at Great Salt Lake City, State of Deseret, April 6, 1851,” *Deseret News*, Apr. 19, 1851, 1.
4. Taraa “Te Tembora,” *Deseret News*, Feb. 19, 1853, 130; “Minutes of the General Conference,” *Deseret News*, Apr. 16, 1853, 146; “Minutes of the General Conference,” *Deseret News*, Apr. 30, 1853, 150.
5. “Address by President Brigham Young,” *Millennial Star*, Apr. 22, 1854, 241.
6. “Marooro mairoun President Brigham Young,” *Deseret News*, Oct. 14, 1863, 5.
7. Bitiobi n Tararua are e taetae iaon te Tembora i Salt Lake nakon te Moan Beretitentii, Okitobwa 2015.
8. Taraa Russell M. Nelson, “Closing Remarks,” *Liahona*, Nov. 2019, 121.
9. I-Ebeto 2:20–21.
10. Kaongora iaon bwaai n reitaki aika a maiu man te iti iroun Kim Olsen White.
11. “Ai Matoara Nanoia Aika Raraoi,” *Anene n Taromaui*, nambwa 85.
12. “The Wise Man and the Foolish Man,” *Children’s Songbook*, 281; emphasis in original was removed in this instance.
13. 3 Nibwaai 18:12–13; e kairaki katuruturuana.
14. 1 Timoteo 6:19; e kairaki katuruturuana.

Otanna ao Areruia— Iesu Kristo ae Maiu: Te Kabanea ni Kakaawaki ni Kaokan Bwai ao te Itita

*Ni bongin Otanna ao Areruia, anenea areruia—
 ibukina bwa E na tautaeka n aki toki!*

Nakoia tariu ao mwaaneu ni kabuta te aonaaba: ma otanna ao areruia, ti bukamarua Iesu Kristo ae maiu n tain Kaokan Bwai ae reitinako ao te Itita. Ma te tangira ae kororaoi, ara Tia Kamaiu e karau nanora: “Kam na karekea te rau mai Rou. Ami bwai i aon te aba te rawawata: ma kam na kabebetee nanomi; I a tia ni kataea ana kai te aba”¹

Tabewa te ririki n nako, Ngai ao Titita Gong ti kaitiboaki ma te utu ae kakateke, natiia te ataeinnaine ae mamama Ivy e kaotinakoa nnen ana waioriin. E kaotinakoa te waioriin, e kamatoaa ao e kanimwa te rootin iaona. Ngkanne e karaurau ni karina te waioriin inanon nnena, e anga ana karine, ao e teka-teka. E a tibwa rei-reinna, e tibwauai

baike e atai n te waioriin. Ngkai, ririki imwina, Ivy e katanga te waioriin n ae tangiraoi.

N te tai aei n te maiu ae mamate, ai aron ngaira Ivy ao ana waioriin. Ti waaki man te moan. Inanon te katanenai ao te botumwaaka, ti rikirake ao ti kakatamaroaira. Inanon waakin te tai, te inaomata n rinerine ao waakin te maiu ae mamate a buokiira n riki n ai aron ara Tia Kamaiu ngkai ti mwakuri ma ngaia inanon Ana ne ni kurebe² ao n ira kawain Ana berita.

Oslo, Norway

Rekenibong, n ikotaki ma te kauabubua n ririki aei, e kaotii aron kaokakin bwai.³ Inanon bukamaruan Kaokan Bwai ae reitinako n ana euangkerio Iesu Kristo, ti katauraoi naba ibukin te Itita. Ni kauoua aikai, ti kimwareirei ni manga okin Iesu Kristo. E maiu—tiaki tii ngkekei, ma ngkai naba; tiaki ibukiiia tabeman, ma ibukiiia aomata ni kabane. E a tia n roko ao e teimatoa n roko nakoia akana a uruaki nanoia, tuatungia taenikai te kanakoaki, mataki te manga noraba, ma n tua ririkin akoan te aba.⁴ Anne ngaira n tatabemaniira. Ana berita ni kabooira e kaineti, nakon arora ngkoa, arora ngkai, ke ara tabe-aianga ibukin taai aika a na roko.

Ningabong bon Tabatin te Baani. N te katei, banni bon te kanikina ae tabu are e kaota te kimwareirei inanon ara Uea, ngke e *Rinin Kristo n Tokanikai i Ierutare*, ike “e bati aomata . . . aika uouoti mwaangan te aroka te baam, ao a nako ni kaitibo ma ngaia”⁵ (Kona bae ni kan ata te korobanna ae oioi iroun Harry Anderson are e tine n ana aobiti Beretitenti Russell M. Nelson, bon i akuun ana taiboraj.) Inanon te boki ae te Kaotioti, naake a neboa te Atua ao te Tibutetei a karaoia ma “ninira aika mainaina, ao bani bam inanon baia.”⁶ N raonaki ma “niniira n te raoiroi, ao “baunuean te mimitong” banni e mwaneweaki naba n te tataro ni katabu ibukin te Kirtland Tembora.⁷

Ao eang, kakaawakin Tabatin Baani e raka riki nakon aomata aika uanao ake a kamaura Iesu ma banni. N Tabatin Toan te Baani, Ma te tokanikai Iesu e rinnako i Ierutare n aaro are aomata aika kakaonimaki a ataia bwa kakoroan nanon te taetae ni burabeti. N aron are e a kaman taetae ni burabetiia Takaria⁸ ao te Tia Areru, ara uea e rinnako i Ierutare iaon baona te aati ngke te koraki ae uanao

a tatakaruaea. “Otanna n te kabanea mai ieta.”⁹ Otanna nanona “kamaiua te aba ngkai.”¹⁰ Ngkanne, ngkai, ti kuku-rei, “E na kakabwaiiaki ane e roko n aran te Uea.”¹¹

N te wiiki are imwiin Tabatin te Banni bon Tabatin te Itita. Beretitenti Russell M. Nelson e reirei bwa Iesu Kristo “e roko bwa e na kabwara te tarau are tiaki ana tarau, ibukina bwa iai ara tarau ae ti aki kona ni kabwaraa”¹² Eang, rinanon Ana Mwakuri ni Kamaiu Kristo, ni kabane natin te Atua “a kona ni kamaiuaki, man te ongeaba nakon taian tua, ao ana otenanti te Euangkerio.”¹³ N te Itita, ti anenea areruia. Ae nanonaki n Areruia bon “ko na neboa Te Uea ae Iehova.”¹⁴ Kooratin Areruia n Handel’s *Messiah* bon te katanoata n te Itita ae bati tangirana bwa Ngaia bon “Aia King king, aia Uea uea”¹⁵

Bwaii aika riki ake a tabu imarenan Tabatin te Bani ao Tabatin te Itita bon karakinan otanna ao areruia. Otanna bon ara bubuti bwa e na kamaiu te Atua. Areruia e kaota ara nebonebo ao ara kakaitau nakon te Uea ibukin te kamaiuaki are anga te kantaninga ao te kariatataaki. N otanna ao areruia ti kinaa Iesu Kristo ae maiu bwa ngaia oin te Itita ao kaokan bwai ni boong aika kaitira.

Kaokan Bwai ni boong aika kaitira e moa man te—kaotin raoi te Atua te Tama ao Natina, Iesu Kristo, nakon te kairake ni burabeti are Iotebwa Timiti. E taku te Burabeti Iotebwa, “Kam kona n taraa karawa inanon nimaua te miniti, e na bati riki ae ko ataia man warekan bwaii ake a tia ni koreaki iaon te botoniango anne.”¹⁶ Ibukina bwa e manga kaukaki karawa, ti ataia ao ti “kakoauaa te Atua, te Tama ae Akea Tokina, ao Natina, Iesu Kristo, ao te Tamnei ae Raoiroi”¹⁷—te Atua n Atua ae tabu.

RININ KRISTO N TOKANIKAI I IERUTAREM, IROUN HARRY ANDERSON

N Tabatin te Itita, Eberi 3, 1836, inanon moan ririkin Kaokan Bwai, Iesu Kristo ae maiu e kaoti ngke e katabuaki te Kirtland Tembora. Naake a nooria a kakoaua Irouna ni kakao-koro aika reitaki imarenan te ai ao te ran: “Matana ai aron uran te ai; iran atuuna e mainaina n aekan te *tinoo*; ubuna e oota riki nakon *ootan taai*; ao bwanaana ai aron *butin te ran ae korakora*, bon bwanaan Iehova.”¹⁸

N te tai anne, e katanoata ara Tia Kamaiu “Ngai te Moan ao te Kabanea; Ngai are e maiu, Ngai are e tiringaki; Ngai te tia tei ibukimi nakon te Tama.”¹⁹ Aei naba, kakaokoro aika reitaki—te moan, ao te kabanea, ae maiu ao ae tiringaki. Ngaia bon Areba ao Omeke, te moan ao te kabane,²⁰ te tia karika ara onimaki ao te tia kakoroa.²¹

Imwiin kaotin Iesu Kristo, a roko naba Mote, Eriat i, ao Eria. Man te kaetieti ae tabu, burabeti aika a korakora aikai a kaoki kiingin ao ana kariaia te nakoanibonga. Ngaia are, “kiingin te mwioko n tararu aei a mena”²² i nanon Ana Ekaretia ae Kaokaki ni kakabwaiiaki ni kabane natin te Atua.

Rokon Eria n te Kirtland Tembora bon kakoroan naba nanon ana taetae ni burabeti Maraki n te O Tetemanti bwa Eria e na oki “mwain rokon ana bong are e kakannato ma ni

West Jordan, Utah, USA

kakamaku te Uea.²³ Ni karaoan anne, kaotin Eria e titebo ana tai n riki, e ngaie ngke e aki manennanti, ma aia tai Iutaia n Te Riao are bon te katei ni kariaa okin Eria ma te karinerine.

E mwaiti utun Iutaia aika kakao-nimaki are a katauraoa ana bwai n amwarake Eria iaon aia taibora n tain Te Riao. E mwaiti ae kaona raoi te mwangko ni kaoiia man butimwaeia. Ao tabeman, inanon te baka n amawarake are bon kakaraoaki n tain Te Riao, a kanakoa te ataei nakon te matarua, are n tabetai e kaukaki teutana, n nooria ngkana iai Eria n tatani-nga i tinaniku ibukin kaoana bwa e na rinnako.²⁴

Ni kakoroan nanon te taetae ni burabeti ao bwa mwakoron kaokakin bwai ni kabane are e beritanaki,²⁵ E roko Eria n aron are e beritanaki, n te Itita ao ni moan waakin Te Riao. E uota te mwaaka ni kabaebae ni kabaiea utu i aon te aba ao i karawa. N aron are e reirei Moronaai nakon te Burabeti Iotebwa, Eria e “na unikia i nanoia naati berita are a tia ni karaoaki nakoia taama, ao a na rairi nanoia naati nakon tamaia. Ngkana akea anne,” E reitia Moronaai, “te aonaba ae bwanin e na urubekebekeaki n tain rokon [te Uea].”²⁶ Tamnein Eria, kakoauaan te Tamnei ae Raoiroi, e uotiira nakoia ara utu—ake ngkoa, ngkai, ao n taai aika a na roko—n ara riki, rongorongora, ao ara mwakuri n te tembora.

Ti a uringa naba bwa tera ae e kanikinaea te Toa are Teriao. Te Toa are Te Riao e kauringa kainaomatakiia tibun Iteraera man 400 te ririki inanon te tautoronaki. Ana boki Te Otinako e kaota aron rokon te kainaomataaki aei man kaiia aika biraoki, uuti, naango, mateia maan ake n te tawana, kaboa, tibu ni buri, te aiti ae bati ni kamamate ao te ai, taake ake rokati, ao ro tongitong. Te kabanea ni kai e anaa maiuia karimoo n te aba, ma e aki riki aei ni mwengaia te bata are Iteraera—ngkana auti akanne a oreaki etaia n raraan te tiibu ataei te karimoo ae itiaki iaon etan te matarua.²⁷

Te anera are te tia kamamate e na riaon auti ake a mwaakenaki n te kanikina are raraan te tibu te ataei.²⁸ Riaoia anne, ke te riao, e tei ibukin Iesu Kristo ngke n tokin te tai e tokanikai iaon te mate. Eang, raraan ni kamaiu ana tibutetei te Atua e angan ara Tia Kawakin Tibu ae Raoiroi te mwaaka ni bootia Ana aomata n taabo nako n aaro nako n uotiia nakon te Ekaretia n iteran te rabuna aika uoua.

N ae onoti, Ana Boki Moomon e kabwarabwara “mwaakan ao mangautin Kristo”²⁹—te kabanea ni kakaawaki n te Itita—n aron uoua kaokan bwai.

Te moan, kanoan te mangauti bon kaokakin rabwatara nakon “arua ni kororaoi”; Baai ma wae ma toma nako,” “ao bon akea naba te iranatu teuana ae e na bwa.”³⁰ Te berita aei e

anga te kantaninga nakoia ake e a tia ni bwa baaia ma waeia, ake a tia ni bwa aia konabwai n taratara, ni kakau-ongo, n nakonako, ke iango ake a bwa man aoraki aika korakora, aorakin te iango, ke aki toamaun rabwataia tabeua. E kuneira. E kamarurungiira.

N te aro n tamnei, te kauoua ni berita n te Itita ao ana Mwakuri ni Kamaiu ara Uea bwa “bwaai ni kabane a na manga kaokaki nakon aroia raoi.”³¹ Kaokakin bwai n te aro n tamnei e kaota ara mwakuri ao nanora. N aron te berena iaon te ran,³² e kaoka “ane e tamaroa,” “raoiroi,” “momo-tiraoui,” ao “nanoanga.”³³ E maroaka te burabeti Aramwa e kabonganaa te taeka ae *kaokaki* 22 te tai³⁴ ngke e kaumakiira bwa ti na “babaire ma te motiraoui, motikitaeka n ae raoiroi, man reitanako karaoan ae raoiroi.”³⁵

Ibukina bwa “te Atua ibon irouna e kamaiu man buren te aonaaba,”³⁶ ana Mwakuri ni Kamaiu te Uea e kona ni kaoki tiaki tii ake ngkoa, ma are e kona n reke. Ibukina bwa E atai marakira, karawawatakira, aorakira, kariiriara n aekaa nako,³⁷ E kona, ma te nanoanga, ni buokiira ni kaineti ma mamaarara.³⁸ Ibukina bwa te Atua bon “te Atua, ae kororaoui man etieti, ao te Atua ae nanoanga naba,” te babaire n nanoanga, “e na rau te nano n tangiran te motiraoui.”³⁹ Ti raira nanora ao ti karaoa ara kabanea ni kona. E katobibira n aki toki “ni baina n tangira”⁴⁰

N te bong aei ti bukamarua kaokan bwai ao te mangauti. Ma ngkami, I kimwareirei inanon ao Kaokan Bwai ae reitinako ni bwaninin ana euangkerio Iesu Kristo. Ni moan waakinana uabubua te ririki n nako n te tiburing aei, te oota ao te kaotioti e reitinako n roko rinanon ana burabeti ae maiu te Uea ao Ana Ekaretia are e ingoanaki n Arana—Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika

Kaitira—ao rinanon te kaotioti ibon iroum ao te kairiiri man ana bwai n tituaraoi ae koro arona te Tamnei ae Raoiroi.

Nakoimi, I kaota au koaua iroun te Atua, Tamara ae Akea Tokina, ao Natina ae tangiraki, Iesu Kristo ae Maiu. Mwaane iaon te aba a tauria n te kaibangaki ni kammarakia ao imwiina e a mangauti. Ma bon tii Iesu Kristo ae Maiu n arona ae kororaoi ni mangautina e teimatoa n iai mwaake inanon Baina, ao i rarikina. Bon tii Ngaia ae kona ni kangai, “I a tia ni koro arami inanon baiu.”⁴¹ Bon tii Ngaia ae kona n taekina aei: “Boni ngai are i tabekaki rake. Ngai Iesu are e tauraki. Ngai Natin te Atua.”⁴²

N aron Ivy ae uarereke ao ana waeoriin, ngaira naba n aro tabeua ti bon tibwa waaki. Ni koauana, “e tuai n nori te mata, ao e tuai n ongo te tani-nga, ao a tuai n rin inanon te aomata, boni baika E katauraoi te Atua i bukiiia ake a tangiria.”⁴³ N taai aikai, ti kona n nora raoiroin te Atua ae bati ao ara konabwai ae tabu ni bwa ana tangira te Atua e na rikirake ioura ngkae ti ukoukoria ao ti ibuobuoki imarenara. Ni kawai ao taabo aika boou, ti kona ni karaoia ao n riki nako iai, te tua iaon te tua, te akoi teuana iaon teuana, n tatabeman ao ni bootaki.

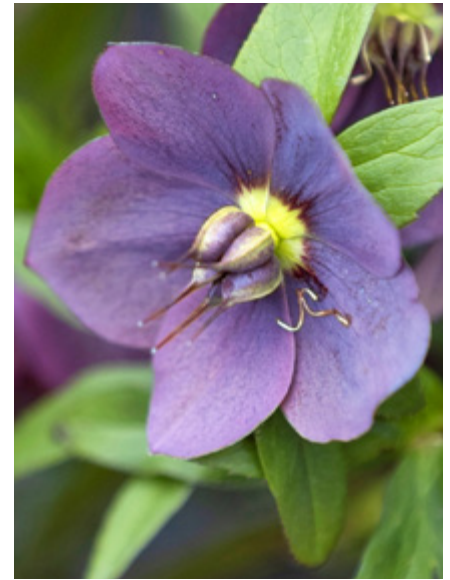
Nakoia taari ao mwaane n taabo nako, ngkai I kaitibo man bootaki n reirei, ami onimaki ao raoiroimi e kaonai ma te namakin ni kukurei ni maiuakinan te euangkerio ao te kakaitau. Ami koaua ao ami waaki n te euangkerio e kakorakora au koaua ao au waaki n te euangkerio. Ami tabeaianga ao kimwareireimi, ami tangira ibukin ana aomata te Atua ao ara mronron irouia Aomata aika Itiaki, ao ami atatai man taian taneiai ni koaua ao oota aika kaokaki e kakorakora bwaninin au euangkerio ae kaokaki,

ao Iesu Kristo ae maiu bon te kabanea ni kakaawaki. Ti bane n onimaki bwa, “rinanon te nang ao otantaai, te Uea, tiiku irou”⁴⁴ Ma te nano teuana ti ataia bwa, ibukin uotara ao tabeaiangara, ti kona ni wareki ara bwai aika bati.⁴⁵ N aron bwaai n te bong koraki ao bwaai aika uarereke man bebete, ti kona n nori bwaai aika korakora ni koro bukiiia inanon maiura.⁴⁶

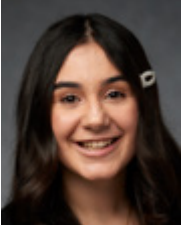
“Ao e na koro bukina bwa a na ikotaki naake a raoiroi mai bua-koia botanaomata ni kabane, ao n nako nakon Tion, n anenea kunan te kimwareirei ae akea tokina.”⁴⁷ Ni bongin Otanna ao Areruia, anenea areruia—ibukina bwa E na tautaeka n aki toki! Takaruaea Otanna, nakon te Atua ao te Tiibutetei! N aran Iesu Kristo ae rietata man tabu, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Ioane 16:33.
2. Taraa Iakobwa 5.
3. N aron are taetae ni burabetiaki ni koroboki aika tabu, rongorongoa aomata e kaotii taai ao waakin keerikakin te maiu n tamnei are ti aranna bwa te bwaka, ke te birinako, ao taai ni kabouan taian oota are ti aranna bwa kaokan bwai n te aro n tamnei; taraa, n aron te katoto, 2 I-Tetaronike 2:3.
4. Taraa Ruka 4:18.
5. Ioane 12:12–13; taraa naba Mataio 21:8–9; Mareko 11:8–10.
6. Te Kaotioti 7:9.
7. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 109:76.
8. Taraa Takaria 9:9.
9. Mataio 21:9.
10. Taraa Bible Dictionary, “Hosanna.” N tain te O Tetemanti, katiotioan baan te baam e raonaki ma kaokiokan taekinan “Kamaiua te aba, I butiiko, O te Uea.” Taian Areru 118:25 bon bwaninin taekan te bubuti mangkoa ae okioki: “Kamaiua te aba ngkai, I butiko, O te Uea; O te Uea, I butiko, karokoa ngkai te kakabwaia.”
11. Taian Areru 118:26; taraa naba 3 Nibwaai 11:17.
12. Russell M. Nelson, in *Handel's Messiah: Debtor's Prison* (video), ChurchofJesusChrist.org/media-library.
13. Taekan te Onimaki 1:3.
14. Taraa Bible Dictionary, “Hallelujah.”
15. George Frideric Handel, *Messiah*, ed. T. Tertius Noble (1912), viii; taraa naba Revelation 17:14.

16. *Teachings of Presidents of the Church: Joseph Smith* (2007), 419.
17. Taekan te Onimaki 1:1.
18. Reirei ao Berita aika Tabu 110:3; iai baika a karinaki.
19. Reirei ao Berita aika Tabu 110:4.
20. Taraa Te Kaotioti 1:8; 3 Nibwaai 9:18; Reirei ao Berita aika Tabu 19:1; 38:1; 45:7.
21. Taraa Ebera 12:2; Moronaai 6:4.
22. Reirei ao Berita aika Tabu 110:16.
23. Maraki 4:5.
24. Taraa Stephen D. Ricks, “The Appearance of Elijah and Moses in the Kirtland Temple and the Jewish Passover,” *BYU Studies*, vol. 23, no. 4 (1986), 483–86, byustudies.byu.edu.
25. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 86:10; taraa naba Makuri 3:19–21.
26. Iotebwa Timiti—Rongorongo 1:39; inanon ririki aika tibwa nako, e mwaiti ae kakaawaki irouia te taeka ae “aia.”
27. Taraa Te Otinako 7–12.
28. Taraa Te Otinako 12:23.
29. Aramwa 41:2.
30. Aramwa 40:23.
31. Aramwa 41:4.
32. Taraa Te Minita 11:1.
33. Aramwa 41:13.
34. The words *kaokia*, *kaokaki*, *kaokakin*, ke rinan taeka aikai e kaoti 22 te tai inanon Aramwa 40:22–24 ao inanon Aramwa 41, ni katuruturua Kaokakin Bwai n te waaki n rabwata ao n tamnei.
35. Aramwa 41:14.
36. Aramwa 42:15.
37. Aramwa 7:11.
38. Taraa Aramwa 7:12.
39. Aramwa 42:15.
40. 2 Nibwaai 1:15.
41. Itaia 49:16; 1 Nibwaai 21:16.
42. Reirei ao Berita aika Tabu 45:52.
43. 1 I-Korinto 2:9.
44. “Tiiku Irou!” *Anene n taromaui*, nambwa 166.
45. Tara “Wareki Am Bwai,” *Anene n Taromaui*, nambwa 241.
46. Taraa Aramwa 37:6.
47. Reirei ao Berita aika Tabu 45:71.

Mairoun Laudy Ruth Kaouk
Membwa man te Slate Canyon 14th Ward (Spanish),
Provo Utah Stake

E Kanga te Nakoanibonga ni Kakabwaiaia Kairake

*Rinanon te nakoanibong, ti kona n tabekakirake.
Te nakoanibonga e uota te oota nakon ara aonaaba.*

I rang kukurei ni menau ikai. Ngke I moan ataia bwa e na reke au tai n taetae nakoimi n te bong aei, I rang namakina te kukurei ma n rangi nanorinano n te tai naba anne. I a tia ni kabanea te tai n iangoia bwa tera N na kona n tibwauaia, ao au kantananga te Tamnei e na taetae ni kaeinetai nakoimi rinanon au reirei.

Inanon ana Boki Moomon, Riaai e anga te kakabwaia nakoia natina mwaane n tatabemaniia imwain mate-na bwa a aonga ni buokaki ni kinai korakoraia ao aia konabwai ae akea tokina. Ngai te kawaniman n nati ae te bina, ao n ririki aika nako I a tia n riki n te moan tai bwa tii ngai te ataei n te mweenga. N akean tariu nako irarikiu ao n akean temanna ae na kakaraki ma ngaia n tainako e riki bwa au kaangaanga. E mwaiti tairiki ake I a tia n namakina te tiku n tii ngai. I bon kakaaitau ibukiia au karo, ake a tia ni kataa aia kabanea n tamaroa ni buokai. Te katooto n aei ngke e anga nanona au karo bwa e na anganai te kakabwaia n rau n te nakoanibonga inanon te tai ni kaangaanga ae onoti. Imwiin ana kakabwaia, bwaai aki bitaki n te tai ae waekoa, ma I bon kona n namakina te rau ao te tangira mairoun Tamara are i Karawa ao mairoun au karo. I

namakina kakabwaiakiu ni karekea te karo ae tau are e kona ni katauraoa te kakabwaia n te nakoanibonga n taai ake I kainanoia ao ni buokai ni kinai korakorau ao au konabwai ae akea tokina, n aron are e karaoia Riaai ngke e kakabwaiiia natina.

N aki taraia bwa tera are ko mena inanona, ko kona n taainako ni karekei taian kakabwaia n te nakoanibonga. Mairouiaa kaain te utu, rao, taari n ibuobuoki, taan kairiiri n te nakoanibonga, ao Tamara are i Karawa e na aki kabwaka nakoim, ko kona ni karekei taian kakabwaia n te nakoanibonga. E taku Unimwaane Neil L. Andersen: “Te kakabwaia n te nakoanibonga

bon akea tokin korakorana riki nakon temanna are e tuangaki bwa e na anga te bwaintangira. . . . Ngkana ti bon kororaoi, te otenanti n te nakoanibonga e kakabwaii maiura.”¹

Tai tabwara ni bubuti ibukin te kakabwaia n te nakoanibonga ngkana ko kainanoa rakan kairam. Bon inanon ara tai ae kaangaanga are ti kainanoa te Tamnei ni buokiira riki. Akea temanna ae kororaoi, ao ngaira ni kabane ti rinanon te kaangaanga. Tabeman iroura a karawawataaki ma te ingainga, barannano, anua aika kareke, ke namakin ake ti aki bati n tau. Ana kakabwaia n te nakoanibonga e kona ni buokiira n tokanikai ni kaangaanga aikai ao ni karekea te rau ngkai ti waakirake. Au kantananga bwa ti na kataia ni maiuakina te kororaoi ni karekei kakabwaia aikai.

Te kawai teuana are e kakabwaiiira iai te nakoanibonga bon rinanon ana kakabwaia te tamanuea. I a tia n reiakinna ni wawareka au kakabwaia n te tamanuea n taai ake I namakina iai te nanokawaki ke n tiku n tii ngai. Au kakabwaia e buokai ni kinai au konabwai ao ana baire ae onoti te Atua ibukiu. E anganai te mweeraoi ao ni buokai n noora are riaon au taratara n aonaaba. E kauringaai taekan au

São Paulo, Brazil

bwaintangira man te kakabwaia are N na karekei ngkana I maiuna te korora-oi. E buokai naba n uringi ao nama-kina te rau bwa te Atua ena katauraoi kaeka ao ni kauki mataroa ibukiu inanon taai ake I rang kainanoi iai.

Ana kakabwaia te tamanuea e buokiira ni katauraoiira n oki ni mae-ka ma Tamara are i Karawa. I ataia ana kakabwaia te tamanuea e roko mairoun te Atua ao ni buoka mamaa-rara bwa a na riki bwa korakorara. Aikai ti aki rongorongo mairoun te “tia kaiua”; kakabwaia aikai e tuangiira bwa tera ti kainanoia n ongo. Ai aron te Riaona ibukira n tatabemaniira nako. Ngkana ti karimoaa te Atua ao ni iai ara onimaki Irouna, E na kairiira rinanon oin ara rereua.

Ai aron te Atua ngke e kakabwaia Iotebwa Timiti ma te nakoanibonga n te aro are te kakabwaia n te euangkerio e konaa ni kaokaki, ti kona ni karekea te kakabwaia man te euangkerio inanon maiura rinanon te nakoanibonga. Ni katoa wiiki ti karekea te waaki ae raka ao ara tai n anaa te toa. Rinanon te ontenanti n te nakoanibonga aei, ti kona ni karekea te Tamnei ni mena ioura n taainako, are e kona ni kanakoi barekara ao ni kaitiakiira. Ngkana ko namakina kainanoan kanakoan bwaai tabeua man maium, taetae nakon te tia kairiiri ae onimakinaki are e na kona n buokiiko iaon bwaai ake ko atai bwa a bon eti. Am tia kairiiri a kona ni buokiiko ni karekea te mwaaka ae bwanin man ana Mwakuri ni Kamaiu Iesu Kristo.

Te kaaitau nakon te nakoanibonga, ti konaa ni karekea te kakabwaia n te otenanti man te tembora. Man te tai are I a tia n rin iai n te tembora, I a tia ni karaoia bwa te kouru ao ni moanibwaia bwa na nanako iai n taainako. Man anaakin te tai ao karaoan te anganano ae ri ai bwa na kaan riki

nakon Tamara are i Karawa n Ana auti ae tabu, I a tia ni kakabwaiaaki ma karekean kaotioti ao kairi ake a tia raoi ni buokai rinanon maiu.

Rinanon te nakoanibong, ti konaa n tabekakirake. Te nakoanibonga e uota te oota nakon ara aonaaba. Unimwaane Robert D. Hales e taku: “N akean te mwaaka n te nakoanibonga, ‘te aonaaba ae bwanin e na bon urubekebekeaki’ (taraa R&B 2:1–3). A na akea te oota, akea te kataninga—tii te rotongitong.”²

E kaungaira te Atua. E tangiriira bwa ti na oki nako Ina. E kinaira n tatabemaniira. E kinako. E tangiriira. E bon ataira n taainako ao E kakabwaiira e ngae ngkana ti namakina ae ti aki tau nako iai. E ataia bwa tera ae ti kainanoia ao ningai ae ti kainanoia iai.

“Bubuti, ao kam na anganaki; ukeuke, ao ane e na reke iroum; karebwerebwe, ao e na kaukaki nakoim:

Kam na bubuti, ao ane kam anganaki; kam na ukeuke ao e na reke iroumi; kam na karebwerebwe ao ane e na kaukaki nakoimi” (Mataio 7:7–8).

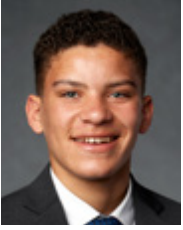
Ngkana bon akea iroum te kakoa-ua n taekan te nakoanibonga, I kau-ngako n tataro ao bubuti bwa ko na ataia i bon iroum mwaakana, ngkanne wareki koroboki aika tabu n ongora ana taeka te Atua. I ataia bwa ngkana ti karaoa te mwakuri n rinanon mwaa-kan te Atua n te nakoanibonga inanon maiura, ti na riki ni kakabwaiaaki. N aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Neil L. Andersen, “Mwaakan te Nakoanibonga,” *Riaona*, Nob. 2013, 92.
2. Robert D. Hales, “Blessings of the Priesthood,” *Ensign*, Nob. 1995, 32.

I AOMI/RAOU NI MWAKURI, IROUN LINDA CURLEY CHRISTENSEN AO MICHAEL MALUM

Iroun Enzo Serge Petelo
Membwa n te Meadow Wood Uoote,
Provo Utah Edgemont Titeiki

E Kanga te Nakoanibonga ni Kakabwaiaia Kairake

Ti anganaki te tibwanga ni mwakuri n ibuobuoki n aroia anera, n taetaekina te euangkerio iaonaaba ni kabane, ao ni buokiia aomata nakon Kristo.

Tariu ao mwaaneu, I rangi ni kakaitau n taetae nakoimi n te tairiki ae rangi ni kakaongora aei ibukin te bwaintangira ae tabu ae te nakoanibonga ao te korakora ae kamiimi are e a tia ni kakabwaiaia kairake ni boong aikai. I tataro bwa n aki tabe ma taian kabwaka, te Tamnei e na buokai n reirei taekan te koaua.

Te Moan Beretitenti a tia ni kauringia kaain te Nakoanibonga ae te Aaron bwa “kam maeka ni boong ni kakabwaia ma kakaewenako—te bong are e kaokaki iai te nakoanibonga. Kam karekea te kairiaiakaki ni buoka karaoan taian otenanti n te Nakoanibonga ae te Aaron. Ngkai kam tataromwaaka ao n tau ni kabongana te kariaiakaki anne, kam na kakabwaii maiuia naake irarikimi.”¹ Ngkai ataeninmwaane n te Ekaretia, ti kauringaki naba bwa ngaira “natin te Atua [mwaane] aika tangiraki, ao iai Ana mwakuri [ibukira] ae ti na karaoia”² ao ti buoka Ana mwakuri “ni karekea te aki mamate ao te maiu ae akea tokina ibukin te aomata” (Mote 1:39).

Te nakoanibonga bon te kariaiakaki ni karaoi otenanti ao berita aika tabu ibukin ana euangkerio te Tia

Kamaiu nakoia naake a tau ni karekei. Rinanon otenanti n te nakoanibonga ao berita aika tabu aikai a karokoi bwaninin kakabwaia man ana Mwakuri ni Kamaiu te Tia Kamaiu are e buokiira ni kakoroa bukin rikira ae mai iroun te Atua.

Iotebwa Timiti bon te ataeninmwaane are e weteaki iroun te Atua bwa e na kaoka ana euangkerio Iesu Kristo ao, ibukin anne, e anganaki te nakoanibonga are e kabongana ni kakabwaiaia aomata ni kabane. Reirei ao Berita aika Tabu 135 e taekin mwaitin kakabwaia ake e anga Iotebwa Timiti

nakoia kairake ni boong aikai. Ti warekia: “Iotebwa Timiti . . . e a tia ni karaoa ae mwaiti riki, ma ti Iesu, ibukin kamaiaia aomata n te aonaba aei, nakoia aomata nako ake a tia ni maeka iai. . . . E a tia ni kaotinakoa ana Boki Moomon . . . ; e a tia ni karokoa bwaninin te euangkerio ae akea tokina . . . nakon mwakoron te aonaba ake aua; e a tia ni kaotia kaotioti ao tuua ake bon kaoan te boki aei [ae] Reirei ao Berita aika Tabu . . . ; e bobotia nga aika mwaiti Aomata aika Itiaki ni Boong aika Kaitira, . . . ao e katuka kiinaakina ao arana ae aki kona ni kamaunaki” (Reirei ao Berita aika Tabu 35:3).

Ni kanakoraoan riki ara beku n aron are e karaoia Iotebwa, ti riai ni kororaai man tau ni kabongana mwaakan ana nakoanibonga te Uea. Inanon rairan ana Boki Moomon, Iotebwa ao Oliver Cowdery a tangiria ni bwabetitoaki, ma a tuai karekea te kariaiakaki ae tau. Ni Meei 15, 1829, a katorobubua n tataro ao a kawaraki iroun Ioane te Tia Bwabetitio, are e anganiia kiingin ao te kariaiakaki ibukin te Nakoanibonga ae te Aaron, ni kangai, “Iaomi raou ni mwakuri, n aran te Mesia I anga te Nakoanibonga ae te Aaron, are e tau kiingin aia mwakuri n ibuobuoki anera, ao te

Eagle Mountain, Utah, USA

euangkerio n rairannano, ao ni bwa-
betito ni kateboaki i an te ran ibukin
kamaunaan bure” (Reirei ao Berita
aika Tabu 13).

Ti anganaki te tibwanga ni mwa-
kuri n ibuobuoki n aroia anera, n
taetaekina te euangkerio iaonaaba ni
kabane, ao ni buokiia aomata nakon
Kristo. Te mwakuri n ibuobuoki aei
e bootiira ni beku ma Ioane te Tia
Bwabetito, Moronaai, Iotewa Timiti,
Beretitenti Russell M. Nelson, ao
tabeman ana toro te Uea aika a rangi
n taningamarau.

Ara mwakuri n ibuobuoki inanon
ao n Ana nakoanibonga e kairiia ni
kabane naake a katabuia n iriira ao
ni maiuakin ana anga reirei te Uea
ma te eti, are I atia i bon irou bwa e
kona ni kaangaanga ngkai ti kaitarai
kakaewenako ibukiia kairake. Ma ni
katiteuanaaki ma ana toro te Uea aikai
ni kakoroan nanon Ana mwakuri e na
buokiira ni kakorakoraira n tokanikai
iaon ana kariiri ao ana kamwamwane
te tia kaaitara. Kam kona n riki bwa
katooto aika tamaroa nakoia ni kabane
ake a nanouoa ibon irouia. Tamaroami
e na kai nooraki are aomata ni kabane
ake kam iwawaaki ma ngaiia a na
kakabwaiaki ngkai kam kaan ma
ngaiia. E na taraa ni kaangaanga n
tabetai ataakin rokoia naake ti beku
ibukiia, ma I kakaitau n atia bwa Ngai
te membwa ae kakaonimaki n te koo-
ram n nakoanibonga, are I kona iai ni
mwakuri ni kaaniaki riki ma Kristo.

N raonaki ma raoraora ao ara utu,
te Tamnei ae Raoiroi bon temanna
raoraora ae kakaonimaki ao ti onima-
kinna. Ma n te aro are ti aonga ni kaoa
Ana iraorao ae teimatoa, ti riai ni mena
ni bwaai ao taabo are E mena iai. Aio
e moanaki inanon mweengara ngkai
ti mwakuri ni karaoia bwa te tabo ae
tabu man karaoan te kamatebwai ni
booki aika tabu ni katoa bong ao n

tataro ma ara utu ao, ae kakawaki riki,
ngkai ti kamatebwai booki aika tabu n
onoti ao n tataro i bon iroua.

Ni moan te ririki aei, I anganaki te
tibwanga ae kakukurei ma n nanori-
nano ni buoka mwaaneu ae uareke,
ae Oceane, n rikirake ni kawain te
berita man butimwaeen te kakao ni
bwabetitoaki ao ni kakoro ni nanon
bwaai aika kantaningaaki n rin n te
abanuea ae te tiretio. E taona ana
bwabetito teuana namwakaina, ni
karokoa are I a katabuaki bwa te ibo-
nga, n anganai te tibwanga ni karaoa
te otenanti ngkai mwaaneu ake tabe-
man iai naba tibwangaia ni mwakuri
iaan mwiokoia n te nakoanibonga ao
n tei bwa taan kakooua. Ngkai ti tei
ni kaitaraa n te tabo ni bwabetito ao
n tauraoi n ruo n te ran, I nooria bwa
e kukurei, n aron naba kukureiu. Ao
I namakina katiteuanaakiu ma ngaia,
n nooria bwa e karaoa te baibare ae
eti. Te tibwanga aio ni kamwakura te
nakoanibonga e kainnanao ae N na
rangi n taratara raoi ao ni kakeaa te
aoriori ni maiuakinan te euangkerio
irou. N arou ni katauraoi, I nanako n
te tembora ni katoa bong n te wiiki
anne, ni boutokaaki iroun tinau, tibu
te unaine, ao mwaaneu, ni karaoi
bwabetito ibukiia maate.

Te taneiai aei e reiaikina n ae rangi
ni mwaiti ibukin te nakoanibonga
ao N na kanga ni kamwakuria ma te
kororaoi. I atia bwa kaain te nakoani-
bonga ni kabane a kona n namakina
naba ae I namakinna bwa ngkana ti
iriira ana katooto Nibwaa n “nako ao
ni karaoia.” (taraa 1 Nibwaa 3:7). Ti
aki kona n tekateka n aorioriira ao ni
kantaningaia bwa e na kamanenaira
te Uea ibukin Ana mwakuri. Ti riai n
aki kakantaningaia naake a kainnanoi
ara ibuobuoki n ukeuke ni kakaeira;
bon ara beku ngaira aika kaain te
nakoanibonga ni kaotia ao n tei bwa

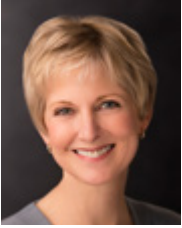
taan kakaooua ibukin te Atua. Ngkana
ti karaoi babaire ake a tuukira man
rikirakera ae akea tokina, ti riai ni
bitaki mangkai. Tatan e na kataa ana
kabane ni konaa ni kabaeira n arora
n rabwata ni ukoukoriai kakukurei aika
bebeti. Ma I atia bwa ngkana arona
bwa ti karaoa ara kekeiaki, ni kakaeia
naake a na boutokaira, ao n rairi nano-
ra ni katoa bong, a na iai mwiin kaka-
bwaia aika kamiimi aika a na reke ao
maiura a na bitaki n aki toki ngkana ti
waaki nako iaon kawain te berita.

I atia bwa aei ana Ekaretia Iesu
Kristo, are ngaia ara Tia Kamaiu are e
anga kiingin te nakoanibonga nakoia
Ana Abotoro, are a kabongana ni
kairiira, ai moarara riki inanon boong
aika a kangaanga aikai, ao ni kataura-
oa te aonaaba ibukin Okina.

I kakooua bwa Iotewa Timiti bon
te Burabeti ibukin Kaokan Bwai ao
Beretitenti Nelson bon ara burabeti ae
maiu n te bong aei. I kaoira ngaira ni
kabane bwa ti na kamatebwai maiuia
kaain te nakoanibonga aika kakan-
nato aikai ao n ukoria ni kanakoroai
arora ni katoa bong bwa ti aonga n
tauraoi ni kaitibo ma Atuara. N aran
Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAARI

1. Te Moan Beretitenti, inanon
Kakoroanbukin Au Beku Nakon te Atua
(te boki ae uareke, 2010), 5.
2. Aaronic Priesthood quorum theme, in
*General Handbook: Serving in The Church
of Jesus Christ of Latter-day Saints*, 10.1.2,
ChurchofJesusChrist.org.

Iroun Jean B. Bingham
Beretitenti ni Kabuta n te Bootaki n Aine

Katiteuanaaki ni Kakoroan Nanon Ana Mwakuri te Atua

*Te kabanea n oomwaaka ni kawai ni karekea ara
konabwai ae tabu bon te ikarekebai, ni kakabwaiiaki
n te mwaaka ao ana kariaia te nakoanibonga.*

Tariu ao mwaneu aika kam tangiraki, e kakukurei raonakimi. Man te tabo are ko ongora mai iai, I kanakoa au inga nakoia tariu ao te kamauri mai nanou nakoia maneu. Ti katiteuanaaki n ana mwakuri te Uea.

Ngkana ti iangoa Atam ao Ewa, n angin te tai ara moan iango bon tamaroan maiuia inanon te Ne n Aroka are Eten. I iangoia bwa kanoan te bong a bon tamaroa n taainako—e aki rang kabuebue ke ni mwaitoro—ao e bati uaanikai, aika kangkang ao baenikai a riki n uakaan bwa aonga ni kona n amwarake n te tai are a tangiria iai. Kioina ngkai e boou te aonaba aei irouia, e bati bwaai aika boou, ngaia are ni katoa bong e kaunga ngkae a reitaki ma maan ao a taratarai aroka aika tamaroa. A bon anganaki naba tuua aika a na tou mwiiia ao e kakao-koro aia kawai n tarai kaetieti akanne, are e karika tabeua te raraoma ao te mangaongao.¹ Ma ngkae a karo-i rinerine ake e bitii maiuia n aki toki, a reiakinna n uaia ni mwakuri ao n nano teuana ni katiaan ana

kantaninga te Atua ibukiiia—ao ibukiiia ni kabane Natina.

Ngkai iangoa te taanga naba aei n te maiu ae mamate. A riai ni mwakuri ibukin kanaia, tabeua maan a taraia *ngaiia* bwa te amwarake, ao bon iai kakaewenako aika mamatoa are e tii kona n tokanikai te aba iai ngkana a uaia ni marooro ao n tataro. I iangoia bwa tao bon iai tabeua te tai are e kaokoro nanoia iaon aron kaitaraan kakaewenako akanne. Ma, rinanon te Bwaka, a tia n reiakinna bwa e bon kakaawaki te mwakuri inanon te

nano teuana ao te tangira. N reireia-kiia are a karekea mai ieta, a reireiaki te babaire ni kamaiu ao reirein ana euangkerio Iesu Kristo are e karika te babaire anne bwa e na kona ni mwakuriaki. Ibukina bwa a mataata bwa oin bukin rokoia i aon te aba ao aia kouru ae akea tokina a titebo, a karekea te rauaki ao te tokanikai n reiakinan te uaia ni mwakuri inanon te tangira ao te raoiroi.

Ngke a kariki, Atam ao Ewa a reireiniia aia utu baike a tia n reiakinna mairouia taan uarongorongo mai karawa. A bane aia iango iaon buokaia natiia ni mataata naba ao ni butimwaei reirei akanne are e na kakukureiia n te maiu aei, ai uana naba ma te tauraoi n okira aia karo ake i karawa imwin karikirakean aia konabwai ao kaotan aia ongeaba nakon te Atua. Inanon te waaki, Atam ao Ewa a reiakinna ni butimwaea korakoraia aika kakaokoro ao a boutokai imarenaia inanon tabeia ae akea tokina.²

Ngke e a nako bubua n ririki ao imwiina ngaa n ririki, te mataata n aia itera mwaane ao aine are a bon kain-nanoia i bon irouia e kamabubuaki n rongorongo aika kairua ao itabaraara. Inanon te tai are imarenan te moan waaki are tamaroa n te Ne n Aroka are Eten ao ni boong aikai, te tia kakaitara e a korakora ana tokanikai n ana kouru are bwenauakiia mwaane ao aine n ana waaki n tautaekanii tamneira. Rutibero e ataia bwa e kona n urua te inanoi are a namakinna mwaane ao aine, ngkana e kona ni kamangaioia ni kakawakiia ae tabu ao tabeia are a berita, e na tokanikai n uruniia utu, are te mwakoro ae kakaawaki n te maiu ae akea tokina.

Tatan e kaukeka te kakabotau bwa te bwai ni mwakuri are e na karioi namakin n rietaata ao n rinano, ni karaba te koaua ae akea tokina are

kaokoron aron rikiia mwaane ao aine a roko mairoun te Atua ao a kakaawaki naba. E a tia ni waaki ni kameme-re-a aia mwakuri aine nakon te utu ao n te waaki n tautaeka naba, n te aro are e kakerikaaka korakoraia ibukin te tamaroa. Ana kouru mangkoa bon kaungan te uneaki imarenaia uoua kurubu ao tiaki butimwae-an aia mwakuri mwaane ao aine aika a kakao-koro are a reitaki iai ao ni karekea te katiteuanaaki.

Ngaia are, inanon ririki ni katobibia te aonaaba, te mataata ae bwanin n aia mwakuri ao tabeia aine ao mwaane ake a kainnanaoia ibon irouia e ngae ngke a kakaokoro e a maunana-ko. Aine n taabo aika mwaiti a riki ni katan iaia mwaane irarikin are a na uaia n ibuobuoki ma buuia, aia mwakuri e tianaki n ae uarereke. Rikiraken te tamnei e korakora waeremwena inanon taai n roo akaane; eang, e uarereke te oota ae kona n rin n aia iango ao nanoia ibukin te katei.

Ao ngkanne ootan te euangkerio ae kaokaki e oota “iaon ootan taai”³ ngke te Atua te Tama ao Natina, Iesu Kristo, a kaoti nakon te ataenimwaane are Iotebwa Timiti ni moan te tiburing inanon 1820 n te buakonikai are tabu i meangin New York. Te bwai ae riki anne e waakina bwaron te kaotioti mai karawa ni bong aikai. Teuana maibuakon oin ana moan Ekaretia Kristo are e na kaokaki bon te kariaia n ana nakoanibonga te Atua. Ngkae Kaokan Bwaai a reitinako ni kaoti, mwaane ao aine a moanna ni manga noora kaka-wakin ao korakoran te uaia n ikareke-bai, are kariaiakaki man mwiokoaki n te tabe ae tabu ae Irouna.

Inanon 1842, ngke ainen te Ekaretia ae e a tibwa waaki a tangiria ni katea te kurubu ae kinaaki n ibuobuoki n te mwakuri, Beretitenti Iotebwa Timiti e namakina te kairaki bwa e na katea

“iaan te nakoanibonga imwin n ana baeten te nakoanibonga.”⁴ E taku, “Ngkai I raira te kiing aei nakoimi n aran te Atua . . . — ai moan boong aika tamaroa.”⁵ Ao man te tai are e rairaki iai te kiing aei, aia waaki aine n irekerekere ma te reirei, waaki n tautaeka, ao katean aroia e waaki ni bubura ni kabuta te aonaaba.⁶

Ana rabwata te Ekaretia ae boou aei ibukia aine, e aranaki bwa te Botaki n Aine, e okoro ma aia rabwata aine ni boong aikai ibukina bwa e kateaki iroun te burabeti are e mwakuri man ana kariaia te nakoanibonga n angania aine te kariaia, taabe aika tabu, ao nakoa aika kariaiakaki inanon te Ekaretia, n aki kaokoroaki.⁷

Man ana bong te Burabeti Iotebwa Timiti nakon ara bong, kaokan bwaai ae reitinako ni bwaai ni kabane e uota te oota n rian te kariaia ao mwaakan te nakoanibonga ni buokiiia mwaane ao aine naba ni kakoroa nanon tabeia are a mwiokoaki iai. E aki maan n nako ti a tia n reireinaki bwa aine ake a kakoroaki iaan ana kairiiri temanna ae iai irouna kiingin te nakoanibong a mwakuri ma *ana kariaia te nakoanibonga* i nanon nakoia.⁸

Inanon Okitobowa 2019, Beretitenti Russell M. Nelson e reirei bwa aine ake a anganaki te bwaintituaraoi inanon te tembora iai *mwaakan te nakoanibonga* inanon maiuia ao ni mweengaia ngkae a kawakin berita aika tabu ake a karaoi ma te Atua.⁹ E kabwarabwara bwa “e uki karawa nakoia naba *aine* ake a anganaki te bwaintituaraoi ma mwaakan te nakoanibonga are e roko man aia berita n te nakoanibonga n aroia naba mwaane ake iai irouia te nakoanibonga.” Ao e kaungaia aine ni kabane bwa a na “kabatiaa kabonganaan mwaakan te Tia Kamaiu ni buokiiia aia utu ao naake a tangiriia.”¹⁰

Ngaia are tera nanon aei nakoim ao nakoiu? E kanga mataatara n ana kariaia ao mwaakan te nakoanibonga ni bitii maiura? Teuana oin te mataata bwa ngkana aine ao mwaane a uaia ni mwakuri, e bati riki ae kona ni kakoroaki nanona nakon are te mwakuri ni kakaokoroaki.¹¹ Tabera a ikarekebai ao a aki kabootoa. E boni ngae ngke aine a aki kamatoaki nakon aobitin te nakoanibonga, n aron are e mwaneweaki mai mwaina, aine a kakabwaaiaaki ma mwaakan te

Syracuse, Utah, USA

nakoanibonga ngkai a kawakin aia berita aika tabu, ao a mwakuri ma ana kariaia te nakoanibong n te tai are a kamatoaki nakon te nako.

N bong teuana ae tamaroa inanon Aokati, E reke tibwangu n tekateka ma Beretitenti Russell M. Nelson ni mweengaia Iotebwa ao Emma Timiti are e a manga kateaki i Harmony, Pennsylvania, n uakaan ma te tabo are e kaokaki iai te Nakoanibonga ae te Aaron ni boong aika kaitira. N ara marooro, Beretitenti Nelso e marooro iaon tabeia aine ae kakaawaki inanon Kaokan Bwaai.

Beretitenti Nelson: “Teuana te mwakoro ae te kabanea ni kakaawaki are e roko n au iango ngkana I roko nakon te tabo are Kaokaki iai te Nakoanibonga bon te tabe ae kakaawaki are a karaoia aine ni Kaokakin Bwaai.

“Ngke e moan waaki Iotebwa n raira Ana Boki Moomon, antai te tia koroboki? Eng, e korea ae uarereke, ma e aki bati. Emma e karaoa aei.

“Ao ngkanne I iangoa Iotebwa ngke e nakon te buakonikai n tataro irarikin mwengaia i Palmyra, New York. E nakea? E nakon te Buakonikai are Tabu. Bukin tera e nako ikekei? Ibukina bwa anne te tabo are e nanao iai tinana ngkana e tangiria n tataro.

“Akanne uoman aine ake iai tabeia ae kakaawaki inanon kaokakin te nakoanibonga ao ni Kaokakin te Ekaretia. Ma te aki nankokoraki, ti kona n taekinna bwa buura aine a kakaawaki ngkai n aron are ngkoa. Ao eang, a bon kakaawaki.”

N aron Emma ao Lucy ao Iotebwa, ti na oomwaka riki ngkana ti tauraoi n reirei i marenara ao ti inanoi n ara kouru n riki bwa ana reirei Iesu Kristo ao ni buokii tabeman iaon kawain te berita.

Ti reireiaki bwa “te nakoanibonga e kakabwai maiuia natin te Atua ni kawai aika aki kona ni warekaki

mwaitiia. . . N taian wewete n te [Ekaretia], otenanti n te tembora, te reitaki n te utu, ao te ibuobuoki ae aki mauanti, aine ao mwaane Aika Itiaki a mwakuri ma te mwaaka ao te kariaiakaki n te nakoanibonga. Te boutoka imarenaia mwaane ao aine ni kakoroan nanon ana mwakuri te Atua rinanon Mwaakana e kakaawaki nakon ana euangkerio Iesu Kristo are kaokaki rinanon te Burabeti Iotebwa Timiti.”²²

Te nano teuana e kakaawaki nakon te mwakuri ae tabu are bon tibwangu-ra bwa ti na karaoia, ma tiaki nanona bwa e a bon reke naba. E kainnanao te mwakuri ao te tai ni karaoa raoi te uaia ni marooro—te kakauongo imarenami, karekean te oota n matataan temanna, ao tibwauakin taneia—ma baika a na riki bon rinerine aika kairaki mai eta. Tao ni mweengara ke n tabera n te Ekaretia, te kabanea n oomwaka ni kawai ni kakoroa nanon ara konabwai ae tabu bon te ikarekebai ni mwakuri, ni kakabwaiaki n te mwaaka ao ana kariaia te nakoanibonga ni kaokorora ma arora ni katiteuanaki.

E kanga aron tein te reitaki anne ni maiuia aine aika raoiroi ni boong aikai? N na tibwaua te katooto.

Alison ao John iai aia reitaki ae onoti. A kabongana uoua bwatika aika toma n te kaboo ni kawai aika uarereke ao aika abwabwaki. Bwa e aonga ni butiraoi te bwatika anne, a riai taan uotia ni katiteuanaaki. A riai n rara nakon te tabo ae ti teuana n te tai ae ti teuana. E aki kona temanna ni kariatata nakon are temanna, a riai n reitaki raoi ao ni karaoa tabeia teuanne ke neienne. Te kaaben, are i moa, iai tabena ibukin te bureiki ao te teirake. Kaain buuki, mai i buki, e riai n taraia raoi bwa tera ae riki ao n tauraoi n anga te korakora ae bati riki ngkana a tio i buki ke ni karaurau ngkana a rang kaan ma taan bwatika ake tabeman. A riai n boutokaia ibon imarenaia bwa aonga ni waaki nako ao ni katekea aia kouru.

E kabwarabwara Alison: “N te moan tai, te aomata are te kaaben e na takaruaea ‘Teirake’ ngkana e riai bwa ti na te ao ‘Bureiki’ ngkana e riai bwa ti nang aki toutou. Imwin tabeua te tai, te aomata are mai ibuki e atai bwa ningai are te e na teirake ke e na bureiki iai te kaaben, ao akea te taeka ae kainnanaoaki. Ti kainnanaoia n atai bwa e uara temanna ma temanna ao ni kona n atai ngkana iai ae

Provo, Utah, USA

rawawata ao [ngkanne] are temanna e ibuobuoki. Oin raoi aei bon te onimaki ao te ikarekebai.”¹³

John ao Alison a katitenaaki tiaki tii ngkana a bwatika, ma a katiteunaaki naba n aia mare. Ngaiia n tatabemaniia a tabe riki ma kukurein buuia nakon kukureia, a tarai baika a raoiroi i marenaia ao a ikarekebati n tokanikai iaon kabwakan teuanne ke neienne. A ikaruoruo ni kairiiri ao ikaruoruo n anga riki ae bati ngkana e rawawata temanna. A uaia ni butimwaei aia itera imarenaia ao a karekei kaeka aika tamaroa nakon aia kakaewenako ngkae a ikotii aia tarena ao aia bwai ni mwakuri. A bon ti teuana raoi rinanon ana tangira Kristo.

Te katiteunaaki riki ma te baaten ae tabu n te ikarekebai inanon te inanoi e kakaawaki n taai aikai are te rongorongoa ae “ngai moa” e katobibira. Aine iai irouia bwaintituaraoi aika onoti, man tabu¹⁴ ao a anganaki taabe aika onoti, ma taabe akanne e aki raka—ke kee—kakaawakina iaon aia bwaintituaraoi mwaane ao tabeia. *Aomata ni kabane* a barongaaki ao a kainnanaoaki n uota ana babaire Tamara are i Karawa ae tabu n anganiia Natina taai aika tamaroa ni kakoroa nanon ana konabwai ae tabu teuanne ke neienne .

Ni bong aikai, “ti kainnanaoia aine are iai irouia ninikorian ao ana kataratara tinara ae Ewa”¹⁵ n nano teuana ma tariia n uotii tamnei nakon Kristo.¹⁶ Mwaane a riai n riki bwa kainnaba aika koaua ao n aki taraia

bwa a tii katabeaki ke a na waaki bwa “aongkoa” taan ibuobuoki ao aine a karaoi angiin te mwakuri. Aine a riai n tauraoi “ni waaki ni mwakuri [ao] ni karekea [aia] mwioko are bon eti man kainnanaoaki”¹⁷ bwa iai toaia ao n aki iangoia bwa a riai ni karaoi bwaai ni kabane ibon irouia ke n tataninga tuangakiia aia mwakuri.¹⁸

Tarakiia aine bwa taan mwakuri aika kakaawaki bon tiaki ibukin karaon te “booraoi n nako” ma ibukin te mataata n te reirei ae tabu. N onea mwiin katean te burokuraem ni karaoa anne, ti kona ni kabatiao ara mwakuri n ataa kakaawakiia aine n aron are taraia iai te Atua bwa raoi aika kakaawaki inanon te mwakuri ibukin te kamaiu ao te karietataaki.

Ti a tauraoi? Ti na kakorakora ni katoki katei aika tabeitera ao ni butimwaei baeten aika tabu ao katei aika a aanaki n reirei aika tabu? E kaaira Beretitenti Russell M. Nelson bwa ti na “nakonako ma te ikarekebai inanon te mwakuri ae tabu aei . . . [n] ibuobuoki ni katauraoa te aonaba ibukin Manga Okin te Uea.”¹⁹ Ni karaoan aei, ti na reiakinna ni mwaneia ana mwakuri temanna ma temanna ao ni karikirakea korakorara are ti kakoroa iai nanon tabera aika tabu. Ti na nama-kina te kukurei ae raka riki nakon are mai mwaina.

Ke ngaira n tatabemaniira ti rinea te riki n ti teuana n ana kawai mai eta te Uea ni buoka Ana mwakuri bwa e na waaki nako. N aran ara Tia Kamaiu ae tangiraki, Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAARI

1. Taraa Karikani Bwai 3:1–18; Mote 4:1–19.
2. Taraa Mote 5:1–12. Kiibu aikai a reirei aia reitaki raoi Atam ao Ewa: a kariki (kibu 2); a uaia ni mwakuri ni karekei baike a kainnanoi ma aia utu (kibu 1); a bootaki n tataro (verse 4); a kawakin ana tua te Atua ao a anga bootaki n anga karea (kibu 5); a reirei (kiibu 4, 6–11) ao a bootaki n anga reirei ana euangkerio

- Iesu Kristo nakoia natiia (kibu 12).
3. Iotebwa Timiti—Rongorongoa 1:16.
4. Joseph Smith, in Sarah M. Kimball, “Auto-Biography,” *Woman’s Exponent*, Sept. 1, 1883, 51; see also *Teachings of Presidents of the Church: Joseph Smith* (2007), 451.
5. Joseph Smith, in “Nauvoo Relief Society Minute Book,” 40, josephsmithpapers.org.
6. Taraa George Albert Smith, “Address to the Members of the Relief Society,” *Relief Society Magazine*, Ritembwa 1945, 717.
7. Taraa John Taylor, in Nauvoo Relief Society Minutes, Mar. 17, 1842, tauraoi iaon churchhistorianspress.org. Ni kaineti ma Eliza R. Snow, Iotebwa Timiti e reirei naba bwa aine a tia n baireaki n mwiko n tararua ake mai mwaina (taraa Eliza R. Snow, “Female Relief Society,” *Deseret News*, Eberi. 22, 1868, 81; *Daughters in My Kingdom: The History and Work of Relief Society* [2011], 1–7).
8. See Dallin H. Oaks, “The Keys and Authority of the Priesthood,” *Liahona*, May 2014, 49–52.
9. See Russell M. Nelson, “Spiritual Treasures,” *Liahona*, Nov. 2019, 78, 79.
10. Russell M. Nelson, “Spiritual Treasures,” 77.
11. “Ma te euangkerio ae kaokaki e reirei te iango ae akea tokina bwa buumwaane ao buuaine a bon *kainnanaoia* ibon imarenaia. A booraoi. They are partners” (Bruce R. and Marie K. Hafen, “Crossing Thresholds and Becoming Equal Partners,” *Liahona*, Aug. 2007, 28).
12. Gospel Topics, “Joseph Smith’s Teachings about Priesthood, Temple, and Women,” topics.ChurchofJesusChrist.org.
13. Koroboki bon ibukin te aomata anne.
14. See Russell M. Nelson, “A Plea to My Sisters,” *Liahona*, Nov. 2015, 95–97.
15. Russell M. Nelson, “A Plea to My Sisters,” 97.
16. See *General Handbook: Serving in The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints*, 1.4, ChurchofJesusChrist.org.
17. Russell M. Nelson, “A Plea to My Sisters,” 97.
18. Mwaaneu aika tangiraki, bwa tera nakoami, tera are kam mena i nanona, ti kainnanao ami iango, ami nonoori, ami namakin. Ti kainnanoi ngkami bwa kam na kabaibati n taetae inanon uoote ao ni kauntiran te titeiki. Ti kainnanaoia aine ake a tia ni mare bwa a na marooro bwa ‘te *tia tibwatibua* ao te raoi ae ibuobuoki’ ngkai ko katiteuanaaki ma kainnabami n tararua ami utu. Ae e a tia ni mare ke e tuai, ngkami aine iai iroumi te konabwai ao te taratara ae onoti are kam a tia ni karekei bwa bwaintituaraoi mairoun te Atua. Ngaira mwaane ti aki kona ni kataboroa aroami ae onoti anne. . . .
“ . . . Ti kainnanao korakorami!” (Russell M. Nelson, “A Plea to My Sisters,” 97).
19. Russell M. Nelson, “A Plea to My Sisters,” 97.

TE MOAN BERETITENTII

Dallin H. Oaks
Moan Kauntira

Russell M. Nelson
Te Beretitenti

Henry B. Eyring
Kauoman ni Kauntira

TE KOORAM N ABOTORO N TE TENGAUN MA UOMAN

M. Russell Ballard

Jeffrey R. Holland

Dieter F. Uchtdorf

David A. Bednar

Quentin L. Cook

D. Todd Christofferson

Neil L. Andersen

Ronald A. Rasband

Gary E. Stevenson

Dale G. Renlund

Gerrit W. Gong

Ulisses Soares

TE BERETITENTII N TE ITINGAUN

L. Whitney Clayton

Patrick Kearon

Carl B. Cook

Robert C. Gay

Terence M. Vinson

José A. Teixeira

Carlos A. Godoy

MATANIWI NI KABUTA N TE ITINGAUN

(karananaki ni manin te reta)

Marcos A. Aidukaitis

Ruben V. Alliaud

Jose L. Alonso

Jorge M. Alvarado

Ian S. Ardern

Steven R. Bangarter

W. Mark Bassett

David S. Baxter

Jorge T. Becerra

Randall K. Bennett

Hans T. Boom

Shayne M. Bowen

Mark A. Bragg

L. Todd Budge

Matthew L. Carpenter

Yoon Hwan Choi

Craig C. Christensen

Weatherford T. Clayton

Valeri V. Cordón

J. Devn Cornish

Joaquín E. Costa

LeGrand R. Curtis Jr.

Massimo De Feo

Benjamin De Hoyos

Edward Dube

Kevin R. Duncan

Timothy J. Dycines

David F. Evans

Enrique R. Farabella

Randy D. Funk

Eduardo Gavaret

Jack N. Gerard

Ricardo P. Ginernez

Taylor G. Godoy

Christoffel Golden

Walter F. Gonzalez

Brook P. Hales

Kevin S. Hamilton

Allen D. Haynie

Mathias Held

Matthew S. Holland

David P. Homer

William K. Jackson

Jeremy R. Jaggi

Kelly R. Johnson

Paul V. Johnson

Peter M. Johnson

Larry S. Kacher

Jörg Klebingat

Joni L. Koch

Eric W. Kopschke

Hugo E. Martnez

James B. Martino

Richard J. Maynes

John A. McCune

Kyle S. McKay

Peter F. Meurs

Hugo Montoya

Thierry K. Mutombo

Marcus B. Nash

K. Brett Nattress

S. Gifford Nielsen

Brent H. Nielson

Adrian Ochoa

Adeyinka A. Ojediran

S. Mark Palmer

Adilson de Paula Parrella

Kevin W. Pearson

Anthony D. Perkins

Paul B. Pieper

John C. PINGree Jr.

Rafael E. Pino

James R. Rasband

Michael T. Ringwood

Lynn G. Robbins

Gary B. Sabin

Ciro Schmeil

Evan A. Schmutz

Joseph W. Sitati

Vern P. Stanfill

Benjamin M. Z. Tai

Brian K. Taylor

Michael John U. Teh

Juan A. Uceda

Arnulfo Valenzuela

Moisés Villanueva

Juan Pablo Villar

Takashi Wada

Taniela B. Wakolo

Alan R. Walker

Scott D. Whiting

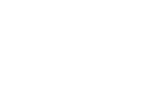
Chi Hong (Sam) Wong

Kazuhiko Yamashita

Jorge F. Zeбалlos

Reyna L. Aburto

Lisa L. Hakness

Joy D. Jones

Cristina B. Franco

W. Christopher Waddell

Dean M. Davies

Gerald Gause

Michael Waddell

REIREI N TABATI

Milton Camargo
Moan Kauntra

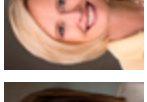
Mark L. Pace
Te Beretititi

Jan E. Newman
Kauman ni Kauntra

Michelle Craig
Moan Kauntra

Bonnie H. Gordon
Te Beretititi

Becky Craven
Kauman ni Kauntra

Sharon Eubaik
Moan Kauntra

Jean B. Bingham
Te Beretititi

Reyna L. Aburto
Kauman ni Kauntra

BOOBIA NI KABUTA

BOOTAKI N AINE

Jean B. Bingham
Te Beretititi

Sharon Eubaik
Moan Kauntra

Bonnie H. Gordon
Te Beretititi

Michelle Craig
Moan Kauntra

Jan E. Newman
Kauman ni Kauntra

Mark L. Pace
Te Beretititi

Milton Camargo
Moan Kauntra

BOOTAKI N ATAEINAINE

Bonnie H. Gordon
Te Beretititi

Michelle Craig
Moan Kauntra

Jan E. Newman
Kauman ni Kauntra

Mark L. Pace
Te Beretititi

MOANRINAN

Lisa L. Hakness
Moan Kauntra

Joy D. Jones
Te Beretititi

Jean B. Bingham
Te Beretititi

Reyna L. Aburto
Kauman ni Kauntra

Bonnie H. Gordon
Te Beretititi

Michelle Craig
Moan Kauntra

Jan E. Newman
Kauman ni Kauntra

Mark L. Pace
Te Beretititi

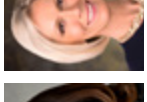
BOOTAKI N ATAEINIWAAANE

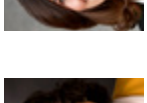
Ahmad S. Corbett
Moan Kauntra

Cristina B. Franco
Kauman ni Kauntra

Joy D. Jones
Te Beretititi

Lisa L. Hakness
Moan Kauntra

Jean B. Bingham
Te Beretititi

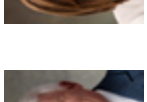
Sharon Eubaik
Moan Kauntra

Becky Craven
Kauman ni Kauntra

Bonnie H. Gordon
Te Beretititi

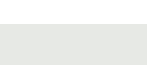
Michelle Craig
Moan Kauntra

Jan E. Newman
Kauman ni Kauntra

Mark L. Pace
Te Beretititi

Bradley R. Wilcox
Kauman ni Kauntra

TE BITIOBIKI N TARARUA

Dean M. Davies

Gerald Gause
Te BitioBiki n Tararua

W. Christopher Waddell
Kauman ni Kauntra

Iroun Beretitenti Henry B. Eyring
Kauoman ni Kauntira n te Moan Beretitentii

E na Rimoara

Te Uea e kaira Kaokan Ana euangkerio ao Ana Ekaretia. E rangi n atai kanoan taai aika a na roko. E kaoi ngkami nakon te mwakuri.

Tariu ao mwaneu aika tangiraki, I rangi ni kukurei n ikotaki ma ngkami n te maungatabu ni kabuta aei n Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira. N ana kakao n iangoa Kaokan Ana Ekaretia te Uea ni koron te bong e a tia ni kakabwaiira ao aika tangiraki iroura, e berita Beretitenti Russel M. Nelson bwa ara taneiai a na aki tii ururingaki ma a na aki mwanuokinaki.

Au taneiai e rangi ni kauringaaba, ngkai I kakoaua bwa ti te arona ma

ngkami. Bwa e na aki mwanuokinaki e bon nakoira n tatabemaniira nako. E kakawaki anne irou ibukina bwa te taneiai ae ururingaki n te katauraoi ibukin te maungatabu aei e bitai n te aro are N na teimatoa n namakinna. Kariaia bwa N na kabwarabwara.

Au katauraoi e kairai nakon te rongorongon are riki inanon Kaokan Bwai. I a tia ni wareka taekana n te tai ae mwaiti, ma irou e riki n taainako bwa taekan te kaitibo ae kakawaki are irekereke iai Iotebwa Timiti, te

burabeti ibukin Kaokan Bwai. Ma n te tai aei I nooria n te rongorongon bwa e kanga te Uea ni kairiira, Ana reirei, inanon Ana Ekaretia. I nooria bwa tera ae nanonaki ibukira ngaira aika rabwata ni kairiiraki iroun te Tia Kamaiua te Aonaaba, te Tia Karikibwai—are e atai bwaai ni kabane, ake ngkoa, aika ngkai, ao n taai aika a na roko. Te Uea e reireniira te mwaneka teuana imwiin teuana ao ni kairiira, n aki kairoro.

Te kaitibo ae I kabwarabwara bon te tai ae rangi ni kakawaki ni Kaokan Bwai. Bon te bootaki n te bong ae te Tabati are e karaoaki n Eberi 3, 1836, n te Tembora are Kirtland i Ohio, itiu te bong imwiin katabuana. Iotebwa Timiti e kabwarabwara te tai ae rangi kakanato aei n rongorongon te aonaaba n te kawai ae bebete. Angin ana rongorongon e koreaki inanon Reirei ao Berita aika Tabu mwakoro 110:

“N te bwakantaai. I buokiia Beretitenti ake tabeman n tibwatibwa ana Toa te Uea nakon te Ekaretia, i mwin karekeana mai irouia Tengaun ma Uoman, are tibwangaia bwa a na karaoa te mwakuri n te taibora ae tabu n te bong aei. I mwin karaoan te mwakuri aei nakoia tariu, I oki rikaki nakon te tabo ni kabwarabwara, a karuoaki rooki, ao I boobaraaki, ma Oliver Cowdery, n tataro ni koaua ma nanora ao n ae rau. I mwin teirakera man te tataro, te mii ni burabeti ae oti ikai e kaotaki nakoira ni kauoman.”¹

“Te rabuna e anaaki man ara iango, ao matan ootara a kaukaki.

“Ti noora te Uea n tei i aon baon te tabo ni kabwarabwara, imatara; ao i aan waena te bwai ae karaoaki man te kooro, ae karana kaanga e babooboo ni buraun.

“Matana ai aron uran te ai; iran atuuna e mainaina n aekan te tinoo; ao ubuna e oota riki nakon ootan taai;

KAOTINI IESU KRISTO NAKON TE BURABETI IOTEBWA TIMITI AO OLIVER COWDERY, IROUN WALTER RANE

ao bwanaana ai aron tangin butin te ran ae korakora, bon bwanaan Iehova, ae kaangai:

“Ngai te moan ao te kabanea; Ngai are e maiu, Ngai are e tiringaki; Ngai te tia tei ibukimi iroun te Tama.

“Nooria, a kabwaraaki ami bure; kam a itiaki imatau; mangaia are, tabekarake atumii ao kimwareirei.

“A riai nanoia tarimi ni kimwareirei, ao e riai nanoia aomata ni kabane ni kimwareirei, ake a tia, ma korakoraia, ni katea te auti aei nakon arau.

Bwa nooria, I a tia ni butimwaea te auti aei, ao arau e na mena ikai; ao N na kaotai nakoia au aomata n te nanoanga n te auti aei.

“Eng, N na kaoti nakoia au taan mwakuri, ao n taetae nakoia n oin bwanaau, ngkana au aomata a kawakinii au tua, ao n aki kabaereka te auti ae tabu aei.

“Eng nanoia ngaa ma bwi ni ngaa a na kimwareirei korakora ibukin kakabwaia ake a na bwaronako, ao te entaumente are a tia n anganaki au taan mwakuri n te auti aei.

“Ao taekan te auti aei e na butana-ko nakon aaba aika ianena; ao aio te moan kakabwaia are e na bwaro nako aon atuua au aomata. Eng. Amen.

“I mwin tokin te mi ni burabeti aei, karawa a manga uki riki nakoira; ao Mote e kaoti i matara, ao n anganiira

kiingin ikotakii Iteraera man mwa-koron te aonaba ake aua, ao kairaia tengaun baronga man te aba are i meang.

“I mwin aei, e kaoti Eriati, ao n anganiira te mwioko n tararua n te eua-ngerio are e anganaki Aberaam, n taekinna bwa iroura ao ara kariki n rooro ni kabane i mwira a na kakabwaiaki.

“I mwin tian tokin te mii ni burabeti aei, teuana riki te mii ni burabeti ae korakora mani mimitong e roko nako aora; bwa Eria te burabeti, are e ana-ki nako karawa n aki bo ma te mate, e tei i matara, ao n taku:

“Nooria, e a roko raoti te tai, are e taekinaki man wiin Maraki—ni kako-aua bwa ngaia [Eria] e na kanakoaki, i mwain rokon ana bong are e kakan-nato ma ni kakamaku te Uea—

“N raira nanoia taama nakoia natiia, ao naati nakoia taama, bwa e kaawa n oreaki te aonaba ni kabuta n te maraia—

“Mangaia are, kiingin te mwioko n tararua aei e katukaki i nanon baimi; ao man aei kam kona n ataia bwa e a kaan ana bong are e kakannato ma ni kakamaku te Uea, eng i rarikin taian matara.”²

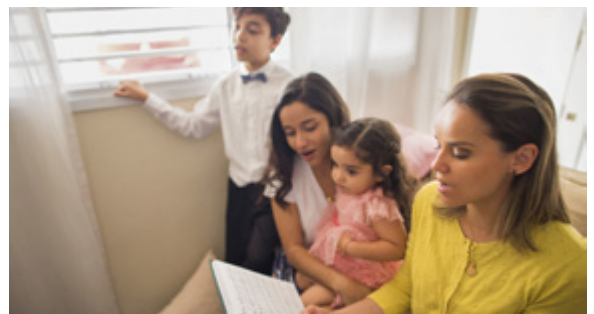
Ngkai, I a tia ni wareka te rongoro-ngo anne n te tai ae mwaiti. Te Tamnei ae Raioiroi e kamatoa nakoiu bwa e koaua te rongorong. Ma ngkai I kamatebwai ao ni katauraoui ibukin te maungatabu aei, I nooria n ae kamatataaki riki mwaakan te Uea ni kairiia Ana reirei n ae bwanin n Ana mwakuri.

Itiua te ririki imwaaan are Mote e angan Iotebwa kiingin ikotakii Iteraera n Tembora are Kirtland, “Iotebwa e reiakinaki man atuun iteranibaan ana Boki Moomon bwa

oin te kantaninga iai bwa e na ‘kao-taki iai nakoia nikiraia te bata are Iteraera . . . bwa a aonga n ataa a na berita ae tabu te Uea, ao man aki tewenakoaki n aki toki.’ N 1831, te Uea e tuanga Iotebwa bwa ikotakin Iteraera e na waaki i Kirtland, ‘Ao mai ikanne [Kirtland], ane I kantaningaia bwa e na nako buakoia botanaomata ni kabane . . . bwa e na kamauiaki Iteraera, ao N na kairiia.’³

E ngae ngke e kainnanaoaki te mwakuri ni mitinare n ikotii Iteraera, te Uea e kaungai nanoia Ana tia kairiiri bwa a na reireiniia te Tengaun ma Uoman, “Uringnga kam aki kona n nako n aaba ake tabeua ni karokoa a reke ami entaumente.”⁴

Taraan ae te Tembora are Kirtland e kakawaki n ana baire te Uea ae teutana imwiin teutana ni bukina aika uoua: Te Moan, Mote e tataninga ni karokoa are e tia te tembora ni kaoka kiingin ikotakii Iteraera. Ao te kauoua, e reirei Beretitenti Joseph Fielding Smith bwa “te Uea e tuangiia Aaika Itiaki bwa a na katea te [Tembora are Kirtland] are e kona iai ni kaoka kiingin te kariaia ao ike abotoro a na kona n entaau ao ni katauraoua n ereerea ana nne ni kurebe ibukin te kabanea n tai.”⁵ E ngae ngke te entaumente n tembora e aki karaoaki n te Tembora are Kirtland, ni karo-roan nanon te taetae ni burabeti, te

São Paulo, Brazil

katauraoi ibukiin otenanti n te temborā a moanna ni kabwarabwaraki ikekei, n raonaki ma aron taian kaotitōi n te tamnei ake a kamanoia naake a mena n te mition ma te entaumente ae beritanaki “te mwaaka mai ieta”⁶ are e kaira te ikotaki ae korakora rinanon te mwakuri ni mitinare.

Imwiin anganakin Iotebwa kiingin ikotakiaa Iteraera, te Uea e kaira te Burabeti bwa e na kanakoia te Tengaun ma Uoman bwa a na nako ni mitinare. Ngkai I kamatebwai, e kamatataaki riki nakoiu bwa e a tia te Uea ni katauraoa te kawai ae bwanin ibukiaa te Tengaun ma Uoman n nako ni mitinare itinaniku n te tabo ike a kaman tauraai aomata ni kakooua ao ni boutokaia. Inanon te tai, a na konna tengaa n aomata, rinanoia, ni kairaki nakon ana Ekaretia te Uea ae e a tia ni kaokaki.

Ni kaineti ma ara rongorongo ae e tauaki mwiina, e katautauaki bwa imarenan 7,500 ao 8,000 a bwabetitōaki n tain uoua aia mition te Tengaun ma Uoman nako Aban Buritan. Aei e kawenea aan te mwakuri ni mitinare i Eurobe. N tokin te ka 19 n tienture, tabeman aika 90,000 a ikotaki nako Amerika, ma angina riki aika roko man Aban Buritan ao Scandinavia.⁷ E a tia te Uea ni kaira Iotebwa ao mitinare ake a kakaonimaki ake a nako ni mwakuri ao e nakoraro mwiin aia ni mitinare, n te tai anne, are e riaon aia konabwai ni kakoroa nanona. Ma te Uea, n ana konabwai ae kororaoi n noori kanoan taai aika a na roko, e riki anne.

Kam uringa te taetae are kaota te namakin ae nano man itiaki man mwakoro 110 n Reirei ao Berita aika Tabu:

“Nooria, e a roko raai te tai, are e taekinaki man wiin Maraki—ni kakooua bwa ngaia [Eria] e na kanakoaki, i mwain rokon ana bong are e kakannato ma ni kakamaku te Uea—

“N raira nanoia taama nakoia natiia, ao naati nakoia taama, bwa e kaawa n oreaki te aonaba ni kabuta n te maraia—

“Mangaia are, kiingin te mwioko n tararua aei e katukaki i nanon baimi; ao man aei kam kona n ataia bwa e a kaan ana bong are e kakannato ma ni kakamaku te Uea, eng i rarikin taian mataraoa.”⁸

I kakooua bwa te Uea e noora ae raroa ae kanoan taai aika a na roko ao bwa E na kanga ni kairiira ni buoka kakoroan nanon Ana kantaninga ni boong aika kaitira.

Inanon au tai ni beku n te Bitiobiriki n Tararua n ririki aika mwaiti n nako, I katabeaki bwa N na tararua bairean ao karikirakean te kurubu are e karaoa te bwai ae ti aranna bwa te FamilySearch. I taetae ma te karaurau bwa I “tararua” karaoana, nakon ae N na kangai I “kairia”. A mwaiti aomata aika wanawana ake a kitani aia mwakuri ao n roko ni katea te bwai are e tangiria te Uea.

Te Moan Beretitenti e a tia ni katea ana kouru ibukin kauarerekean otenanti aika taboro karaoia. Tabeaiangaia ae korakora bon akean aia atatai ngkana tao e a tia ni karaoaki te otenanti ibukin te aomata. Inanon ririki—taraan ae e bon ririki—a titirakinai te Moan Beretitenti, “Nningai ae na tia karaoana iroum?”

Ma te tataro, te botumwaaka, ao aia anganano aomata n tatabemaniia ni korakoran aia konabwai, e bobonga karaoan te mwakuri. E tia teutana imwiin teutana. Te moan mwakuri bon karaoan te FamilySearch bwa e na bebete kabonganaana ibukiaa

naake a aki mwatai ni kabonganai taian kaombiuta. A mwaiti riki bitaki aika kaoti, ao I ataia a na reitinako ni kaoti, bwa n te tai are ti waakina aron katokan teuana te kangaanga n ana kairi te tamnei, ti kauka te mataraoa nakon kaotioti aika bati riki ibukiin te rikirake ke tao bon titebo kakawakina ma e tuai nooraki. Ao n te bong naba aei, te FamilySearch e riki bwa te bwai ae kainnanoia te Uea bwa mwakoron Kaokan Bwai—ao tiaki tii ibukin toto-koan otenanti aika taboro karaoia.

Te Uea e kariaia bwa iai te nakoraoi ae karaoaki ni buokiaa aomata ni karekea aia namakin ni kinaia ao n tangiria aia bakatibu ni katiaa aia otenanti n temborā. Ngkai, n aron are e ataia te Uea tera ae na riki, kairake a riki bwa taan reirei n te kaombiuta ibukiaa aia karo ao kaain te uote. Ni kabane aomata a kunea te kimwareirei ae korakora inanon te mwakuri aei.

Tamnein Eria e biti nanoia kairake ao ikawai, ataia ao kaaro, tibu ataia ao tiibu kaaro. N taian temborā e na waekoa manga bairean tain te bwabetitōi ao tabeua otenanti aika tabu. Te nano ni kan beku ibukiaa ara bakatibu ao te reitaki irouia kaaro ma natiia e rikirake.

Te Uea e noori rokoia ni kabane. E a tia ni baireia, teuana imwiin teuana, n aron are E karaoi bitaki tabeua inanon Ana Ekaretia. E a tia ni kateirakeia ao ni katauraoiia aomata aika kakaonimaki ni karaoi bwaai aika matoatoa ma te nakoraoi. N taainako ao e a bon nananoraoi naba ni buokiira n reirei “teutana imwiin teutana, te reirei teuana i mwin teuana, ikai teutana ao ikekei teutana.”⁹ E nene n Ana tai ma ana kantaninga, riki E kakooua bwa te angakarea n taainako e uota te kakabwaia ae ti aki kona n nooria.

I kainiin man kaotan au kakaitau nakon te Uea—Are E anaa nanon

Iroun Beretitenti Dallin H. Oaks
Moan Kauntira n te Moan Beretitentii

Beretitenti Nelson ni kaoai ni karaoa au anganano ni katauraoi ibukin te maungatabu aei. Ni katoa aoa ao ni katoa tataro inanon au tai ni katauraoi e uota te kakabwaia.

I kaoia ni kabane ake a ongora n te rongorongoa aei ke ni wareki taeka aikai ni karekea ami onimaki bwa te Uea e kairiiri inanon Kaokan Ana euangkerio ao Ana Ekaretia. E na rimoara. E rangi n atai kanoan taai aika a na roko. E kaoi ngkami nakon te mwakuri. E raoni ngkami inanova. E a tia ni katauraoa ana baire ibukin ami mwakuri n ibuobuoki. Ao e ngae ngkai kam anganano, kam na namakina te kimwareirei ngkai kam buokiiia tabeman ni katauraoi ibukin Rokona.

I kakoaua nakoim bwa te Atua te Tama e maiu. Iesu bon te Kristo. Aio Ana Ekaretia. E kinako ao e tangiriko. E kairiko. E a tia ni katauraoa te kawai ibukim. N aran Iesu Kristo ae tabu, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Doctrine and Covenants 110, section heading; see also Joseph Smith, "History, 1838–1856, volume B-1 [1 September 1834–2 November 1838]," Apr. 3, 1836, 727, josephsmithpapers.org.
2. Reirei ao Berita aika Tabu 110:1–16.
3. Karl Ricks Anderson, *The Savior in Kirtland: Personal Accounts of Divine Manifestations* (2012), 276; Reirei ao Berita aika Tabu 38:33.
4. Given in the apostolic charge administered by Oliver Cowdery, in "Minute Book 1," Feb. 21, 1835, 162, josephsmithpapers.org.
5. Joseph Fielding Smith, *Doctrines of Salvation*, comp. Bruce R. McConkie (1955), 2:234.
6. Reirei ao Berita aika Tabu 38:32.
7. Tारा James B. Allen, Ronald K. Esplin, and David J. Whittaker, *Men with a Mission: The Quorum of the Twelve Apostles in the British Isles, 1837–1841* (1992), 53, 302; Brandon S. Plewe, ed., *Mapping Mormonism: An Atlas of Latter-day Saint History* (2012), 104.
8. Reirei ao Berita aika Tabu 110:14–16.
9. 2 Nibwaa 28:30.

Te Nakoanibonga ae te Merekitereka ao Kiing

N te Ekaretia te kariaia n te nakoanibonga e kamwakuraki iaona ana kaetieti te tia kairiiri n te nakoanibonga are iai irouna kiingin te nakoanibonga.

I a tia n rinea bwa N na taetae iaon ana nakoanibonga te Atua, te maroro ae taekinaki irouia teniman taan taetae aika a reireiniira bwa e kangaa te nakoanibonga ni kakabwaiia maiuia aine, ataeinnaine, ao ataeinimwaane.

Te nakoanibonga bon te mwaaka ao te kariaiakaki mai ieta are e na kabonganaki ibukin ana mwakuri te Atua ibukin kabwaiiaia Natina ni kabane. *Nakoanibonga* bon tiaki naake a atia ni katabuaki nakon aobitin te nakoanibonga ke naake a kamwakura te kariaia anne. Mwaane ake a taua te nakoanibonga bon tiaki te nakoanibonga. Ngkai ti na aki taraia mwaane ake a tia ni katabuaki bwa *te nakoanibonga*, a riai riki n atongaki bwa *taan taua* te nakoanibonga.

Mwakan te nakoanibonga iai n te Ekaretia ao inanon te utu. Ma mwakan te nakoanibonga ao te kariaiakaki n te nakoanibonga a kaokoro mwakuria inanon te Ekaretia nakon ae karaoaki n te utu. Ni kabane aikai a kaineti nakon reirei ake e a tia ni karaoi te Uea. Te kantanga ibukin ana baire te Atua bwa e na kairiia Natina nakon te maiu are akea tokina. Utu n te maiu aei a kakawaki nakon te baire anne. E

kateaki te Ekaretia bwa e na katauraoa te reirei, te kariaiakaki, ao otenanti aika a na kanakoroa te reitaki n te utu nakon te maiu are akea tokina. Ngaia are, bairean te utu ao Ana Ekaretia Iesu Kristo a boutokaia bon irouia. Kakabwaia n te nakoanibonga—n aron bwaninin te euangkerio ao otenanti n

Provo, Utah, USA

aron te bwabetito, kamatoa ao karekean ana bwaintituaraoi te Tamnei ae Raoiroi, te entaumente n te tembora, ao te mare are akea tokina—a tauraoi nakoia mwaane ao aine naba.¹

Te nakoanibonga ae ti taetae iaona ikai bon te Nakoanibonga ae te Merekitereka, are kaokaki ni moan Kaokan te euangkerio. A katabuaki Iotebwa Timiti ao Oliver Cowdery iroun Betero, Iakobo, Ioane, ake a katanoataia “bwa iai irouia kiingin te abanuea, ao te mwioko n tararua ni kororaoin bongina” (Reirei ao Berita aika Tabu 128:20). Mataniwi n Abotoro aika a karekea te kariaiakaki anne bon mairoun te Tia Kamaiu. Kariaia riki ake tabeua ke aobiti n te nakoanibonga bon taian reita nakon te Nakoanibonga ae te Merekitereka (taraa Reirei ao Berita aika Tabu 107:5), bukina bwa “e taua te kariaiakaki n te beretitenti, ao iai mwakana ao te kariaiakaki i aon nakoia ni kabane n te ekaretia n rooro ni kabane n te aonaba” (Reirei ao Berita aika Tabu 107:8).

N te Ekaretia te kariaia n te nakoanibonga are iaona, te Nakoanibonga ae te Merekitereka, ao are iaana ke te Nakoanibonga ae te Aaron e kamwakuraki iaan ana kaetieti te tia kairiiri n te nakoanibonga, n aron te bitiobi ke te beretitenti, are iai irouna kiingin te nakoanibonga. N ata aron mwakurakin te kariaia n te nakoanibonga n te Ekaretia, ti riai n atai reirei ni kingin te nakoanibonga.

Kingin te Nakoanibonga ae te Merekitereka n te abanuea a kaokaki iroun Betero, Iakobo, Ioane, ma anne e aki kabanea kaokan kiing n te nakoanibonga. Tabeua kiingin te nakoanibonga a roko imwiina. Imwiin katabuan te moan n tembora n boong aikai i Kirtland, Ohio, teniman burabeti—Mote, Eriati, ao Eria—a kaoki “kiingin te mwioko n tararua

aei,” n raonaki ma kiing ake a irekereke ma ikotakin Iteraera ao ana mwakuri ana tembora te Uea (taraa Reirei ao Berita aika Tabu 110), n aron are te kabwarabwara Beretitenti Eyring.

Te katooto ae tataneiai te aba iai ni mwakurin kiing bon man karaoan otenanti n te nakoanibonga. Te otenanti bon te mwakuri ae mimitong ni kakoauai karaoan berita aika tabu ao berita n taian kakabwaia. N te Ekaretia otenanti ni kabane a bane ni karaoaki iaan ana kariaia te tia kairiiri n te nakoanibonga are iai irouna kiing ibukin te otenanti anne.

E karaoaki n tainako te otenanti irouia aomata ake a tia ni katabuaki nakon te aobiti n te nakoanibonga ni karaoia iaan ana kaetieti temanna ae iai irouna kiing n te nakoanibonga. Te katooto, ake iai irouia aobitin te Nakoanibonga ae te Aaron aika kakaokoro a tararua n te otenanti n te nakoanibonga iaan ana kiing ao ana kaetieti te bitiobi, ae iai irouna kingin te Nakoanibonga ae te Aaron. Te reirei ae aekan aei e kaineti nakon otenanti n te nakoanibonga are a tararua iai aine inanon te tembora. E ngae ngke aine aki taua te aobiti n te nakoanibonga, a karaoi otenanti n te tembora aika tabu iaan ana kariaia te beretitenti n te tembora, are iai irouna kiing ibukin otenanti n te tembora.

Teuana riki te katooto n te kariaia n te nakoanibonga iaan ana kaetieti temanna ae iai irouna kiing bon reiakinaia mwaane ao aine ake a weteaki bwa ana reirei te euangkerio, inanon kiraati ni mweengaia ke n te tabo ni mitinare. Katooto riki ake tabeua bon naake a taui mwakuri ni kairiiri inanon te uoote ao ni kamwakura te kariaia n te nakoanibonga n aia kairiiri ibukin aia wewete ao iaan kaokoroan ao ana kaetieti te tia kairiiri n te nakoanibonga ake a tau kiing n te uoote ke n te titeiki. Aio aron kamwakuran ao reken te kukurei n te kariaia ao te mwaka n te nakoanibonga n Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira.²

E kamwakuraki naba te Nakoanibonga ao kakabwaia mai iai e ataaki n aia utu Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira. N te utu I nanonna ae te mwane ae iai te nakoanibonga irouna ao te aine are a tia ni mare ao aia ataei. I karina naba te kaokoro man te reitaki ae kororaoi n aron are e riki man te mate ke te raure.

Te reirei are te kariaia n te nakoanibonga e kona ni karaoaki ti man ana kairi temanna are iai irouna king ibukin te mwakuri anne e kakawaki n te Ekaretia, ma e aki kabonganaki inanon te utu. Te katooto, te karo e tararua ao e kabongana te nakoanibonga

inanon ana utu man te kariaiakaki n te nakoanibonga are irouna. E aki kainnania bwa e na karekea te kae-tieti ke kariaia iroun temanna are iai irouna kiingin te nakoanibonga bwa e aonga ni karaoi tabena n ana utu aika kakaokoro. E raonaki aikai ma te marooro ma kaain ana utu, karaon bootaki n utu, anga kakabwaia n te nakoanibonga nakon buna ao natina, ke n anga kakabwaia ni kamaiu nakoia kaain te utu ke tabeman riki.³ Taan kairiiri n te Ekaretia a reireiniia kaain te utu ma aki kaira kamwakuran te nakoanibonga inanon te utu.

Te reirei naba anne e kabonganaki ngkana akea te karo ao te tina ngaia te tia kairiiri n te utu. E tararu ni mweengana ao e ibuobuoki ni uota te mwaaka ao kakabwaia n te nakoanibonga nakon mweengana rinanon ana entaumente ao kabaeakina n te tembora. Ngkai e aki kariaiakaki nei-enne bwa e na anga kakabwaia n te nakoanibonga are e kona ni kanakoaki ti iroun te aomata are e tau tabeua aobiti n te nakoanibonga, e kona neienne ni karaoi mwakuri ni kairiiri n te utu ake tabeua. Ni karaoakina, e kamwakura naba te mwaaka n te nakoanibonga ibukin kabwaiaia ataei ake e tararuia n nakoana bwa te tia kairiiri inanon te utu.⁴

Ngkana kaaro ana kabonganai aia nakoanibonga n oin aia utu, e na karaka riki ana mition te Ekaretia ni mwaitin bwaai nako ake a na kona ni karaoi. Kaaro ake iai irouia te Nakoanibonga ae te Merekitereka a riai ni kamwakura te kariaia are irouia “man te anainano, man te taotaonaki n nano, man te atataiaomata ao te nimamannei, ao man te tangira ae aki kewe” (Reirei ao Berita aika Tabu 121:41). Te kainibaire ae rietata anne ibukin kabonganaan te kariaia n te nakoanibonga ni kabane e rangin ni

kakaawaki n te utu. Ake iai irouia te nakoanibonga a riai naba ni kawakin tuua bwa aonga ni karekea te mwaaka n te nakoanibonga n anga kakabwaia nakoia kain aia utu. A riai ni karikirakea te reitaki n tangira n aia utu bwa aonga kain aia utu n tuangiia ibukin kakabwaia. Ao kaaro a riai ni kaungai kakabwaia n te nakoanibonga aika a mwaiti riki n te utu.⁵

N tain botakin maungatabu aikai, ngkai ti ukoukora te katantan ae mataata man tabeaiangara n te maiu aei ma butin te aoraki ae korakora, ti a tia n reireinaki koaua aika a korakora ae akea tokiia. I kaungaira ngaira n tatabemaniira bwa ti na mata “teuana” ni karekei koaua aika akea tokiia aikai bwa e aonga rabwatara “ni kaonrakeaki n te ota” (3 Nibwaai 13:22).

N Ana marooro nakoia aika mwaiti are e koreaki inanon te Baibara ao n Ana Boki Moomon, e reirei te Tia Kamaiu bwa ane e karekea te atatai n tamnei (e na onrake n te ota) ke akea te atatai n tamnei (e na onrake n te roo). Ngaira, naba, ti bane n tangiria ni kaonaki n te ota, ao e reireinira ara Tia Kamaiu bwa ti na kanga ni karaoia. Ti riai ni kakauongo nakon rongorongo n taekan koaua aika akea tokiia. E kabongana te katooto ni matara, rinanona are ti ana iai te ota nakon rabwatara. Ngkana matara e “mata teuana”—n taekana teuana ngkana ti kabanea ara iango iaon karekean te ota ao te atatai—E kabwarabwara, “e na onrake rabwatami n te ota” (Matai 6:22; 3 Nibwaai 13:22). Ma ngkana e na “buakaka matara”—bwa ngkana ti ukeukera te buakaka ao n anaia nakon rabwatara—E kauringiira, “ao e na onrake rabwatami n te roo” (te kibu 23). N taekana riki teuana, te ota ke te roo inanon rabwatara e nakon arora n taratara—ke ni karekei—koaua aika akea tokiia aika ti reireinaki iai.

Ti riai n ira ana kakao te Tia Kamaiu n ukeuke ao n titiraki ibukin atakin koaua ae akea tokina. E berita bwa Tamara are i Karawa e tauraoi n reireiniia aomata ni kabane koaua aika a ukoukora (taraa 3 Nibwaai 14:8). Ngkana ti tangira aei ao ti na mata teuana ni karekea, ana berita te Tia Kamaiu are koauan akea tokina “e na kaukaki” nakoira (taraa 3 Nibwaai 14:7–8).

Ni kaitaraana, e ingainga nanon Tatan ni kamangaoa ara iango ke ni kairiira nako iaon bwaai aika kaka-waki n aron “kawai ni kamwakuran a na nakoanibonga te Atua. E kauring te Tia Kamaiu irouia “burabeti ni kewe, ake a nakoim n aia kunnikai tiibu, ma bon taian kameanti inania” (3 Nibwaai 14:15). E anganiira te kataaki ni buokiira n rinea te koaua mai ibuakon reirei aika kakaokoro ae na kona ni kamangaoira: “Kam na kinaaia man uaaia,” E reirei (3 Nibwaai 14:16). “Te kai ae raoiroi e bon aki kona ni karika uaana ae buakaka, ao te kai ae buakaka e bon aki [kona] ni karika uaana ae raoiroi” (kibu 18). Ngaia ae, ti riai n taraa mwiina—“uaia”—n reirei ake a reia-kinaki ao te aomata are e reireiniia. Anne te kaeka ae moan te tamaroa nakon kakaitara aika mwaiti aika ti ongo ni kaitara te Ekaretia ao ana reirei ao ana tua ao ana kairiiri. Ira te kataaki ae reirei te Tia Kamaiu. Taraa te ua—mwiina.

Iroun Beretitenti Russell M. Nelson
Beretitenti n ana Ekaretia Iesu Kristo
ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira.

Ngkana ti iangoa uaan te euangkerio ao ana Ekaretia Iesu Kristo are e kaokaki, ti kimwareirei bwa e kanga te Ekaretia, inanon maiuia membwa, n rikirake man te tabo n taromauri i buakon maunga Maeao nakon te tabo ae angia ana membwa aika 16 te mirion a maeka n aaba irarikin te United States. Ma te rikirake anne, ti a tia n namakin rikirake ni korakoran te Ekaretia ni buokiia membwa. Ti ibuobuoki ni kawakin tuua, ni kakoroa nanon tabera n tataekina te euangkerio, ao ni katei tembora ni kabutaa te aonaaba.

Ti kairakiki iroun te burabeti, Beretitenti Russell M. Nelson, are e a tia te Uea ni kabongana ana kairiiri ni kakoroa nanon te mwakuri ae ti a tia n namakinna inanon ana tai ni kairiiri ae raka iaon uoua te ririki. Ngkai ti kakabwaiaki n ongora mairoun Beretitenti Nelson, are e na reireiniira arora ni kakorakora riki ara mwakuri inanon Ana Ekaretia Iesu Kristo ae kaokaki inanon taai ni kaangaanga aikai.

I kakoaua koauan bwaai aikai ao n raoniko n te tataro ibukin ara burabeti are ti nang ongora irouna imwiina, n aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Taraa Dallin H. Oaks, "Priesthood Authority in the Family and the Church," *Liahona*, Nov. 2005, 24–27.
2. See Russell M. Nelson, "Spiritual Treasures," *Liahona*, Nov. 2019, 76–79; Dallin H. Oaks, "Priesthood Authority in the Family and the Church," 24–27; Dallin H. Oaks, "The Keys and Authority of the Priesthood," *Liahona*, May 2014, 49–52.
3. See Dallin H. Oaks, "The Powers of the Priesthood," *Liahona*, May 2018, 65–68.
4. See Russell M. Nelson, "Spiritual Treasures," 76–79.
5. See Russell M. Nelson, "Ministering with the Power and Authority of God," *Liahona*, May 2018, 68–75; Dallin H. Oaks, "The Powers of the Priesthood," 65–68.

Kaukakin Karawa ibukin te Buoka

*Ti na katikui ara onimaki ao ni
kamwakuriia inanon Iesu Kristo!*

Ai tikauara n akea kabotauana te tete-re aei! Kam rabwa Laudy ao Enzo aika kam tangiraki. Kam tei ibukiia kairake n ataeinaine ao ataeinimwaane aika tikauarerei inanon te Ekaretia n te kabanea n tamaroa.

Tariu ao mwaneu aika kam tangiraki, ti a tia n ongoraekin ae mwaiti n te bong aei ibukin Kaokakin te Ekaretia—te Ekaretia raoi are e kateia ara Tia Kamaiu, ae Iesu Kristo, n ana tai ni beku n te aonnaba ngkoa. E moanaki Kaokakin Bwaai 200 te ririki n nako are e bwakara raoi te Spring ngke Te Atua te Tama ao Natina ae Iesu Kristo, a kaoti nakon Iotebwa Timiti.

Tebwina te ririki imwin te mii ni burabeti ae akea n aiaron, te Burabeti Iotebwa Timiti ao niman riki aomata a weteaki bwa taan katea ana Ekaretia ae kaokaki.

Man botakiia te kurubu ae karako n Eberi 6, 1830, ao e riki te botaki ae kabutaa te aonnaba ae raka iaon 16 te mirion kaina. Te raioiroi e karekea te Ekaretia aei n te aonnaba ni kabuta ni kauarerekean te kainnana ao karekean te mwengaraoi ibukiia aomata e bon rababanako kinakina. Ma bukina raoi bwa e na buokiia mwaane, aine, ao ataei n iriira te Uea ae Iesu Kristo, kawakin ana tua, ao n tau nakon te

kabanea ni korakora ni kakabwai—te maiu n akea tokina ma te Atua ao ake a tangiraki irouia.¹

Ni kauriangan te tai ae kakawaki are bon karokoana inanon n te 1820, e rangi ni kakawaki nakoia kain te aro ngkai ti karinea Iotebwa Timiti bwa ana burabeti te Atua, bon tiaki ana aro Iotebwa Timiti aio ke ana aro Moomon. Aio bon ana Ekaretia Iesu Kristo. E katonua raoi te ara are e na aranaki iai ana Ekaretia "Bwa anne aran au ekaretia ni boong aika kaitira, ae Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia aika Itiaki ni Boong aika Kaitira."²

I a tia n taekinna mai mwaina ibukin te kawai ni kaetieti ae kainano-aki n aron taekinan aran te Ekaretia.³ Man te tai anne, a mwaiti bwaai ake a tia ni karaoaki ni kakoroaki bukin kaetan aei. I bon rangi ni kimwareirei nakon President M. Russel Ballard ao aia Koorom Abotoro ake Tengaun ma Uoman ni kabaneia, ake a tia ni karaoa ae mwaiti ni kaira te mwakuri aei ma ake iai rekerekeia ma te iango ae na katanoata n te tairiki aei.

Mataniwi nako n te Ekaretia, taabo ni mwakuri, kambwana nako ao mirion kain te ekaretia—ao tabeman riki—a kabongana raoi ngkai aran te Ekaretia. Teiia nako ana bwai te

Ekaretia aika a tia ni kariakaki e a tia n katamaroaaki. Ana website ngkai te Ekaretia bon ChurchofJesusChrist.org ChurchofJesusChrist.org. Email Atureti, araa domain, media channels a tia ni kanakoraoaki. Ara kuaea ae tatangiraki e ataaki ngkai bwa te “Tabaenako Kuaea n te Tembora Tikuea.

Ti waaki nakon mwakuri aika kamimi aikai ibukina bwa ngkana ti buuta aran te Tia Kamaiu man aran *Ana* Ekaretia, ti bon kanakoa *Ngai*a n tiaki nannora ae boton ara nebonebo ao maiura. Ngke ti katoka aran te Tia Kamaiu iaora n te bwbetito, ti motinano bwa ti na kakoaua, n ara taeka, n ara iango ao ara mwakuri, bwa Iesu bon te Kristo.⁴

“I berita nakoimi mai mwaaina bwa ngkana ti karaoa ara kabanea n tamaroa ni kaoka aran ana Ekaretia te Uea

ae eti raoui, E na kabwaroa Mwaakana ao ana kakabwaia nakoaoia Aika Itiaki, n te aro ae ti tuai n nooria mai mwaina.”⁵ I kaboua te berita anne n te bong aei.

Ni buokira bwa ti na ururinga man kona ni kina Ana Ekaretia Iesu Kristo Ibukia Aika Itiaki Ni Boong aika Kaitira bwa *Ana Ekaretia te Uea* ti kukurei ni kaotia nakoimi te kanikina are e na kanikinae iai nnen Iesu Kristo are i nuuka inanon Ana Ekaretia.

Te kanikinaa aei e ikota naba iai aran te Ekaretia are e mena n atibun te maninganinga. Iesu Kristo bon bouan te maninganinga.⁶

I nukan te kanikinaa bon katotongan ana boua ae karaki ae te mabora Thorvaldsen ae te *Christus*. E kaota te Uea ae a tia ni manga uti, ae *maiu* are arora baina ni inga ma koraki nikabane ake a kan nakoina.

Nanona raoui, bon Iesu Kristo are tei i aan te kateitei. Te kateitei e kauringiira te Tia Tia Kamaiu ae mangauti ni otinako man ruanimate n te katenibong imwin taurakina n te kaibangaki.

Te kanikinaa aei e riai n rangi n namakinaki iroia aika mwaiti, ngkai ti a tia ni kaman kinaa te Uangkerio ae a tia ni kaokaki ma te Kristo *ae maiu*, ae a tia ni manga uti.

Te kanikinaa e na kabonganaaki ngkai bwa te tia kaoti koroboki, rongorongong, ao bwaai aika riki inanon te Ekaretia aika a tia ni kariakaki⁷ E kauringiira nikabane bwa aio bon ana Ekaretia te Tia Kamaiu ao bwaai nikabae ti karaoui ngaira kain ana Ekaretia ana boboto iaon Iesu Kristo ao Ana Euangkerio.

Ngkai, tariu ao mwanau, ningabong bon Tabatin te Baanni, are e reirei ni wiikatekeia Unimwaane Gong. Ngkanne ti na rinnako inanon te wiiki ae onoti are toki ma te Itita. Ngkai ngaira taan ririmwin Iesu Kristo, te maiu n te bong aei are e buti iai te Corona Virus e a tia ni karika te aki rau ni kabwanina te aonnaba, ti na aki tii taetae ibukin Kristo ke n kabwarabwara ibukin Kristo ke ni kabongana te kanikina ae tei ibukin Kristo.

Ti na katikui ara onimaki ao ni kamwakuriia inanon Iesu Kristo!

N aron ae kam ataia, kaain te Ekaretia a aki mamatam teuana te bong ni katoa namwakaina.

Tuan te aki mamatam boni mangkoa. E Kaman tia ni kakaraoaki iroia aomata aika ninikoria inanon te Baibwara inanon boong ake ngkoa. Moote, Tavita, Etira, Neemia, Etita, Itaia, Taniera, Ioera, ao a bati riki ake a aki mamatam ao a kabwarabwara ibukin te aki mamatam.⁸ Rinanon ana koroboki Itaia, te Uea e taku: “Tiaki *bon* aio te aki mamatam ae I tangiria? ae te kabwara ana bwai ni kabaebae

te buakaka, ma te kabwara kabaeen te amo, ma te kanakoia akana a karawa-wataki bwa a na inaomata?”⁹

Te abotoro Bauro e boaia Aomata Aika Itiaki i Korinto ni kangai “anga ngkama nakon te aki mamatam ao te tataro.”¹⁰ Bon Te Tia Kamaiu ae taekinna bwa iai bwaai aika aki “otinako *ma* ti man te tataro ao te akimamatam.”¹¹

I tibwa taekinna n ae nako n te witeo bwa “ngkai ngai te taokita ao te tia korokoro, iai korakoran kati-kan nanou irouia taan rabwakau n te kuakua, scientists, ao tabeman ake a mwkuri n akea aia tai n kauarerekea butin te Coran Virus 19”¹²

Ngkai ngai te beretitenti n Ana Ekaretia Iesu Kristo Ibukiiia Aika Itiaki ni Boonga aika Kaitira ao ana Abotoro Iesu Kristo, I *ataia* te Atua “iai irouna te mwaaka ni kabanea, te wanawana, ma te atatai nikabanea; E atai bwaai nikabane, ao bon te Aomata ae nano-anga, nakon te kamaiuaki, nakoia ake a rairii nanoia ao ni kakoaua arana.”¹³

Ngaia are, inanon taai ni kurakai, ngkana e roko te aoraki n te karinan ae a korakora butinakona, te bwai ae ti na bon riari ni karaoia, bon wetean Tamara are I karawa ao Natina, te Tia Katoki-aoraki ae bane arona-bwa a na

London, England

kaotii mwakaia ni kakabwaia kain te aonnaba.

N au rongorongon ae oti n te video, I kaoi aomata nikabane bwa a na raoniira n te akimamatam n te Tabati, Maati 29, 2020. A mwaiti mai buakomi a tia n noora te video aei ao raoniira n te akimamatam. Tabeman tao a tuai. Ti bon kainnao naba ngkai te buo-ka mai karawa.

Ngkana e bong ngkai, tariu ao mwaneu aika tangiraki, n aiaron natin Motiaea mwaane, a kabatia te akimamatam ao te tataro,¹⁴ ao mwakoror ara maungatabu ni kabuta n 2020, I kaoo riki te aonnaba nakon te akimamatam riki teuana. Ibukiiia nake e raoiroi marurungia, ti na akimamatam, tataro ao katiteuanaaki riki n ara onimaki. Ti na onnon ma te tataro ibukin te kabebeteaki man te buti n aoraki ae kabuta te aonnaba.

I kaooia *ni kabane*, ni ikotaki ma nake tiaki raora n ara onimaki, bwa ti na akimamatam ao n tataro n te Kanimabong ae Raoiroi, n Eberi 10, bwa e na taobaraaki te buti-n-aoraki ngkai, ana kamanoaki taan tararua, e na kakorakoraaki kaubwain te aonnaba, ao te maiu e na okira arona.

Tina kanga ni akimamatam? Uoua te tai n amwarake ke te maan ae 24 te aoa e bon kakaraoaki. Ma ko na bon iangoia bwa tera ae ko bairea bwa am anganano, ngkana ko uringa ana katoki n anganano te Tia Kamaiu ibukim. Ti bia reitiira n onnon ibukin te kamaiuaki nakon te aonnaba ni kabanea.

Te Kanimabong ae Raoiroi e na riki bwa *te bong* ae moanibaan te raoiroi bwa aong Tamara are I karawa ao Natina n.ongo *iroura!*

Tariu ao mwaneu aika tangiraki, I kaota au tangira ae korakora ibukimii, ni kaairaki ma au koaua n mwakuri ae mimitong ae ti bane ni irekereke iai. Aio *bon* Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiiia Aika Itiaki ni Boonga aika Kaitira. Bon Ngaia ae kairiira ni baai ni kabane ake ti karaoi. I bon ataia E na bon kaeka nakon aia onnon Ana aomata. I kakoa-ua n aran Iesu Kristo ae tabu, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAASI

- Taraa Reirei ao Berita Aika Tabu 14:7.
- Reirei ao Berita aika Tabu 115:4.
- Taraa Russell M. Nelson, “Aran te Ekaretia ae Eti; *Riaona*, Nobembwa 2018, 87–89.
- Taraa Russell M. Nelson, “The Correct Name of the Church,” 88.
- Russell M. Nelson, “The Correct Name of the Church,” 89.
- Taraa I-Ebeto 2:20.
- Ni kariaea tabun aron te Ekaretia ao kanikinaa, ao ni kawakina manona n te tua, ana kanikina raoi te Ekaretia e na kabonganaaki ti ngkana e kariaiakaki man te Moan Beretitenti ao te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman. Rongorongon riki tabeua a kona ni karekeaki n te reitaki ma Aobitin te Church’s Intellectual Property Office n cor-intellectualproperty@ChurchofJesusChrist.org.
- Taraa Te Otinako 34:28; 2 Tamuera 2:16; Etira 10:6; Nemia 1:4; Etita 4:16; Itaia 58:3; Taniala 9:3; Ioera 2:2.
- Itaia 58:6e kairaki ma katuruturuana.
- I I-Korinto 7:5.
- Mataio 17:21; e kairaki ma katuruturuana.
- Russell M. Nelson n “Prophet Invites All to Fast and Pray for Relief from COVID-19,” Maati 26, 2020, newsroom. ChurchofJesusChrist.org.
- Aramwa 26:35.
- Taraa Aramwa 17:3.

Iroun Unimwaane Ronald A. Rasband
Man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman

Kakoroan nanon te taetae ni Burabeti

Taetae ni burabeti ake a tia ni koro bukiia man Kaokan bwaninin ana euangkerio Iesu Kristo a mwaiti.

Tariu ao mwaneu, I kakatonga n taetae n te maungatabu ni kabuta ae kakaongora aei ni bukamarua Ana Moan Kaotioti Iotebwa Timiti ibukin te Atua ao Natina, Iesu Kristo, n te bwai ae, koaua, n te Buakonikai ae Tabu. Te kaotioti anne bon te moannang ae kamimi ni Kaokan te euangkerio ao bwai ake a riki, man ana Boki Moomon ni kaokan te kariaiakaki ao kiingin te nakoanibonga, katean ana Ekaretia te Uea ae koaua, ana tembora te Atua, ao burabeti ao abotoro ake a kaira te mwakuri ni boong aika kaitira.

Man te baire mai ieta, ana burabeti te Atua n taai ake ngkoa, ngke a kairaki iroun te Tamnei ae Raoiroi, a taetae ni burabetiia Kaokan bwai ao are e a koro bukina n ara bong aikai, kabanea ni boong ao taai aika bwanin. Te mwakuri raoi aei “a kairaki nanaoia” taan mamata n taai ake ngkoa.¹ Rinanon taai n rooro nako, a kaman taekinna, miia, baike a katamnei n aia iango, ao n taetae ni burabeti kanoan taai aika a na roko ibukin uean te Atua iaon te aba, are e aranna Itaia bwa “te mwakuri ae kamimi ae moan te kamimi.”²

Taetae ni burabeti ake a tia ni koro bukiia man Kaokan bwaninin ana euangkerio Iesu Kristo, n raonaki ma Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki

ni Boong aika Kaitira, a mwaiti. N te bong aei, e ngae n anne, N na kanikinai tii tabeua aika mamaten nanou. Aika I reiakinaki iai mairouia au tia reirei n te Moanrinan aika tangiraki ao reiakinau iroun tinau ae moan te raoiroi.

Taniera, are e tukiiia raian man ana onimaki iroun te Uea Iesu Kristo ao aia bubuti ana anera n ibuobuoki te Atua, bon temanna are e noori ara bong n te mii ni burabeti. Rairan miin Nebukaneta ae Uean Bwaburon, e taetae ni burabetiia ana Ekaretia te Uea ae na rikirake ni boong aika kaitira n aron te atibu ae uarereke “e tatakai man te maunga n ae akea naba bai”³ “N akea bai,” nanona man te kakai mai ieta, ana Ekaretia te Uea e na korakora

rikirakena ni karokoa e kaona te aonaaba ae bwanin, “ae na [bon] aki uruaki . . . [ao e na] teimatoa n aki toki.”⁴

Bon te kakoaua ae nano bwa ana taeka Taniera a bon kakoroaki bukiia ngkai kain te Ekaretia, man te aonaaba ni kabuta, a matakua ao n ongora n te maungatabu n te bong aei.

Te abotoro ae kakaonimaki ae Betero e kabwarabwararaa “bongini kaetan bwai ni kabane . . . ma ngkoa ngkoa.”⁵ Te Aboto ae Bauro e koreia bwa n taai aika bwanin, te Atua e na “boti . . . bwai ni kabane i nanoni Kristo,”⁶ “Iesu Kristo naba te atibu are bouan te maninganinga.”⁷ I namakini taetae ni burabeti akanne n ae rangi ni korakora ngke I ira katabuan te Rome Italy Tembora. Ni kabane burabeti ao abotoro a mena ikekei ngke a kaota aia kakoaua ibukin Iesu Kristo, te Tia Kabooa te aonaaba, n aron naba are a karaoia Betero ao Bauro. Te Ekaretia bon te banna ni katooto ae maiu ni bongini kaetan bwai, tariu ao mwaneu, ao kain te aro a kakoauai taetae ni burabeti akanne mai ieta n taai ake ngkoa ngkoa.

Iotebwa mai Aikubita e taetae ni burabeti bwa ni boong aika kaitira “e na kateirakeaki te tia mamata iroun te Uea ae Atua, are e na riki bwa te tia mamata ae rine nakoia kanoau.”⁸

North Salt Lake, Utah, USA

“Bwa e na karaoa ana mwakuri [te Uea].”⁹ Iotebwa Timiti, te burabeti ibukin Kaokan bwai, bon ngaia te tia mamata.

Ioane te Tia Kaotioti e taetae ni burabetiia ana anera Teuare Moan te Rietata e na uoti bwai ni kabane ibukin Kaokan bwai ma taeka aikai: “Ao I nora te anera temanna bwa e kibakiba i nukani karawa, ao iai bwai i rouna te euangkerio ae aki totoki bwa e na taekinna nakoia ake a maeka i aon te aba, ao nakoia botanaomata ni kabaneia, ma baronga, ma taian taetae, ma natanaomata.”¹⁰ Moronaai boni ngaia te anera. E noora ara bong ake a koreaki n ana Boki Moomon. N aron kaotina ae okioki, e katauraoa Iotebwa ibukin ana mwakuri, n raonaki ma rairakin ana Boki Moomon: Kakoauan Taekan Iesu Kristo.

Tabeman burabeti a kaman taekina kanoan ara bong. Maraki e taekina Eria bwa e na rairi “nanoia tama nakoia nati, ao nanomia nati nakoia tama.”¹¹ E a tia n roko Eria, ao imwiin rokona, n te bong aei ti a karekei 168 tembora ae a mena ni kabuta te aonaaba. Tembora nako a mwakuri iai kain te aro aika tau ake a karaoi berita aika tabu ao ni karekei otenanti ni kakabwaia i bon ibukiia ao aia bakatibu ake a tia ni mate. Te mwakuri ae tabu aei e kabwarabwaraaki iroun Maraki “bon te bwai ae ae kakawaki nakon ana babaire te Tia Karikibwai ibukin aroia Natina.”¹²

Ti maiu n te tai ane e taetae ni burabetiaki iai; boni ngaira aomata ake ti kabaeaki ni kairiiri ni Kauaokin Iesu Kristo; bwa ti na ikotia natin te Atua, naake a na ongo ao ni mwane koaua, reirei, ao berita ibukin te euangkerio ae akea tokina. Beretitenti Nelson e aranna “te kakaewenako ae moan te korakora, te waaki ae moan te korakora, ao te mwakuri ae moan te

korakora iaon [te] aba n te bong aei.”¹³ Man te kakai anne I kaota au koaua.

Man mwiokoau mairoun Beretitenti Russell M. Nelson, ni Beberuare n te ririki aei, I katabua te Tembora i Durban Aberika Meang. Bon te bong are N na uringnga inanon maiu ni kabane. Bon raou kain te aro ake a tia n roko n te euangkerio n aron are e taetae ni burabetiia Jeremia n taai ake ngkoa—“atabeman man kawa nako, ao kaka uoman man utu nako.”¹⁴ Ana reirei Iesu Kristo e katiteuanaira ni kabane—ni kabuta te aonaaba—n aroia nati mwane ao aine iroun te Atua, n aroia tarira ao mwaanera inanon te euangkerio. N aki tabe bwa aekakira aron tarakira ke kunnikaira, ngaira aomata aika tii teuana ma Tamara are i Karawa are n ana babaire man moan karikan bwai ao ibukiia Ana utu bwa a na kati-teuanaaki man karaolan ao kawakinan berita aika tabu n te tembora.

Nakoia bootaki aika uarereke ibukiia kain te nakoanibonga n te auti n reirei i Kirtland, Ohio, n 1834, e taetae ni burabeti te Burabeti ae Iotebwa Timiti, “Bon tii tabeman kain te kuru-bu n te nakoanibonga ae kam nooria n te tairiki aei, ma te Ekaretia aei e na kaona Amerika Maiaki ao Meang—e na kaona te aonaaba.”¹⁵

N ririki aika tibwa nako I a tia ni mwananga ni kabuta te aonaaba ni kaitibo ma kain te Ekaretia. Tariu n te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman iai naba mwiokoaiia aika ti te arona ma ngai. Ni karokoa ngkai, antai ae e kona ni waakinako

ma ana tai ara burabeti ae tangiraki, Beretitenti Nelson, are e a tia ni karaoi n ana moan n uoua n ririki ngkai te Beretitenti n te Ekaretia n tia ni kaitibo ma Aika Itiaki inanon “tenibwi ma-uoua aaba ao aaba nako ake a mena iaan ana tautaeka te U.S.”¹⁶ ni kakoaua te Kristo ae maiu.

I uringnga ngke I moan weteaki bwa N na nako ni mitinare ngke te ataenimwaane ngai. I tangiria ni kan beku i Tiaman, n aron tamau, tariu, ao butikau te mwaane. N aki kantataninga okiia kain au auti, I kawaekoai nakon te bwaoki ni meeri ao ni kauka te reta ibukin weteau ni mitinare. I warekia ao I weteaki bwa N na nakon te Eastern States Mitition, n te etekuata i New York City. I rangi n nanokawaki, ngaia are I a rin n te auti ao n wareka au boki aika tabu ibukin karauan nanou. I a moana warekan Reirei ao Berita aika Tabu: “Nooria, ao taraia, a rangi ni mwaiti aomata n te tabo aei, n taabo ake a uakaan; ao te matarao ae tatauraoi e na uki n taabo ake a uakaan n te aba aei are i mainiku.”¹⁷ Te tatea ni burabeti anne, are e anganaki te Burabeti Iotebwa Timiti 1833, bon te kaotioti nakoio. I ataiia ngkanne, I a tia ni weteaki nakon te mitition ae koaua are e tangiria te Uea bwa N na beku inanona. I reiakina Kaokan bwai ao moan waakinana ngke e taetae Tamara are i Karawa nakon Iotebwa Timiti ao n taku, “Aio Natiu ae Tangiraki. Ongoo Irouna!”¹⁸

Ibukin kakaawakin te Ekaretia ae bwanin bon ana taetae ni burabeti Itaiia, ae riaon riki 700 te ririki imwaain bungiakini Iesu Kristo: “Ao e koro bukina bwa ni bong aika kaitira ao e na kateimatoaki maungani maneaban Iehova i aon taubukini maunga, . . . ao a na bane n ranga botanaomata nako nanona.”¹⁹

N au iango n te bong aei, I katamaneia kain te aro ao raao ake a toma

ma waaki aika karaoaki ni maiu iaon te iti man te terewition, intanete, ao bwai ni mwakuri tabeua. Ti tekateka n aron ae ngaira ni kabane “i aon taubukini maunga.”²⁰ Bon Brigham Young are e taekina te taetae ni burabeti “Aei bon te tabo ae eti.”²¹ Aika Itiaki, tabeman ibuakoia bon au bakatibu aika bwaeoniiia, ake a katea Tion n te Rocky Mountains “rinanon ana kantaninga ao kukurein nanona are e tararuai aaba iaon te aba.”²²

I tei n te bong aei iaontano ae tabu are e anai nanoia mirion iruwa. N 2002, Salt Lake City e karaoa te butimwaa ni waakin Takakaro n te Orimbiki n te Winta. Te Tabaenako Kuaea a anene n tain te kaukuuki, ao te Ekaretia e karaoa te kaotioti ma burokuraem ibukiiia iruwa ao taan

Provo, Utah, USA

roko man aaba, aika moan te mwaiti. N na ururingnga n taainako noorakin te tembora mai buki n tairikin te kanako rongorongoa ao kanakobwana ni kabuta te aonaaba.

Inanon ririki, beretitenti n te United States, uea, taani moti, buraim minitita, taan tei man te aba, ao aobitia man man aaba aika mwaiti a roko i Salt Lake City ao ni kaitibo ma ara tia kairiiri. Beretitenti Nelson e butimwaa taan kairiiri man Bootaki n Aba ibukin Rikirakeia Aomata n Ibwatabwata ae Rikiiia mai Aberika a anganaki te inaomata ae ti te arona n akea te bwainikirinaki ni kaeti ma te reeti. I uringnga ngke I tei irarikiiia-taan-kairiiri aikai ngkai n raonaki iroun Beretitenti Nelson ni weteaki ibukin “kakorako-raakin ataakin te katei ao karinerine ao te rau ibukiiia reeti n te aonaaba.”²³

A mwaiti riki aika a roko n te Tembora Tikuea ao ni kaitibo inanon te maroora ma taan kairiiri n te Ekaretia. N aron te katooto, n te ririki ae nako, n atongi tabeua, ti butimwaea te ka 68 ni maungatabu ibukin te United Nation Civil Society, te ikotaki n te aonaaba ao te moan aekaki ni waaki itinanikun New York City. Ti a tia ni kaitibo ma te Komete i Vietnam ibukin Aro i Nanao, taan tei mai Cuba, mai Biribin, Argentina, Romania, Sudan, Qatar, ao Saudi Arabia. Ti butimwaea naba te tia koroboki ni kabuta ibukin te Muslim World League.

Te bwai ae I kabwarabwara bon kakoroan bukin ana taetae ni burabeti Itaiia bwa ni bong aika kaitira, a na bane n ranga botanaomata nako nanon “maungani maneaban Iehova.”²⁴ Te Salt Lake Tembora ae korakora e tei i nuka ni mimitong ma ni kakannato.

Tiaki tein te aba ae katikiia aomata, e ngae ngke e kamimi tein ara tabo; bon boton te aro ae itiaki ae oti n

tamnein, rikiraken, tamaroan, ao ana nanoanga Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira ma ana aomata; ara tangira n aron ana tangira te Atua; ao ara motinnano nakon te mwakuri ae rietata, are e aranna Iotebwa Timiti bwa, “ana mwakuri Kristo.”²⁵

Ti aki ataia bwa nningai ae e na oki iai te Tia Kamaiu, ma ti ataia man aei. Ti riari ni katauraaira inanora ao n ara iango, n tau ni Butimwaea, ao ni kakatonga n riki bwa mwakoron bwaai ni kabane ake a taetae ni burabetiaki n taai ake ngkoa.

I kakooua bwa Beretitenti Russell M. Nelson bon ana burabeti te Uea i aon te aba, ao irarikina bon Abotoro aika weteaki iroun te Atua, ni kamatoaki bwa burabeti, taan mamata, ao taan karekei kaotioti. Ao, tariu ao mwanue, e na reitinao Kaokan bwai.

I kainna ma ana taetae ni burabeti Iotebwa Timiti, taeka ake I kakoouai bwa a kooua: E taku: “Akea baai aika aki tabu n kona ni katoka te mwakuri man waakinana; e na korakora te bwainikirinaki, kurubu n aomata aika bubuaka a na reitaki, taanga ni buaka a na waaki, taeka ni kabuakaka a na aki kinaaki, ma koauan te Atua e na waakirake ni matoatoa, n rine, ao n inaomata, ni karokoa e tokanikai n waakina ni kabanei aaba, ni kawari ni kabane taabo, kaitiaki aaba ni kabane, ao n tang inanon tanninga ni kabane, ni karokoa e kakoroaki bukin a na mwakuri te Atua, ao Iehova ae korakora ane e taetae bwa e a tia te mwakuri.”²⁶ I kakooua bwa ana taetae ni burabeti Iotebwai aikai a koro bukiia.

I berita bwa ngkana kam iriira ana reirei ara burabeti ae tangiraki, Beretitenti Russell M. Nelson, ana kauntira, Abotoro, ao tabeman taan kairiiri n te Ekaretia, ao ngkai kam kakauongo nakoia burabeti ake

Iroun Bonnie H. Cordon
Beretitenti ni Kabuta n te Bootaki n Ataeinnaine

ngkoa ake a kaman taekini kanoan ara bong, a na kaonaki, nanomi ao tamneimi, ma te tamnei ao te mwakuri ibukin Kaokan bwai. I berita nakoimi bwa kam na noora bain te Atua inanon maiumi, n ongo Ana wirikiriki, ao n namakina Ana tangira. N aran Iesu Kristo, ma te kakaitau ibukin Kaokan Ana euangkerio ao Ana Ekaretia, ni kakoauan Ana tangira ae akea kabotauana, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. *Aia Reirei Beretitenti n te Ekaretia: Iotebwa Timiti* (2007), 515.
2. Itaia 29:14.
3. Taniera 2:45; taraa naba Reirei ao Berita aika Tabu 65:2.
4. Taniera 2:44.
5. Mwakuri 3:21.
6. I-Ebeto 1:10.
7. I-Ebetob 2:20.
8. 2 Nibwaai 3:6.
9. 2 Nibwaai 3:8.
10. Te Kaotioti 14:6.
11. Maraki 4:6.
12. Te Utu: Te Katanoata nakon te Aonaaba,” *Riaona*, Meei 2017, 145.
13. Russell M. Nelson, “Hope of Israel” (worldwide youth devotional, June 3, 2018), HopeofIsrael.lds.org.
14. Ieremia 3:14.
15. Joseph Smith, in *Teachings of Presidents of the Church: Wilford Woodruff* (2004), 26.
16. Taraa Valerie Johnson, “President Nelson Became the Prophet 2 Years Ago. What Has Happened Since Then?” *Church News*, Jan. 13, 2020, thechurchnews.com.
17. Reirei ao Berita aika Tabu 100:3.
18. Iotebwa Timiti—Rongorongono 1:17.
19. Itaia 2:2; taraa naba Mika 4:1–2.
20. Itaia 2:2.
21. The phrase “this is the right place” was first attributed to Brigham Young by Wilford Woodruff while speaking at a Pioneer Day celebration in July 1880 (see “Pioneers’ Day,” *Deseret Evening News*, July 26, 1880, 2).
22. Brigham Young, Mar. 31, 1861, Historian’s Office reports of speeches, 1845–1885, Church History Library, Salt Lake City.
23. Taraa “First Presidency and NAACP Leaders Call for Greater Civility, Racial Harmony,” May 17, 2018, Newsroom. ChurchofJesusChrist.org.
24. Itaia 2:2; taraa naba Mika 4:1–2.
25. *Ana reirei: Iotebwa Timiti*, 352.
26. *Ana reirei: Iotebwa Timiti*, 142.

Bwa a Na Noori

Taraia ao tataro ibukin am tai ni kaota am ota bwa e na otanako bwa aonga tabeman n nora te kawai nakon Iesu Kristo.

Tariu ao mwaneu, nanora a tia ni kakabwaiaki ao ni kabouaki iroun te Tamnei are ti a tia n namakinna n te maungatabu aei.

Uabubua te ririki n nako, te boua ae te ota e toka ietan te ataeini-mwaane i buakonikai. N te ota anne, Iotebwa Timiti e noora te Atua te Tama ao Natina, Iesu Kristo. Otaia a kanakoi tamnei aika rotongitong are e rabuna te aonaaba ao ni kotea te kawai nakon Iotebwa Timiti—ao ibukira ni kabane. Ibukin te ota ae kaoti n te bong anne, ti kona ni kare-kea bwannin kakabwaia aika tauraoi rinanon ana Mwakuri ni kamaiu ara Tia Kamaiu, Iesu Kristo.

Ibukin Kaokan Ana euangkerio, ti kona ni kaonaki ma otan ara Tia Kamaiu. E ngae n anne, te ota anne e aki katauaki ibukim ao ngai n tingaira. E a tia Iesu Kristo ni weteira bwa “kaotai ami taura i mataia te botanaomata aio, bwa a na noori ami mwakuri aika a raraoi ma ni karaoiroa Tamami are i karawa iai.”¹ I a tangira te kibuntaeka “bwa a na noori.” Bon te kakao

ae tangira ma ni kakaawaki mairoun te Uea ni bwaina riki te nano ni kan buokiia tabeman n taraa te kawai are e kairiko nakon Kristo.

Ngke 10 au ririki, au utu a karinerine n buoka Unimwaane L. Tom Perry man te Kooram n te Tengaun ma Uoman ngke iai tabena n au kaawa.

N tokin te bong anne, ara utu ao Perry ti tekateka n ara tabo n amwarake ni kukurei n ana kabuki tinau ae kangkang ae te apple pie, ni karakinia Aika Itiaki ni kabuta te aonaaba. I rang ni kukurei.

E moanna n rang n rimwi ngke e weteai tinau nakon te umwanikuka ao n titiraki te titiraki ae beebete: “Bonnie, ko kamwarakeia mooa?”

Provo, Utah, USA

Brigham City, Utah, USA

Iai ana namakin ae aki kukurei; I tuai. N aki tangiria ni kitana ana Abotoro te Uea, I taku bwa a kona moa n aki mamatam mooa ni karokoa te ingabong.

E kaeka tinau ma te kaeka ae matoatoa “tiaki.” N te tai naba anne, Unimwaane Perry e rin inanon te umwanikuka ma bwanaana ae takarua, ao e titiraki, “Iai temanna ae riai ni kamwarakeia mooa? E kona natiu te mwaane ao Ngai n raoni ngkami?”

O, ai kakukureira kamwarakeia mooa! I birinako n anaa ara tooti ae bubura ni babobo. Ma te kukurei, I kaira te kawai, n rangata te kawai ae barongaaki nakon aia tabo n amwara-ke mooa. Ma te taura te tooto tiotio ni baiu, ti rinanon nnen te koon n nakon ana tabo te wiita.

N rokora n kawain te ran iaon tano ae kabonganaki ibukin tebokan aroka ae rinanon te kawai, I kiba iaona n akea au kangaanga ao anne bukina bwa I a tia ni kakaraoia n tairiki aika mwaiti mai imwaina. Bon akea au

atatai nakon ana kekeiaki Unimwaane Perry ni mwakuri n te kawai ae roo, ao n aki ataaki. Mwaingingin au taura n aki akaaka aikoa kona n nora te kararanga. N akean te ota n tiku are e kona n taraia, e ruo rikaaki nako nanon te ran ma bwanana ni kakubanako. E nako nanou, ao I rairaki n nora raorou ae boou bwa e kanakoa rangana ae mwaimwai man te kararanga ao ni kanakoa te ran man ana kau.

Ma rotoroton ana kau, Unimwaane Perry e buokai ni kamwarakeia mooa. Ngke ti a bane, e bubutiai ma te tangira, “Bonnie, I kainnanaoia n noora raoi ni kaota te kawai. I kainnanao te ota ni kaota te tabo are n na nakonako iai.”

I tabe ni kaota au taura ma tiaki n te aro are e na buoka iai Unimwaane Perry. Ngkai, n atakina ae e kainnanao au ota ni kamanoa n toua te kawai, I katuka te taura iaon ana kaintamwara-ke ao ti a kona n okiri mwengara ma te mwengaraoi.

Tariu ao mwanau aika kam tangiraki, I a tia inanon ririki n iangoa

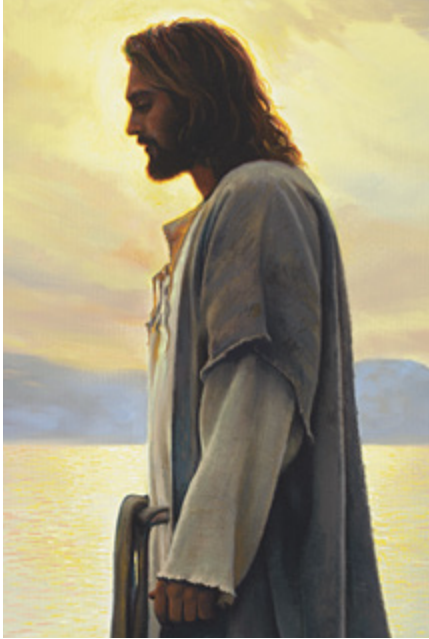
te reirei ae I reiakinna mairoun Unimwaane Perry. Ana kakao te Uea ni kaotai ara taura n ae otamwaaka tiaki tii ibukin kanakoan te ota ao ni kakorakora riki otan te aonaba. Bon ibukin kaotamwakaan te taura anne bwa aonga tabeman n nora te kawai nakon Kristo. Bon ikotakiaa Iteraera *n iteran te rabuna mai ikai*—buokakiaa tabeman n noora te mwaneka are imwiina ni wakinako ni karaoi ao ni kawakin berita ma te Atua.²

Te Tia Kamaiu e kakoaua, “Nooria Ngai te oota; I a tia ni katea te banna ni katooto ibukimi.”³ Ti a taraa teuana Ana katooto.

Te aine n te mwanibwa bon te Itamaria ae aki ata Iesu Kristo ao e katinanikuaki n ana kaawa. Iesu e kaitibo ma neienne ao e moanna ana maroro ma ngaia. E taetae nakoina iaon te ran. E tuangnga bwa e na kakorakora te ota ngke E kaotia bwa Ngaia bon te “ran ae maiu.”⁴

Ma te nanoanga Kristo e kinaa ao e atai kainnanona. E kaitibo ma te aine n te tabo are e mena iai ao e waaki ni maroroakina te bwai are e rang ataaki ao e taneiai te aba iai. Ngke arona bwa E katoka te maroro n te tai anne, e na tia n riki bwa te maroro ae nakoraoi. Ma e na bon aki nakon te kaawa n taekinna, “Mai, nora . . . : tao te Kristo Ngaia?”⁵ N te tai ae waekoa, n tain te maroro, e kunea Iesu Kristo, ao n aki tarai tai aika a nako, e riki bwa te banna ni katooto nakoia tabeman n riki bwa te tia uouota te ota, ni kaotai kawaia tabeman bwa ana noria.⁶

Ngkai ti a taraia uoman aomata ake a ira ana katooto te Tia Kamaiu n tibwa te ota. N te tai ae aki maan n nako raorou Kevin e tekateka irarikin mataniwin teuana te bitineti n tain te katairiki. E raraoma bwa tera ae e na maroroakinna inanon uoua te aoa. Imwiin te namakin, e titiraki Kevin,

“Tuangai rongorongoia am utu. A Roko Ma Ia?”

Te mwaane e aki atai raoi taekan rikina, ngaia ae e buta ana tarebon Kevin, n taku, “Iai au app are e reitia aomata ma aia utu. Ti a noria bwa tera ae ti kona ni kunea.”

Imwiin te marooro ae abwabwaki, raoraou Kevin e titiraki, “Bukin tera te utu e rang ni kakaawaki nakon am ekaretia?”

Kevin e kaeka n ae beebete, “Ti kakooua bwa ti na maeka imwin matera, Ao ngkana ti kinaia ara bakatibu ao ni uoti araia nakon te tabo ae tabu ae te tembora, ti kona ni karaoui otenanti n te mare are e na ikotiiia ara utu ni kabane riki imwiin te mare.”⁷

Kevin e moanna ma te bwai ae a bane n iai iroun raoraona ae boou neienne ke teuanne. Imwiina e kunea te kawai ni kakooua otan ao ana tangira te Tia Kamaiu.

Te kauoua ni karaki bon iaon taekan Ella, te tia bwatiketibooro ae bwane arona. Ana banna ni katooto e moanaki ngke e weweteaki ngaia man ana mition inanona ana tai n reirei. E iangoia bwa e na kauka retana ibukin weteana imataia kain ana tiim n takakaro. Akea te bwai ae a ataia kain ana tiim n rongorongon Ana Ekaretia Iesu Kristo ao aki ata nanon Ella ae rang ni kan nako ni mitinare. E kaokioka ana

tataro bwa e na ata kabwarabwaran ana mition n te aro are a na ota iai kain ana tiim. Ana kaeka?

“I karaoa te PowerPoint,” e taku Ella, “bukina bwa n na kona ni kabwarabwara te bwai ae I kamoamoia iai.” E tuangiia taekan aron te nako ni mitinare n teuanu mai ibuakon 400-tabun te mition ao ni kona n reirei te taetae. E taekiniia mitinare aika e raka iaon te ngaa mwaitia aika a kaman tia ni mitinare. E motika ana marooro Ella ma tamnein te Tia Kamaiu ao te kooua ae uarereke: “Te bwatiketiboro bon te bwai teuanu ae moan te kakaawaki ni maiu. I mwaing n nako n rinanon te aba ao ni kitaniiia au utu ao au tia kairiri n te takakaro ma kain te tiim aei. Bwaaia aika uoua a moan kakaawaki iroun nakon te bwatiketibooro bon au onimaki ao au utu.”⁸

Ngkai, ngkana ko iango, “Aikai taura bunnimooa aika rang ni korakora, ma akea korakoran te tia taetae ni kaitara te ota,” uringnga ae te Tia Kamaiu e kakooua bwa, “Ngai te ota are kam na taua i eta.”⁹ E kauringiira bwa E na uota te ota ngkana ti tuangiia tabeman bwa ana Nakoina.

Ngkoe ao Ngai iai otara ae tau n tibwauaia *ngkai naba*. Ti kona ni kaotata te mwaneka are imwiina ni buoka temanna bwa e na nakon Iesu Kristo, ao te mwaneka are imwiina, ao are imwiina.

Titirakiniko, “Antai ae kainnanao te ota ko kona ni kakaea te kawai ae a kainnanaoia ma aki kona n noria?”

Raoraou aika kam tangiraki, bukin tera e rang ni kakaawaki kauran ara taura? E a tia te Uea n tuangiira bwa “a mwaiti iaon te aonaba . . . ae a tii kararoaaki man te kooua ibukina bwa aki ataia bwa a na kunea iaa.”¹⁰ Ti kona n ibuobuoki. Ti kona n oin nanora ni kaotanako otara bwa aonga ake tabeman n noria. Ti kona ni karababa

te kakao.¹¹ Ti kona ni buokiia aomata bwa ana nakon Kristo n nakonako ma naake a nakonako nakon te Tia Kamaiu, n aki tabe bwa e kanako nano ke e buakaka. Ti kona n ikotiiia Iteraera.

I kakooua bwa te Uea e na kako-rakorai bwaaia aika a uarereke. Te Tamnei ae raouiroi e na wirikiriki nakoira n ata te bwai ae ti na taekinna ao ni karaoia. Aeka ni kekeiaki aikanne e kona n tangiriira bwa ti na karaoa te bwai ae ti na mwengabuaka iai, ma ana akea ara raraoma bwa te Uea e na buoka otara ni kaotamwaaka nako.

I rang ni kakaitau ibukina a na taura te Tia Kamaiu, are e reitinako ni kaira te Ekaretia aei rinanon te kaotioti.

I kaoira ni kabane bwa ti na ira ana banna ni katooto Iesu Kristo ao n atai kainnanaoia ake irarikira. Taraia ao tataro ibukin am tai ni kariaia am ota bwa e na otanako bwa aonga tabeman n nora te kawai nakon Iesu Kristo. E rang tamaroa Ana berita, “Ane irai ao e na bon aki nakonako n te ro, ma e na karekea te ota ni kamaiu.”¹² I kakooua bwa ara Tia Kamaiu, Iesu Kristo, bon te kawai, te kooua, te maiu, te ota, ao te tangira ibukin te aonaaba. N aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

- 3 Nibwaaia 12:16.
- Taraa Russell M. Nelson, “Hope of Israel” (te bootaki n taromauri ibukiiia te roronrikirake n te aonaaba, Tuun 3, 2018), HopeofIsrael.ChurchofJesusChrist.org. HopeOfIsrael.ChurchofJesusChrist.org.
- 3 Nibwaaia 18:16.
- Taraa Ioane 4:9–30.
- Ioane 4:29.
- Taraa Robert ao Marie Lund, “The Savior’s Respect for Women,” *Riaona*, Maati 2015, 32–36.
- Te reitaki ae onoti.
- Te reitaki ae onoti.
- 3 Nibwaaia 18:24.
- Reirei ao Berita aika Tabu 123:12.
- Taraa Dieter F. Uchtdorf, “Missionary Work: Tibwauan Bwaaia ake I Nanora,” *Riaona*, Meei 2019, 15–18.
- Ioane 8:12.

Iroun Unimwaane Jeffrey R. Holland
Man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman

Te Kantaniga ae Tamaroa man Kororaoi

Ibukina ngkai Kaokan Bwai e kamatoa aan te koaua ae te Atua e mwakuri n te aonaaba aei, ti kona ni kantaniga, ti riai n kantaniga, e ngae ngke ti kaitara ma bwaikorakin te maiu aika moan te korakora aika tina kona n tokanikai iaoia.

N Okitobwa ae nako, Beretitenti Russell M. Nelson e kaaira bwa ti na *katauraaira* nakon te maungatabu aei n Eberi 2020 ni bon oin ara kawai n *tanrikaaki* n noora mimitongin bain te Atua ni kaokan ana euangkerio Iesu Kristo. Titita Holland ao Ngai ti butimwaea te kakao ni burabeti anne ma nanora ni koaua. Ti iangoira angkoa are ti maeka ni moan 1800, n tarai koauan aro n te bong anne. N te aro

n iango anne, ti bon titirakinira, “Tera ae bua mai ikai? Tera ae ti iangoia bwa iai irouara? Tera ae ti *kantanigaia* bwa e na katauraioia te Atua ni kaekaan ara kantaniga ibukin maiun tamneira?”

Eng, ibukin teuana te bwai, ti nooria bwa uoua te tienture n nako ti bon bae ni kantaniga kaokan te koaua ae mimitong n taekan te Atua ae koaua riki nakon kakoauana irouia angia aomata n te bong anne, are e karabaki inanon tienture aika mwaiti man te kairua ma te aki ota. N tangoan ana kibuntaeka William Ellery Channing, te tia kairiiri n te aro ae kinaaki n te bong anne, ti na taraa “anuan te Atua ni karo,” ike e aranna Channing bwa “te moan reirei ae korakora n te aro ni Kiritian.”¹ N aron te reirei e kinaaki te Atua bwa Tamara are i Karawa ae rangi n akoi, ao tiaki te tia motikitaeka ae kairi matoa are e anganga ana moti aika matoatoa ke te tia bwaibwai ae aki roroko are e a tia ni kabaeaki ni mwakuri n te aonaaba ma ngkai e a rangi n tabetabe n tabo nako n te aonaaba.

Eng, ara kantaniga inanon 1820 bon kakaeen te Atua n taetae ao ni kairiira n te tai aei n aron are E kara-oia n taai aika nako, te Tama ae koaua, n te namakin ae moan te korakora n tangira n te taeka anne. E na bon *aki* riki bwa te aomata ae ribuaka, n tautaeaka ma te mwaaka are e a kaman katabuaki n rinea tabeman bwa a na kamaiuaki ao imwiina e katukua nikiriaia utu n te aonaaba bwa a na kabuakakaki. Tiaki, E riki bwa temanna are ana mwakuri nako, n aron taekinana ae rine, e na “kawaaka te aonaba, bwa e tangira te aonaaba”² ao kaaia ni kabane. Te tangira anne bon ngaia bukin ae kanakoan Iesu Kristo, Ana Rikitemanna, nako aon te aba.³

N taetae ibukin Iesu, ngke arona bwa ti maeka ni moan ririkin te ka 19 n tienture, ti na ataia ma te raoraoma bwa te nanououa ibukin koauan maiun te Tia Kamaiu ao Mangautina a moanna n roko n ae rang korakora inanon te maiu ni Kiritian. Ma ngaia are, ti karekea te kantaniga ibukin te kakoaua ni kaoti nakon te aonaaba ni kamatoa ana kakoaua te baibara ae Iesu *bon* te Kristo, Natin raoi te Atua, te Tia Kabooa ao te Tia Kamaiua te aonaaba ae kakannato. E bae ni mena ibuakon ara kantaniga bwa tabeua kakoaua ni koroboki aika tabu a kaotaki, te bwai ae e na riki bwa mwakoron kakoauan taekan Iesu Kristo, kabuburaan ao kanakoroan ara atatai ibukin bungiakina ae kamimi, ana mwakuri ae kamimi, ana anga karea ni kamaiu, ao Mangautina ae mimitong. Ni koauana te rongorongon ae ai aron aei bon te “raoiroi [karuoaki] mai karawa; ao te koaua [kaotinakoaki] man te aonaaba.”⁴

N tarataraakin baika a riki ibuakoaia Kiritian n te tai anne, ti kantaniga kunean temanna ae kariaiakaki mairoon te Atua ma te kariaia ae koaua n te nakoanibonga are e na bwabetitoira, n

Provo, Utah, USA

anga te bwai n tituaraoi ae te Tamnei ae Raoiroi, ao ni karaoi ana otenanti ni kabane te euangkerio ake a riai ibukin te karietataaki. N 1820, ti kantanninga noorakin kakoroan bukin berita aika bwarabwara raoi mai iroun Itaia, Mika, ao tabeman burabeti ake ngkoa ni kaineti ma okin ana auti te Uea ae moan te mimitong.⁵ Ti na rangi ni kukurei n noora manga katean tembora aika mimitong man tabu, ma te Tamnei, taian otenanti, te mwaaka, ao te kariaiakaki n reirei koaua aika akea tokina, ni kamaoi ikoaki aika onoti, ao ni kabaeia utu ni kabane n aki toki. N na bae n taratara nako ao n tarai taabo ni kabuta ni kakaeta temanna are e anganaki te kariaiakaki n taetae nakoiu ao Patricia ae tangiraki bwa ara mare i nanon te tabo anne e kaba-eaki ngkai ao n aki toki, n aki manga ongo ke ni katukaki iaora te taeka ae karawawata ae kangaanga mwanuokinana ae “ni karokoa e karaureira te mate.” I ataia bwa “a bati ne ni maeka n [ana] auti Tamau,”⁶ ma, n taetae ni kaonotia, ngkana tao I tekeraoi bwa I kona ni karekea teuana mai iai, e na bon akea irou bwa kanga ai aron te auti ae e mka ngkana Pat ao natira aikoa raonai ni bwaibwai n anne. Ao ibukiiia ara bakatibu, tabeman aika a maiu ao ake a tia ni mate n taai ake ngkoa n aki reke aia tai n ongo aran Iesu Kristo, ti kantanningaia bwa iango

aika raoiroi man nanoanga aika man te baibara a na kaokaki—te mwakuri irouia ake a maiu n anga taian otenanti ni kamaiu ibukiiia aia koraki ake a tia ni mate.⁷ Akea te mwakuri ae I kona n iangoia ae na kaotaki ma mwaitin riki ana tangira ma tabeiangan te Atua ibukiiia natina ni kabane iaon te aba e aki kakaawaki bwa a maiu nningai ke a mate iaara.

Eng, ara iango n ara kantanninga n 1820 e kona n reitinako koreakiiia, ma te kabanea ni kakaawaki n rongorongon ni Kaokan Bwaai bwa kantanninga n aron aikai a *aki* matebuaka. Ni moa man te Buakonikai ae Tabu ao n reitia nakon te bong aei, iango aikai a moanna n riki bwa bwaai aika koaua, n aron are e taku te Abotoro ae Bauro ao ake tabeman, atinron tamneira, ae matoatoa ae nene.⁸ Te bwai are e a tia ni kaman kantanningaaki e a riki ngkai bwa te rongorongon.

Aei bukina ngkai ti taraa 200 te ririki ibukin raoiroin te Atua nakon te aonaaba. Tera ae ti kantanningaia bwa e na riki n taai aika a na roko? Ti teimatoa ni karekei kantanninga are a *tuai* kakoroaki bukiia. E ngae ngkai ti taetae, ti tokanikai ni “bane n ikarekebai” ni buakana te aoraki ae COVID-19, te kauring n aki manikangare bwa te man aoraki⁹ 100 te mwaiti uarerekena nakon te taribiribi n tano¹⁰ e kona ni kaira te botanaomata ae bwanin ao

kaubwain te aonaaba ni katorobubua n tataro. Ti tataro ibukiiia naake a bua aia koraki aika tangiraki n te aoraki ae kamamate n te tai aei, n ai aroia naba naake a rootaki iai ke n reke n te kangaanga. Ti tataro ibukiiia naake a anga aron aia tararua ibukin kamarrung ae akea n ai arona. Ngkana ti tokanikai iai—ao ti bon kona—ai bia tera ngke a katiteuanaaki arora n inoamata man te aonaaba n te man aoraki ae te baki ao kainaomatakiiia kaain rarikira ao aaba man te man aoraki ae te maiu ni kainnana. Ara kantanninga bwa reirei ike a reiakinaki iai ataie—a na aki maku mwiina a katiaki—ao ibukin te bwaintangira ni kinakiiia natin te Atua n onoti, n aki kamakunakunaki n ana waaki *nako* te reeti, katei, ke aro n inanonano. Ni boutokai aikai ni kabane ti teimatoa ni kantanninga n te kakaonimaki ae korakora nakon tuua aika uoua aika moan te korakora: n tangira te Atua man kawakinan Ana reirei ao n tangiriria kaain rarikira man kaotan te akoi ao te nanoanga, te taotaonaki n nano ao te kabwarabure.¹¹ Kaetieti aika uoua aika kairiiri mai ieta a teimatoa—ao n reitinako n aki toki—bon tii te kantanninga raoi ae ti karekea n anganiiia natira te aonaaba ae tamaroa nakon are a ataia n te tai aei.¹²

N raonaki ma karekean baika e tangiria te aonaaba, angiiia aika a roko ibuakora n te bong aei iai aia kantanninga aika onoti: kantanninga ibukin

Taboão de Serra, São Paulo, Brazil

kanakoroan aia mare, ke n tabetai naake akea buuia a iangoia bwa a na mare, te kantanninga n tokanikai iaon baika a kareke, te kantanninga ni kaokan te nati ae titionako, te kantanninga ibukin te maraki n te rabwata ao n te namakin ae tebubua aekakina a na toki. Ibukina ngkai Kaokan Bwai e kamatoa aan te koaua ae te Atua e aki mwakuri n te aonaaba aei, ti *kona* ni kantanninga, ti *riai* ni kantanninga, e ngae ngke ti kaitara ma bwaikorkin te maiu aika moan te korakora aika ti na tokanikai iaomia. Anne ae nanonaki ni koroboki aika tabu iroun Aberaam ngke e kona ni karekea te anga¹³ bon anne, e kona ni kakoaua n aki tabe bwa tera nako bukina *ae na aki* kakoaua—bwa ngaia ao Taara a na kona ni karekea natia ngkai e bon taraa ni kangaanga karaoana. Ngaia are, I titiraki, “Ngkana ngaia mwaitin ara kantanninga ibukin 1820 e a moanna ni koro bukina n te oota ae mimitong nakon te ataenimwaane ae katorobubua n te buakonikai i meangin New York, bukin tera ti na aki kantanningaia bwa namakin aika raoiroi ao baike ti tangirii n aron maiun Kristo a kona ni kamimi, ni kaekaaki n te kakai iroun te Atua are mai Irouna te kantanninga?” Ti riai ni bane ni kakoaua bwa baike ti tangiri aika raoiroi e kona n te tai teuana, n te kawai teuana, ao n tabeua aanga a na riki bwa ara bwai.

Tariu ao mwaaneu, ti atai tabeua bwaai aika karako n te aro ni moan te ka 19 n tienture. N aron anne, ti atai tabeua kabwaka ibukin te aro n te bong aei are e teimatoa ni karekea te baki ao te kantanninga aika a tuai koro bukiia. Ti atai aekan nako aki raunano akanne ake a kairiia nako aika mwaiti man katein bootaki n aro. Ti atai naba, n aron temanna te tia koro rongorongoe ae rawawata nanona, bwa “a mwaiti taan kairiiri n aro [n te

bong aei] akea aia atai” ni maroroakinan te aeka ni kerikaaki aei, n anga te kaeka “ae aki kakukurei, n irekereke ma mwakuri aika akea uaaia, n atong baika a bubuaka bwa a raoiroi, [ke n tabetai a tii] karekea te bwai ae akea nanona”¹⁴ ao ni kabane inanon te tai ngke te aonaaba e kainnanao ae mwaiti riki, ngke te roro ae rikirake e tangira ae mwaiti riki, ao ngke inanon ana bong Iesu E anga ae mwaiti riki. Ngkai ana reirei Kristo, ti kona inanon ara bong n eutirarake iaomia tibun Iteraera ake a tang, “A mau rira, ao e a bua ara kantanninga.”¹⁵ Ni koauana, n tokin te tai ngkana ti kabua te kantanninga, ti kabuaa ara kabanea ni bwaibwai are e kamatoaki ibukira. Ni mataroan moone bwa Dante e korea te kauring nakoia taan mwamwananga rinanon ana *Taeka n Ninikoria*: “Kakeai kantanninga ni kabane,” e taku, “ngkami ake kam rin ikai.”¹⁶ Ni koauana ngke e a bua te kantanninga, bon tii te taukaro n ai ae ura mai moone ni kauaitera nako.

Ngaia are, ngkana ai akea te bwai ae ti kona ni karaomia, n aron are e atongaki n te anene, “ao ngkai a bwaka raou tabemwang ao e bua te karauano,”¹⁷ ibuakon arora aika a raroi aika a riai bon te bwai n tituaraoi ae te kantanninga are e uaia n reitaki ma ara onimaki iroun te Atua ao ara tangira nakoia tabeman.

N tain kauringakin te ka uabubua n ririki, ngkana ti tanrikaaki n tarai baike ti anganaki ao ni kimwareirei n nooran mwaitin kantanninga aika a tia ni koro bukiia, I a manga taekina are e taekinna te mitinare te aine are e a oki are e taku nakoiria i Johannesburg tabeua te namwakaina n nako. “[Ti] na waaki nako bwa e mwaiti ae ti na karekea ao ti na aki katokia.”¹⁸

N taekina teuana te taetae ae anainano are e koreaki ni booki aika tabu, I taekina te burabeti ae Nibwaaai ao te ataennaine anne:

“Tariu [ao mwaaneu] aika tangiraki, imwiin are kam [karekei moan uaan Kaokan Bwaaai], I kan titirakingkami bwa akea riki te bwai ae kam riai ni karaomia? Taraia, I taekina aio nakoimi, Tiaki. . . .

“ . . . Ngaia ae kam waaki nako man teimatoa i nanon Kristo, *ma te kantanninga ae tamaroa ma ni koro-raoi*, ma tangiran te Atua ma aomata ni kabane. . . . Ma ngaia ae[,] . . . e kangai ana taeka te Tama: E na reke iroumi te maiu ae akea tokina.”¹⁹

I anga au kakaitau, tariu ao mwaaneu, ibukin bwaai ake ti a bane n tia n anganaki n te kabanea ao ni korakora mai ibuakon koron boong, te tai ni koron boong are kaokaki iai ana euangkerio Iesu Kristo. Bwain tangira ao kakabwaaia ake a raanga man te euangkerio a rangi ni kakaawaki irou—bwaai ni kabane—ngaia are n au konabwai ni kaitaua Tamau are i Karawa ibukiia, iai au “berita aika N na kawakin, Ao e abwabwaki te kawai imwaain ae I motirawa, Ao e abwabwaki te kawai imwaain ae I motirawa.”²⁰ Ti a waaki nako ma te tangira inanora, n nakonako inanon te “kantanninga ae tamaroa”²¹ are e kaota te kawai n te kantanninga ae tabu ae ti mena iaona ngkai ibukin 200 te ririki. I kakoaua bwa taai aika a na roko e na kaonaki n te-kakai ao ni kaka-bwaaiaaki n te mari n aron are e riki n taai ake mai mwaina. Iai riaina irouna bwa ti na kantanningai kakabwaaia aika korakora riki nakon ake ti a kaman

Iroun Unimwaane David A. Bednar
Man te Kooram n Abotoro n te Tengau ma Uoman

karekei ibukina bwa aio ana mwakuri te Atua ae Moan te Mwaaka, aei te Ekaretia ibukin kaotioti aika reitina-ko, aei te euangkerio Kristo n akoi ae akea tiana. I kakoauai ni kabane koaua aikai ao aika a na roko riki n aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. "The Essence of the Christian Religion," in *The Works of William E. Channing* (1888), 1004.
2. 2 Nibwaai 26:24.
3. Taraa Ioane 3:16–17.
4. Mote 7:62.
5. Taraa Itaia 2:1–3; Etekiera 37:26; Mika 4:1–3; Maraki 3:1.
6. Ioane 14:2.
7. Taraa 1 I-Korinto 15:29; Reirei ao Berita aika Tabu 128:15–17.
8. Taraa Ebera 6:19; Ita 12:4.
9. Taraa Na Zhu ao tabeman, "A Novel Coronavirus from Patients with Pneumonia in China, 2019," *New England Journal of Medicine*, Feb. 20, 2020, 727–33.
10. Taraa "Examination and Description of Soil Profiles," in *Soil Survey Manual*, ed. C. Ditzler, K. Scheffe, and H. C. Monger (2017), nrcs.usda.gov.
11. Taraa Mataio 22:36–40; Mareko 12:29–33; taraa naba Nakoai Ibonga 19:18; Te Tua Kaua 6:1–6
12. Taraa Ita 12:4.
13. Taraa I-Rom 4:18.
14. R. J. Snell, "Quiet Hope: A New Year's Resolution," *Public Discourse: The Journal of the Witherspoon Institute*, Dec. 31, 2019, thepublicdiscourse.com.
15. Etekiera 37:11.
16. Aei te kibuntaeka ae kinaaki rairana. Ma ngaia ae, rairan raoi te taeka bon "All hope abandon, ye who enter here" (Dante Alighieri, "The Vision of Hell," in *Divine Comedy*, trans. Henry Francis Cary [1892], canto III, line 9).
17. "Tiiku Irou!" *Anene n taromaui*, nambwa 166.
18. Judith Mahlangu (multistake conference near Johannesburg, South Africa, Nov. 10, 2019), in Sydney Walker, "Elder Holland Visits Southeast Africa during 'Remarkable Time of Growth,'" *Church News*, Nov. 27, 2019, thechurchnews.com.
19. 2 Nibwaai 31:19–20; e kairaki ma katuruturuana.
20. "Stopping by Woods on a Snowy Evening," lines 14–16, in *The Poetry of Robert Frost: The Collected Poems*, ed. Edward Connery Lathem (1969), 225.
21. 2 Nibwaai 31:20.

"E Riai Te Auti Aei ni Kateaki Nakon Arau"

(Reirei ao Berita aika Tabu 124:40)

Berita aika tabu ake a reke ao otenanti ake a karaoaki n te tembora a kakaawaki ibukin kaitiakan nanora ao ibukin te karietataki irouia natin te Atua aika mwane ao aine.

Inanon te Buakonikai ae Tabu 200 te ririki n nako, te kairake Iotebwa Timiti e nooria ao e taetae nakon te Atua, te Tama ae Akea Tokina, ao Natina, Iesu Kristo. Mai irouia, Iotebwa e reiakina aron te AtunAtua ni koaua ao man te kaotioti ae reitinako ngkai te mii ni burabeti mai karawa are e a waaki inanon boong aika kaitira ni "koron raoi bongina."¹

Tao teniua te ririki imwiina, ni kae-kan te tataro ae nako man te nano n tairikin Tebetembwa 21, 1823, e kaonaki n te ota ana ruu Iotebwa ni karokoa "e a raka riki ootan te ruu nakon ootan te tawanou."² E kaoti te aomata irarikin ana kainiwene, wetea aran te ataeinimwane n arana ao n taku "bon ngaia te tia uarongo-rongo are e kanakoaki mai iroun te Atua . . . ao bwa arana bon

Moronaai."³ E tuanga Iotebwa taekan rokon Ana Boki Moomon.

Ao imwina Moronaai e taetae man ana boki Maraki n te O Tetemanti, ma bitakina teutana n te taetae are e kabonganaaki n te Wetion n King James:

Nooria, N na kaota nakoimi te Nakoanibonga, ni bain Eria te burabeti, i mwain rokon ana bong are e kakannato ma ni kakamaku te Uea.

"Ao e na unikia i nanaoia naati berita are a tia ni karaoaki nakoia taama,

Rexburg, Idaho, USA

ao a na rairi nanoia naati nakon tamaia. Ngkana tiaki ngaia anne aei, te aonaba ae bwanin e na bon urubeke-bekeaki n rokona.”⁴

Ae kakaawaki riki, ana kaetieti Moronai nakon Iotebwa Timiti ibukin ana mition Eria ni katean te tembora ao rongorongon te utu ni boong aika kaitira ao bon kiingin ni kabane kaokan “bwaai ni kabane, ake e taekin te Atua ni wiia ana burabeti ake a raoiroi ni kabaneia ake iai man ngkoa ngkoa.”⁵

I tataro ibukin ana ibuobuoki te Tamnei ae Raoiroi ngkai ti ikotaki n reiakina taekan te berita ae tabu, otenanti, ao kakabwaia ake a tauraoi nakoira n te tembora n ana Ekaretia Iesu Kristo ibukia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira.

Okini Eria

N na waaki n anga te titiraki ae moan te kakaawaki: Bukin tera e kakaawaki okini Eria?

“Ti reiakinna man te kaotioti ni boong aika kaitira bwa Eria e taua te mwaaka n te kabaebae ni mwaakan te Nakoanibonga ae te Merekitereka”⁶ ao “bon te kabaneia ni burabeti are e karaoia imwain ana tai Iesu Kristo.”⁷

Te Burabeti Iotebwa Timiti e kabwarabwara, “Te tamnei, mwaaka, ao nakoan Eria, bwa e na karekea te mwaaka n tau kiingin . . . *bwaninin te Nakoanibonga ae te Merekitereka* . . . ; ao ni . . . karekei . . . otenanti ni kabane ake bwain abanuean te Atua, riki ao n rairan nanoia tama nakoia natiia, ao nanoia naati nakoia tama ao bon naake i karawa.”⁸

Te kariaiakaki aei n te mwaaka ni kabaebae e kakaawaki bwa “te bwai are ko kabaeia ian te aba e na kabaeaki i karawa; ao te bwai are ko kabwara ian te aba e na kabwaraki naba i karawa.”⁹

Iotebwa e kabwarabwara riki, “E kanga te Atua n roko ni kamaiua te

ERIA E KAKOA KIINGIN TE MWAAKA NI KABAEBAE NI TEMBORORA AO RONGORONGON TE UTU. IROUN ROBERT T. BARRETT

roro aei? E na kanakoa Eria te burabeti. . . . Eria e na kaota te berita ni kabaeia nanoia tama nakoia natiia, ao nati nakoia tama.”¹⁰

Eria e kaoti ma Mote iaon te mauanga n rairaki ao ni kaoka te kariaia aei nakoia Betero, Iakobo, ao Ioane.¹¹ Eria e kaoti naba ma Mote n Eberi 3, 1836, n te Tembora i Kirtland ao a anga te king naba anne n te nakoanibonga nakon Iotebwa Timiti ao Oliver Cowdery.¹²

Kaokakin te kariaiakaki n te kabaebae iroun Eria inanon 1836 e bon kakaawaki ibukin katauraon te aonaaba ibukin Kauaokin te Tia Kamaiu ao ni karaon te rikirake ae korakora ao kaunganano n te aonaaba ibukin te kakae n rongorongon te utu.

Bitaki, Rairaki, ao Kaitiakan te Nano

Te taeka ae te *nano* e kabonga-naaki n ae e raka iaon 1,000 te tai n te mwakuri ae taneiai te aba iai. Te taeka ae bebete aei man kakaawaki e kakaota nanon ao ana namakin te nano iroun te aomata. Nanora—ikotan mwaitin baike e tangiria nanora, tangira, kantaninga, ungananora,

ao anuara—e kabwarabwara bwa antai ngaira ao e bairei arora are tina karekea. Ao boton ana mwakuri te Uea bon bitakin, rairakin, ao kaitiakakin te nano rinanon berita aika tabu n te euangkerio ao otenanti n te nakoanibonga.

Ti aki ti katei ke n rin n tembora aika a tabu tii ibukin karekan te ururing iroun temanna ke ana taneiai te utu. Ma, berita aika tabu ake a reke ao otenanti ake a karaoaki n te tembora a kakaawaki ibukin kaitiakan nanora ao ibukin te kariatataki irouia natin te Atua aika mwane ao aine.

Unikakina inanoia nati te berita are e karaoaki nakoia tama—riki Aberaam, Itaaka, ao Iakobo—rairakin nanoia nati nakoia tamaia, ni karaon te kateiriki n te utu, ao karaon otenanti aika kakaokoro n te tembora bon mwakuri aika a kakabwaiaia aomata nako ni kauaitera n te rabuna. Ngkai ti ingainga ni kan karaoa te mwakuri ae tabu aei, tina ongeaba n irii tua n tangira ao ni beku ibukin te Atua ao raora.¹³ Ao mwakuri n anganano akanne a buokiira ni koaua n “Ongo Irouna!”¹⁴ ao n nakon te Tia Kamaiu.¹⁵

Te berita ae tabu ao otenanti n te nakoanibonga a reke tii inanon tem-bora—ana mwaneaba Iehova. Bwaai ni kabane ake a reiakinaki ao bwaai ni kabane ake a karaoaki n te tembo-ra a katuruturu rikin Iesu Kristo ao tabena n ana baire ni kakukurei ae korakora Tamara are i Karawa.

Mai Inanona n Otinako

Beretitenti Ezra Taft Benson e kabwarabwara kakaawakin te baeten are e uotia te Tia Kaboira “ni karekea te aki mamate ao te maiu ae akea tokina ibukin te aomata.”¹⁶ E taku, “Te Uea e mwakuri man te nano. Te aonaaba e mwakuri mai tinanikun te nano. Te aonaaba e anaia aomata ni kaotinakoia man te maeka n aki manena. Kristo e kanakoi namakin n aki manena ao n riribai mai irouia aomata, ao imwiina aomata a otinako ma namakinan ae iai manenaia. Te aonaaba e na kabuakakaia aomata man bitakin aia enuwaromenta. Kristo e bitia aomata, antai ngkanne ake a bita aia enuwaromenta. Te aonaaba e na kateiraoa anuaia aomata, ma Kristo e kona ni bita aron te aomata.”¹⁷

Berita aika a tabu ao otenanti n te nakoanibonga a bon boboto iaon karaoan te manga bungiki n te maiu n tamnei ao te bitaki; anne aron te Uea ni mwakuri ma ngaira n tatabe-maniira *mai inanora n otinako*. Berita a teimatoa ni karineaki, uringii n tai-nako, ao ni korei “ma Tamnein te Atua

ae maiu . . . ni baba aika iriko aika inanomi”¹⁸ ni karekea te kantaninga ao te kakoaua ni kakabwaia n te aki mamate ao ae akea tokina. Otenanti ake a tau ni karekeaki ao n teimatoa n uringaki e kauki kawai mairoun te Atua are e a kona iai mwaakan te aro n Atua n roko inanon maiura.

Ti aki roko nakon tembora bwa tina karabaira ke ni birinako man buakakan te aonaaba. Ma, ti roko nakon tembora bwa tina tokanikai iaon buakakan te aonaaba. Ngkai ti kaea inanon maiura “mwaakan te aronatu”¹⁹ man karekean otenanti n te nakoanibonga ao man karaoan ao kawakinan berita aika a tabu, ti na kakabwaia ma te korakora riao korakorara²⁰ n tokanikai iaon kariri ao kakaewenako n te rabwata ao ni karaoi ao n rikirake n tamaroa.

Taekan te Auti Aei E na Butanako

Te moan tembora ni koron te bong aei e kateaki i Kirtland, Ohio ao e katabuaki ni Maati 27, 1836.

Inanon te kaotioti nakon te Burabeti Iotebwa Timiti teuana te wiiki imwiin te katabu, te Uea e katanoata:

“A riai ni kukurei nanoia Au aoma-ta, ake a tia, ma korakoraia, ni katea te auti anne nakon Arau. . . .

“Eng nanoia ngaa ma bwi ni ngaa a na kimwareirei korakora ibukin kakabwaia ake a na bwaronako, ao te entaumente are a tia n anganaki au tia mwakuri n te auti aei.

“Ao taekan te auti aei e na butana-ko nakon aaba aika ianena; ao aio te moan kakabwaia are e na bwaro nako aon atuuia au aomata.”²¹

Taiaoka tarai kibu, *nanoia ngaa ma bwi ni ngaa a na kimwareirei korakora ibukin kakabwaia ake a na bwaronako*, ao ao taekan te auti aei e na butanako nakon aaba aika ianena. Katanoata aikai a bon kamimi katanoatakiia inanon Eberi n 1836 ngke te Ekaretia ti tabeman ana mem-bwa ao teuana ana tembora.

N te bong aei inanon 2020, ti karekei 168 tembora aika mwakuri. Abwi ma nimaua riki tembora aika iaon kawaia ni kateaki ke a tia ni katanoataki. Ana auti te Uea a tabe ni kateaki iaon “aban marawa”²² ao n aba ao n tabo ake a kaman iangoaki irouia aika a mwaiti are a iangoia bwa e aki kona n tei te tembora n taabo akanne.

Te bukamaru ibukin te entaumente n te tai aei e karaoaki n taetae aika 88 ao e na tauraoi n taetae aika a mwaiti riki irarikina ngkai a kataeki tembora ni kakabwaiaia natin te Atua aika a mwaiti riki. Inanon 15 riki te ririki, mwaitin taetae ae e na tauraoi ibukin otenanti n te tembora e na taboro.

N te ririki aei tina urua aontano ao ni waaki ni katei 18 tembora. Ni kaitaraana, e ana te maan ae 150 te ririki katean taian moan 18 n tembo-ra, man moan tein te Ekaretia inanon 1830 ni karokoa katabuan te Tembora i Tiaban iroun Beretitenti Spencer W. Kimball n 1980.

Iangoia ni kawaekoan te mwakuri n te tembora are e a tia ni karaoaki inanon maiun te Beretitenti Russell M. Nelson. Ngke e bungiki Beretitenti Nelson n Tebetembwa 9, 1924, te Ekaretia e a kamwakuri onoua tembora.

Ngke e katabuaki bwa te Abotoro n Eberi 7, 1984, 60 te ririki imwina,

26 tembora ake a mwakuri, e raka riki 20 tembora inanon 60 te ririki.

Ngke e katabuaki bwa te Beretienti Nelson n te Ekaretia, 159 tembora aika a mwakuri, rikiraken mwaitin tembora nakon 133 inanon 34 te ririki n te tai are e beku iai bwa te membwa n te Kooram n te Tengaun ma Uoman.

Man moan rikina bwa te Beretienti n te Ekaretia n Tianuare 14, 2018, Beretienti Nelson e a tia ni katanoatai 35 tembora aika a boou.

Ruabwi ma onoua te betieti man tembora ake a kaman tei a tia ni manga kaukaki n ana tai ni maiu Beretienti Nelson, wanibwi ma aua te betienti a tia ni kaman katabuaki man ngke e katabuaki bwa te Abotoro.

N Tainako Boboto iaon Bwaai aika A Kakaawaki Riki

Ngkai membwa n ana Ekaretia te Uea ae kaokaki, ti bane n tei ni mimi ni birimwaakan birin Ana mwakuri ni boong aika kaitira. Ao a mwaiti riki tembora aika a na roko.

Brigham Young e taetae ni burabetiia, “Ni katian te mwakuri aei e na riai n aki tii teuana te tembora ma nga ao nga mwaitiia, ao nga ma bwi ni nga mwane ao aine a na nakon tembora akanne ao n tei ibukiiia aomata ake a tia ni maiu man ana tai te Uea are e a tia ni kaoti.”²³

Tia matata raoui, katanoataan tembora aika a boou n tatabeua nako bon bwain te kimwareirei ae korakora ao bukin te kakaitau are tina anga nakon te Uea. E ngae n anne, ara moan boboto e na riai n toka iaon berita aika tabu ao otenanti are a kona ni bii nanora ao ni kananoa ara kakaonimaki nakon te Tia Kamaiu ao n aki tii boboto iaon te tabo ke tamaroan te kateitei.

Te tibwanga ae moan te kakaawaki are e toka iaora ngaira aika kain ana

Ekaretia te Uea are e kaokaki bon (1) n “Ongo Irouna!”²⁴ ao ni karekea te bitaki n nano rinanon berita aika tabu ao otenanti, ao (2) ni kakoroa bukin te kimwareirei ao te tibwanga are ti katabeaki iai n anga kakabwaia n te tembora nakoia aia utu aomata ni kauaitera n te rabuna. Ma ana kairiiri ao ana ibuobuoki, ni koauana ti na kakoroa bukin tibwanga akanne.

Katean Tion

Te Burabeti ae Iotebwa Timiti e katanoata:

“Katean Tion bon te mwakuri are e katiiki nanoia ana aomata te Atua n roro nako, bon te botoniango are burabeti, ibonga ao uea are a tia n rinanona ni kukurei n tataekinna; a tia n rang n ingainga ma te kantaninga ae tamaroan nakon te bong are ti maeka inanon; ao ni kukurei ni kaungaaki n te bwai ae kakukurei mai karawa ao ni kimwareirei n te kantaninga are a tia n anene ao ni koreaki n tatae ni burabeti ni ara bong ae; ma a mate n aki noori; . . . e katukaki nakoira bwa tina noori, ira wakinana ao ni buoka karabinoan nako te mimitong ni bong aika Kaitira.”²⁵

“Te Nakoanibonga mai karawa e na katiteuanaaki ma mwaakan te aonaaba, ni uutii kantaninga aika korakora aikai; . . . te mwakuri are te Atua ao anera a tia ni iangoia ma te kukurei ibukin te roro nako; ake e kaura inanoia tamanuea ao burabeti ake ngkoa, te mwakuri are e kantaningaaki bwa e na uota te urubwai nakon mwaakan te roo, manga kateiraoan te aonaaba, mimitongin

te Atua, ao kamaiuakia aia utu aomata.”²⁶

I kamatoa ni kakooua bwa te Tama ao te Nati a kaoti nakon Iotebwa Timiti, ao Eria e kaoka te kariaia ibukin te kabaebae. Berita aika tabu n te tembora ae tabu ao otenanti a kona ni kakorakorai nanora ngkai ti “Ongo Irouna!”²⁷ ao ni karekea te mwaaka n atua inanon maiura. Ao I kakooua bwa mwakuri ni boong aika kaitira e na kamaunanakoa mwaakan te roo ao ni uota te kamaiuaki nakoia aia utu aomata. Man koaua aikai I kakooua ma te kukurei n aran Iesu Kristo ae tabu, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. I-Ebeto 1:10.
2. Iotebwa Timiti—Rongorongo 1:30.
3. Iotebwa Timiti—Rongorongo 1: 33.
4. Iotebwa Timiti—Rongorongo 1:38–39.
5. Mwakuri 3:21.
6. Rikitinare n te Baibara, “Eria.”
7. Kairi nakon Koroboki aika a tabu, “Eria.”
8. *Teachings of Presidents of the Church: Joseph Smith* (2007), 311; e kairaki katuruturuana.
9. Mataio 16:19; taraa naba 18:18; Ereman 10:7; Reirei ao Berita aika Tabu 124:93; 132:46.
10. *Teachings: Joseph Smith*, 313.
11. Taraa Mataio 17:3.
12. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 110:13–16.
13. Taraa Mataio 22:34–40.
14. Rongorongon—Iotebwa Timiti 1:17.
15. Taraa Omnaai 1:26; Moronaai 10:30, 32.
16. Mote 1:39.
17. Ezra Taft Benson, “Born of God,” *Ensign*, Nov. 1985, 6.
18. 2 I-Korinto 3:3.
19. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 84:20–21.
20. Taraa “Lord, I Would Follow Thee,” *Boki n anene*, nambwa 220.
21. Reirei ao Berita aika Tabu 110:6, 9–10.
22. 2 Nibwaai 29:7.
23. *Teachings of Presidents of the Church: Brigham Young* (1997), 310.
24. Rongorongon—Iotebwa Timiti 1:17.
25. *Teachings: Joseph Smith*, 186.
26. *Teachings: Joseph Smith*, 514–15.
27. Rongorongon—Iotebwa Timiti 1:17.

Iroun Beretitenti Russell M. Nelson
Te Beretitenti n ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia
Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira

Ongo Irouna

Tamara e ataia bwa ngkana ti otabwaniniaki n te nanokokoraki ao te maaku, te bwai ae na buokiira riki bon te ongo iroun Natina.

Tariu ao mwaneu, I rang ni kakaitau bwa rinanon kabonganakin bwaai n rabakau aika boou, ti a kona ni bootiira n taromauri ni Ingabongin te Tabati aei. Ti rang kakabwaiaki n ataia bwa e a tia ana euangkerio Iesu Kristo ni kaokaki nakon te aonaaba!

Wiiki tabeua n nako, angiina ibuakora ti a tia n rinanon te kamangaongao inanon maiura n tatabemaniira. Mwaiei, urarake, te ieka, buti n aoraki ao mwiiia a tia ni kaburetatai karaoan baike ti taneiai ni kakaraoi ao ni kariika te tare n te amwarake, kaako mai tinaniku ao karinimwane.

Rinanoan bwaai aikai, ti anga ara kakaitau ao ti karabwai ngkami ibukin nanomi n kan ongo ana taeka te Uea inanon taai ni kamangaongao man raonakira n te maungatabu ni kabuta. Te rotongtong ae rikirake ae raonaki ma te karawawataaki e karakaa riki otan Iesu Krsto bwa e na otamwaaka riki. Ti iangoa te raoiroi ae ti kona ni karaoi ngaira n tatabemaniira inanon tain te aki rau n te aonaaba. Am tangira ao am onimaki iroun te Tia Kamaiu e na kona n riki bwa te kaunga nakon temanna bwa e na kunea Kaokakin bwainin ana euangkerio Iesu Kristo.

Uoua te ririki n nako, Titita Nelson ao ngai ti a tia ni kaitibo ma ngaa mai buakomi n te aonaaba. Ti a tia ni

marooro ma ngkami n taabo ni bobotaki i tinaniku ao inanon outeero. N taabo nako aikai, I a tia n namakinna bwa I a mena irarikiia ana aomata te Uea aika a rineaki ao I a noora bobotakiia Iteraera bwa e a waaki i matau.

Ti maeka n te bong ae “ara bakatibu a tia n tataninga ma te kakantaninga ae korakora.”¹ Ti noori bwai bwa a bon riki *ni kakoauai raoi* bwaai ake e noori te burabeti Nibwaai *n tii te mii*, bwa mwakan ana Tiibu te Teei te Atua e na ruo “nako aoia ana aomata i nanon te berita ae tabu te Uea, ake a maenako i aon te aonaba ni kabuta; ao a otangaia n te raoiroi ma mwaakan te Atua ao te mimitong ae korakora.”²

Ngkami, tariu ao mwaneu, kam mena ibuakoia mwaane, aine, ao ataei ake e noori Nibwaai. Iangoa aron anne!

N aki tabe bwa tao ko mena iia ke tera nako aromi, te Uea Iesu Kristo bon *ami* Tia Kamaiu, ao ana burabeti, Iotebwa Timiti, bon *ami* burabeti. E a kaman katabuaki imwain katean aan te aonaaba bwa te burabeti ibukin te kabanea n tai, are “akea iai te bwai ae e na tauaki”³ mai irouia Aika Itiaki. E reitinako raanganakon te kaotioti mairoun te Uea inanon Kaokan Bwai ae reitinako.

Tera aei nanona iroumi bwa ana Ekaretia Iesu Kristo e a tia ni kaokaki nakon te aonaaba?

Nanona bwa ngkoe ao am utu a na kona ni kabaeaki n aki toki! Nanona bwa ngkai ko a tia ni bwabetitoaki iroun ae iai irouna te kariaiakaki mairoun Iesu Kristo ao n tia ni kamatoaki bwa kain Ana Ekaretia, ko a kona ni kimwareirei n ana iraorao te Tamnei ae Raoiroi. E na kairiko ma ni kawakiniko. Nanona ko aki kona ni katukaki ma te aki rau n akea reitakim nakon mwakan te Atua ae e na buokiko. Nanona bwa mwaakan te nakoanibonga e kona ni kakabwaiako ngkai ko karekei otenanti ake a kainnanaoaki ao ni karaoi berita

New York City, New York

aika tabu ma te Atua ma ni kawakinii. Ai te atinro ni koaua tera aikai nakon tamneira, moarara riki inanon taai ae rang ni korakora iai te buaka.

Ana Boki Moomon e rekotina waeraken ao bwakan uoua te baronga. Rongorongoa e kaota te baeten irouia angia aomata ni waekoa ni mwanuoka te Atua, kaitarai aia kauring burabeti, ao n ukoukora te mwaaka, te kan kinaaki, ao kakukurein te iriko.⁴ N ae okioki, burabeti ngkoa a tia ni katanoata “a korakora ma ni moan te kamimi nakoia aomata, ake a bon aki kakoauai”⁵

Bon akea bitakina inanon ara bong. Rinanon ririki, bwai aika korakora ma ni kamimi a tia n ongoraekinaki man taabo n taetae aika a tia ni katabuakaki n te aonaaba. Ma angia aomata a *aki* nimitii koaua aikai—ibukina bwa tao aki ata te tabo ae na reke mai⁶ ke ibukina bwa a ongo irouia naake akea te koaua ae bwanin irouia ke ibukina bwa a totokoa te koaua n tangira riki ukeran bwain te aonaaba.

Moan te wanawana te tia kakaitara. Inanon ngaa n ririki e a tia n karaoa te raoiroi ba e na taraa n buakaka ao te buakaka n taraa n raoiroi.⁷ Ana rongorongoa a kona n rang ni karongoa, matoa, ao ni kamoamo.

E ngae n anne, rongorongoa mairoun Tamara are i karawa a bon rang kaokoro. Ana reitaki a bebete, a rau, ao ma te itiaki are ko na bon aki kona n aki oota iai.⁸

Te katotoo, ngkana E kaotiota Ana Riki Temanna nakoia aomata n te aonaaba, E a tia ni karaoia n ti tabeua taeka n te aro ae tamaroa. Iaon te Maunga n Oneaki ao nakoia Betero, Iakobo, ao Ioane, e taku te Atua, “Natiu ae tangiraki Teuae: kam na ongo Irouna.”⁹ Ana taeka nakoia Nibwaite i Bountiful ngkoa e kangai “Nooria Natiu ae Moan te Tangiraki, are I kakatonga irouna, are e a tia ni

mimitong arau irouna—kam na ongo irouna.”¹⁰ Ao nakon Iotebwa Timiti, n te katanoata ae nano are e kauka te tai n tokin boong, e taku te Atua, “*Aio Natiu ae Tatangiraki. Ongu Irouna!*”¹¹

Ngkai, tariu ao mwaneu, iangoa te koaua bwa ni bwaai aika teniua aika a tibwa taekinaki, imwain ae kaota Natina, aomata ake a mena ikekei a rinanon te maaku ao, n atakina a ingainga.

A maaku Abotoro ngke a noora Iesu Kristo ni katobibiaki n te nang iaon te Maunga n Oneaki.

Nibwaite a maaku ibukina bwa a tia n rinanon te urubekebeke ao te rotongtong inanon tabeua te bong.

Iotebwa Timiti e mwaneaua n korakoran ana tautau te rotongtong bon imwain ae uki karawa.

Tamara e ataia bwa ti otabwaniaki n te nanokokoraki ao te maaku, ae na buokiira riki bon te ongo iroun Natina.

Ibukina bwa ngkana ti ukeuke n kan ongora—n ongora ni koaua—iroun Natina, ti na kairaki bwa ti na atai bwaai ake ti na karaoi n arora nako.

Te moan taeka n Reirei ao Berita aika Tabu bon *ongora*.¹² Nanona “kona kakauongo ma te nano ni kan ongeaba.”¹³ Te ongora nanona te “Ongu Irouna”—te *ongu* ni bwaai ake e taekin te Tia Kamaiu ao ngkane ko na *ongora* raoi Ana reirei. N taeka aika uoua—“Ongu Irouna”—E anganiira te Atua te banna ibukin te kabwaia, te kukurei, ao te kimwareirei n te maiu aei. Ti na *ongu* ana taeka te Uea, *ongora* raoi nakoia, ao *karaoi* bwaai ake E tuangiira!

Ngkai ngaira ana reirei Iesu Kristo, ara mwakuri n *ongu Irouna* e riai riki bwa e na nako mai nanora. E ana te nanoraioi ao te tatauraioi ni kanoa maeura ni katoa bong ma Ana taeka, reirei ao Ana koaua.

KAOITN KRISTO N TE AONAABA ARE IMAEAO, IROUN ARNOLD FRIBERG

Ti bon aki kona n ti katan iaon rongorongoa ake ti bo ma ngaai iaon bwaai n reitaki. Ma birion taeka iaonrain ao n te aonaaba ae a onrake ni bwaai ni bobwai are e aki toki n niniaki n te karongoa, ao ana mwakuri te tia kakaitara aika bubuaka, ti *na* nakea bwa ti aonga n ongo mairouna?

Ti kona n nakon booki aika tabu. A reireiniira taekan Iesu Kristo ao Ana euangkerio, korakoran ana Mwakuri ni Kamaiu, ao ana baire ni kakukurei ao ni kamaiu te Tama ae korakora. Te inako inanon ana taeka te Atua ni katoa bong a kakawaki ibukin kamaiuakira n tamnei e moara riki ni boong ae rikirake iai te kakumekume. Ngkana ti kanuaira ni katoa bong n ana taeka Kristo, ana taeka Kristo e na tuangiira arora ni kaeka nakon kangaanga ake ti aki atai bwa ti na kaitarai.

Ti kona naba n *ongu Irouna* inanon te tembora. Umwan te Uea *bon* te umwanreirei. Ikekei e reirei te Uea n oin ana kawai. Ikekei otenanti nako a reirei iaon te Tia Kamaiu. Ikekei, ti reiakinna arora ni katabwena te rabuna ao ni reitaki ma karawa n te aro ae itiaki riki. Ikekei, ti reiakinna arora

ni boa te tia kakaitara ao ni karekea mwaakan ana nakoanibonga te Uea bwa e na kakorakoraira ao nake ti tangiriia. Mwaitira ingaingara n tatabe-maniira n ukora te kamanoaki ikekei.

Ngkana a katokaki tiatianakin te CONVID 19 aika a aki teimatoa, taiaoka karekea am tai n taromauri ao n ibuobuoki n te tembora. Te miniti teuana ma teuana n te tai anne e na kakabwaiako ma am utu ni kawai ae *akea* riki ae na kona. Karekea am tai ni kanenea iangoan bwaai ake ko ongo ao n namakin ngkana ko mena ikekei. Butiia te Uea bwa E na reireiniko arom ni kauka karawa bwa e na kakabwai ma ium ao maiiua naake ko tangiriia man beku ibukiia.

Ngkana te nebonebo n te tembora e katokaki moa n te tai aei, I kaoko bwa ko na kamwaiti karaoan rongorongon te utu, ni ikotaki ma te kakae n rongorongon te utu ao te indexing. I berita bwa n am tai ni kamwaita am tai n te tembora ao ni mwakuria rongorongon te utu, ko na karaka man katamaroa riki am kona n ongo irouna.

Ti *ongo Irouna* naba ae mataata riki ngkana ti katamaroa ara kona ni kina ana wirikiriki te Tamnei ae Raioiroi. E bon tuai n rangi ni kakaawaki atakina bwa e kanga n taetae te Tamnei nakoim ma are ngkai. N te Atua n Atua, te Tamnei ae Raioiroi bon te tia uarorongongo. E angan ara kantaninga iango ake a tangiria te Tama ao te Nati bwa e na reke ioura. Bon ngaia te Tia Karaunano. E na uota namakinan te rau nakon nanom. E kakooua te koaua ao e na kamatoa ae koaua ngkana ko ongo man wareka ana taeka te Uea.

I kaboua au bubuti nakoimi bwa kam na karaoa *are* e reke iroumi ni karaka ami konabwai n tamnei ni karekei oin ami kaotioti.

Karaoan aei e na buoki ngkami n atai aromi ni waakirake ma maiumii,

tera ae kam na karaoi n taai ni kangaanga, ao kam na kanga ni kina ao man birinako man te kaririaki ao ana kewe te tia kakaitara.

Ao te kabanea, ti na *ongo Irouna* ngkana ti mutiakini aia taeka burabeti, taan mamata, ao taan karekei kaotioti. Ana Abotoro Iesu Kristo aika a katabuaki a kakooua Iesu Kristo n taainako. A kaota te kawai ngkai ti karaoa kawaira rinanon te kawai ni kamwainga ae kakatika te nano ni bwaai ake ti rinanoi ni maiura ae mamate.

Tera ae n riki ngkana bon nanom n ongo, kakauongo raoi, karaoa ae taku te Tia Kamaiu ao are e taekin ngkai rinanon ana burabeti? I berita bwa ko na kakabwaiaki ma te mwaaka ae raka riki ni buakana te karirii, keiakimwaaka, ao te mamara. I beritanii taian kakai nakon ami mare, ao ami iraorao n ami utu, ao ami mwakuri ni katoa bong. Ao I berita ami kona n namakinna te kukurei e na rikirake e ngae ngke e rikirake te mangaongao.

Te maungatabu ni kabuta n Eberi 2020 bon ara tai ni kauringa te bwai ae bita te aonaaba. Ngkai ti kantaninga ana ka 200 n ririki ana Moa ni Mii ni Burabeti Iotebwa Timiti, te Moan

Beretitentii ao te Kauntira n Abotoro n te Tengaun ma Uoman a iangoa te bwai ae *ti* na karaoia ni kauringa raoi te tai aei.

Kaotin te Atua anne e moan ni kaota Kaokan bwaninin ana euangkerio Iesu Kristo ao ni butimwaia aomata ni koron raoi bongina.

Ti mimi ngkana e na tabekaki rake te kauring anne. Ma ngkai ti iangoa te rongorongongo ae onoti ngkoa ao mwiin te Moan Kaotioti ae tabangaki, ti namakina te kukurei ni katea te kauring tiaki n te kurainaita ke te atibu ma n taian taeka—taeka aika mimitong ao n tabu—ni koreaki, n aki kaaraki iaon “baaba aika atibu” ma e na korotamneiaki iaon “baaba aika iriko” aika inanomi.¹⁴

Man te tai are e moan kateaki iai te Ekaretia, ti nimaua katanoata aika a tia ni kanakoaki, ma te kabanea ae “Te Utu: Te Katanoata nakon te Aonaaba,” e kanakoaki iroun Beretitenti Gordon B. Hinckley n 1995.

Ngkai ti kauringa te tai ae kaka-waki aei n rongorongon te aonaaba ao taben te Uea ni ikotia kaain Iteraera aika a maenako ibukin te katauraoi ni Manga okin Iesu Kristo,

ngaira, kaain te Moan Beretitenti ao Kauntira n Abotoro n te Tengaun ma Uoman, ti kanakoa te katanoata aei. Atuuna e kangai “The Restoration of the Fulness of the Gospel of Jesus Christ: A Bicentennial Proclamation to the World.” E koreaki man te Moan Beretitenti ao te Kauntira n Abotoro n te Tengaun ma Uoman n Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira. E bonginaki n Eberi 2020. Ni katauraoi ibukin te bong aei, I a kaman n tia ni korea te katanoata aei n te Buakonikai ae Tabu, te tabo are e moan n noora iai te Tama ao te Nati Iotebwa Timiti.

“Ti kakoaua raoi bwa e tangiriiia Natina te Atua n taabo nako n te aonaaba. E a tia te Atua te Tama n anganira te bungiaiki maieta, te maiu ae akea kabotauana, ao ana karea ni kamaiu ae akea tokina Natina ae Tangiraki, Iesu Kristo. Man mwakan te Tama, e a tia ni mangauti Iesu ao ni karekea te tokanikai iaon te mate. Bon Ngaia te Tia Kamaiu, ara Banna ni Katooto, ao te Tia Kabooi maiura.

“Uabubua te ririki n nako, ni moaningabongin te tiburing n 1820, te kairake Iotebwa Timiti, e ukoria ni kan ataia bwa enga te ekaretia ae na iria, e nakon te buakonikai n tataro irarikin mwengana i New York, USA. Iai ana titiraki ni kaineti ma kamaiuan tamneina ao ni kakoaua bwa te Atua e na bon kairia.

“Ma te nanorinano, ti katanoata bwa te kaeka nakon ana tataro, te Atua te Tama ao Natina, Iesu Kristo, a kaoti nakon Iotebwa ao ni moana “kaokan bwai ni kabane” (Makuri 3:21) n aron are e a kaman taekinaki n te Baibara. N te mii aei, e reiakinna bwa imwiin maten te moan Abotoro, Ana Ekaretia Kristo n te Nu Tetemanti e bua man te aonaaba. E na riki Iotebwa bwa te bwai ni mwakuri n okina.

“Ti kakoaua bwa iaan ana kairiiri te Tama ao Natina, taan uarongorongo mai karawa a roko n tuanga Iotebwa ao ni manga katea ana Ekaretia Iesu Kristo.

Ioane te tia Bwabetito ae kaokaki e kaoka te kariaia ni bwabetito man te kateboaki inanon te ran ibukin kabwaraan buure. Teniman mai ibu-akoia moan Abotoro ake tengaun ma uoman—Betero, Iakobo, ao Ioane—a kaoka te mwakuri n abotoro ao kiing n te kariaia n te nakoanibonga. A roko naba tabeman, n raonaki ma Eria, are e kaoka te kariaiakaki bwa utu a na iko-taki n akea tokina n te reitaki n te maiu are akea tokina are e karika te mate.

“Ti kakoaua riki bwa Iotebwa Timiti e anganaki te bwaintangira ao mwakan te Atua n raira te rekooti are rimoa—Ana Boki Moomon: Kakoauan Taekan Iesu Kristo. Iteraniba n te koroboki ae tabu aei e irianaki ma rongorongon ana mwakuri Iesu Kristo ibuakoia aomata n iteran te Aonaaba are i maeao imwiin Manga Utina. E reirei bukin te maiu aei ao e kabwarabwarai ana reirei Kristo, are e kakawaki nakon te kantaninga anne. Ngkai te boki ae tabu ae reitaki ma te Baibara, Ana Boki Moomon e kakoaua bwa aomata ni kabane bon naati mwaane ao aine iroun Tamara are i Karawa aika a tangiraki, ao iai Ana babaire mai ieta ibukin maiura, ao bwa Natina, Iesu Kristo, e taetae n te bong aei n aron taai ake rimoa.

“Ti katanoata bwa Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira, are e barongaaki n Eberi 6, 1830, bon Kakoauan ana Ekaretia Kristo ae Boou ae kaokaki. E boboto te Ekaretia aei iaon te maiu ae kororaoni maninganinan

Elk Ridge, Utah, USA

te atibu, Iesu Kristo, ao Ana mwakuri ni kamaiu ae akea tokina ma Mangautina. E a tia Iesu Kristo ni manga weteia Abotoro ao e a tia n anganiiia te kariaia n te nakoanibonga. E kaaira ni kabane bwa ti na Nakoina ao n nakon Ana Ekaretia, ni karekea te Tamnei ae Raoiroi, otenanti ni kamaiu, ao ni karekea te kimwareirei ae teimatoa.

“Uabubua te ririki e a tia ngkai n toki ni moa man te tai are a Kaokaki iai bwai iroun te Atua te Tama ao Natina ae Tangiraki, Iesu Kristo. Mirion ni kabuta te aonaaba a tia ni kamoamoa te bwai ae a tia n rinanona burabeti aikai.

“Ti kukurei ni katanoata bwa Kaokan bwai ake a tia ni beritanaki ae a bon waaki nako rinanon kaotioti aika teimatoa. E aki kona te aonaaba ni manga titebo, ngkai te Atua e na ‘katiteuanai bwai ni kabane iroun Kristo’ (I-Ebeti 1:10).

“Ma te rau ao te kakaitau, ngaira Ana Aboroto ti kaoi ngkami bwa kam na ataia—n aron ae ti ataia—bwa a na kaukaki karawa. Ti kamatoa bwa te Atua e katanoata Ana kantaninga ibukiiia Natina mwaane ao aine aika tangiraki bwa a na ataia. Ti kakoaua bwa naake a tataromwaka ni kamatebwaia rongorongon Kaokakin bwai ao ni karaoia ma te onimaki a na kakabwaiiaki ni karekei oin aia koaua ni mimitongina ao te kantaninga ni katauraoa te aonaba ibukin te berita ibukin Manga Okin ara Uea ao ara Tia Kamaiu, Iesu Kristo.”¹⁵

Tariu ao mwaneu aika kam tangiraki, anne bon ara katanoata nakon te aonaaba ni kaineti ma Kaokan bwai n ana euangkerio Iesu Kristo ae bwanin. E a tia n rairaki n taetae aika 12. Taetae ake tabeua ana karaoaki n te tai ae waekoa. Ana tauraoi iaon ana webutiate te Ekaretia n te tai ae waekoa, are kam kona ni karekei iai ami kaobi. Kamatebwaia bon iroum ao am utu ao raoraom. Iangoi koauana ao iangoi mwiin koaua aikanne aika a na riki nakon maium ngkana kam na ongoraai, ongo nako iai, ao ni karinei tuua ao berita ake a raonaki iai.

I atai bwa Iotebwa Timiti bon te burabeti ae e a kaman katabuaki ae e rinea te Uea bwa e na kauka te kabane ni bong aei. Rinanona te Uea e kaoka ana Ekaretia nakon te aonaaba. Iotebwa e kabaea ana koaua ma oin raraana. I rang tangiria man karinea!

E maiu te Atua! Iesu bon te Kristo! E tia ni kaokaki ana Ekaretia! Ngaia ao Tamana, are Tamara naba are i Karawa, a tararuaira. I kakooua n aran Iesu Kristo ae tabu, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Reirei ao Berita aika Tabu 121:27.
2. 1 Nibwaai 14:14.
3. Reirei ao Berita aika Tabu 121:28.
4. Taraa 1 Nibwaai 22:23.
5. Ita 12:5.
6. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 123:12.
7. Taraa Itaia 5:20; 2 Nibwaai 15:20.
8. Taraa 2 Nibwaai 25:4; Aramwa 5:43.
9. Mareko 9:7; Ruka 9:35.
10. 3 Nibwaai 11:7.
11. Iotebwa Timiti—Rongorongo 1:17.
12. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 1:1.
13. N te O-Tetemanti, te taeka *ongora* e rairaki man te taetae n Ebera *shama*, are bon te weabe ae matoa ae nanona te “ongora ma te nano ni kan karaoia.” *Ongora* bon te taeka ae e koreaki ni koroboki aika tabu ae e okioki inanon 40 te mwakoro n Reirei ao Berita aika Tabu.
14. Taraa 2 I-Korinto 3:3.
15. Aio te moan rairairi. Te rairairi ae kinaaki n te katanoata e na tauraoi n namwakaina aika a na roko.

Takaruaean Otanna

E kanakoaki iroun Beretitenti Russell M. Nelson

Beretitenti n ana Ekaretia Iesu Kristo ibukia Aika a Itiaki ni Boong Aika Kaitira

Ngkai tariu ao mwaneu, ngkai ti kauringa ana Moan Mii ni Burabeti Iotebwa Timiti ibukin te Tama ao te Nati, ti namakinna bwa e na riai bwa ti na uaia ni kimwarerei ni kabane n ira Takaruaean Otanna.

Te takarua ae tabu e moan karaoaki n te tai aei ni katabuan te Tembora i Kirtland ni Maati 27, 1836. E karaoaki ngkai ni katabuan tembora n tatabeua nako. Bon kaotan te karinerine ae tabu nakon te Tama ao te Nati, e kanikinaea aia kaeka aomata ni kabane ngke e rin n tokenikai te Uea I Ierutarem. E manga kamatoa te bwai are e rina-nona Iotebwa n te bong anne n te Buakonikai ae Tabu—bwa, te Tama ao te Nati bon uoman Aomata aika a mimitong ae ti na taromauiia man neboia.

N na kabwarabwara ngkai aron Takaruaean Otanna ae Tabu. Ngkana I karaoia, I kaouia raora nako n taabo ni kanako bwanaa bwa a na taraa te mwakuri ae tabu aei ma te karinerine ae bati.

Temanna ma temanna ake a raoniira e na anaa te kawere ae itiaki ae mainaina, taua man te koonu teuana, ao ioia ao atonga ni kabane ae kangai, “Otanna, Otanna, Otanna nakon te Atua ao te Tiibu te Teei,” kaokia teniua te tai, n rimwiaki ma te “Amen, Amen ao Amen,” Ma ngkana akea am kawere, ko kona n tii katiotioa baim.

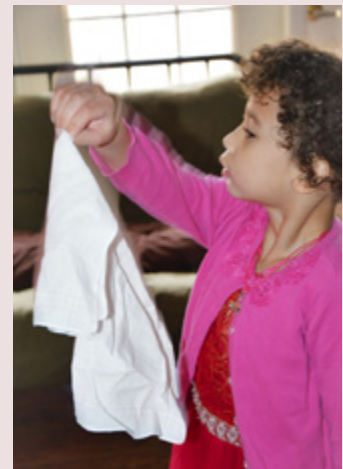
Tariu ao mwaneu, I kaoiingkami ngkai bwa kam na teirake ao n raoniira n Takaruaean Otanna ae Tabu, ao imwiina bon “Anenen Otanna” ao “Tamnein te Atua”¹ a na aneneaki.

Man te kanikina mairoun te tia orotai, taiaoka n anenea “Tamnein te Atua”

*Otanna, Otanna, Otanna nakon te Atua ao te Tiibutetei.
Otanna, Otanna, Otanna nakon te Atua ao te Tiibutetei.
Otanna, Otanna, Otanna nakon te Atua ao te Tiibutetei.
Amen, Amen, ao Amen. ■*

TE BWAI AE E NA TARAAKI

1. *Anene n taromaui*, nambwa 2.

Bountiful, Utah, USA

Iroun Beretitenti Dallin H. Oaks
Moan Kauntira n te Moan Beretitenti

Te Babaire ae Korakora

Ngaira ake ti ataa ana babaire te Atua ao ake a tia ni berita ni waaki, iai tabera ae kakaawaki n reirei koaua aikai.

E ngae ngke ti katobibiaki ni kakatai ao kakaewenako aika onoti, ti rangi ni kakabwaiiaki! Te maungatabu ni kabuta aei e a tia n anganira koaua aika bati ao kimwareirein Kaokakin bwaai n ana euangkerio Iesu Kristo. Ti a tia ni kukurei ni kaotin te Tama ao te Nati are e moani waakina Kaokakin bwaai. Ti a tia ni kauringaki kamimin rokon Ana Boki Moomon, are oin bukina bon kakoauan taekan Iesu Kristo ao Ana reirei. E a tia ni kabouaki nanora man te kona ni karekea te kaotioti, nakoia burabeti ao bon nakoira. Ti a tia n ongo koaua aika kakaawaki ibukin Ana Mwakuri ni Kamaiu Iesu Kristo ae akea tiana ao Mangautina. Ao ti a tia n reireiaki koaua ake tabeua n bwaninin Ana euangkerio are kaotaki nakon

Iotebwa Timiti imwiin are te Atua te Tama e katanoata nakon te burabeti ane e boou: “Aio Natiu ae Tangiraki. Ongongong Irouna!” (Iotebwa Timiti—Rongorongong 1:17).

Ti a tia ni kamatoaki n ara atatai ni kaokakin te nakoanibonga ao kiingina nako. E a tia ni kabouaaki ara motinano bwa e na kinaaki Ana Ekaretia te Uea n arana ae eti, Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira. Ao ti a tia ni kaoaki bwa ti na reitaki n te aki mamatam ao te tataro ni kauarerekea korakoran te aoraki are butanako n te aonaba ngkai ao rimwi. N te ingabong aei a ringaki nanora iroun ana burabeti ae maiu te uea ngke e kanakoa te katanoata ae na ururingaki ni Kaokakin bwaai. Ti kamatoaa katanoataana bwa

“naake a tataro-mwaka ni kamatebwaia rongorongong Kaokan bwaai ao ni waaki inanon te onimaki ni karekei aia kakooua n tabuna ao ana kantaninga ni katauraoa te aonaba imwain Manga Okin ara Uea ao Tia Kamaiu, Iesu Kristo are e taekina-kini n te berita.”¹

Provo, Utah, USA

Te Babaire

Bwaai aikai ni kabane bon kanoan te babaire ae tabu are oina bon anganakiia natin te Atua te kona ni karietataki ao n riki n ai Arona. N aron arana ni koroboki aika tabu bwa te “babaire ni kakukurei ae korakora,” “te babaire ni kabomwi” ao “te babaire ni kamaiu” (Aramwa 42:8, 11, 5), te babaire anne—are kaotaki ni Kaokakin bwaai—e moa man te kauntira i karawa. Ngke tamnei ngaira, ti tangiria ni karekea te maiu ae akea tokina are a maiu inanona ara karo ake i karawa. N te tai anne ao rikirakera e a bwaka n are ti tuai ni karekea te atatai n te maiu aei n te rabwata ae mamate. N anganira te atatai anne, te Atua te Tama e baireia ni karika te aonaba aei. N te maiu ae mamate are baireaki, ti na bareka man te bure ngkai ti rinanon te kakaitara are riai ibukin rikiraken tamneira. Ti na bon kona naba n rinanon te mate n rabwata. Ni kamaiura man te mate ao te bure, ana babaire Tamara are i Karawa e na iai te Tia Kamaiu. Mangautina e na kabooia aomata ni kabane man te mate, ao Ana anga karea e na kabwaka te boo are tau ibukiiia aomata ni kabane bwa a na kaitiakaki man te bure iaon te boraraoi are e baireaki ni boutoka rikirakera. Ana Mwakuri ni Kamaiu Iesu Kristo aei bon boton ana babaire Tamara.

N te Kauntira i Karawa, ni kabane tamnei aika natin te Atua e kaotaki nakoia ana babaire Tamara, n raonaki ma waakin te maiu ae mamate ao kakatai, ibuobuoki mai karawa, ao tokina ae mimitong. Ti nora te toki mai moani bwaai. Ni kabane aika a rang mwaiti aika mamate ake a tia ni bunggiaki iaon te aonaaba aei a rinea ana baire te Atua ao a buaka ibukina n tain te ikakorakora i karawa are e riki. A mwaiti iroua aika a karaoi

naba berita aika tabu ma te Tama ni kaeineti ma bwaai ake a na karaoi n te maiu ae mamate. Ni kawai ake a tuai kaotaki, ara mwakuri n te aba n tamnei e a tia n roota arora n te maiu ae mamate.

Te Maiu ae Mamate ao Te Aonaba n Tamnei

Ngkai n na kakimototoi tabeua kanoa aika kakaawaki n ana baire Tamara ngkae a rootira inanon maiura ngkai ao n te aonaba n tamnei rimwi.

Oin te maiu ae mamate ao te rikirake imwiin te bungiki are e na rimwiia bwa natin te Atua a na riki n ai Arona. Aio nanon Tamara are i Karawa ibukiia natina ni kabane. Ni karekea te toki ae kakukurei aei, tuua aika akea tokiia e kairoro bwa ti riai n riki bwa aomata aika itiaki rinanon Ana Mwakuri ni Kamaiu Iesu Kristo bwa ti aonga ni kona ni maeka ma Tamara are i Karawa ao Natina ao ni kukurei ni kakabwaiian te karietataki. N aron are e reirei Ana Boki Moomon, E kaouiia “ni kabane bwa a na nakoina ao ni katoonga ana raoiroi; ao akea ae totokoia ngkana e nakoina, ae bwa-tabwata ke ae mainaina, te toro ke ae inaomata, te mwaane ke te aine; ao e

uringia aika a beekan; ao titebo aroia ni kabane imatan te Atua” (2 Nibwaa 26:33; taraa naba Aramwa 5:49).

Te babaire ae tabu ibukira n riki nakon are ti kona n riki nako iai e kairoroira bwa ti na karaoi rinerine ni kaitaraa te tia kakaitara ae buakaka are kaririiia aomata bwa a na waaki ni kaitaraa ana tua nako te Atua ao Ana baire. E kairoro naba bwa ti na rootaki ni kakaitara n te maiu aei, n aron aia bure tabeman ke man te bungiki n aki toamau. N tabetai rikirakera are ti kainnania e reke riki man te rawawata ao te kataaki nakon te mweeraoi ao te rau. Ao akea bongan kakatai n te maiu ae mamate ngkana te buoka mai karawa e kainaomataira man bwaai aika aki raoiroi n te maiu ae mamate.

Te baire e kaota arora n te maiu ae akea tokina, oin bukin ao aron waakin maiura n te maiu ae mamate, ao te buoka mai karawa are ti na karekea. Ana tua te Atua a kauringiira man te birinako nakon aaro aika kakamaaku. Aia reirei taan kairiiri aika kairaki e kaira kawaira ao e anganira te kakooua are e kawaaka mwanangara ae akea tokina.

Ana babaire te Atua e anganira aua koaua aika korakora ni buokira ni mwanangara n te maiu ae mamate.

Ni kabane a bane n roko rinanon Ana Mwakuri ni Kamaiu Iesu Kristo, are bon boton te babaire anne. Te *moan* e anganira te rau bwa rinanon Marakina ibukin buure ake ti rairinanora mai iai, ti kona ni kaitiakaki ma buure akanne. Ngkanne te tia motikitaeka ae nanoanga e na “aki manga uring” (Reirei ao Berita aika Tabu 58:42).

Te *kauoua*, bwa mwakoron ana Mwakuri ni Kamaiu te Tia Kamaiu, E katokai iaona ni kabane mamaaran te maiu ae mamate. Aio e anganira te kona ni weteia bwa e na anganira te korakora n uota karawawatan te maiu ae mamate are tiaki kona ni birinako mai iai, ibon iroua ao iroun te bwainin, n aron te buaka ke te aoraki. Ana Boki Moomon e anga ara kabwarabwara ae mataata iaon te mwaaka ae kakaawaki n te Mwakuri ni Kamaiu. Te Tia Kamaiu e na uota Iaona “marakiia ao aorakiiaana aomata [ao mamaaraia] ana aomata. . . . Ao e na uota iaona mamaaraia, bwa e na on nanoia ma te nanoanga ni kaineti ma te maiu n iriko, bwa e na ataia ni kaineti ma te maiu n iriko bwa e na kanga ni buokia ana aomata ni kaineti ma mamaaraia” (Aramwa 7:11-12).

Te *kateniua*, te Tia Kamaiu, rinanon Ana Mwakuri ni Kamaiu ae akea tiana, e kabara ana kabaebae te mate ao e anganira te koaua ae kakukurei bwa ti na bane ni mangauti. E reirei Ana Boki Moomon, “Kaokakin bwaai nako e na reke nakoira ni kabane, nakoia ake a kara ao ake a uarereke, ake a kabaeaki ao ake a inaomata, nakon te mwaane ao te aine, nakoia ake a buakaka ao ake a raoiroi; ao a na akea naba iran atuua ae e na bua; ao bwaai ni kabane a na manga kaokaki nako aroia ae kororaoi” (Aramwa 11:44).

Ti bukamarua koauan te Mangauti n tain te Itita aei. Aio e anganira te taratara ao te korakora n uoti kakaewenako

are ti rinanona ngaira n tatabemaniira ao naake ti tangiriia, bwaai n aron aorakin te rabwata, te iango, ao te nama-kin are ti karekea ngke ti bunggiaki ke inanon maiura aei. Man te Mangauti, ti ataia bwa aorakin te rabwata aikai bon a na bon aki tiku n arona aei!

Te euangkerio ae kaokaki e anganira te rau bwa kanoan te Mangauti bon te tai n maeka ma kaain ara utu—buumwaane, buuaine, ataei, ao kaaro. Aio bon te kaunganano ae korakora ibukira bwa ti na karaoa tabera n ara utu inanon te maiu ae mamate. E buokiira n uaia ni maeka inanon te tangira n te maiu aei ni kariaa te manga kaitibo ao te reitaki ae kakukurei n te maiu are imwina.

Te kaaua ao e koaua, kaotioti n taai aikai a reireiniira bwa rikirakera e aki riai n toki n tokin te maiu ae mamate. E uarereke ae e a tia ni kaokaki ibukin te koaua ae kakaawaki aei. Ti tuangaki bwa te maiu aei bon aia tai aomata bwa a na katauraioa ni kaitibo ma te Atua ao ti riai n aki taotaona ara rairannano (taraa Aramwa 34:32–33). Eng, ti reireiaki bwa n te aonaba n tamnei

te euangkerio e tataekinaki naba nakoia “aika buakaka ao ake aki onge-aba ake aki butimwaea te koaua” (Reirei ao Berita aika Tabu 138:29) ao bwa naake a reireiaki ikekei a kona n rairi nanoia imwain te Kabanea ni Motikitaeka (tarai kiibu aika 31–34, 57–59).

Aikai tabeua moan reirei n ana babaire Tamara are i Karawa:

Ana euangkerio Iesu Kristo ae kaokaki e anganira te taratara ae onoti iaon botoiango n aron tuan te itiaki, te mare, ao karikaia ataei. E reirei bwa te mare ni kaineti ma ana baire te Atua e kakaawaki ibukin kakoroan nanon oin bukin ana babaire te Atua, ni katauraoa te tabo ae tabu are baireaki ibukin te bunggiaki, ao ni katauraioa kaain te utu ibukin te maiu ae akea tokina. “Te mare e katabuaki iroun te Atua nakoia aomata,” e taku te Uea, “. . . bwa e aonga te aonaba ni kaeka bukin karikana” (Reirei ao Berita aika Tabu 49:15–16). N aio, Ana babaire, eng, e aki booraioi ma tabeua ana iango te aonaba aika korakora n te tua ao n te katei.

Te mwaaka ni karika te aomata bon te kabanea n rietata ni mwaaka are e a tia n anga te Atua nakoia natina. Kabonganana e roko man te moan tua nakon Atam ao Ewa, ma iai te tua teuana ae kakaawaki are e tabua kabonganana buaka. I tinanikun te reitaki n te mare, ni kabane kabonganana te mwaaka ni karikia aomata n aaro nako bon te bure are kamamaara ao ni kabuakaka mwaakaia mwaane ao aine are te kabanea ni kakaawaki. Te katuruturu are e kawenea te euangkerio ae kaokaki aei iaon tuan te itiaki bon ibukin oin bukin mwaakara ni kariki aomata ni kakoroan nanon ana babaire te Atua.

Olmué, Marga Marga, Chile

Tera are Imwina?

Inanon kauringan ana ka 200 n ririki te Moan Kaotioti, are e moan waaki iai Kaokan Bwaai, ti ataa ana babaire te Atua ao ti kaungaaki man uoua tienture ni kakabwaia mai iai n Ana Ekaretia ae kaokaki. N te ririki aei 2020, iai te bwai ae aranna n te kuakua bwa te 20/20 taratara ibukin bwaai ake a riki ngkoa.

Ma, ngkai ti taraa taai aika a na roko, ara taratara e rikirake ni mabubu. Ti ataia bwa uoua te tienture imwiin Kaokakin Bwaai, n te aonaba n tamnei bon aomata aika mwaiti ake a mwaatai ni kawaaka mwakuri ni mitinare are e riki ikekei. Ti ataia naba bwa e a mwai- ti ngkai taian tembora ibukin karaoan taian otenanti ni kamaiu ibukiiia naake a rairi nanoia ao ni butimwaea ana euangkerio te Uea iaon itera aika uoua. Aikai ni kabane a kawaaka ana babaire Tama are i Karawa. Ana tangira te Atua e rang korakora n te aro are, tii irouia ake tabeman ake a rineia n riki bwa natin betetion, E a tia ni kataura- oa te toki ae mimitong ibukiiia Natina ni kabane. (taraa Reirei ao Berita aika Tabu 76:43).

Ti ataia bwa e na manga oki te Tia Kamaiu ao bwa e na bon iai te tautaeaka n rau inanon tenga n ririki ni kaina kanoan te maiu ae mamate n ana babaire te Atua. Ti ataia naba bwa e na bon iai mangauti aika kakaokoro, irouia aika raoiroi ao aika buakaka,

Iroun Unimwaane Quentin L. Cook
Man te Kooram n Abotoro n te Tengau ma Uoman

ao te kabanea ni motikitaeka ibukia aomata n tatabemania n tainako e na rimwia mangautin teuanne ke neienne.

E na motikaki taekara ni kaineti ma ara mwakuri, bwaai ake a tangiri nanora, ao te aeka n aomata are ti a riki nako iai. Te motikitaeka aei e na uotia ni kabane natin te Atua bwa a na karekea te abanauea are e booraoi ma aia ongeaba ao are a na bon mwe-ngaraoi iai. Te tia motikitaeka n baikai ni kabane bon ara Tia Kamaiu, Iesu Kristo (taraa Ioane 5:22; 2 Nibwaa 9:41). Ana atatai ni bwaai ni kabane e anganna te atatai ae kororaoi n ara mwakuri ao nanora ni kabane, ake a tuai kaitiakaki ke a tuai bitaki ao ake a tia ni kaitiakaki ke a raoiroi. Ngaia are, imwiin Ana motikitaeka ti na bane n taekinna “bwa a motiraoi ana motiki-taeka” (Motiaea 16:1).

N au kainiin, I tibwaua te atatai are e reke irou imwiin warekan reta aika bati ao man rinanonakin bubuti aika mwaiti n tangiran manga okiran te Ekaretia imwiin kamaunakin te ara ke te bwaka. E mwaiti irouia ara membwa aika a aki oota n te babaire ni kamaiu aei, are e kaekai angiina titiraki ibukin ana reirei ao ana kaetieti te Ekaretia are kaokaki. Ngaira ake ti ataa ana babaire te Atua ao ake a tia ni berita ni waaki iai tabera ae kakaawaki n reirei koaua aikai ao ni karaoa are ti kona ni katabangaki ibukiia tabeman ao inanon oin ara waaki n te maiu ae mamate. I kakoa-ua iroun Iesu Kristo ao Ana Mwakuri ni Kamaiu, are boton bwaai ni kabane, n aran Iesu Kristo, amen. ■

TE BWAI AE E NA TARAAKI

1. “The Restoration of the Fulness of the Gospel of Jesus Christ: A Bicentennial Proclamation to the World,” in Russell M. Nelson, “Ongo Irouna,” *Liahona*, Meei 2020, 91.

Te Kakabwaia n Teimatoan te Kaotioti Nakoia Burabeti ao Ara Kaotioti ni Kairi Maiura

E a tia te kaotioti ae reitinako ni karekeaki ao n tia n reke rinanon bwaai n itoman ae e a tia te Uea ni katauraoi.

N te bong aei n na taetae iaon teimatoan kaotioti nakoia burabeti ao teimatoan ara kaotioti ni kairi maiura.

N tabetai ti karekei kaotioti e ngae ngke tiaki ataa ana kantaninga te Uea. E aki maan imwain wetean Unimwaane Jeffrey R. Holland bwa te Abotoro n Tuun 1994, iai au taneiai n te kaotioti ae tikiraoi ae e na bon weteaki. Ngai te tia tei n te aono ao

akea bukina ae n na aki anganaki te taneiai anne. Ma bon toau ni mitinare ngke ti uarereke i England ni moan te 1960 tabun, ao iai au tangira ae korakora ibukina. I iangoa te taneiai ae onoti are e kauringa teuana ana tangira te Atua ibukiu. N ririki aika aki maan n nako, I a tia ni mimi ngkana e katauraoi te Uea bwa n na mena iaan Toau ngkoa ngke ti mitinare n te

San Bernardo, Santiago, Chile

Tengaun ma Uoman are e mena iaau ngke mitinare aika uarereke ngaira.¹ N tabetai ao I kauringiia mitinare aika uarereke bwa ana bwaina te akoi nakoia toaia aika mena iaiaa bukina bwa a aki kona n ataa ngkana a manga riki bwa aia tinia kaombaenion.

Iai au koaua ae matoatoa bwa te Ekaretia ae kaokaki aei e kairaki iroun ara Tia Kamaiu, Iesu Kristo. E ataa bwa antai ae na weteaki bwa Ana Abotoro ao ningai ae na weteia iai. E ataa naba aron katauraaoan Ana mata-niwi n Abotoro ae e na riki bwa te burabeti ao ana Beretitenti te Ekaretia.

Ti kakabwaiaki n te ingabong aei n ogora iroun ara burabeti ae tangiraki, Beretitenti Russell M. Nelson, n anga te katanoata nakon te aonaaba ni kauringa ana ka uabubua n ririki ni Kaokan bwaniin ana euangkerio Iesu Kristo nakon te aonaaba ma te karinerine.² Te katanoata ae kakawaki aei iroun Beretitenti Nelson e a tia ni kamata bwa Ana Ekaretia Iesu Kristo e bae n iai moana, rikina, ao te kaetieti ibukin taai aika ana roko nakon te reirei n te kaotioti ae reitinako. Te katanoata ae boou e tei ibukin ana reitaki te Tama n tangira nakoia Natina.

N te bong are imwaina, Beretitenti Spencer W. Kimball e kabwarabwarai namakin aika I karekei n te bong aei. E taekinna: “Man ni bwaai ni kabane, are . . . ti riai n rangin ni kakaitau [ibukina] bwa taian karawa a bon bane n uki ao ana ekaretia Iesu Kristo are kaokaki e kuneaki iaon bwaan te kaotioti. Te kaotioti ae reitinako bon te bwai ae kakawaki nakon ana euangkerio te Uea ao te Tia Kamaiu ae maiu, Iesu Kristo.”³

Te burabeti Enoka e a kaman nori boong aika ti maiu iai. Te Uea e kaotia nakon Enoka te buakaka ae moan te korakora are e na butanako ao n taetae ni burabetia “karawawata aika

korakora” ake a na riki. E ngae n anne, e berita te Uea, “Ma N na bon kawakiniia au aomata”⁴ “Ao te raoiroi N na karuo mai karawa; ao te koaua N na kaotinako man te aonaba, ni kaota koauan au Rikitemanna.”⁵

E reirei Beretitenti Ezra Taft Benson ma te mwaaka ae korakora bwa Ana Boki Moomon, bon ngaia aan ara ekaretia ae kakawaki, e otinako man te aonaaba ni kakoroan nanon ana katanoata te Uea nakon Enoka. Te Tama ao te Nati ao anera ao burabeti ake a kaoti nakon te Burabeti Iotebwa Timiti a “kairaki mai ieta ni kaoki mwaaka aika riai nakon te abanuea.”⁶

Te Burabeti Iotebwa Timiti e karekei kaotioti aika mwai. Tabewa a tia n taekinaki n te maungatabu aei. A mwai kaotioti aika e karekei te Burabeti Iotebwa a tia ni kawakinaki ibukira inanon Reirei ao Berita aika Tabu. Ana mwakuri ni kabane te Ekaretia iai inanoia ana iango ao ana kantaninga te Uea ibukira ni boong aika kaitira.⁷

Irarikin booki aika tabu aika kakawaki aikai, ti kakabwaiaki ma reitina-kon te kaotioti nakoia burabeti aika maiu. A tia burabeti “ni mwiokoaki bwa a na mwakuri ibukin te Uea, ao ni kariaiakaki bwa a na taetae Ibukina.”⁸

Tabewa kaotioti a rangi ni korakora bonganaia, ao tabewa a kanakoroa o tara ni koaua aika kakawaki mai ieta ao ni katauraoi kairiiri ibukin ara bong.⁹

Ti rangi ni kakaitau ibukin te kaotioti nakon Beretitenti Spencer W. Kimball n anga te nakoanibonga ao kakabwaiaki n te tembora nakoia mwaane n te Ekaretia ni kabane aika tau n Tuun 8, 1978.¹⁰

I a tia ni beku ma Tengaun ma Uoman aika mwaii aika a mena n te tai anne ao n ira buakona ngke e karekeaki te kaotioti ae kakawaki anne. Ngaia n tatabeman, n aia marooro ae onoti ma Ngai, a kamatoa te kairi n te tamnei ae moan te mwaaka ao ni kati-teuanaki ae e a tia Beretitenti Kimball ao ngaia n rinanona. A mwaii aika a taku bwa bon te kaotioti ae moan te mwaaka ae a tia ni karekeaki mai imwaina ke imwiin te tai anne.¹¹

Ngaira aika ti beku ngkai n te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman ti a tia ni kakabwaiakaki n ara bong ngkai a tia kaotioti aika kakawaki n roko rinanoia burabeti n taai aikai.¹² E a tia Beretitenti Russell M. Nelson ni mwiokoaki bwa e na mwakuri ibukin te Uea riki ma te karinerine nakon kaotioti ni buokii utu ni katei aia tabo ni kamanoi aia onimaki inanon mwengaia, ikotakii kain Iteraera ae a maenako are e na karaoaki iaon te aba ao i karawa, ao ni kakabwaiaki membwa ake a tia n entaute n otenanti n te tembora aika tabu.

Ngke a katanoataaki bitaki aika kakawaki ni kakabwaiaki mwengara n te maungatabu ni kabuta n Okitobwa 2018, I kakoaua “bwa n aia marooro te Kauntira n te Moan Beretitenti ao te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman inanon te tembora, . . . imwin ara burabeti ae tangiraki e butia te Uea

ibukin te kaotioti . . . , te kamatoa ae mwaaka e reke irouia ni kabane.¹³

N te tai anne, tabeua kaotioti ni kaineti ma otenanti n te tembora aika tabu a tia n reke ma aki katanoataaki ke ni karaoaki.¹⁴ E moanaki te kairi aei ma te kaotioti ni burabeti nakon Beretitenti Russell M. Nelson ao te kamatoa ae tangira ao ni mwaaka nakoia naake a ira te mwakuri aei. Beretitenti Nelson e karekerekeia aine n ae onoti ake a tararua n te Bootaki n Aine, Ataeinnaine, ao botaki n te Moanrinan. Te kabanea ni kairi, inanon te tembora, nakon te Moan Beretitentii ao te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman e bon korakora iai te tamnei ao te mwaaka. Ti bane n ataia ae ti a tia ni karekea ana iango, ana kantaninga, ao ana taeka te Uea.¹⁵

I katanoata ma te koaua bwa te kaotioti ae reitinako e a tia n reke ao e reke rinanon bwaai n itoman ae a tia ni katauraoi te Uea. I kakooua bwa te katanoata ae boou ae kanakoa Beretitenti Nelson n te ingabong aei bon te kaotioti ni kakabwaiaia aomata ni kabane.

Ti Karababa te Kakao nakoia Aomata Ni Kabane bwa Ana Kamatebwaia ao n Reirei Taekan te Euangkerio

Ti katanoata naba nanora n tangira bwa ti na katiteuanaki ma naake a tia ni kekeiaki ma aia koaua, n aki kakaonimaki, ke a tia ni kamaunaaki araia man ana rekooti te Ekaretia. Ti tangiria ni kanuaira ma ngkami,

“n ana taeka Kristo,” n ana taibora te Uea, n reiaikin bwaai aika ti riai ni karaoi.¹⁶ Ti kainnanoi! E kainnanoi-ko te Ekaretia! E kainnanoi-ko te Uea! Ara tataro ni koaua bwa ko na raonira n taromauria te Tia Kamaiua te aonaaba. Ti ataia ae tabeman mai ibuakomi a tia n reke irouia te maraki n nano, te ribaaki, ke katei riki tabeua aika aki boraoi ma katein Kristo. Ti ataia naba ae tabeman a tia n iai aia kaangaanga n aia onimaki are aki rangin ni butimwaeaki, ataaki, ke ni buokaki.

Tabeman mai buakoaia ara membwa aika onimakinaki ao ni kakaonimaki a tia n rotaki n te kaangaanga n aia onimaki n te tai ae maan. I tangira te rongorongongo ae koaua ibukin W. W. Phelps, are a tia ni kitana te Ekaretia ao n anga te kaotioti ni kaitaraa Iotebwa Timiti n te kabowi i Missouri. Imwiin ana rairannano, e koroboki nakon Iotebwa, “I ataa au kaangaanga, ko ataia, ao e ataia te Atua, ao I tangiria ni kamaiuaki ngkana ana buokai raoraou.”¹⁷ Iotebwa e kabwara ana bure, e kaokia nakon te mwakuri, ao e koroia ma te tangira, “Raao n te moantai bon raao n te kabanea n tai.”¹⁸

Tariu ao mwaneu, bwa tao tera am kaangaanga, taiaoka n ataia bwa Ekaretia ma kaaina ana butimwaiko ngkana ko oki!

Am Kaotioti ni Kairi Maiura

E tauraoi te kaotioti nakoia ni kabane ake a nanorinano n ukoukora

te kairi mairoun te Uea. E kakawaki n aron te kaotioti are karekeaki irouia burabeti. Te kaotioti mairoun, ao n te tamnei mairoun te Tamnei ae Raoiroi iai mwiina ae korakora bwa mirion aomata aika a tia ni karekei aia koaua ao n tauraoi

ni bwabetitoaki ao ni kamatoaki bwa kaain Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiaa A ika Itiaki ni Boong aika Kaitira.

Bon te kakabwaia ae korakora am kaotioti ae reke imwiin te bwabetito ngke ti “katabuaki ngkana ti butimwaea te Tamnei ae Raoiroi.”¹⁹ I kona n uringa te kaotioti n tamnei ae onoti ngke 15 au ririki. Tariu ae kakawaki e ukoukora te kairi mairoun te Uea ni kaineti ma ana kaeka nakon ara karo ae tangiraki, are e aki tangira tariu bwa e na mitinare. I tataro ma te nano ae korakora naba ao ni karekea te kaotioti ni koauan te euangkerio.

Taben te Tamnei ae Raoiroi

Am kaotioti e boboto iaon koaua n tamnei aika reke mairoun te Tamnei ae Raoiroi.²⁰ Te Tamnei ae Raoiroi bon te tia kaotioti ao te tia kakatai ni koaua ni kabane, riki nakon koaua ibukin te Tia Kamaiu. N akean te Tamnei ae Raoiroi, ti aki kona n ataia raoi ae Iesu bon te Kristo. Tabena ae kakawaki bon kaotan ana koaua iroun te Tama ao te Nati ao Araia ao Mimitongia.

Te Tamnei ae Raoiroi e kona ni kairoroia aomata ni kabane n te kawai ae mwaaka.²¹ Te kairoro aei e na aki teimatoa ma tii ngkana e bwabetitoaki temanna ao ni karekea te Tamnei ae Raoiroi. Te Tamnei ae Raoiroi e riki naba bwa te tia kaitiaki ni waakin te rairannano ao te kabwarabure.

Te Tamnei e reitaki ni kawai aika kamimi. Te Uea e kabongana te kabwarabwara ae tikiraoi aei:

“N na tuangko n am iango ao inanom, man te Tamnei ae Raoiroi, are e na roko i roum ao are e na maeka inanom.

“Ngkai, nooria, aio tamnein te kaotioti.”²²

E ngae ngke ana kairoro te Tamnei ae Raoiroi e kona n rangi ni mwaa-ka, e roko n tainako n te bwana ae marara ao n rau.²³ Iai inanon Booki aika Tabu katooto aika mwaiti bwa e kanga te Tamnei ni kairi ara iango, n raonaki ma anganakira te rau nakon ara iango,²⁴ ni katabei ara iango,²⁵ kaotai ara iango,²⁶ ao ni kanakoa te bwanaa nakon ara iango.²⁷

Aikai tabeua reirei ake ana kataura-oiri ni karekea te kaotioti:

- Tataro ibukin ana kairi te tamnei. Ma te karinerine ao te nanorinano ti riai n ukoukoria ao n titiraki²⁸ ao n taotaona n nano ao n ongeaba.²⁹
- Katauraoi ibukin te kairi mai ieta. E kainnanao aei bwa ti na irii ana reirei te Uea ao ni kawakin Ana tua nako.

Rexburg, Idaho, USA

- Tauan te toa n te kororaoi. Ngkana ti karaoa aei, ti kakoouaa ao ni berita imatan te Atua ae ti katoka iaora aran Natina ae tabu ma n ururingnga ma ni kaawakin Ana tua nako.

A katauraoiri reirei aikai ni karekea, ni kinaa, ao n ira ana kairoro ao ana kairi te Tamnei ae Raoiroi. Kanoan aikai bon “bwaai aika rau . . . aika uota te kimwareirei [ao] . . . te maiu ae akea tokina.”³⁰

Ara katauraoi n Tamnei e rangin ni korakora ngkana ti teimatoa ni kamatebwai Booki aika Tabu ao koaua n te euangkerio ao n iangoia n ara iango te kairi ae ti ukoukoria. Ma uringnga ni bwaina te taotaona n nano ao n onimakina ana tai te Uea. Ti anganaki te kairi iroun te Uea ae atatai ngke E “rineia bwa e na reirei-niira te kawai ae eti.”³¹

Kaotioti n Ara Wewete ao n Katabeara

Te Tamnei ae Raoiroi e na kataura-oi naba te kaotioti n ara wewete ao n katabeara. N au taneiai, kairi n tamnei aika kakawaki a roko n tainako ngkana ti kataia ni kakabwaiaia tabeman ni kakoroi nanon tabera.

I kona n uringnga ngke i bitioibi ao I karekea te wewete ae rangi ni kainnanaoaki teutana te tai mairoun te taanga imwain ae n na toka n te wanikiba ibukin tabeu n te bitineti. I tataro nakon te Uea imwain rokoia bwa n na kanga ni kakabwaiaia. E kaotaki nakoia aron rikin te kaangaa-nga ao te kaeka ae n na riai n anga. Te kairi mai ieta anne e kariaiakai bwa n na kakoroa nanon tabeu ae tabu ni bitioibi irarikin uarereken te tai. Bitioibi ni kabuta te aonaaba a tibwaua naba te aeka ni kaangaanga aei ma ngai. N tabeu ni beretitenti n te titeiki, I aki ti karekea te kaotioti ae kakawaki ma I karekea naba *kaetaku* ae riai ni kakoroa nanon ana kantaninga te Uea.

I kakooua nakoim bwa ti kona ni bane ni karekei kairi mai ieta ngkana ti mwakuri ma te nanorinano n ana nne ni kurebe te Uea. Angiin ara kairi a roko mairoun te Tamnei ae Raoiroi. N tabetai ao ibukin bukina tabeua, e roko mairoun te Uea. I kakooua raoi bwa aio e bon koaua. Kairi ni kabutaa te Ekaretia, a bane n roko nakon te Beretitenti ao a na burabeti te Ekaretia.

Ngaira, Abotoro n taai aikai, e a tia n reke ara tai ni mwamwananga ma ara burabeti ae ngkai, Beretitenti Nelson. I kan manga taekina te bwai are e taekinna Wilford Woodruff ibukin te Burabeti Iotebwa Timiti; ao ibukin naba Beretitenti Nelson. I a tia n nori “ana mwakuri Tamnein te Atua ma

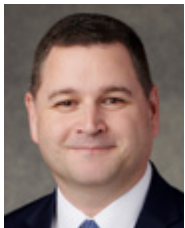
ngaia, ao a na kaotioti Iesu Kristo nako ina ao koron bukin kaotioti aikanne.”³²

Au bubuti ae mangori n te bong aei bwa ti na bane n ukoukora te kaotioti ae reitnako bwa e na kairi maiura ao n ira te Tamnei ngkai ti taromauria te Atua te Tama n aran ara Tia Kamaiu, Iesu Kristo, ao I kaota koauana n aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. N te 1960 ngke e kauarerekeaki te ririki ibukiia mitinare ibukiia a taenimwaane man 20 nakon 19 te ririki, ngai temanna mai ibuakoia kabanea n 20 n ririki; Unimwaane Jeffrey R. Holland bon te moan n 19 te ririki.
2. Tareaa “The Restoration of the Fulness of the Gospel of Jesus Christ: A Bicentennial Proclamation to the World,” in Russell M. Nelson, “Ongo Irouna,” *Liahona*, Meei 2020, 91. Te katanoata aei e reitaki ma niman riki ake a tia ni kanakoaki n te bong aei iroun te Moan Beretitenti ao te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman.
3. *Teachings of Presidents of the Church: Spencer W. Kimball* (2006), 243; taraa naba Mataio 16:13–19.
4. Mote 7:61.
5. Mote 7:62. Ao e reitnako n taekinna te Uea, “Ao te raoiroi ao te koaua bwa a na taonaanako te aonaaba n aron te ieka, ni botiia ake I rinea man mwakoron te aonaba ake aua” (Mote 7:62; taraa naba Taian Areru 85:11).

6. Ezra Taft Benson, “The Gift of Modern Revelation,” *Ensign*, Nobembwa 1986, 80.
7. Tareaa Ezra Taft Benson, “The Gift of Modern Revelation,” 80.
8. Hugh B. Brown, “Iotebwa Timiti among the Burabeti” (Sixteenth Annual Joseph Smith Memorial Sermon, Logan Institute of Religion, Ritembwa 7, 1958), 7.
9. Tareaa Hugh B. Brown, “Joseph Smith among the Prophets,” 7. N taian kaangaanga ni kabane, kaotioti ni kabane ti tebo ma ana taeka te Atua ake a anganaki burabeti ake mai imwaina.
10. Tareaa Te Katanoata ae Kariaiakaki 2; taraa naba 2 Nibwaa 26:33. Te kaotioti e karaoa nanon te reirei are e koreaki n Ana Boki Moomon bwa “titebo aroia ni kabane imatan te Atua,” n raonaki ma aika “bwatabwata ao ni mainaina, te toro ke ae inaomata, te mwaane ke te aine” (2 Nibwaa 26:33). Te kaotioti ae moan te kamimi aei e reke ao e kamatoaki n te ruu ae tabu are ieta n te Lake Tembora iroun te Kauntira n te Moan Beretitenti ao te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman.
11. A mwaiti Abotoro aika a taekinna bwa e rangin ni mwaaka ao n tabu te kaotioti n te aro taeka ake a kabonganaki ni kabwarabwara e na aki tau ao, ni kawai tabeua, e na kamauna nanon ao mwakan te kaotioti ae nano man mwaaka.
12. Tareaa “Te Utu: Te Katanoata nakon te Aonaaba,” *Riaona*, Meei 2017, 145. Te katanoata aei e katanoataaki iroun Beretitenti Gordon B. Hinckley aia maungatabu kaain te Bootaki n Aine ni kabuta ae karaoaki n Tebetembwa 23, 1995, i Salt Lake City, Utah. Tareaa naba Thomas S. Monson, “Welcome to Conference,” *Liahona*, Nobembwa. 2012, 4–5. Beretitenti Monson e katanoata kainanoakin kerikakin te ririki ibukin te mwakuri ni mitinare.
13. Quentin L. Cook, “Deep and Lasting Conversion to Heavenly Father and the Lord Jesus Christ,” *Liahona*, Nobembwa 2018, 11.
14. Kaotioti ake a irekereke ma otenanti n te tembora aika tabu a karaoaki inanon tembora ni kabane ni moa man Tianuare 1, 2019. E kakawaki bwa ko na ataia bwa kamataa aika bwarabwara iaon otenanti n te tembora a maroroakinaki ti inanon te tembora. E ngai n anne, a kamatebwaiki reirei. Unimwaane David A. Bednar e reirei taekan kakawakin berita ao otenanti n te tembora ao ana kanga n rinanoia “ni kona mwakan te Atua n rin inanon maiura” (“Let This House Be Built unto My Name,” *Liahona*, Meei 2020, 86).
15. Te waaki ao bootaki a karaoaki inanon te Salt Lake Tembora n Tianuare, Beberuare, Maati, ao Eberi 2018. Te kabanea ni kaotioti aei nakon te Moan Beretitenti ao te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman e riki n Eberi 26, 2018.
16. Tareaa 2 Nibwaa 32:3.
17. *Saints: The Story of the Church of Jesus Christ in the Latter Days*, waorium. 1, *The Standard of Truth, 1815–1846* (2018), 418.
18. *Aika Itiaki*, 1:418.
19. 3 Nibwaa 27:20.
20. The Tamnei ae Raoiroi bon kain te Utu n Atua (taraa 1 Ioane 5:7; Reirei ao Berita aika Tabu 20:28). Iai rabwatana n tamnei n aekana ao n tarakina ae te aomata (taraa Reirei ao Berita aika Tabu 130:22). Ana kairoro e kona n taabo ni kabane. E katiteuanaki n te kantaninga ma Tamara are i Karawa ao Iesu Kristo, ara Tia Kamaiu.
21. Ibukin bwaninin te atatai n Otan Kristo ao te kaokoro imarenan Otan Krsito ao te Tamnei ae Raoiroi, taraa 2 Nibwaa 32; Reirei ao Berita aika Tabu 88:7, 11–13; “Otan Kristo,” Bible Dictionary. Tareaa naba Boyd K. Packer, “Otan Kristo,” *Liahona*, Eberi 2005, 8–14.
22. Reirei ao Berita aika Tabu 8:2–3.
23. Tareaa Eremam 5:30; Reirei ao Berita aika Tabu 85:6.
24. Tareaa Reirei ao Berita aika Tabu 6:23.
25. Tareaa Reirei ao Berita aika Tabu 128:1.
26. Tareaa Reirei ao Berita aika Tabu 11:13.
27. Tareaa Enoti 1:10.
28. Tareaa Mataio 7:7–8.
29. Tareaa Motiaea 3:19.
30. Reirei ao Berita aika Tabu 42:61.
31. Neal A. Maxwell *All Things Shall Give Thee Experience* (2007), 31.
32. Wilford Woodruff, in Aia Reirei Beretitenti n te Ekaretia: Iotebwa Timiti: Iotebwa Timiti (2007), 283.

Iroun Unimwaane Ricardo P. Giménez
Man te ltingaun

Kakaean te Tabo ni Katantan man Angibuakan te Maiu

Iesu Kristo ao Ana Mwakuri ni Kamaiu bon te tabo ni katantan are ti bane ni kainanoia, n aki tabe ma te angibuaka are a bwakariira inanon maiura.

Ngkoa i nukun te 90 tabun, ngke I mena n te kaoreti, I kaina te Kaua ni Kambwana n te Tabo n Tiriai n Santiago i Chile. N tain au beku ikekei, I mamaeka n autin te tabo n tiriai bwa I kaina te uatei n te tairiki. Ni babanen te ririki, I tuangaki bwa N a riai ni mena n autin te tabo n tiriai tebongina imwain tain te Kaririki ibukina bwa ni katoa tai e na bon bae ni iai tabeua kangaanga aika a na karina n riki. I kubanako, bwa I kaeka, “E bon koaua”

Eng, I uringnga n ara tai n tatani-nga ngai ma raou ni mwakuri ngke, n te nukunibong, e a moana n nako kain te karebwrebwe n te kawa i Santiago. Ti inga ni irabwati ni kateke-raoira ibukin te ririki ae e boou. N te tai ae e aki maan e tang beron te tabo n tiriai, ni kaotia bwa iai te kangaa-nga ae e karina n riki. Ti bootii ara bwai ni mwakuri ao n tokara te kaa n tiriai. Iaon kawaira nakon te bwai are e riki, ngke ti buti irarikiia aomata aika mwaiti ake a bukamarua te ririki ae e boou, I noria bwa a bane n aki raraoma ao n tabeaianga. A bane n

rau ao ni kukurei n angin te tiana n te tairiki anne. Ma n te tabo teuana ni kaan, aomata ake ti kawaekoa nakoia ni buokiia a bon reke n te kangaanga ae korakora.

Te taneiai aio e buokai ni kama-taataai bwa e ngae ngke a nakoraai bwaai inanon maiura, e na roko te tai ni maiura n tatabemaniira nako are ti na kaitara ma taian kakaewenako ao aika a karina ao angibuaka are e na uotiira nakon tokin ara konaa ni kaitarai. Maiun rabwata, iango, utu, ao kakaewenako n ara tabo ni mwakuri; angibuaka n te aba; ao tabeua bwaai ibukin te maiu ke te mate bon tabeua mai ibuakon katooto n te angibuaka ake ti na kaitarai n te maiu aei.

Ngkana ti kaitara ma angibuaka aikai, ti aki toki n rinanon namakin

n te bwaranano ke te maaku. E taku Beretitenti Russell M. Nelson, “Te onhimakli bon bwain aorakian te maaku”—*te onimaki iroun ara Uea Iesu Kristo* (“E Na Noraki am Onimaki,” *Liahona*, Meei 2014, 29). I a tia n norii taian angibuaka ake a rotii maiua aomata, I a tia n ataia bwa n aki tabe bwa aekakira te angibuaka are e roko iaora—bwa tao iai katokana ke tao bon iai te tai are e na toki iai—bon tii teuana te tabo ni katantan, ao bon ti tebo ni kabane nakon taian angibuaka n aekakina nako. Te tabo ni katantan ae katauraoki iroun Tamara are i Karawa aei bon ara Uea Iesu Kristo ao Ana Mwakuri ni Kamaiu.

Bon akea temanna ae e na aki rotaki n angibuaka aikai. Ereman, te burabeti n Ana Boki Moomon, e reireinira ni kangai: “Uringa bwa iaon te bwa are ara Tia Kaboomwi, are Kristo, natin te Atua, are kam na riai ni katea iai aami; bwa ngkana te riaboro e kanakoa te ang mairouna ae korakora, eng, ana kanoa ibuakon te ukeuke n anti, eng, ngkana ni kabane te atibu ae bwaka mai karawa ao te angibuaka ae korakora a bwaka iaomi, bon akea korakoraia iaomi ni katiki ngkami nakon marawan te nanokawaki ao te maraia ae aki totoki, ibukin te bwai

Oslo, Norway

are ko kateaki iaona, are bon aan te kateitei ni koaua, aan te kateitei are ngkana aomata a kateitei iaona ao aki kona ni bwaka” (Ereman 5:12).

Unimwaane Robert D. Hales, are iai oin ana taneiai n rinanon te angibuaka, e taku: “Te karawawataaki e tabangaki; arora ni kaitaraa te karawawata e bon nakoira n tatabemaniira nako. Te karawawataaki e kona n rootiira teuana ni kawai aika uoua. E kona n reke bwa te kakorakora ao te kaitiakaki ae ti rinanona n raonaki ma te onimaki, ke e kona ni riki bwa kamaunakira inanon maiura ngkana akea ara onimaki n ana mwakuri ni kamaiu te Uea” (“Nanokawakim E na Onikaki nakon te Kimwareirei,” *Ensign*, Nob. 1983, 66).

Ni karekean te kukurei are e anga Iesu Kristo ao Ana Mwakuri ni Kamaiu, ti riai ni karekea ara onimaki Irouna—te onimaki are e na anganiira te kona n tokanikai iaon taian maraki ake akea tiaia, n ana taratara te aonaaba. E a tia ni berita bwa E na kabebetei uotara ngkana ti Nakoina ni baike ti karaoi.

“Bane mai nakoiiu,” E taku, “ngkami akana kam kua ao kam rawawata, ao N na motiki rawami.

“Amoa amou i aomi, ao reirei i Rou, bwa I nimamanei ao i nanorinano, ao e na reke i roumi iai motikan rawaia tamneimi.

“Ba e aoraoi amou ao e bebete uotau” (Mataio 11:28–30; Taraa naba Motiaea 24:14–15).

E taekinaki bwa “temana are iai ana onimaki, akea te kabwarabwara ae e na karaoaki. Temanna are akea ana onimaki, akea te kabwarabwara ae riai.” (Te rongorongoa aio e kaineti nakon Thomas Aquinas ma bon tabeua kibuntaeka ni baike e reirei iaona) Ma, a bon memere ara atatai ni bwaai ake a riki iaon te aonaaba aei, ao n angiin te tai ti aki karekea kaekaan te titiraki ae *bukin tera*. Bukin teraa e riki aei? Bukin tera e riki aei *nakoiiu?* Tera ae I riai n reiakina? Ngkana aki reke kaekaan titiraki iroua, ana kaeka ara Tia Kamaiu are e anga nakon te Burabeti Iotebwa Timiti n te Karabuti i Liberty a kaineti naba nakoira:

“Natiu, e na mena te rau n tamneim; am kangaanga ao karawawatakim a na riki ma tii n te tai ae uarereke;

“Ao ngkanne, ngkana ko teimatoa n rinanona n te aro ae raoiroi, te Atua

e na karietako i eta” (Reirei ao Berita aika Tabu 121:7–8).

E ngae ngke a rawata aomata aika iai aia kakoaua *iroun* Iesu Kristo, te titiraki ae kakawaki bwa tao ti *kakoaua* Irouna ao tao ti *kakoauai* baike E reireiniira ao n tuangiira bwa ti na karaoi. Tao temanna e na iango, “Tera te bwai ae e ataia Iesu Kristo n te bwai ae e riki nakoiiu? E kanga n ataia bwa tera ae I kainanoia bwa I aonga ni kukurei?” Ni koauana, bon ara Tia Kamaiu ao te Tia Tei Ibukira are e taetae ni burabeti ibukina Itaiia ngke e kangai:

“E riribaki ao e kakiaki irouia aomata; te aomata ae nananokawaki, ao e ata naba te rawawata. . . .

“E anai rawawatara, ao e uououti nanokawakira. . . .

“Ma e ewaraki ibukin ara bure, e kamanatuaki ibukin ara buakaka: e mena iaona te boaki are e reke iai ara raoi; ao ti kamaiuaki n oreana” (Itaia 53:3–5).

E reireiniira naba te Abotoro Betero iaon te Tia Kamaiu, n taku, “Ao E uoti ara bure n rabatana i aon te kai, bwa ti, na mate nakon ara bure ni kitan, ao ti na kabane maiura ibukin te raoiroi; ao kam kamaiuaki n oreana” (1 Betero 2:24).

E ngae ngke e a kaan tain kama-tean Betero, ana taeka a aki kaota te maaku ke bwaai aika bubuaka bwa ana riki, ma e tii, reirei nakoia Aika Itiaki bwa ana “kimwareirei,” e ngae ngke a mena “ni bwai ni kataami aika a bati aroia.” E kauringiira Betero bwa ti na uringa ae “kataan [ara] onimaki, . . . ao e bon kataaki naba n te ai,” e na kairi nakon “karaoiroami ma neboami ma karineami ni manga kaotakin Iesu Kristo” ao nakon “mai-un tamnei[ra]” (1 Betero 1:6–7, 9).

E reitinako:

“Noria, kam na tai mimi n te bwai ni kammaraki ae nang kataingkami,

KRISTO / KETEMANE, IROUN MICHAEL T. MALM

ngke kanga e ituingkami te bwai teuana ae kamimi:

“Ma kam na kimwareirei, ngkai kam buokanibai ni marakin Kristo, bwa, ngkana e kaotki neboakina, kam na kimwareirei naba ma te kimwareirei ae bati” (1 Betero 4:12–13).

E reirei Beretitenti Russell M. Nelson bwa “Aika Itiaki a kona ni kukurei iaan kaangaanga ni kabane ake a mena inanona. . . . “Ngkana e kaineti maiura iaon ana babaire ni kamaiu te Atua . . . ao Iesu Kristo ao Ana euangkerio, ti kona n namakina te kimwareirei n aki tabe ma bwai aika a riki—ke ake a aki riki—inanon maiura. Te kimwareirei e roko mai Irouna ao ibukina ngkai bon Ngaia. Bon ngaia oin te kimwareirei” (“Joy and Spiritual Survival,” *Riaona*, Nobembwa 2016, 82).

E koaua, e bon bebete taekinan bwaai aikai ngkana ti tuai rinanon angibuaka aikai nakon are ti bon mena inanona ao ni maiuakin n tain te angibuaka. Ma ngkai tariu ao maneu ngkami, Au kantaninga bwa kam namakina ae I rang tangiria n tibwaia ma ngkami kakawakin ataakina bwa Iesu Kristo ao Ana Mwakuri ni Kamaiu bon te tabo ni katantan are ti bane ni kainanoia, n aki tabe ma te angibuaka are a bwakariira inanon maiura.

I reiakinna bwa ngaira ni kabane bon natin te Atua, ao E tangirira, bwa ao ti aki tiku n tii ngaira. I kaoingkami n nakomai ao nooria bwa E kona ni kabebetei uotami ao n riki bwa te tabo ni katantan are ko ukoukoria. Nakomai ao buokiia tabeman ni kunea te tabo ni katantan are a kaman kakariariaa. Nakomai ao tiiku ma ngaira n te tabo ni katantan aei, are e na buokiko n totokoi angibuakan te maiu. Akea te nanokokoraki inanou bwa ngkana ko nakomai, ko na noria, ko na ibuobuoki, ao ko na tiku.

Te burabeti Aramwa e taekina aei nakon natina te mwaane: “I atai bwa ane e onimakina te Atua ao a na bon boutokaaki n rawawataia, ma aia kaangaanga, ma karawawatakiia, ao a na tabekakirake n te kabanea ni bong” (Aramwa 36:3).

E taku te Tia Kamaiu bon Ngaia: “E riai nanomi ni kabebeteaki . . . ; bwa rabwata ni kabane a mena i nanon baiu; tiiku n rau ao n atai bwa Ngai te Atua. . . .

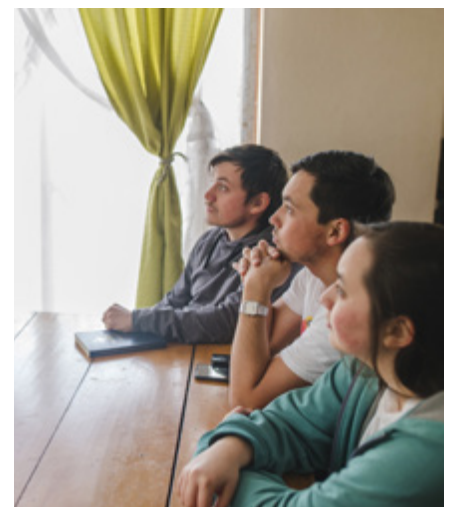
“Ngaia are, tai maaku e ngaie ngkana kam na mate; bwa n te aonaba aei kukureimi e aki bwanin, ma irou kukureimi e bwanin” (Reirei ao Berita aika Tabu 101:16, 36).

Te anene n taromauri “E Na Rau, Nanou,” are e a tia n ringa nanou n taai aika mwaiti, iai inanona te rongo-rongo ni karaunano nakon te nano. Taekana e koreaki n aron aio:

*E na rau, nanou: Te tai ni kamaiu e a waekoa n roko
Ngkana ti a maeka ma te Uea n naki toki,
Ngkana e a maunanako te un, te nanokawaki, ao te maaku,
Mwanuokini rawawata, te tangira ae itiaki te kimwareirei e kaokaki.
E na rau, nanou: Ngkana bitaki ao ranimata aikoa riki,
Ti bane ni kamaiuaki ao kaka-bwaia ti na bane ni kaitibo n*

te taina. (Anene n Taromauri, *nambwa*. 129).

Ngkai ti kaitara ma angibuakan te maiu, I atai bwa ngkana ti karaoa ara kabanea n tamaroa n ara kekeiaki ao n onimaki iaon Iesu Kristo ao Ana Mwakuri ni Kamaiu bwa ara tabo ni katantan, ti na kakabwaiaki ma te kabebeteaki, te mwengaraoi, te korakora, te taubaang, te rau are ti ukoukoria, ma te koaua inanora bwa n tokin ara tai n te aonaaba aei, ti na ongo ana taeka te Mwatita: “E raioiroi, te toro ae ko raioiroi ae ko kakaonimaki: . . . ko na rin inanon kimwareirein am uea” (Mataio 25:21). N aran Iesu Kristo, amen. ■

Olmué, Marga Marga, Chile

Iroun Unimwaane Dieter F. Uchtdorf
Man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman

Nakomai ao Kaaina

Ti kaoia ni kabane natin te Atua ni katobibia te aonaaba bwa a na raoniira n te bwai ae korakora are ti uaiakinna aio.

Tariu ao mwaaneu, raou aika tangiraki, ni katoa wiiki, kaain Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira ni kato-bibia te aonaaba a neboa Tamara are i Karawa, Atuan ao Uean te aonaaba, ao Natina ae Tangiraki, Iesu Kristo. Ti iangoa maiun ao ana reirei Iesu Kristo—te tamnei are tii ngaia ae akea ana bure ni maiuna, ana tiibu te teei te Atua ae akea barekana. N taainako n aron ae ti kona, ti anaa te toa ni kauringa iai Ana anga karea ao n ataia bwa Ngaia bon boton maiura.

Ti tangiria ao ti karinea. Ibukin korakoran ana tangira ae akea tokina, E karawawataaki Iesu Kristo ao ni mate ibukim ao ibu-kiu. E urua ni kauka mataroan te mate, urua te roki are e kaokoroira ma raoraora ao ake ti tangiriia¹ ao n uota te kantaninga nakoia ake a bwara nanoia, kamaiu nakoia ake a aoraki, ao ni kainaomataia ake a tautoronaki.²

Ti anga nanora Nakoina, maiura, ao ara nebo ni katoa bong. Ao ibukin aio, “ti kakarabakauakina Kristo, ao ti kimwareirei iroun Kristo, [ao] ti tataekina Kristo . . . bwa natira a na ataia bwa antai ae a na kawaria ibukin kamaunan bure.”³

Kataneiai n Riki bwa Ana Reirei

Ma, te riki bwa ana reirei Iesu Kristo e anaa riki ae mwaiti nakon ae tii te taetae ao kabwarabwaraan Kristo. Bon te Tia Kamaiu ae Ngaia ae e kaoka Ana Ekaretia ni buokiira iaon te kawai bwa ti na riki n ai Arona. Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira e kateaki bwa e na katauraoi aanga aika a kakawa-ki ni kataneiai n riki bwa Ana reirei Kristo. Rinanon irirakin ana waaki te Ekaretia, ti reiakinna n ataa ao ni mwakuri iaon ana wirikiriki te Tamnei ae Raoiroi. Ti karikirakea te anua n taben nanoia tabeman n nanoanga ao n akoakoi nakoia tabeman.

Aio bon te mwakuri rinanon nako maiura, ao e tangira te kataneiai.

Taan takakaro ake a mwatai a kabanei aoa aika mwaiti ni kataneiai ni baike a kakawaki n aia takakaro. Neeti, taan mwakuri iaon kaombiuta, naake a karaoi bwaii aika a mwaka-roiroi, ao n arou naba ni kaiangatoa ma mamaten nanou te kuka n ana tabo ni kuka Harriet e karekea te konabwai ni kataneiai n ara wanikiba.

Ngke te kaben ngai n te wanikiba, I aki toki ni karaoa te kataneiai nakoia bwairati ni kabonganai bwaii ni mwakuri are kanga ko bon kiba iai—te mitiin ae e rianako arona are e anga

te namakin ae ngkoa ko bon kiba n te wanikiba. The aeka ni mitiin aei e aki tii buokiia bwairati n reiakin baike a kakawaki ibukin te kibakiba; e anga-niia naba te taneiai ao aron kaitaraan baike aki kantaningaaki bwa ana riki ake a na kaitarai ngkana a kabuta raoi ae bon te wanikiba.

Aei titebo ma reirei ake a iria taan kakoaua Iesu Kristo.

Irirakin nako te waaki n ana Ekaretia Iesu Kristo ao aekakin nako baike a na reke iai e na buokiira bwa ti na tauraori riki ibukin bibitakin baike a riki n te maiu, bwa aekakira ao kakaia-kira aroia. Ngkai kaain te Ekaretia ngaira, ti kaungaki bwa ti na kabanei nanora n ana taeka te Uea rinanon Ana burabeti, ake ngkoa ao aika ngkai. Rinanon te tataro ae mangori ae e nako mai nanom nakon Tamara are i Karawa, ti reiakinna ni kinaa bwanaan te Tamnei ae Raoiroi. Ti butimwaii wewete ni mwakuri, n anga reirei, ni beku, ao n anga te ibuobuoki. Waaki aikai a karikiira bwa ti na rikirake n te tamnei, n ara iango, ao n anuara.

A na buokiira ni katauraoiira ni karaoi ao ni kawakin berita aika a tabu ake a na kakabwaiiira n te maiu aei ao n te maiu ae e na roko.

Millcreek, Utah, USA

Nakomai, Raoniira!

Ti kaoia ni kabane natin te Atua ni katobibia te aonaaba bwa a na raoniira n te bwai ae korakora are ti uaiakinna aio. Nakomai ao Nooria! E ngae ngke inanon te kangaanga n tain te COVID-19, reitaki ma ngaira iaonrain. Reitaki ma ara mitinare iaonrain. Kakaeta i bon iroum bwa teraa raoui te Ekaretia aei! Ngkana e a toki te tai ni kangaanga aei, reitaki ma ngaira inanon mweengara ao n ara tabo n taromaui!

Ti kaoko bwa ko na roko ao n ibuobuoki! Nakomai ao beku ma ngaira, ni mwakuri n ibuobuoki nakoia natin te Atua, ni iriira mwanekan te Tia Kamaiu, ao ni karika te aonaaba aei bwa te tabo ae tamaroa.

Nakomai ao Kaaina! Ko na karaoiri bwa ti na korakora. Ao are ko na riki n tamaroa, n akoakoi, ao ni kukurei naba. E na matoa am onimaki ao n rikirake n aki kona n uruakaki—ni kona n totokoi reimauruan taian kakaetai ake aki kantaningaaki n te maiu aei.

Ao kam na kanga ni moanna? A mwaiti aekakin nako kawaina.

Ti kaoko bwa ko na wareka Ana Boki Moomon. Ngkana akea am boki, ko kona ni warekia iaon ChurchofJesusChrist.org⁴ ke anaia man te intanete te Book of Mormon app. Ana Boki Moomon bon teuana naba te kakoaua ibukin Iesu Kristo ao raon te O-Tetemanti ao te Nu-Tetemanti. Ti tangirii booki aika tabu aikai ao ti reiakinaki mai iai.

Ti kaoiko bwa ko na kabanea am tai tabeua n ComeuntoChrist.org ni kakaeta bwa tera ae a reiakinna ao ni kakoaua kaain te Ekaretia.

Kaoiia mitinare bwa a na reitaki ma ngkoe iaonrain ke ni bon mweengam ngkana e kona—iai aia rongorongo ae e karekea te kantaninga ao te kamaiuaki. Mitinare aikai bon natira

mwaane ao aine aika a kakawaki ake a beku n taabo aika mwaiti ni katobibia te aonaaba ni bon oin aia tai ao aia mwane.

N ana Ekaretia Iesu Kristo, ko na kuneia utu aika aomata ae aki kaokoro ma ngkoe. Ko na kuneia aomata aika a kainnanao am ibuobuoki ao a tangiria naba ni buokiko ngkai ko kataia ni riki bwa te kabanea n tamaroa ngkoe—temanna are e karikia te Atua bwa ko na riki ni bon arom anne.

E Mwaneia Aomata Nako te Tia Kamaiu

Ko na bae ni iango, “I a tia ni karaoa te kairua inanon maiu. I aki koaua ngkana I kona n namakinna ae Ngai kaain ana Ekaretia Iesu Kristo. E bon aki kona ni kabanea ana tai te Atua ma te aomata ae ai arou.”

Iesu ae te Kristo, e ngae ngke Ngaia “Aia Uea uea,”⁵ te Metia, “Natin te Atua ae maiu,”⁶ e tangirii ni kabane n tatabemania nako Natin te Atua. E tangirii n aki tabe bwa tera nakoan te aomata—bwa tao e kainano ke e kaubwai, aekakira aki kororaoui. Inanon Maiuna n Rabwata, e ibuobuoki te Tia Kamaiu nakoia aomata ni kabane, nakoia ake a kukurei ao n ataibwai, nakoia ake a rawawata ao ni bua, ao nakoia naake akea te kantaninga irouia. N angiin te tai, aomata ake e beku ao ni buokiiia bon tiaki aomata aika a rietata nakoia, a tara raoui, ke ni kaubwai. N angiin te tai, aomata ake E tabekiarake e bon karako are a kona n anga ni kaokia ma tii te kakaitau, te nano ae e nanorinano, ao te nano ni kan karekea te onimaki.

Ngkana Iesu e kabanea Maiuna n te maiu aei ni buoka ake “moan te mangori,”⁷ tao E na aki tangirii naba n te bong aei? E koaua bwa tao a na akea te tabo n Ana Ekaretia ibukiia ni kabane natin te Atua? Tao ibukiia

naba naake a namakinna bwa a aki kororaoui, mwanuokinaki, ke ni maroa?

Bon akea te tia n te kororaoui are ko na karekea bwa ko aonga n tau ibukin ana tangira te Atua. Am tataro a aki riari n takaruakiki ke ni katamaroaki ke n eti aron taekinaia bwa e aonga n roko i karawa.

Ni koauana, te Atua e aki inanonano⁸—bwaai ake a rangi ni bongana n te aonaaba akea manenaia Irouna. E ataa nanom, ao E tangirikoi n aki tabe bwa tera nakoam, mwaitin am mwane, ke iraman kain am mwaneaba ni marooro n te intanete.

Ngkana ko kaeta nanom nakon Tamara are i Karawa ao ni kaniiko ma Ngaia, ti na namakina ae E kaniira ma ngaira.⁹

Bon ngaira Natina aika tangiraki. Ao tekoraiki naba ake a Kakeaa.

Ao naake, a bon tangiria ni karaoui oin nanoia, ataei ake aki kan kairaki, naake a un iroun te Atua ao n Ana Ekaretia, a bootii aia bwai, ao ni wae-koa n otinako man te matarora n taekina bwa a nako ao n aki kan manga oki.

Ngkana e birinako te ataei man mweengana, teuaane ke neiene e na bae n aki ataa ae ana karo ake a rang raraoma a taratara man te wintoo. Ma nanoia ae e nanoanga, a taraa natiia te mwaane ke te aine n nako—ma te kantaninga bwa natiia e na reiakina te bwai teuana man te taneiai ae e kananokawaki aei ao tao a na nora te maiu aei ma te taratara ae e boou—ao n tokina a na oki nakon mweengaa.

Ao ai bon aron naba ma Tamara are i Karawa ae e tangiriira. E tataningaa okira.

Am Tia Kamaiu, ma ranimatana n tangira ao te nanoanga ni Matana, e tataningaa okim. E ngae ngke ko namakinna bwa ko a rang n raroanako ma te Atua, E na bon noriko; E na iai irouna te nanoanga

ibukim ao e na biri n rabwatiko.¹⁰
Nakomai ao Kaaina.

Te Atua E kariaia bwa Ti na Reiakinaki man Ara Kairua

Bon ngaira taan mwamwananga iaon te kawai n te maiu ae e mamate aei ni kakaekin nanon ao tokin te koaua. Ni katoa tai, baika ti nori bon bwaai ake a mena imwaira—ti aki kona n noria bwa e nakea te kawai are i mwiiin te kabao. Tamara are i Karawa ae tatangira E tuai anganiira kaekaan taian titiraki ni kabane. E kantaningaira bwa ti na ukori bwaai aika bati i bon iroura. E kantaningaira bwa ti na kakoaua—e ngae ngke e kangaanga karaoana.

E kantaningaira bwa ti na kaeti ikara ao ni karikirakei baike ti tangiri ni karaoi—teutana korakorara—ao n reitinako ni karaoa te rikirake ae uarereke.

Aio te kawai ae ti reirei ao n rikirake mai iai.

Ko bon koaua raoi bwa ko tangiriri bwaai ni kabane bwa a na bane ni kamataataaki? Ko bon koaua raoi bwa ko tangiria bwa a na kaekaaki titiraki ni kabane? Ni kabane mwanangam a barongaaki?

I kakoaua bwa angiiina mai ibuakora a na waekoa ni kua n aron te aekaki ni kairiiri mai karawa aei. Ti reiakina reirei aika kakawaki ibukin te maiu aei rinanon taneiai n te maiu. Rinanon reiakinara man ara kairua. Rinanon te rairanano ao ataakina i bon iroura ae te aro ae “buakaka e bon aki kona ni karekea te kakukurei.”¹¹

Iesu Kristo, Natin te Atua, e mate bwa ara kairua a na aki kabuakakaira ao e na aki katoka rikirakera ae akea tokina. Bon Ngaia bukina, ae ti kona n rairanano, ao ara kairua a kona n riki bwa bwaai aika a na boukiira ni karekea te mimitong ae korakora.

Ko riari n aki mwananga n te kawai aei n tii ngkoe. Tamara are i Karawa E

aki katikuiria bwa ti na bua inanon te rotongitong.

Aio bukina, bwa n tain te tiburing n 1820, E kaoti ma Natina, Iesu Kristo, nakon te kairake n ataenimwane, Iotebwa Timiti.

Iangoa anne teutana te tai! Atuan te aonaaba e kaoti nakon te aomata!

Aio te moan mai ibuakon taian kaoti aika mwaiti are e riki nakon Iotebwa ma te Atua ao tabeman ake a roko mai karawa. Agniin taian taeka ake a taekinaki nakoina mai irouia aomata mai ikarawa a tauaki mwiiina inanon koroboki aika tabu n Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira. A baitii aron karekeia. A bane ni kona aomata ni warekii ao n reiakin i bon irouia te rongorongon mai iroun te Atua ibukira n ara bong aikai.

Ti kaoko bwa ko na reiakin i bon iroum.

E bon rangi ni uarereke Iotebwa Timiti ngke e karekei kaotioti aikai. Angiia a roko imwaain ae e koro 30 ana ririki.¹² Akea rabakauna, ao irouia tabeman, e bon aki taraa n tau n riki bwa ana burabeti te Uea.

Ao irarikina e weteia te Uea—rimwian te banna are ti kunea rinanon booki aika tabu.

Te Atua e aki tataninga ni kakaetae aomata ae e kororaoi bwa e na kaoka Ana euangkerio.

Ngke arona bwa E karaoa anne, ae E na bon bae naba ngkai ni kakaetae.

Iotebwa bon titebo aekakina ma ngkoe ao ngai. E ngae ngke e karaoi kairua Iotebwq̄a, te Uea e kabongana ni kakoroa bukin Ana kantaninga ae korakora.

Beretitenti Thomas S. Monson e aki toki ni kaokiokii taeka n reirei aikai “Ane e weteia te Uea, e konabwai imatan te Uea.”¹³

Te Abotoro Bauro e karaua ni kaotia nakoia Aika Itiaki i Korinto: “Bwa

kam na atai weteami, tari ao tititati, ngkai a aki bati ni weteaki aika raba-kau n te rabwata, ao a aki naba aika korakora; ao a aki bati aika tooka.”¹⁴

Te Uea e kabonganaia aika maaara ao ake akea aia reirei ni kakoroa nanon Ana mwakuri. Te koaua aio e tei bwa te kakoaua bwa bon mwaa-kan te Atua, tiaki aomata, ae e katiai Ana mwakuri iaon te aba.¹⁵

Ongo irouna, Iriiria

Ngke e kaoti te Atua nakon Iotebwa Timiti, E kabwarabwara Natina, Iesu Kristo, ao e taku “Ongo Irouna!”¹⁶

E kabanea nikiran maiuna Iotebwa n ongo Irouna ao n Rimwina.

N aron Iotebwa, rikira bwa ana reirei Kristo e moa man te baire n ongo nakon te Tia Kamaiu Iesu Kristo.

Ngkana iai nanom ni kan Iriiria, uota am onimaki ao katokaa iaom Ana kaibangaki.

Ko na kunea ae *ko* kaaina Ana Ekaretia—te tabo ae rau ao ni bubuti-mwaa are ko kona n ira iai aron uko-ukoran te riki bwa ana reirei Kristo ao te kukurei.

Bon au kantaninga bwa, inanon kauringan te ka uabubua n ririki ibukin te Moan Kaotioti, ngkai ti iangoia ao n reiakina Kaokan Ana Ekaretia Iesu Kristo, ti na ataia ae bon tiaki tii te bwai ae e riki n rongorongon rimoa. Ngkoe ao Ngai iai bukinara ae e kakawaki, n te rongorongon ae e reitinako aei.

Oslo, Norway

Iroun Unimwaane L. Whitney Clayton
Man te Beretitenti n te Itingaun

Tera ngkanne ngkoe ao ngai tabera?

Bon reiakinan Iesu Kristo. Ni kama-tebwaia Ana taeka. N ongo Irouna ao n Iriiria ni kabatiaan iran buakon te waaki inanon te mwakuri ae korakora aei. I kaoko bwa ko na roko ao ni kaaina!

Ko aki kainnanoia bwa ko na kororaoi. E na tii iai iroum te nano ni kan karikirakea am onimaki ao ni kaaniiko ma Ngaia ni katoa bong.

Tabera bwa ti na tangiria ao ni beku ibukin te Atua ao n tangiria ao ni beku ibukii natin te Atua.

Ngkana ko karaoa anne, e na mwaneiko te Atua n Ana tangira, te kimwareirei, ao tabeua kairiiri n te maiu aei, inanon naba taai aika moan te kaangaanga, ao riki ake imwiina.

Man aio ao I taekina koauana, ao ni katuka au kakabwaia n rangi ni kakaitau ao au tangira ibukimi ni kabane, n aran ara Tia Kamaiu ae tabu, ara Mataniwi—n aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Taraa I-Ebeto 2:13–14.
2. Taraa Ruka 4:18.
3. 2 Nibwaai 25:26.
4. Taraa ana Boki Moomon n ChurchofJesusChrist.org/study/scriptures/bofm.
5. 1 Timoteo 6:15.
6. Taraa Mataio 16:15–17.
7. Mataio 25:40.
8. Taraa Makuri 10:34.
9. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 88:63.
10. Taraa te bwai are e namakinna te karo are e noora natina are e bua bwa e oki n Ruka 15:20.
11. Aramwa 41:10
12. Te katooto, n te ka 138 ni mwakoro n Reirei ao Berita aika Tabu, e riao n 100 ake bon kaotioti are e karekei Ioteba Timiti imwain koron ana ka 30 n ririki, n Ritembwa 23, 1835.
13. Thomas S. Monson, “Duty Calls,” *Ensign*, Meei 1996, 44.
14. 1 I-Korinto 1:26, New Revised Standard Version.
15. Taraa 1 I-Korinto 1:28–29; 2 I-Korinto 4:7.
16. Iotebwa Timiti—Rongorongong 1:17.

Mweenga aika Tamaroa

Te Tia Kamaiu bon te intinia, te tia kateitei ao te tia katamaroa nanon te auti ae bane arona. Ana karikirake bon kakororaoan ao kakukureian tamneira n ae akea tokina.

N te tai ae e aki maan ao e teke matau n te raubaba ae bubura are a kaka-tekeaki iai aia katanoata bitineti. E katanatoai bwain nanon te auti ao te kambwana ae kakatamaroai nanon taian auti. E taekinna n ae bebete, “Beku ibukii Mweenga aika Rianako Tamaroaia i Salt Lake City.”

Te rongorongong anne e anai nano—tera “te mweenga ae rianako tamaroana”? I kunea bwa I a tabe n iangoa te titiraki anne, riki ni kaeineta ma natiu ma kainnabau, ae Kathy, ake iroura ao natiia ake a kaikawaii ni boong aikai. N aroia kaaro n taabo nako, ti raraoma ao n tataro ibukii ara utu. Ti

bon teimatoa ni karaoa anne. Ti rangi n tangira ae te kabanea n tamaroa ibukii. A na kanga ngaiia ao natiia ni maeka ni mweenga aika rianako tamaroaia? I a tia n iangoi mweengaia kaain te Ekaretia are Ngai ao Kathy e reke tibwangara ni kawari. Ti a tia ni kaoaki nakon mweenga i Korea ao Kenya, i Biribin ao i Peru, i Laos ao Latvia. N na tibwauai aua nonoori ibukin mweenga aika tamaroa.

Te moan, n ana taratara te Uea, katean mweenga aika rianako tamaroaia bon karikirakean kateia aomata ake a maeka ni mweenga akanne. Mweenga aikai a aki katamaroaaiki n te kawai ae kakawaki man teimatoa man bwain nanona ke mwaitin kaubwaia ke kinaakia aomata ake a bwaibwai iai. Aron tein te mweenga ae tamaroa bon maiuakinan ana reirei Kristo iro-uia naake n te mweenga. Ae kakaawaki riki bon aron tein maiuia kaain te mweenga, tiaki aron tein aia auti.

Katein Kristo aikai a karekeaki inanon “waakin te tai”¹ man rinean te rikirake iaon kawain te berita. Katein Kristo a katamaroai maiuia naake a kabanea aia kona ni waaki inanon te raoiroi. A kaoni mweenga ma ootan te euangkerio, tao te buroa e karaoaki

man te bokaboka ke te maebora. E ngae ngke bon tii ngkoe man am auti ae ko ira te kaetieti n “ukorii bwaai aikai,² ko kona n ibuobuoki nakon katamaroan mweengam.

Ti iriira ana reirei te Uea ni “[baro- ngaira]; katauraoi bwaai nako ake a kainnanaoki, ao ni katea te auti” man bairean, katauraoran, ao katean maiura n tamnei, tiaki ara auti ke abara. Ngkae ti karaoi ana kawai te Tia Kamaiu ni berita ma te taotaon- nanao, a riki mweengara bwa “te auti ae mimitong, te auti ae baireaki raoi, [ao] ana auti te Atua.”³

Te kauoua, naake a maeka ni mweenga aika tamaroa a karekea aia tai ni kamatebwaia koroboki aika tabu ao aia taeka burabeti aika maiu ni katoa bong. Beretitenti Russell M. Nelson e a tia ni kaaira bwa ti na “bita aron” ao ni “bita tein” mweengara rinanon kamatebwaian te euangkerio.⁴ Ana kakao e kaotia bwa mweenga aika tamaroa bon nnen te mwakuri ae aamarau, ma ni kakaawaki n te rikira- ke ae onoti ao kakorakoraan maa- rara. Te rairannano n te bong koraki bon te bwai ni mwakuri are e angani- ra te kona n akoi riki, n tangira riki, ao n oota riki. Kamatebwaian koroboki aika tabu a kaaniira ma te Tia Kamaiu, are ana tangira ae akoi ao korakorana e buokiira inanon rikirakera.

Te Baibara, Ana Boki Moomon, ao Bwaeao ae Bati Boona a taeki- niia utu, ngaia are e aki kakuba bwa booki aika tabu akanne bon aeniboki aika akea kabotauaia ibukin katean mweenga aika rianako tamaroia. A karakina aia tataro kaaro, kangaanga man te kariiri, ana tokanikai te raoiroi, te kakatai n te rongo ao te mari, kaka- makun te buaka ao kaniwanga n te rau. N ae okioki koroboki aika tabu a kaotia nakoira bwa a kanga n tokani- kai utu rinanon maiuakinan te raoiroi

ao a kanga ni bwaka man ukoukoran kawai ake tabeua.

Te kateniua, mweenga aika tamaroa a ira tamnein te kateitei are e karaoia te Uea ibukin Mweengana ae tamaroa, are te tembora. Katean te tembora e moanaki ma kawai aika bebete— kaitiakan te aba ao kabooroan te tabo. Moan mwakuri akanne ni katau- raoa te tabo e kona ni kabotauaki ma kawakinan tuua aika bebete. Tuua bon aan te kateitei are e kateaki iaona te riki bwa ana reirei Iesu. Te riki bwa ana reirei Iesu ae teimatoa e kairiira bwa ti na matoa, nene, ao n aki mwaing,⁵ n aron kamatoaan te tembora aika taian biti. Te rabwata ae matoa aei e kariaia te Uea bwa e na kanakoa Tamneina ni bitii nanora.⁶ Karekean te bitaki n nano ae korakora kanga kabatiaan riki te katamaroa nako nanon te tembora.

Ngkae ti reitinako n te onimaki, te Uea e bitiira teutana imwin teutana. Ti karekea te bungiki n te tamnei ao ti waaki ni kaotaa Kateina n tangira ae tamaroa.⁷ Ngkai ti a riki n ai Arona riki, ti na namakina te mwengaraoi n Ana auti, ao E na namakina te mwe- ngaraoi ni mwengara.

Ti kona ni kateimatoa ana reitaki mwengara ae kaan nakon Mwengana man te tau nakon ao kabonganana te rekomenta nakon te tembora n te tai ae mwaiti n aron are ti kona. Ni kara- on aei, tabun ana auti te Uea e wene inanon ara auti naba.

Te Salt Lake Tembora ae tama- roa e tei n uakaan. E kateaki irouia bwaioniia man bwaai ni mwakuri n rimoa, ao bwain te tembora bon man te tabo anne, ao te mwakuri korakora ae abwabwaki, te tembora e kateaki man 1853 nakon 1893. Te kabanea n tamaroa are kaain te Ekaretia a anga n te mwakuri n intinia, korean tamnein te auti, ao katamaroan nanon te auti are e riki mai iai te kateitei ae rianako

tamaroana are kinaaki irouia mirion n aomata.

E kaania 130 te ririki ae e bunginako man katabuan te tembora aei. N aron are e mwaneweia Unimwaane Gary E. Stevenson ngkoananoa, waaki n intinia ake a kabonganaaki ni katea te tem- bora a tia n oneaki mwiiia ni kainibaire aika boou, man mano riki. Aki karaoan te katamaroa nakon te mwakuri n inti- nia n te tembora ao te onobwai nakon kabwakan te kateitei e na kamatebuaka aia onimaki bwaioniia, ake a karaoa aia kabanea ni kona ao imwiina a anga te mwioko n tararuuan te tembora nakon te roro are imwiina.

Te Ekaretia e a waakina ana kariki- rake inanon te aua n ririki ni katama- roaa aron tein ao matoan te kateitei ni kaitarai mwaeiei.⁸ Aan te kateitei, burooa, ao rabwatana a na kamato- aaki. Te rabakau n intinia are mai ieta are tauraai ngkai e na karokoa te tem- bora nakon aron kateitei aika bwaina- ki ngkai. Ti na aki kona n noori bitaki nakon tein te kateitei aei, ma bitaki akanne bon iai ao a kakaawaki. N te mwakuri aei, katamaroa i nanon te tembora aika kankan a na kawakinaki.

Ti riari n ira te katooto are ti anga- naki man te onobwai nakon te Salt Lake Tembora, ao ni karekea ara tai n taraa te mwakuri n intinia n oin mai- ura n tamnei n taraia raoi bwa e irii kanibaire aika boou. Taraan maiura rimarenantai, n reitaki ma butiian te Uea, “Tera riki ae N na karaoia?”⁹ e kona ni buokiira ni katei mweenga aika tamaroa.

Te kaaua, mweenga aika tamaroa bon tabo ni kamanomano man angib- uakan te maiu aei. E a tia ni berita te Uea bwa naake a kawakin ana tua te Atua a “kakabwaaiaaki iaon te aba.”¹⁰ Ana kakabwaaia te Atua bon te korakora ni waaki nako n aki rootaki ni kangaangan te maiu aei.

Inanon 2002 I reiakina te reirei ae kakaawaki ibukin taian kangaanga. Ngke I mena i Asunción, Paraguay, I kaitibo ma beretitenti n titeiki n te kaawa. N tai anne, e rootaki Paraguay n bwakan kaubwaina, ao e mwaiti kaain te Ekaretia ake a rootaki ao a aikoa kona ni karekei kainnanaoia. I tuai manga roko i Aberika Maiaki imwiin au mwakuri ni mitinare ao I tuai n roko mai mwaina i Paraguay. I a tia ni beku n te Beretitentii n te Aono anne inanon ti tabeua te wiiki. Maakinan au aki konabwai n anga te kairi nakoia beretitenti n titeiki akanne, I tuangiia bwa a na tuangai bwa baike a nakoraio i nanon aia titeiki. Te moan beretitenti n te titeiki e tuangai baike a nakoraio. Teuare imwiina e mwanewei bwaai aika nakoraio ao tabeua kangaanga. N te tai are ti a roko iroun te kabanea n titeki beretitenti, e tii taekini kangaanga aika matoatoa teuana imwin teuana. Ngke beretitenti n titeiki a kabwarabwara buburan te kangaanga, e rikirake raromau, tabeaiangau, ao e kuri kangaa-nga, ataakin te bwai ae n na taekinna.

“Unimwaane Clayton, titirakiniia te titiraki aei: ‘Beretitenti, mairouia mem-bwa n ami titeiki ake a kakabwaka te kabwianibwai ae bwanin, ake a kaka-bwaka te angabwai n aki mamatam ae akoi, ake a kakaonimaki n nakoia n te Ekaretia, ake a kakaraoa raio aia kakawari nakoia utu ake tabeia¹¹ ni katoa namwakaina, ake a kakaraoa te bootaki n utu, ake a kakamatebwaia koroboki aika tabu, ake a kakaraoa te tataro n utu n te bong koraki, iraman irouia ae iai ana kangaanga ae a aki konaa n tobwaia ibon irouia ao ni kainnanao te Ekaretia bwa e na rinnako ao n tobwai aia kangaanga ibukiia?’”

N ira te wirikiriki are I karekea, I titirakiniia beretitenti n titeiki te titiraki anne.

A taraai ma te miimi n aki kakarongoa ao imwina a kaeka, “*Pues, ninguno,*” are nanonaki n “Eng, bon akea.” Imwiina a tuangai bwa akea mairouia mem-bwa ake a kakaraoi bwaai akanne ae iai ana kangaanga ae e aki kona tobwaia ibon irouna. Bukin tera? Ibukina a maeka n mweenga aika rianako tamaroia. Maiuia ni kakaonimaki e angania te korakora, te taratara, ao te buoka mai karawa are a kainnanaoia inanon kangaangan te mwane n oin abaia.

Aio e aki nanonaki bwa aomata aika raoiroi a na aki aoraki, aki rinanon aki kabwianibwai, aki kaitarai ruutin te bitineti, ke ni kaitarai kangaangan te maiu aika mwaiti. Te maiu ae mamate uotana kakaewenako n taainako, ma n te tai teuana nakon teuana I a tia n nooria bwa naake a kakorakora n ongeaba n taian tua a kakabwaiaaki ni karekea kawaia ni waaki nako ma te rau ao te kantaninga. Kakabwaia akanne a kona n reke nakoia aomata ni kabane.¹²

E katanoata Tawita, “Ngkana E aki katea te maneaba Iehova, ao e matebuaka aia makuri tani kateia.”¹³ N te tabo are kam maeka iai, tera nako tein ami auti, ao aekara ami utu, kam kona ni katea te mweenga ae tamaroia ibukin ami utu. Ana euangkerio Iesu Kristo ae kaokaki e anganira te kainibaire ibukin te mweenga anne. Te Tia Kamaiu bon te intinia, te ti kateitei ao te tia katamaroia nanon te auti ae bane arona. Ana karikirake bon kakororaon ao kakukureian tamneira n ae akea tokina. Man Ana ibuobuoki ae tangira, tamneimi a kona n riki nakon are E tangiria ao kam kona n riki nakon tamaroami are rietata—n tauraio ni katea ao ni

Olmué, Marga Marga, Chile

maeka n te mweenga ae tamaroia.

I kakooua ma te kakaitau bwa Atuara ao Tamara e maiu. Natina, te Uea Iesu Kristo, bon te Tia Kamaiu ao te Tia Kabooia aomata ni kabane. A kororaio aia tangira ibukira. Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira bon abanuean te Uea iaon te aba. Burabeti ao abotoro aika maiu a kairia ni boong aikai. Ana Boki Moomon e koaua. Ana euangkerio Iesu Kristo ae kaokaki bon te kainibaire ae kororaio ibukin katean mweenga aika tamaroia. N aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAARI

1. Mote 7:21.
2. Taekan te Onimaki 1:13.
3. Reirei ao Berita aika Tabu 88:119.
4. Taraa Russell M. Nelson, “Riki bwa Aomata Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira,” *Riaona*, Nobembwa 2018, 113.
5. Taraa 1 Nibwaa 2:10; Motiaea 5:15; 3 Nibwaa 6:14.
6. Taraa Motiaea 5:2; Aramwa 5:7.
7. Taraa Aramwa 5:14, 19.
8. Te mwaeie ni Maati 18, 2020, e kaota raio kainnanaoani karaon te karikirake aei.
9. Mataio 19:20.
10. Motiaea 2:22.
11. Taan kakawari ao taan reirei n te mweenga a bitaki nakon taari n ibuobuoki ao aine n ibuobuoki inanon 2008 (taraa Russell M. Nelson, “Mwakuri n Ibuobuoki,” *Riaona*, Meei 2018, 100).
12. N te tai are ti rinea n aki maiu ni kaineti ma tuua, ngkanne ana kakabwaia te Uea a tauaki mairoua n tabeua te mwaiti. Te baeten ae okioki aei are nooraki n Ana Boki Moomon e aranaki n tabetai bwa aron tein te raoiroi ma te buakaka (taraa *Book of Mormon Student Manual* [Church Educational System manual, 2009], 414, ChurchofJesuChrist.org).
13. Taian Areru 127:1.

Iroun Unimwaane D. Todd Christofferson
Man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman

Tibwauan te Rongorongono ni Kaokan Bwai ao te Mangauti

Kaokan Bwai bon ana bwai te aonaaba, ao ana rongorongono e rang kawaekoaki riki n te bong aei.

Rinanon te maungatabu ni kabuta aei ti a tia n tataekina ao n anene ma te kimwareirei ibukin kakoroan bukin taetae ni burabeti ake man ngkoa “manga kaetan bwaini kabane,”¹ ibukin uotakin “boti bwai ni kabane inanon Kristo,”² ibukin kaokakin bwainin te euangkerio, nakoanibonga, ao ana Ekaretia Iesu Kristo nako aon te aba, ni kabane ake a ikotaki n atuna “Kaokan Bwai.”

Ma Kaokan Bwai bon tiaki tii ibukira ngaira ake ti kimwareirei inanona n te bong aei. Te kaotioti n te Moan Mii ni Burabeti bon tiaki ti ibukin Iotebwa Timiti n tii ngaia ma a kaotaki bwai te ota ao te koaua nakon are “akea ana rabakau.”³ Ana Boki Moomon bon aia bwai aomata nako. Otenanti n te nakoanibonga n te kamaiu ao te karietataki a katauraokaki ibukiiia aomata n tatabemaniia, n ikotaki ma naake aikoa maiu n te rabwata. Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira ao ana kakabwaia a nanonaki ibukiiia ni kabane ake a tangirii. Te bwaintangira n te Tamnei ae Raoiroi e nanonaki ibukiiia aomata nako. Kaokan Bwai bon ana bwai te

aonaaba, ao ana rongorongono e rang kawaekoaki riki n te bong aei.

“Mangaia ae moan te kakawaki bwai a na tataekinaki bwaii aikai nakoia kaain aonaba, bwai a na ataia ae bon akea te iriko ae e kona ni maeka imatan te Atua, ma ti rinanon mwakuri aika raoiroi, ma ana nanoanga, ao ana akoi te Mesia ae Tabu, are e a tia n anga maiuna bwai e na tiringaki n te maiu n rabwata, ao e a

manga anaia ni mwaakan te Tamnei, bwai e aonga ni karekea te mangauti ibukiiia maate.”⁴

Man te bong are tarin te Burabeti, Samuel Smith, e kanoa ana baeki ma katotoon ana Boki Moomon aika a tibwa otinako ao n toua nako n tibwai koroboki aika a tabu aika a boou, Aika Itiaki a tia ni beku n akea tokitokiiia “ni katabangaki bwaii aikai bwai a na ataaki irouia kain aonaaba.”

Inanon 1920, n te tai anne—Unimwaane David O. McKay man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman. a waakina te mwananga inanon te ririki ni kawari mition n te Ekaretia. Ni Meei 1921, e a tei n te ruanimate ae uarereke i Fagali’i, Samoa, i matan ruanimateia teniman ataei aika uarereke ae kawakinaiki raoi, te nati aine ao uoman nati mwaane aika natiia Thomas ma Sarah Hilton. Ataei aikai—are tee ikawai bon uoua ana ririki—e mate n te tai are Thomas ao Sarah a beku bwai taanga aika kairake ni mitinare imwain banen te ririki 1800 tabun.

Imwain ae e kitana Utah, Unimwaane McKay e berita nakon

Bluffdale, Utah, USA

Sarah, are ai bon akea buuna ngkai, bwa e na nanako ni karoko n ruanimataia natiia i Samoa ngkai e aki kona n oki nako ikekei. Unimwaane McKay koroboki rikaaki nakoina, “Natim aika teniman, Titita Hilton, a kona ni bitiia tabeman n te aro ae kamimi ngkai a kainabwabu . . . reitanako am mwakukri ni mitinare ae karineaki are e waaki tenibwi te ririki n nako.” Ngkanne e reitanako te kibu ni bon oin ana taeka:

*Man bai n tatangira a kamatui
mataia ni mate,
Man bai n tatangira baia ma waeia
a taunaki,
Man baia ianena ruanimataia ae
mangori e a katamaroaki,
Man aia karine ianena, ao man
tangiia ianena.⁵*

Te rongorongo aei are bon teuana man ngaa, bubua ni ngaa, are e taetae n te tai, kakaawaki, ao anganano ni maiuia e raka iaon 200 te ririki n nako n tibwa te rongorongon Kaokan Bwai. Ara kouru n rotiiia aba nako, taetae, newe, ao aomata e aki bua n te bong aei n aron are e kakoauaki irouia e raka iaon 68,000 kairake mwaane, aine, ao taanga ake a beku ngkai ian weteakiia n aia mition ae bwain taina, irouia kain te Ekaretia ni kabuta ake a kaokioka ana kakao Biribi mai ao nooria;⁶ ao are e kabaneaki iai mirion taara ni katoa ririki ni kateimatoa mwanenakin te mwakuri anne ni kabuta te aonaaba.

Ngkai ara kakao e aki kairoro, ti kantaningaia bwa aomata a na kunea bwa e anainano. N te aro bwa e na riki anne, I kakoaua bwa e kainnanoi bwaai aika teniua: moan, am tangira; kauoua, am banna ni katoto; ao kateniua, arom ni kabongana Ana Boki Moomon.

Te moan, ara kakao e na aki bon kaineti ibukira, ma a na riai ni kaotaki

BIVANAN BETERO, JAKOBWA, AO IOANE, IROUN LINDA, CURLEY, CHRISTENSEN AO MICHAEL T. MALUM

iai te tangira, te tangira are e itiaki.⁷ Te tangira aei, kinaaki bwa ae itiaki, ana tangira ae itiaki Kristo, tina tii karekea ngkana ti bubuti. Ti kaoaki, riki tuangaki, bwa tina “tataro nakon te Tama ma korakoran nanora ni kabane, bwa [ti] na kaonaki n te tangira aio.”⁸

N aron te katoto, I tibwa te taneiaia are irekereke ma Titita Lanett Ho Ching, are e beku ma kainnanba, Beretitenti Francis Ho Ching, are e tararua te mition i Samoa Apia. Titita Ho Ching e kauringnga:

“Ririki aika a nako, ara utu ae kairaki ti mwaing nakon te mweenga ae uarereke i Laie, Hawaii. Autin te kaa ni mweengara e a tia ni bitaki nakon te tabo ni maeka are e maeka iai te mwaane ae arana Jonathan. Jonathan e a tia n riki bwa raora n te tabo teuana. N te namakin are tiaki tae maninnanti bwa te Uea e a tia n ikotiira, ti baireia bwa tina rang marooro imarenara ibukin ara waaki ni kakukurei ao kainakin te Ekaretia. Jonathan e kukurei n ara iraorao ao e tangiria ni kabanea ana tai ma ara utu. E tangiria n reiakina taekan te euangkerio, ma e aki nano n te kabaeaki nakon te Ekaretia.

“Inanon te tai, Jonathan e a karekea arana ae ‘Uncle Jonathan’ irouia natira. Ngkai ara utu a reitinako n ikawairake, aron naba nanon Johathan ni bwaai ake a riki inanon maiura. Ara kakao nakon bootaki ni bong ni motirawa, koronriiki, bwaai ake a riki n te reirei, ao waaki ni kakukurei n te Ekaretia e a karakaaki nakon ara kainutu n te tairiki ao aia bwabetito natira.

“N te bong teuana I karekea te tareboon mairoun Jonathan. E a kainnanao buokana. E a rootaki n te tioka ao e a korakora ituakin waena bwa e a kainnanao koreana bwa e aonga n teimatoa maiuna. Ara utu ao kain rarikira aika kain te aro a rianna irarikina ni buokiiia n ana kangaa-nga ni katoabong. Ti kakaibibiti n te onaoraki, ao e anganaki kakabwaia n te nakoanibonga. N tikun Jonathan ni kamarurungana, n raonaki n aia ibuobuoki tititati n te Bootaki n Aine, ti kaitiaka ana ruu. Taari n te nakoa-nibonga a katea kawaina are bwatete nakon ana matarao ao nnen baina n te ruu n tebotebo. Ngke e okira mweengana Jonathan, e a bon taonaki n te tang.

“Jonathan e a manga reita ana reirei ma mitinare. Te wiiki imwain te Ririki ae Boou, e weteai ao e titiraki, ‘Tera ae kona karaoia n Tairikin te Ririki ae Boou?’ I kauringnga ibukin ara bootaki ni katoa ririki. Ma n onean mwiina, e kaeka, ‘I tangiria bwa kona ira au bwabetito! I tangiria ni waakina n te ririki aei ae eti’ Imwiin 20 te ririki n ‘nakomai n nooria,’ ‘nakomai n ibuobuoki,’ ao ‘nakomai n tiku,’ te aomata ae kakaawaki aei e a tauraoi ni bwabetitoaki.

“Inanon 2018, ngke ti weteaki bwa tina riki bwa te beretitenti n te mition ao n riki bwa toau i Samoa, marurungin Jonathan e kekerikaaki. Ti bubutiia bwa e na teimatoa ni korakora n taninga okira. E kekeiaki inanon te maan ae e kan reke te ririki, ma te Uea e katauraoi ibukina n okira mweengana. E motirawa ma te rau inanon Eberi 2019. Natiu aine a ira ana taunimate ai tamaia Jonathan ao a anenea te kuna are a aneieia naba n ana tai ni bwabetito.”

I kaota te kauoua ni bwai are e kainnanaoaki ibukin tibwauan te rongorongo ni Kaokan Bwai ma te titiraki aei: Tera ae e na anainano n am kakao nakon temanna? Tiaki bon ngkoe, te banna ni katoto inanon maium? Angiina ake a tia n ongo ao ni karekea te rongorongo ni Kaokan Bwai a bon tii katikaki man te bwai are a nooria irouia kain ana Ekaretia Iesu Kristo. Tao aroia nakoia tabeman, te bwai are a taekinna ke aki taekinna, teimatoan are a kaotia inanon taai ni kanganga, ke bon tii moaia.⁹

Bwaaai nako n aroia, ti aki kona ni birinako man te koaua are ti riai n ota

iai ao ni maiuakin reirein te euangkerio are e kaokaki n tamaroan are ti kona ibukin ara kakao are tina anoia. Bon te bwai are ti aki toki n taraia n te bong aei bwa te koaua. Ngkana e maeka inanon ana tangira Kristo, tabeman a na ata bwa ara tangira nakoia e bon koaua. Ngkana e otamwaka otan te Tamnei ae Tabu inanora, e na bon kaotamwaka otan Kristo inanoia.¹⁰ Anuara ao bwaai ake ti karaoi a na riki bwa ara kakao ni koaua n roko ni karekea te kimwareirei ni bwaninin ana euangkerio Iesu Kristo.

Te kateniua are e kainnanaoaki bon kabonganakin te bwai ni mwakuri are e karaoia te Uea ibukin te kabanea n euangkerio ni koron te bong, Ana Boki Moomon. Bon te kakooua ae e kona n namakinaki n te wewete are e taetae ni burabetiaki ibukin Iotebwa Timiti ao te kakooua ae kona ni kakoouaki mai karawa ao Mangautin Iesu Kristo. Kabwarabwaraana are e kona ni matata n ana baire Tamara are i Karawa bon akea kabotauana. Ngkana ti tibwa Ana Boki Moomon, ko tibwa Kaokan Bwai.

Ngke tebwi tabun ana ririki Jason Olsen, e aki toki ni kauringaki irouia kain ana utu ao tabeman bwa e na aki riki ni Kiritian. Iai raraona aika uoman aika raoroai, e ngae n anne, bon kain ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira, ao aki toki n tataekina te aro. Raraona, Shea ao Dave, ma te karinerine a kakaitara ma aia kauntaeka tabeman ake a tia n angan Jason ibukin kaitaraan te onimaki iroun Iesu Kristo. N tokina, a anganna katooton ana boki Moomon,

ni kangai, “Te boki aei e na kaekai am titiraki. Taiioka warekia.” E rawa ni butimwaea te boki ao e katikua n ana baekibaeki, are e a tiku iai inanon tabeua namwakaina. E aki tangiria ni katikua ni mweengana are a na kona n nooria ana utu, ao e aki naba kan kauniia Shea ma Dave ngkana e kaokia. N tokina, e a reke tokin ana kanganga bwa e na kabueka te boki.

N te tairiki teuana, ma te tibwake ni baina teuana ao Ana Boki Moomon ni baina are teuana, e nang bon kaura te boki ngke e ongo te bwana n ana iango are e kangai, “Tai kabueka au boki.” E mimi, e toki. Imwiina, e iangoia bwa e iangoa te bwana, e a manga kataia riki ni kaura ana tibwake. E a manga ongo riki, te bwana ae e roko n ana iango: “Nako nakon am ruu ao wareka au boki.” Jason e kararoa ana tibwake, e okira ana ruu, e kauka ana Boki Moomon, ao e a waki ni warekia. E reitinako te bong teuana imwiin teuana, n tainako n te karangaina. Ngke e a roko n tokina Jason e a tataro, e koreia, “I kaonaki mai tabon buraen atu nakon tabon waeu n te Tamnei. . . . I namakinna ae I onrake n te ota. . . . Bon te kabanea ni kakukurei n namakin are I a tia ni karekea inanon maiu.” E bwabetitoaki ao imwiina e riki bwa te mitinare.

Tao te bwai are e na taekinaki imwiina e aki taekinaki ma te tangira ae kororoai ao te nano n akoi, angiina, ngkana tiaki ni kabane, man ara kakao n tibwa te rongorongo ni Kaokan Bwai a na bon aki butimwaeaki. Ma uringa aio, ni kabane a tau ibukin te kakao anne—“titebo aroia ni kabane imatan te Atua”,¹¹ te Uea e kukurei n ara mwakuri ni kabane ake ti karaoi, n aki tara mwiina, te kakao are e aki butimwaeaki bon akea rekerera iai bwa tina katokia, ao akean te nano iai n te bong aei e na bitaki

Uea ao ara Tia Kamaiu, Iesu Kristo.”¹⁵
Mangautin Kristo e kamatoa Ana berita. N aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Makuri 3:21.
2. I-Ebeto 1:10.
3. Iakobo 1:5.
4. 2 Nibwaa 2:8.
5. David O. McKay, letter to Sarah M. Hilton, June 3, 1921, Church History Library, Salt Lake City.
6. Ioane 1:46.
7. Taraa 1 Ioane 4:18.
8. Moronaa 7:48.
9. Beretitenti David O. McKay n ana nonoori: “Aomata ni kabane ake a maiu n te aonaaba aei iai aia bitaki inanon aia waaki, ibukin te raoiroi ke te buakaka. Bon tiaki te bwai are e tii taekinna, bon tiaki n te bwai are e tii karaoia. Bon man are antai ngaia. MMwane nako, aomata nako a kaoti bannaia iroun teuanne ke neienne” (*Teachings of Presidents of the Church: David O. McKay* [2003], 227).
10. Taraa Ioane 1:9; Reirei ao Berita aika Tabu 88:6–13; 93:2.
11. 2 Nibwaa 26:33.
12. Taraa Mataio 16:19; 18:18; Reirei ao Berita aika Tabu 110:14–16; 132:19, 46.
13. Gordon B. Hinckley, “As One Who Loves the Prophet,” in Susan Easton Black and Charles D. Tate, Jr., eds., *Joseph Smith: The Prophet, the Man* (1993), 6.
14. Taraa Reirei ao Berita aika Tabu 76:22–24.
15. “Kaokan Bwanin ana Euangkerio Iesu Kristo: Te Kauabubua n Ririki ni Katanoata nakon te Aonaaba,” Eberi 5, 2020, n Russell M. Nelson, “Ongo Irouna,” *Riaona*, Meei 2020, 91.

nakon butimwaeana n te bong teuana n taai aika a na roko. E ngae n anne, ara tangira e tiku n arona.

Tina aki mwanninga bwa Kaokan Bwai a bon roko man kakorakora ao anganano. Aio atun te maroro ibukin te bong teuana. Ti kimwareirei n te bong aei ni uaan Kaokan bwai, teuana te mwaaka ae moan te korakora bon te mwaaka ni kabaebae iaon te aba ao i karawa.¹² Are e taekinaki n ririki aika a nako iroun Beretitenti Gordon B. Hinckley, “Ngkana ai akea riki ae otinako man rawawata ni kabane ao maraki n kaokan bwai nakon te mwaaka ni kabaebae ni mwakan te nakoanibonga ae mimitong ni kabaeia utu n aki toki, e na bon rang uaana ni bwaai ni kabane ake e kabaneaki ibukina.”¹³

Te kabanea ni berita n Kaokan Bwai bon te kamaiuaki rinanon Iesu Kristo. Mangautin Iesu Kristo bon te kakoaua bwa Ngaia, ni koaua, iai riouna mwaaka ni kamaiuia ni kabane ake a nakoina—kamaiuia man te nanokawaki, aki momoti raoi, aki raunnano, bure, ao bon te mate. Te bong aei bon Tabatin te Baam: te wiiki man te bong aei bon te Itita. Tina uringnga, tina uringnga n tainako, korakain Kristo ao matena ni kaboi ara bure, ao tina bukamarua te Tabati ae moan te

kakaawaki anne, ana bong te Uea, are E uti iai man te mate. Ibukin Mangautin Iesu Kristo, Kaokan Bwai iai nanona, ni maiura n rabwata iai nanona, ao bon ni kabane maiura bon iai bukiia.

Iotebwa Timiti, te burabeti ae korakora ni Kaokan Bwai, e anga are bon oin ana koaua ibukin ara tai ni mangautin Kristo: “Bwa e maiu! Bwa ti nooria, n angatain te Atua.”¹⁴ I nanorinano n ikotia ma au kakoaua ana kakoaua Iotebwa ao nakoia ni kabane abotoro ao burabeti ake imwaina ao ni kabane abotoro ao burabeti ake a tia n onea mwiina, bwa Iesu tei Natareta bon te Mesia are n te berita, te Riki Temanna iroun te Atua, ao te Tia Kaboia aomata ni kabane.

“Ti kakoaua bwa naake a tataromwaka ni kamatebwaia rongorongon Kaokakin bwai ao ni karaoia ma te onimaki a na kaka-bwaiaaki ni karekei oin aia koaua ni mimitongina ao te kantaininga ni katauraoa te aonaba ibukin te berita ibukin Manga Okin ara

Sandy, Utah, USA

Iroun Beretitenti Russell M. Nelson
Beretitenti n ana Ekaretia Iesu Kristo
ibukia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira

Waaki Nako inanon te Onimaki

I kakabwai ai ngkai ma te rau ao n rikiraken ami onimaki iroun te Uea.

Tariu ao mwaneu aika kam tangiraki, ngkai ti a roko ni banen te maungatabu ae ururingaki aei, ti kaota ara kakaitau nakon te Uea. Te katangitang a rangi n tangiraoui, ao taian marooro a rangi ni kaunganano.

N tain te maungatabu aei, ti a tia n rinanon baika mwai ai aika kakawaki. N tain bukamaruan te ka 200 n ririki aei, ti a tia ni kaota te katanoata nakon te aonaaba n taekina koauan raoi Kaokan ana euangkerio Iesu Kristo ni bwanina.

Ti kauringa Kaokan te euangkerio n Takaruaea Otanna.

Ti kaota te kanikina ae boou ni kanikinaea ara onimaki iroun te Uea Iesu Kristo ao ibukin kinaakin baika a nooraki n ana rongorongoa ao ana bwai te Ekaretia.

Ti a tia ni kataua teuana te bong n te aonaaba n aki mamatam ao n tataro, bwa e na kauarerekeaki butin te aoraki ae rota te aonaaba, a na kawakinaki taan tararua, e na kakorakoraaki kaubwain te aba, ao te maiu e na manga okira arona. Te aki mamatam aei e na karaoaki n te Kanimabong ae Raoiroi, Eberi 10. Ao e na riki bwa te Kanimabong ae rianako tamaroana!

N te Tabati ae n roko bon Tabatin te Itita, ike ti na manga kauringa Ana

Mwakuri ni Kamaiu ao Mangautin ara Uea Iesu Kristo. Ibukin Ana Mwakuri ni Kamaiu, Ana bwaintangira ae te mangauti e na reke nakoia ni kabane ake a tia ni maiu. Ao ana bwaintangira ae te maiu ae akea tokina e na reke irouia ni kabane ake a tau man aia kakaonimaki nakon otenanti ao berita ake a karaoui n Ana tembora aika tabu.

Bwai nikabane aika ringa te nano n te maungatabu aei n Eberi 2020—ao te wiiki ae tabu are ti a waakina ngkai—e kona ni kauarerekeaki man uoua taeka aika tabu: “Ongo Irouna.”¹ Ti tataro bwa kabotoan ami iango iaon Tamara are i Karawa, are e atong taeka

akanne, ao iaon Natina ae Tatangiraki, Iesu Kristo, ana kaona am iango mai ibuakon bwai ake a taekinaki. Ti tataro bwa ko na motinnanoia *raoi* n ongo, n ongora nakon, ao ni karaoananon ana taeka te Tia Kamaiu.² I berita anne e na kakerikaaka te maaku ao te onimaki e na rikirake imwiina.

Kam rabwa ibukin nanomi ni karaoui mweengami bwa taabo ni katantan ni koaua ibukin ami onimaki, are e kona ni maeka iai Tamnein te Uea. Ara karikiram ibukin kamatebwaian te euangkerio, *Nakomai*, *Iriirai*, e na reitinako ni kakabwai ai maiumi. Ami mwakuri ae teimatoa n te waaki aei—ao inanon naba taai ake kam namakinna bwa akea te nakoraoi ae reke—e na bitii maiumi, ami utu, ao te aonaaba. Ti na kakorakoraaki ngkai ti riki bwa ana reirei te Uea aika kakaonimaki riki, n tei ao ni kaota ara namakin Ibukina, n taabo ake ti mena iai.

Ngkai, ti a marooroakina taekan taian tembora. Iai ngkai 168 ara tembora aika a tia ni katabuaki ni kabuta te aonaaba. Tabeua aika a tabe ni baireaki ao ni iangoaki kateaia. Ngke a katanoataaki babaire ibukin katean te tembora ae boou, e riki bwa mwakoron ara rongorongoa ae tabu.

E taraa ni kamiimi katanoataan tembora aika boou ngkai a bane ni kainaki tembora inanon te tai ae uarereke.

N ae riaon teubua te ririki n nako, Beretitenti Wilford Woodruff e a kaman noori baika a na riki inanon ara bong, n aron are e koreaki n ana tataro ni katabu ibukin te Salt Lake, are e anga n 1893. Tabeman mai buakomi kam a tia n noora taekan te tataro ae kamiimi aei iaon bwai n reitaki n te intanete.

Ongora te onon ni bubuti aei mai iroun ana burabeti te Uea “Ngkana Am aomata a *aki* reke aia tai n rin inanon te auti ae tabu aei . . . ao a aki

karauaki ao ni mena inanon te kabuanibwai, ni katobibiaki n taian kangaanga . . . ao n rairi mataia nakon Am auti ae tabu aei ao ni bubutiko kainao-matakiaa, ibukin buokaia, ni karababa mwaakam ibukiaa, ti bubutiko, n taraa naano man Am tabo ni maeka inanon te nanonaga . . . ao n ongo tangiaa. Ke ngkana natiaa Am aomata, n ririki aika a na roko, a karaureaki nako, rinanon aekaki ni waaki nako, man te tabo aei, . . . ao ana tang Nakoim man korakoran karawawatakiaa ao nanokawakiaa bwa kona buokiaa ao ni kainao-mataia, ti nanorinano n onnon Nakoim n . . . ongo tangiaa, ao n angania kakabwaia ake a bubuti ibukina.³

Tariu ao mwaaneu, inanon *ara* tai ni karawawataki ngkai *a* kainaki taian tembora, kam kona ni kabonganai mwaakan ami berita ao te entaumente man te tembora ngkai kam karinei ami berita. Taiaoka kabongana te tai aei ngkai a kainaki tembora n reitinako ni maiu inanon te maiu ae tau nakon te tembora ke n tau nakon te tembora.

Marooroakina taekan te temborama am utu ao raoraom. Ibukina ngkai Iesu Kristo bon boton bwaai ni kabane ni baike ti karaoi inanon te tembora, ngkai kam kabatiaa riki iangoan te tembora kam na kabatiaa riki Iangoakina. Kamatebwai ao tataro n reiakina riki taekan te mwaaka ao te rabakau are ko a tia ni bwaintangiraaki iai—ke ma are ko na bwaintangiraaki.

Ngkai ti kukurei ni katanoata te babaire ibukin katean waniu tembora aika boou n taabo aikai: Bahía Blanca, Argentina; Tallahassee, Florida; Lubumbashi, Democratic Republic of the Congo; Pittsburgh, Pennsylvania; Benin City, Nigeria; Syracuse, Utah; Dubai, United Arab Emirates; ao Shanghai, People’s Republic of China.

Nikabane taboo aika waniu aikai, taan rabakau n te kateitei a na

KORAKORAN TE OOTA AO TE ROO, IRUIN WARREN LUCH, BWIANTANGIRA IVAN TE MUILEM N IRONGORONGON TE EKARETIA

mwakuri ma aobitia n te tabo bwa e aonga te tembora n tau nakon te tabo ao n riki bwa te bwai ae e tamaroa nakon te kaomuniti.

Te babaire ibukin te tembora i Dubai e roko man te kaeka nakon aia kakao ae mangori, are e butimwaeaki ma te kukurei.

Iango ao waaki ibukin te babaire ibukin Shangai e bon rangi ni kakawaki. N ae riaon uabui te ririki, membwa-ake a kororaoi n te People Republic of China a tia n nanakon te Hong Kong China Tembora. Ma n Turai 2019 te tembora anne e a tia ni kainaki ibukin baireakin manga onobwaiakina ae maan are e kainanoaki.

I Shanghai, teuana te autinibotaki ae tamaroa e na riki bwa te tabo ibukiaa membwa i Tiaina n reitanako ni karaolan te otenanti n te tembora—n te People’s Republic of China—ibon ibukiaa ao aia bakatibu.⁴

N aaba ni kabane, te Ekaretia aio e reireinia ana membwa ni karinea, ongotaeka, ao ni boutoka te tautaeka.⁵ Ti reirei kakawakin te utu, n riki bwa kaoro aika raraoi ao kaain

te aba aika moan te tamaroa. Ibukina bwa ti karinea te tua ao taian kaetieti n te People’s Republic of China te Ekaretia e *aki* kanakoia mitinare nako iai , ao ti aki naba karaoia ngkai.

Ake tiaki kain te aba ao Itiaina ana reitinako ni kaokoro ni bootaki. Tein ataakin te Ekaretia n te tua ikekei e teimatoa n *aki bitaki*. N te moan waaiki ni kabonganaan te kateitei, te rin nako iai bon tii man kabaeam am tai. Ana auti te Uea i Shanghai bon *tiaki* te tabo irouia irua ake a roko man abaa ake tabeua.

Tembora aika waniu aikai a na kakabwaii maiuia aomata aika mwai ti n iteran te rabauna ake uoua. Taian tembora bon bwaai aika rangi ni kakannato ni Kaokan ana euangkerio Iesu Kristo ae bwainin. Inanon raoiroin ao ana akoi te Atua, E uoti kakabwaia

New Taipei City, Taiwan

Ribooti iaon te Ware, 2019

man te tembora ni kaania riki nakoia natina *n taabo nako*.

Ngkai e reitinako Kaokan Bwai, I ataia bwa te Atua e na reitinako ni kaoti bwaai aika mwaiti aika korakora man kakaawaki aika a kaineti ma Ueana ikai iaon te aba.⁶ Te abanuea anne *bon* Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukii Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira.

Tariu ao mwaaneu, I kaota au tangira ibukimi. Inanon taai ni karawawata ao ni kananououa aikai, ao ni kamwakura te kariaiakaki are I anganaki, I tangiria ni katokaa iaomi te kakabwaia n abotoro.

I kakabwaiaai ngkami ma te rau ao rikiraken ami onimaki iroun te Uea.⁷

I kakabwaiaai ngkami bwa kam na rairi nanomi ao n riki n ai Arona n te bong teuana ma teuana.⁸

I kakabwaiaai ngkami bwa kam na ataia bwa te Burabeti Iotebwa Timiti bon te burabeti ni Kaokan ana euangerio Iesu Kristo ae bwanin.

Ngkana iai ae aoraki ibuakomi ke ami utu aika tangiraki, I katuka au kakabwaia ni kamarurung, ngkana e booraoi ma ana kantaninga te Uea.

I kakabwaiaai ngkami, n reitia riki ma kaotan au tangira nakoimi n tatabemani ngkami, n aran Iesu Kristo, amen. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Iotebwa Timiti—Rongorongo 1:17; taraa naba Ruka 9:35.
2. Taraa Ioane 10:27; Te Kaotioti 3:20; Motiaea 26:21, 28; Reirei ao Berita aika Tabu 29:7.
3. Wilford Woodruff, dedicatory prayer of the Salt Lake Temple, Apr. 6, 1893, ChurchofJesusChrist.org; emphasis added.
4. Inanon ngaa n ririki, kaain Tiaina a tia ni kawakin rongorongoia ao kateirikiaia aia utu. Te bukamaru n Tiaina a kaota te karinerine nakoia aia bakatibu, n aron te Bootaki ae Qingming (清明节). N te ririki aei te Bootaki ae te Qingming (清明节) e toka n te karenta n Eberi 4–5.
5. Taraa Taekan te Onimaki 1:12.
6. Taraa Taekan te Onimaki 1:9.
7. Taraa Ioane 14:27.
8. Taraa 3 Nibwaai 27:27.

Ibukin rongorongoia kaain te Ekaretia, a tia ni kanakoi waare te Moan Beretitentie akana imwiina ni kaineti ma rikiraken ao n tein te Ekaretia man Ritembwa 31, 2019.

IUNITE N TE EKARETIA

Titeiki	3,437
Mition	399
Mwakoro	542
Uoote ao Mwaanga	30,940

KAINAKIN TE EKARETIA

Ikotan mwaitiia membwa	16,565,036
Aia rekooti ataei aika boou	94,266
Ake a bwabetitoaki	248,835

TAIAN MITINARE

Mitinare ake a Bwanin aia tai	67,021
Mitinare n ibuobuoki n te Ekaretia	31,333

TEMBORA

Tembora ake a Katabuaki n 2019 (Rome Italy, Kinshasa Democratic Republic of the Congo, Fortaleza Brazil, Port-au-Prince Haiti, Lisbon Portugal, ao Arequipa Peru)	6
Tembora ake a Manga moan katabuaki n 2019 (Memphis Tennessee, Oklahoma City Oklahoma, Oakland California, Raleigh North Carolina, Frankfurt Germany, Asunción Paraguay, ao Baton Rouge Louisiana)	7
Tembora ake a Mwakuri ni Banen te Ririki	167

Unimwaane Jorge T. Becerra

Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun

Unimwaane Jorge T. Becerra e mamaama ao e kabuingoingo inanon rikirakena, ma ana beretitenti n te mition e anganna tibwangana bwa e na kairiiri. Jorge e a oki nakon mweengana mai California Arcadia Mition ma nanona ni kan kabaekaki n ana mwakuri te Uea ibukin maiuna ae bwanin.

N ana ririki ae 27, e weteaki bwa kaain te bitibiriki. N ana ririki ae 32, e weteaki bwa te bitioibi. N te moantai e namakinna bwa e aki tau ngke a kawaria aomata ma aia kangaanga.

“Akea au iango bwa tera ae N na karaoia,” e tuanga tamana.

Ana kaeka tamana e reiakinaki iai te reirei ae moan te mwaakaroiroi, ni kauringaki n onimakinana iroun ana beretitenti n te mition, ao ni buoka katauraaoana ibukin nakoana ni kairiiri n taai aika a na roko, n raonaki ma nakoana ae te beretitenti n te titeiki n ana ririki ae 37.

“E taku tamau, ‘Natiu te mwaane, iraua ana ririki te Tamnei ae Raoiroi?’” E uringnga Unimwaane Becerra. “Bon anne te tai n reirei ae moan te tamaroa ibukina ngkai I atai bwa I kona ni karaoi bwaai nako ake e tuangai te Uea bwa N na karaoi.”

E teimatoa n tiku te reirei anne iroun Unimwaane Becerra rinanon ririki aika a mwaiti n ana mwakuri are e bane nanona iai n ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira.

Jorge Eduardo Torres Becerra e bungiki n Ritembwa n 18, 1962, irouia Juan C. Becerra ao Celia T. Becerra i Salt Lake City, Utah, USA, n te tabo are e ikawairake iai.

Imwiin karaoan ana mwakuri ni mitinare ae bwaninataina, Unimwaane Becerra e mareaki ma Debbie Ilene Schneberger i Salt Lake Tembora n Aokati 10, 1984. Boni kaaro ae niman natiia.

Unimwaane Becerra e reke ana tikuri ibukin kamatebwai ni kabuta man te Iuniwetiri i Utah ao te associate of arts degree n taekan kawakinan te mwane mai Salt Lake Community College. E kamatebwaia naba taekan te bitineti n te Iuniwetiri i Phoenix. N 1998 e buokanibwai ma Allegis Advisor Group, te aetuwaiti n te kambwana ibukin taekan te mwane. N te tai are e weteaki iai bwa te Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun, e riki ngaia bwa te aetuwaitia n te karinimwane ibukin Intermountain Financial Partners.

Unimwaane Becerra e a tia ni beku bwa te beretitenti n te Bootaki n Ataeinimwaane n te uoote, te kauntira n te beretitenti n te mition, te kauntira n te beretitenti n te mwaanga, te tia reirei n tieminari, te kauntira n te bitibiriki, bitioibi, te beretitenti n te titeiki, ao te beretitenti i California Arcadia Mition. Inanon ana tai ni weteaki, e beku bwa te Itingaun n te Aono. ■

Unimwaane Matthew S. Holland

Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun

Unimwaane Matthew S. Holland e aki iruwa irouia Mataniwi ni Kabuta ke n te maungatabu ni kabuta.

Angina Aika Itiaki a kinaa ae ngaia natin Unimwaane Jeffrey R. Holland te mwaane man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman. Tabeman a uringnga bwa 17-ana ririki ngke e taetae n Eberi 1983 n tain ana tetere te nakoanibonga n te maungatabu ni kabuta.

“E a tia n riki bwa te kakabwaia ae moan te kakukurei, inanon maiu ni kabane, n tarataraa aron maiuia tinau ao tamau, te bwai are a tia ni motinnanoia ni karaoia, ao baike a tia n tuangaki bwa a na karaoi” e taku Unimwaane Holland, are n te tai aei e tararua North Carolina Raleigh Mition.

“Ma, ni kaineti ma taratara aika onoti, e mwaiti ae ti atai n te wewete aei n iangoia bwa e tau ara katauraoi ibukina,” e taku. “N te tekeraoi, ti reiakinaki naba bwa te Uea e a bon tia ni katauiia n aia konabwai naake E weteia, ao ti uota te onimaki ae korakora ao te mweengaraoi inanon anne.”

Unimwaane Holland e uringnga bwa te taetae n te maungatabu ni kabuta e bon kanakonano. Katauraoran te rongorongon n te kabanea n tai e roko “teutana i mwin teutana, te reirei teutana i mwin teutana;” (2 Nibwaai 28:30) e riki bwa “te moantaai, n atonga te kakabwai n atai bwa ngkana ko butimwaai mwioko mairoun te Uea, E na buokiko ao n anganiko iango ao namakinan bwaai ake ko riai n tibwauai.”

Matthew Scott Holland e bungiki n Tuun 7, 1966, i Provo, Utah, USA, te nati te mwaane irouia Jeffrey R. ao Patricia Holland. E mareaki ma Paige Bateman ni Meei 20, 1996, i St. George Utah Tembora. Boni kaaro ae aman natiia.

Uaiakinan ana reirei Unimwaane Holland e raonaki ma teniua ana tikuri n te political science—te baetura n te arts mai Brigham Young Iuniwetiri n 1991 ao te mwaatita n te arts ao te taokita ibukin rabakau, ni kauoua mai Duke Iuniwetiri, n 1997 ao 2001, n onoti.

Inanon mwakurina n riki bwa te tia ibuobuoki ni burobeetia n te political science i BYU (2001–2009), e aranaki bwa te beretitenti i Utah Valley Iuniwetiri n 2009, ni beku ni karokoa e weteaki n 2018 n riki bwa te beretitenti n te mition.

E a tia ni beku bwa te bitioibi, kauntira ae rietaata, kauntira n te bitibiriki, te aetuwaitia ibukin te Bootaki n Ataeinimwaane n te uoote, te tia kairiiri ibukin te mition n te uoote, te tia reirei n te Reirei n Tabati, ao te mitinare ae bwanin ana tai i Scotland Edinburgh Mition. ■

Unimwaane William K. Jackson

Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun

Imwiin 23 te ririki ngke e riki bwa te aobitia n te tabo ni kuakua n ana Tabo ni Mwakuri U. S. ibukin Aba Itinaniku, William K. Jackson e tuangaki bwa e na tibwaua 20 ana taneiai aika rianako ake e rinanona inanon ana tai ni maeka ao ni mwakuri ni mwakoron aba n te aonaaba aika karako rikirakeia.

Ngkai e tabe n iangoa raoi te bubuti anne imwaa in bukamaruan ana tai n riitaea, e kunea bwa 20 taneiai aika rianako ake e rinanona a irekereke ma te Ekaretia- ke n irekereke ma ana utu,” e taku.

William King Jackson e bungiki ni Maati 29, 1956, i Washington, D.C., USA, irouia E. William ao Lois Andrey Jackson. E ikawairake i Ojai, California, USA, ma ibukin aia anganano ana karo ni mwakuri, e a reirei naba i Honduras, Algeria, ao Afghanistan.

Imwiin karaoan ana mwakuri ni mitinare i Bolivia La Paz Mition, Unimwaane Jackson e kaitibo ma Ann Kesler n te tiamwa n 1977.

“Bon te tangira n te moan itaramata irou,” e taku. “I kabongana nikiran te tiamwa anne ni kataia n anaa nanona bwa boni Ngai are e kakaea.”

A mareaki n Ritembwa 29, 1977, n te Tembora, i Los Angeles California Tembora. Boni kaaro aika waniman natiia, teniman aika tabekaki—mai India, Nepal, ao Cambodia.

Unimwaane Jackson e reirei Brigham Young Iuniwetiri, e reke ana baetura tikurii n te tiaeanti man te Iuniwetiri i California, Berkeley, ao n reke ana beeba n taokita ibukin bwainaoraki man te Iuniwetiri i California, San Francisco, n 1983.

Imwiin tikuna ni mwakuri n te tabo ni kuakua, a mwakuri itinaniku ibukin 26 te ririki. Angiin ana mwakuri ngke e riki bwa te tarekita n tabo ni kuakua ibukin Valley Family Health Care, n taabo iaon Idaho ao Oregon, USA.

Ngke a maeka itinanikun te United States, ngaia ma Titita Jackson a bane angiin aia tai ibuakoia kaain te moan-roro aika membwa n te Ekaretia.

“Teuana mwakoron au koaua ae te kabanea ni bubura bon tarataran te euangkerio bwa tera are e karaoia nakoia aomata aika ti tangiriia,” e taku. “E bon bitiiia.”

Unimwaane Jackson e beku bwa te Itingaun n te Aono, te beretitenti i India New Delhi Mition, te beretitenti n te Bootaki n Ataeinimwaane n te mwaanga, te tia reirei n te intitute, ao te tia reirei n Reirein te Euuangkerio. N ana tai ni weteaki are e a riki bwa te Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun, e mwakuri bwa te bitiohi. ■

Unimwaane Jeremy R. Jaggi

Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun

Ngke tebwitabun ana ririki Unimwaane Jeremy R. Jaggi, mwaanena ae itua ana ririki, ae Kristen, e reke irouna te maninaoraki are e a karika rootakin kaburorona. A taku taokita bwa e na aki kona ni maiu.

Te kairake ae Jeremy e katorobubua n tataro irarikin ana kainiwene ni mweengaia ana utu i Salt Lake City, Utah, USA, ao ni bubutia te Atua ni kan ataia bukin tera ngkai e na mate inanon ataeina. Mwaanena, e ngae n anne, e bon kakabwaiaki man te nakoanibonga ao e maiu.

Aio bon te bwai are e karekea te bitaki ibukin Jeremy ae 17-ana-ririki n “rairananona ao n irii ana tua te Atua,” are e a kairia n rangi n taua ma nanona ni warekan ana Boki Moomon n te moan tai. Imwiina ao e beku bwa te mitinare ae bwanin-ana tai i Ohio Cleveland Mition.

E na bae ni manga okira arona Jeremy ni katorobubua n tataro ma nanona ae bwanin n ririki ake imwiina ngkai kainnabana, ae Amy, are e a moan-tai bungina iroun natiia ae aia kateniman. “N te tai anne, I namakina te rau—te rau are e tii kona ni kabwarabwaraaki ngkai I ramwaneaki ni bain Tamara are i Karawa n tangira ma aabuen te Tamnei ae Raoiroi,” e taku.

Te rau anne e uotia rinanon te tai ae uareke n te tai are e maiu iai natiia are e a tibwa bungiki ao namwakaina n nanokawaki n rimwiaki ma manga bwakan riki temanna natiia. “Ti kataaki ni bwaai nako n ara kawai,” e taku, “ma teimatoa ni ‘kabatiai ara kimwareirei’ [Iakobo 1:2] bwa te Tia Kamaiu e a tia ni katauraoa te kawai ibukira ni karekea te rau ao te kukurei.”

Jeremy Robert Jaggi e bungiki i Salt Lake City, Utah, USA, ni Maati 23, 1973, irouia Robert Stanley Jaggi ao Judy Anne Roos. E mareaki ma Amy Anne Stewart i Salt Lake Tembora n Tuun 12, 1995. Boni kaaro ae niiman natiia.

Unimwaane Jaggi e karekea ana baetura tikurii n te tiaeanti ni katein tiaeanti ao kuakua man te Iuniwetiri i Utah ma ana mwaatita tikurii ni kakoroi moti n tararuan bitineti man te Pepperdine Iuniwetiri. Bon te mataniwi ni kateimatoan rikiraken kabobwai ni bwain te bitineti ibukin Alkermes ao te manatia ni komeeti n tararuan te kabooaba ibukin ana Karinmwane HCA n te tai are e weteaki ngke e karaoa nakoana.

Unimwaane Jaggi e a tia ni beku bwa te Itingaun n Aono, te beretitenti ibukin Utah Ogden Mition, tia ibuobuoki n tia koroboki ni kakoroi moti ibukin te titeiki, bitiohi, beretitenti n te kooram n unimwaane, tia reirei n te tieminari, te kauntira n te beretitenti ibukin te Bootaki n Ataeinimwaane n te uoote, te tia reirei ibukin aron katauraoran te mitinare n te titeiki, ao te tia kairiiri n te uoote ibukin te mition. ■

Unimwaane Kelly R. Johnson

Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun

Unimwaane Kelly R. Johnson e uringa raoui te bong are e weteaki iai ngke e riki bwa te bitioibi ngke 31 ana ririki. N te bong naba anne n ana tai n tutuo e rootaki n te aoraki ae Bell’s palsy—te bwai ae riki n aki mwakurin te mwatireti n iteran ubuna are te iterana e a karika te boo ke te mamaara.

Bon te tai ae rangi ni kangaanga, tiaki ibukin mweenga-buakana ao mamaana are e riki man te aro anne ma ibukin naba tibwangana aika boou aika rangi ni mwaiiti. Ma te tai ane e kangaanga anne e a riki bwa ai te kakabwaia.

“N akea ataakina bwa tera ae nang riki n te aro ane e teimaan anne, I karikirakea au nanoanga ibukiia aomata ake a mena irarikiu ni karokoa tokin maiu,” e taku. “I reiakinaki raoui bwa aomata a rinanon baika a kangaanga ao ni kanano-kawaki ake aki kona ni kaitarai are e a roota aia konabwai, namakin, ao onimakinaia.”

Inanon te tai, e aki angaraoui te beku n ana Ekaretia te Uea. Ma n aron ae ngkai ana reirei te Tia Kamaiu “a kitan naba aia karaun” (Mataio 4:20) ao a Iria, “baikara nako bwaii ake ti tuangaki bwa ti na karaoui, ti taurai ni karaouia,” e taku Unimwaane Johnson.

E aki kakaawaki bwa te tabo raa are e weteia ke ana utu, a nako ma nanoia ae taurai, aia iango, n taratara ni kunea te tamaroa n aki tabe ma aia kangaanga.

Kelly Ray Johnson e bungiki Pleasant View, Utah, n Tianuare 16, 1963, irouia Harold Raymond Johnson Jr. ao Helen Cragun Johnson. E ikawairake i Ogden, Utah, ao ni mareaki ma Teresa Lynn Bartrum i Salt Lake Tembora ni Maati 27, 1986. Iai natiia aika niiman.

Unimwaane Johnson e bane ana reirei mai Weber State Iuniwetiri n 1987 ma ana baetura tiaeani tikurii n tauan mwaiin te mwane ao n reke ana mwaatita tikurii n tararuan bitineti mai Brigham Young Iuniwetiri n 1989. E a tia ni beku bwa te tia kawakin mwane ibukin KPMG International Cooperative ao n angaiin te tai ae nako e riki bwa te tia kawakin mwane n ibuokanbwai ma Norman, Townsend, ao Johnson.

Unimwaane Johnson, are e mwakuri bwa te Itingain n te Aono n te tai are e weteaki n nakoana, e a tia ni beku bwa te beretitenti i Thailand Bangkok Miton, te tabo are e karaoa iai ana mwakuri ni mitinare ae bwanin taina, ao n riki bwa te beretitenti n te titeiki, te kauntira n te beretitenti n te titeiki, kauntira ae rietaata, te beretitenti n te kooram n unimwaane, te tia kairiiri n te miton ibukin te uoote, ao te tia reirei ibukin katauraouia mitinare n te titeiki. ■

Unimwaane Thierry K. Mutombo

Mataniwi ni Kabuta n te Itingau

Unimwaane Thierry K. Mutombo e matoatoa ana koaua n te euangkerio ngke e roko ana reta bwa e na nako ni mitinare. E bwabetitoaki ma ana utu ngke e koro 10 ana ririki, e a tia ni kakoaua mwaakaroiroin te euangkerio ni bitia ana utu.

Ma e ngae ngkai e katauraoui ibukin nakona ni mitinare i Côte d’Ivoire Abidjan Miton, e tuai matoa ana koaua n ana Boki Moomon. E bon tuai man wawarekia mai imwaaina.

Ana bitioibi Thierry ae kairaki iroun te tamnei e anganna te kakaewenako bwa e na wareka ana Boki Moomon ni katoa bong imwaain nakona ni mitinare. E ngae n angan Thierry kiingin ana autinibootaki te ekaretia bwa e aonga ni kona ni kamatebwai ma te rau.

Thierry e wareware ni katoa bong ibukin teniua namwain. Man te tai are e roko iai n te tabo ni mitinare, e aki tii karekea ana koaua ae matoa ibukin ana Boki Moomon, ma e rikirakea naba anuana ni kamatebwai are e buokia n riki bwa te mitinare.

“Te bwai ni mwakuri ae moan te korakora are ti karekea ni kairiia aomata nakon ootan te euangkerio ao ni boboota Iteraera ae uamaenako bon ana Boki Moomonn,” e taku.

Thierry Kasuangi Mutombo e bungiki i Kinshasa, Democratic Republic i Congo, n Tianuare 31, 1976, irouia Antoine Kasuangi Mutombo a Marie Therese Matsanga Mutombo. E mare ma Tshayi Nathalie Sinda n te tua n Nobembwa 29, 2002. A kabaeaki imwiina i Johannesburg South Africa Tembora n Nobembwa 19, 2004. Iai natiia aika onoman.

Unimwaane Mutombo e bane ana tai man te reirei n 2010 man te Iuniwetiri ae Cepromad ma ana tikurii n tararuan te bitineti ao n 2012 ma ana baetura tikurii ibukin tararuakiia taan mwakuri. E mwakuri ibukin te Ekaretia n te Democratic Republic i Congo n riki bwa te manatia ibukin Rongorongon te Utu ao Tararuakiia Taan Mwakuri ao n riki bwa te tubwaitia n Tararuakin Bwain te Tabo ni Mwakuri.

N tai are e weteaki iai n riki bwa te Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun, Unimwaane Mutombo e mwakuri bwa te beretitenti i Maryland Baltimore Miton. Mai imwaaina ao e mwakuri bwa te beretitenti n te titeiki, te kauntira n te beretitenti n te titeiki, te mataniwi n te miton ibukin te uoote, te tia reirei n te Reirei n Tabati, ao te tia koroboki ni kakoroi mooti n te titeiki. ■

Unimwaane Adeyinka A. Ojediran

Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun

Eberi 2020 maungatabu ni kabuta bon “te wiikente ae aki kona ni mwanuokinaki” ibukin Unimwaane Adeyinka A. Ojediran.

E rairaki nakon te Ekaretia ao ni kamatoaaki bwa te Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun—te moan aomata mai Nigeria ao Ae Itiaki i Aberika Maeao. E a korakora riki ana kakaitau ao kukureina e rikirake ngke Beretitenti Russell M. Nelson e katanoata bwa ana kateniua n tembora Nigeria e na kateaki i Benin City.

“Akea au kantaninga n anne,” e taku Unimwaane Ojediran, e moangare. “N ongora n ana taeka ara burabeti ae taku bwa e nang manga tei riki teuana te tembora i Nigeria, e bon rangi ni kakukurei. Irou, bon kamatoana bwa ana mwakuri te Uea e birimwaaka butina. Ngaira ni kabane a rangi ni mwaiti bwaai aika ti na karaoi ni katauraoiia natin te Atua ibukin Kauaokin Natina.”

E bungiaiki i Ibadan, Nigeria, n Eberi 5, 1967, irouia Amos Adeniyi ao Caroline Anike Ojediran, Adeyinka Ayodeji Ojediran e reke ana batura tikurii iaon te aroka n te Iuniwetiri i Ilorin n 1991 imwaain reken ana mwaatita tikurii ibukin tararuan bitineti man Ladoke Akintola Iuniwetiri ibukin Rabakau aika Boou. E reke nakoana n taekan te mwane ao tararuan bitineti n riki bwa te tia kawakina taekan te mwane ae bubuutaki. E mwakuri bwa te manatia ibukin bitineti ao taekan te mwane ibukin Shell Nigeria imwaain weteana n riki bwa te Mataniwi ni Kabuta.

Teniua te ririki imwiin bwabetitoana, e kaitibo ma Olufunmilayo Omolola Akinbebije n tain te bobotaki. N tokin te tai ao ngaaia uoman a momoana aia marooro ni kareke tangira, ma aia mwakuri ni kaawa aika kakaokoro nanona “ti bon tii rereitaki n te tareboon.”

N tokin te tai ao taanga aikai a mareaki n 1998 ao ni kabaeaki i Johannesburg South Africa Tembora n Nobembwa 14, 2002. Te taanga ae Ojediran iai temanna natiia te aine.

Unimwaane Ojediran e kakaitau ibukin nako nako n te Ekaretia ake e a tia ni karekei man te tai are a kaaina iai te Ekaretia n 1990 ngke 23 ana ririki. Mwioko nako inanon te ekaretia a tia ni buoka aron rikirakena ao n anganna naba tibwanga aika tabu ni buokiia tabeman n rikirake inanon weteaia ao n aia beku.

Unimwaane Ojediran, e beku bwa te Itingaun te Aono n ana tai ni weteaki, e a tia naba ni beku bwa te kauntira n te beretitenti n te mition, beretitenti n te titeiki, kauntira n te beretitenti n te titeiki, bitioibi, kauntira n te bitiobiriki, ao te beretitenti n te mwaanga. ■

Unimwaane Ciro Schmeil

Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun

Unimwaane Ciro Schmeil n taainako ao e kataia n ongotaeka iroun te Uea, e ngae ngke e aki ataia bwa tera bukin te tua ae onoti. “Ngkai ti ongotaeka, ngkai ti kawakin tuua, “te Uea e na kakabwaiiira n taainako.”

Kakoroan nanon weteana, e a tia n noori kakabwaii ake a roko man te ongotaeka. Inanon ana beku ngke e riki bwa te bitioibi ao te beretitenti n te titeiki, e rangi ni mwaiti tibwanga ake e kawakin n “nooria aomata ni bitaki maiuia ibukin aia koaua iroun te Tia Kamaiu ao ana Boki Moomon.”

Unimwaane Schmeil e bungiaiki n Eberi 16, 1971, i Ponta Grossa, Paraná, Brazil, irouia Bruno ao Erica Schmeil, a uai n rairaki nakon te Ekaretia. E ikawairake i Curitiba, Brazil, ao n te tai are a weteaki iai ana karo bwa a na tararua Brazil Campinas Mition, e nako ni karaoa ana beku i Utah Ogden Mition.

Inanon ana tai n reirei n te University i Utah, e kaitibo Unimwaane Schmeil ma Alessandra Machado Louza, ataein te reirei ae Brigham Young University, n tain te bootaki n taromaui. “Ngke ti moan kaitibo n tain te bootaki n taromaui, e bon aki kan kubarai neiei,” e taku. Ma iroun teuaei, bon te tangira n te moan itaramata.

A mareaki i São Paulo Brazil Tembora n Turai 1994 ao a bane aia reirei i United States. A oki nako Brazil 20 te ririki imwaain mwaingia nako Colorado, USA, ao imwiina nako Florida, USA. Unimwaane ao Titita Schmeil bon ngaiia kaaro ao uoman natiia.

Unimwaane Schmeil e reke ana bachelor of arts degree n te korotamneian te auti man te Iuniwetiri i Utah n 1995 ao n reke ana mwaatita tikurii ni kakoro mooti ibukin bitineti ao tararua mai Ohio Iuniwetiri n 2010. E a tia ni mwakuri ibukin Walmart Brasil n riki bwa te kauoman ni beretitenti ao te tarekita ibukin karikirake n te kabooaba ma kateitei, n riki bwa te aobitia ni kamwakuri ibukin Scopel, n riki bwa te manatia ni kabuta ibukin Cia City, ao n ae aitibwa ngkai e riki bwa te mataniwi ibukin kabooaba ibukin JBS S.A.

Unimwane Schmeil e a tia ni beku bwa te Itingaun n te Aono, beretitenti n te titeiki, kauntira n te beretitenti n te titeiki, bitioibi, beretitenti n te kooram n unimwaane, ao te beretitenti n te mwaanga. ■

Unimwaane Moisés Villanueva

Mataniwi ni Kabuta n te Itingaun

Ai bon tibwa 10 ana ririki n te tai anne, ma Unimwaane Moisés Villanueva e bon aki kona ni mwaninga aron ana namakin ngke ngaia ma ana utu a reirenaki te euangkerio irouia mitinare i Oaxaca, Mexico.

“I uringa te Tamnei are a katukua, te rau are I namakinna inanou,” e taku.

Ngke e bwabetitoaki Moisés ma aman tarina ma mwaa-nena, tinana—ae akea buuna ae kaikawa Moisés ao tarina ao mwaanena aika itiman n aro aika moan te kangaanga— a moanna n okira te Ekaretia ao ni kakaonimaki.

Imwiina, ngkai Moisés ae 18 ana ririki e katauraoui ibukin ana mwakuri ni mitinare, a teimatoa ana utu ni kaitara ma kangaanga n te maiu n rabwata. E nanououa n ana babaire ibukin nakona ao n tuanga tinana bwa e tangiria ni kan tiku n te mweenga bwa e na buokii.

“Ngkana ko tangiria ni kan buokai,” tinana e tuangnga, “nako ao mwakuri ibukin te Uea.”

Ni katorobubua irarikin ana kainiwene n tain te kainiin n ana moan bong i Mexico Hermosillo Mition, e namakinna Moisés bwa e kukurei te Uea irouna n ana babaire. E kamo-amoana ana mition n rikiraken ana koaua ibukin te euangkerio ae e a tia ni kaokaki.

“Te Ekaretia aei e kairaki iroun ara Tia Kamaiu Iesu Kristo,” e taku Unimwaane Villanueva. “E kinaira n tatabemanniira n arara. E atai kainnanora, ara kangaanga, ao tabeaingara. E atai naba korakorara ao riki baike a tangiria nanora.”

Moisés Villanueva López e bungiki n Ritembwa 13, 1966, i Oaxaca, Oaxaca, Mexico, irouia Rubén Villanueva Platas ao Delfina López Domínguez. E mareaki ma Leticia Ávalos Lozano i Mexico City Mexico Tembora n Tuun 30, 1995. Iai natiia aika teniman.

Unimwaane Villanueva e reke ana baetura tikurii n tararuan bitineti mai Southeast Regional Iuniweteri n 1997 ao ana mwaatita tikuri ni bitaki aika boou ni karikirakean te bitineti mai Tecnológico de Monterrey n 2011. Angiin ana tai e mwakuri bwa te tibi aobitia ni kakoroi moti ibukin Sertexa, te kambana ibukin bao ni mwamwananga.

Inanon ana tai ni karaoa weteana, Unimwaane Villanueva e beku bwa te Itingaun n Aono i Mexico. E a tia naba ni beku bwa te beretitenti i California Arcadia Mition ao n riki bwa te kauntira ae rietaata, te kauntira n te beretitenti n te titeiki, bitiobi, ao te tarekita n te bwaburiki abeati. ■

Steven J. Lund

Beretitenti ni Kabuta n te Bootaki n Ataainimwaane

Ngkae e riki bwa te Beretitenti ni Kabuta n te Bootaki n Ataainimwaane, e butimwaea te tibwanga ae tabu Beretitenti Steven J. Lund ni buoka kairakii teububua tengaa te Nakoanibonga ae te Aaron-ataimwaane aika ikawai n te Ekaretia n te aonaaba ni kabuta.

Ngkana arona bwa e na kona n reke angan te kaitiboaki temanna imwiin temanna ma ngaiia n tatabemaniia, e atai raoui te bwai are e na taekinna: “N riki bwa te membwa ae nakoraoi ni uean te Atua e bon aki kangaanga. Tamara are i Karawa e tangiriko. Ko riari ni kaoka naba aron tangirana. Ao ngkana ti karaoa anne, ti na bon kamanoaki ao ni kukurei. . . . Maiura a na rangi ni bongana n iai nanona.”

N tauan te aro n aki manikangare e aki riki tii n te Tabati. Bon te tibwanga ni katoa bong, ni kaineti ma te rooia are e bita te mwakuri ni kakoroo nanon te moti.

“Warekan koroboki aika tabu, te nanako n taromauri, te rairannano n te tai ae waekoa ngkana a bure kawaira, kukaan wiira, ao n riki bwa te katooto ibukin te euangkerio— bwa bon anne ana baire Tamara are i Karawa,” e taku.

Te Tari Lund e bungiki n Okitobwa 30, 1953, irouia Jay ao Toy Ellen Lund ao n ni kaai n ikawairake i California Meang (Santa Rosa) ao California Maiaki (Long Beach), USA. Ana mwakuri n ana taanga ni buaka U.S. Army e a uotia nako Europe, te kaontenanti are e a reke tangirana irouna n ana tai ni mwakuri i Netherlands Amsterdam Mition.

Imwiin mwakurina n te taanga ni buaka, e rin n te reirei ae Brigham Young Iuniweteri, ike e a reitaki iai ma Kalleen Kirk, te ataainnaine are e a moanna ni kinaa inanon mwiokoana n tikuna ni mwakuri i Tiaman. Steven ao Kallen a mareaki i Salt Lake Tembora n Aokati 8, 1980. Boni kaaro ae aman natiia.

Imwiin reken ana tikurii ibukin te tua i BYU, te Tari Lund e mwakuri bwa te rooia imwaa in ae e riki bwa te beretitenti ao te CEO ibukin Nu Skin Enterprises. N te tai aei ao e riki bwa te tia babaire ni kakoroi moti n te kambwana n aia baba n tararua tarekita. E a tia n riki bwa te tia tararua Utah Tititem n Reirei ake a Rietaata.

Te Tari Lund e a tia ni mwakuri bwa te beretitenti i Georgia Atlanta Mition ao n riki bwa te kouoteneita ni Komete ibukin Katabuan Provo City Center Tembora. E a tia naba ni mwakuri n riki bwa te membwa n te baba ni kabuta n te Bootaki n Ataainimwaane ao n riki bwa te Itingaun n te Aono. ■

Ahmad S. Corbitt

*Te Moan Kauntira n te Beretitenti ni
Kabuta n te Bootaki n Ataeinimwaane*

Ahmad S. Corbitt, 57, e bungiaiki n Aokati n 1962 nakoia James Earl Corbitt ao Amelia Corbitt. A kainnana te utu aei ao a maeka n ana auti ni karikirake Philadelphia, Pennsylvania, USA, ni katobibiaki irouia taan kakiriwe ao te kaeng n iowawa. E bon aki mano te mwamwananga man te maeka teuana nakon te maeka teuana.

Ma ana namakin tinana n te maiu n tamnei e kairiia 10 natina ao e kawakinia raoi ni kamanoia. E ataiia bwa nningai are a riai n otinako n takakaro natina ao nningai are a riai n tiku iai inanon te auti.

Bon man te namakin n tamnei anne are imwiina ao e a reke angan kaoaia mitinare man Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira. N angiin ana tai ngke te ataeinimwaane ao ngke te kairake, Ahmad ao ana utu a taromauri ma Aba n te Aro n Islam, ao imwiina e bwabetitoaki n riki bwa te Borotetanti. Ma n te tai aei e namakina tangirakina irouia kaain te aba aika taan taromauri irouia Aika Itiaki.

Tinana ao tabeman tarina ma mwaanea a bwabetitoaki n te namwakaina are imwiina. N Aokati 16, 1980, n ana ka 18 n ririki, Ahmad e ruo naba n te ran ni bwabetito. Tamana te kauaei, ae Henry Brandford Campbell, e kaaina te Ekaretia n te ririki are imwiina.

“Bon tiaki raoi ibukin rongorongora,” e taku. “Bon ibukin rongorongon te Atua ao te bwai are E tangiria bwa ti na karaoia. Ti tauraoi n nanorinano ao ni karenaira ma aomata. E kairiira inanon kawaira.”

Imwiin reireina i Ricks College ao ni beku i Puerto Rico San Juan Miton man 1982 nakon 1984, e kaitibo ma Jayne Joslin n tain mwanangaia nakon te tembora kairake n ikawai aika tuai ni iein. Te taanga aei a mareaki n Aokati 24, 1985, i Washington D.C. Tembora ao boni kaaro ae onoman natiia.

Ruaiwa te ririki imwiina, e mwamwakuri n te ngaina ao n nanako n reirei n te tairiki, e reke ana tikuri man Te Richard Stockton College i New Jersey ao Rutgers Iuniwetiri i aon Reirei n te Tua.

E a tia ni beku bwa te kauntira n te beretitenti n te titeiki, te beretitenti n te titeiki, kauntira ae rietaata, te beretitenti i Dominican Republic Santo Domingo East Miton.

Te Tari Corbitt e mwakuri bwa te rooia, n irekereke ma te botanaomata ao bootaki ao e riki bwa te tarekita n Aobitin te Ekaretia i New York n Ana Bwai te Botanaomata ao Kaain te aba. E mwakuri ngkai n ana Tabo n Tararua te Ekaretia ibukiia Mitinare. ■

Bradley R. Wilcox

*Te Kauoman ni Kauntira n te Beretitenti ni
Kabuta n te Bootaki n Ataeinimwaane*

Inanon irakin ana maungatabu te roronrikirake i California, Bradley (Brad) R. Wilcox e kaitibo ma te ataeinimwaane e aki tangiria ni kan tiku ikekei. E raona te ataeinimwaane ae tebwitabun ana ririki iaan te aroka ae nuu, ao n te tai ae waekoa ao a maroroakina taekan te bwai are e mamate nanaoia iai kairake—te karababa iaon te aba.

Te Tari Wilcox e butiia te ataeinimwaane anne bwa e na kaota nakoina tabeua ana aanga ni buti iaon te karababa. Ni kukureina, e kaoa te kairake bwa e na kabwarabwara bwa e kanga aron te karababa Riki ibukiia te Roronrikirake n tain te tiamwa anne. E rawa te ataeinimwaane anne ma n tokin te tai ao e a kariaia. N tain te EFY, e karekea te taneiaia are e bitaki iai maiuna ao ni kunea ana koaua ibukin te euangkerio.

“E ira te EFY ibukin ana karababa, ma ngke e a nako ao e a reke ana koaua ao n tibwaua te euangkerio n aron te mitinare,” e taku te Tari Wilcox.

“I a tia ni kabanea maiu ma ataei ao aika tebwitabun aia ririki,” e taku te Tari Wilcox, “ao I tangiria kaain te roronrikirake.”

Bradley Ray Wilcox e bungiaiki i Provo, Utah, USA, n Ritembwa 25, 1959, nakoia Ray T. Wilcox ao Val C. Wilcox. E ikawairake i Provo ma n angin ana tai n ataei e kabanea tabeua te ririki i Ethiopia.

Imwiin karaoan ana mwakuri ni mitinare ae bwanin taina i Chile Viña del Mar Miton, te Tari Wilcox e mareaki ma Deborah Gunnell i Provo Utah Tembora n Okitobwa 7, 1982. Boni kaaro irouia aman natiia.

Te Tari Wilcox e reke ana baetura tikurii ao ana mwaatia tikurii mai Brigham Young Iuniwetiri ao ana beeba n taokita ibukin te reirei man te Iuniwetiri i Wyoming. Te Tari Wilcox e anganaki te karineaki ma tabeua kanuangana n ana mwakuri ibukin te reirei, e a tia ni kabanea 30 te ririki nako BYU Riki ibukin ana burokuraem te Roronrikirake, e rangi ni kukurei n riki bwa te tia reirei n te Tabo n Reirei n te Wiiki.

Te Tari Wilcox ao ana utu a tia ni maeka i New Zealand ao Spain ngke e kairii burokuraem ni kamatebwai itinaniku ibukin BYU. Iai tabeua ana boki aika e a tia ni korei ao n te tai aei e riki bwa te burobeetia n Tararua ibukin Booki aika Tabu Ake Ngkoa i BYU.

Te Tari Wilcox e a tia beku bwa te beretitenti i Chile Santiago East Miton ao n riki bwa te membwa n te baba ni kabuta ibukin te Reirei n Tabati, te kauntira n te beretitenti n te titeiki, ao te bitioibi ibukiia kairake n ikawai aika tuai ni iein ibukin te uoote. N te tai are e weteaki iai, e beku bwa te kauntira ae rietaata ao te beretitenti n te Bootaki n Ataeinimwaane n te titeiki. ■

Taai aika Ururingaki n te Maungatabu

N aron are e berita Beretitenti Russell M. Nelson, te maungatabu aei e aki kona ni mwanuokinaki n anga aika mwaiti.¹ Aikai tabeua taai aika ururingaki n te maungatabu.

Kanikina ae Boou

Beretitenti Nelson e katanoata te kanikina ae boou ibukin te Ekaretia (taraa iteraniba 73). Te kainikina e kairaki inanona aran te Ekaretia inanon te reketangoro, n tei ibukin atibun te maninganinga. N te kanikina anne ao e tei tamnein Kristo iaan te kateitei, ni kauringiira ibukin te Tia Kamaiu ao Ruanmatena ae akea kaaina.

Te Kauabuaua ni Kauring ni Katanoata

E warekia Beretitenti Nelson “Kaokan ana Euangkerio Iesu Kristo ae Bwanin: Te Kauabubua ni Kauring ni Katanoata nakon te Aonaaba,” are e kaoia aomata n taabo nako n reiakinna bwa ana euangkerio Iesu Kristo are e taekinaki n te Nu Tetemanti e mena ngkai iaon te aba n te bong aei. Te rairiri ae kariaiakaki e kona ni kuneaki inanon te moaniba ibukin te rongo-rongo aei inanon 12 taetae. Membwa ake a teimatoa ni kakantaninga te

raitaeka ae kariaiakaki a kona ni kaka-ei raitaeka ake a kaman rairaki ibukin te katanoata n ana marooro Beretitenti Nelson (taraa iteraniba 91).

Bootaki n Taromauri

Te “bootaki n taromauri” e karaoaki ni Moaningabongin te Tabati bwa mwakoron bukamaruan ana kauabubua ni kauring te Ekaretia ibukin te Moan Kaotioti. N tain te bootaki ae tabu aei, Beretitenti Nelson e kairiia Aika Itiaki bwa a na Takaruua Hosanna, te kabwarabwara ni katiteuanaaki n nebonebo ae kabonganaki n taai aika onoti n aron katabuan te tembora (iteraniba 92).

Te Kauoua n Aki Mamatam ni Kabuta te Aonaaba

Ibukin te kauoua n tai inanon ruaiua te bong, Beretitenti Nelson e kaoa te aonaaba bwa a na aki mamatam ao n tataro “bwa te aoraki ae butinako ngkai e na tararuaki raoui, a na kawakinaki taan tararuua, e na kakorakoraaki kaubwain te aba, ao te maiu e na okira arona are e taneiai te aba iai” (iteraniba 74). Te kauoua n aki mamatam n te aonaaba e karaoaki n te Good Friday, Eberi 10, 2020.

Tembora aika Boou

Beretitenti Nelson e katanoatai baaire ibukin katean waniua tembora aika boou ni kabuta te aonaaba (taraa iteraniba 115). Iai ngkai 168 Tembora aika katabuaki ni kabuta te aonaaba, ao 7 man te mwaiti anne a onobwaiakaki.

Taan Taetae aika Kairake

Te tetere n tairikin te Kaonobong e karaoaki man aia marooro uoman ataei aika tebwitabun aia ririki, aika Laudy Ruth Kaouk ao Enzo Serge Petelo, are e taekinna bwa e kanga te nakoanibonga ni kakabwaiiaia kairake (iteraniba 56 ao 58). E riaoan ngkai 20 te ririki n te tai ae a kairaki iai taan taetae aika kairake n te maungatabu ni kabuta.

Te Katangitang ae Mwaakaroiroi

Kuna ni katangtang ibukin te maungatabu a kaman raweaki mai imwaaaina. Aika Itiaki ni katobibia te aonaaba a kaina te maungatabu n anenea “Ti Karabwako te Atua ibukin am Burabeti” ma taian kuaea i Ghana, New Zealand, Mexico, South Korea, Germany, ao Brazil (taraa iteraniba 2). ■

AE E NA TARAANKI

1. Taraa Beretitenti Russell M. Nelson, “Taeka ni Kainiin,” *Riaona*, Nobembwa 2019, 122.

COVID-19: Rongorongo ibukin te Kairiiri, Kamarurungaki, ao te Kantaniga

Membwa a kaota aia koaua bwa a noora bain te Uea riki inanon te tai ni bitaki aei, raoraoma, ao te bua

Ana rongorongo te Eteta: Ngkai e moanaki te maungatabu ni kabuta n Eberi 4, tamnei n te Tienta ni Maungatabu ae mabu aei bon kauring ibukin te aoraki ae butinako ae kato-bibira, ma rongorongo marouia ara mataniwi e boboto iaon te kabwaia ao te kaantaniga. Ni wiiki aika tibwa nako, ti karekei karaki aika ti te arona n aia onimaki membwa n te Ekaretia ni katobibia te aonaaba. Iteraniba akana imwiina iai inanon karaki mai buakon tabeua am karaki, n aron naba rongorongo n taekan rakan te rongorongo iaonraain. N aron ana nanoanga Kristo, ti kona n reitinako n ibuobuoki imarenara ni kamarurungira mai imwiin te aoraki ae butinako aei.

E Mena Iririkiu Imwiina; Imwiina, E Mena Iririkiu Ngkai

Ngkai I tekateka ni mweengau n kataia ni kabebetea rawawatan nanou bwa tera ae e a riki n te aonaaba, I kauka au tienoo ngke I a karina naba ni kunei taeka aikai: “E mwaiti te maa-ku are e roko man te uti ni katoa auan te bong n te aonaaba aei, ma n te onimaki n ana reirei te euangkerio, te rikirake e karaoaki inanon te karaurau ao te teimatoa, teutana imwiin teutana. . . . E tokanikai te onimaki iaon te maaku.”

I atai bwa I a tia ni karekea te kaotioti ae onoti ae mwaakaroiroi bwa Tamara are i Karawa e anganai rina-non au rongorongo ake inanon au tienoo tabeua ririki ake mai imwaaina. I

kakabwaiaki n te tai ae rau ao te atatai bwa Tamara are i Karawa e mena iririkiu n taai akekei, ao E raonai ikai n te tai aei.

Danette Gray, Utah, USA

Te Tamnei ae Raoiroi e Kona ni Mwakuri n te Aonraain

I namakina kairau ni moana karaoan te kiraati n te tieminari rinanon kurubu ni marooro n te witeo. Uabong te bong imwaain ae kaokoroaki ara kaawa bwa e na aki butinako te aoraki iai, ara kiraati a tibwa karekea aia moan reirei n te aonraain.

Tabeman kaaro a kaaina naba ara kiraati, n raonaki naba ma naake tiaki kaain te aro. I taua raninmatau ngkai ti kamatebwaia Motiaea mwakoro 2

ngaira n ikotaki. Ti bane n namakina te Tamnei ngkai ti reiakinna bwa te beku ibukii tabeman ti bon beku naba ibukin te Atua. E mwaiti ae I reiakinna ibukin karekean ao ataakin te kaotioti ae onoti. Te Tamnei ae Raoiroi e na kaota koauan te euangkerio n anga aika a mwaiti. N aki tabe ma te bwai ae riki n te aonaaba, akea te bwai ae kona ni katoka ana mwakuri Tamara are i Karawa ibukin kamaiuaia Natina man rikirakeia.

Marites Pineda, Mindanao, Philippines

Akea te Bong ae ti Kabua n te Tieminari

E ngae ngke ma bwaai aika riki ma te coronavirus, I kukurei n taekinna bwa akea te bong ae ti kabua n te tieminari! Reireinakiia kaain au kiraati iaon te marooro n te witeo e karekei tabeua kangaanga, ma I kan mamataku irouia kaaro ao kairake ma tariia ao mwaaneia n ongora n ara marooro. I tangira anne e karekea te namakin n teimatoa ao tabera ibukii ara utu, ao moarara riki I tangira are ti kona n teimatoa ni kaota ara koaua imarenara ibukin Iesu Kristo ao Ana tangira ibukira.

Mandi Crandell, Yigo, Guam

Buokakiia Naake n Iteran te Roki Aika Uoua

I beku bwa te mitinare te aine ae e a maan i Missouri Independence Mition ngke a katokaki ana bobootaki te Ekaretia ao ti a moanna ni kaokoroira ibon iroura inanon ara auti. Ti kabonganai ara tareboon ao ara kaombiuta n reitaki ma membwa ni karokoiria irouia naake ti mwakuri ma ngaiia, ake aki bati n roroko n taromaui.

Ni karekea tabetabeu, I baireia bwa N na karaoa tabeua rongorongo au utu, e ngae ngke inanon te tai ae uarereke e bon kangaanga iroiu kakaeana ara aika boou. Ngke I karina n te FamilySearch, I kunea taekan

rongorongon te rekooti are e nang tau-raoi ni kanimwaki. Te rekooti ane teuana anne e kairai bwa n na kakaia 70 aomata man kanoau. Imwiin nimaua te bong, karaoran te ara e a toki. Imwiin te bong anne, ti kunea bwa ti a kamotirawaki bwa ti nang okiri mweengara. I bon nanokawaki, ma I namakina naba te kakabwaiaki bwa I kona ni beku ibukiiia au utu n iteran te roki are teuana n tain te kangaanga aei.

Kim Nielson, Oregon, USA

Karaoran Tabera ni Kateimatoa ana Mwakuri te Uea bwa e na Waaki Nako

Ngkai mitinare n ara aono a tuangaki bwa a na tiku ni mweengaia, ti kataia ni karaoa tabera, ni kaoa raoraora n reirei taekan te euangkerio. Mitinare a tibwaua aia reirei iaon te tareboon nakoia raoraora. Ti namakina korakoran te Tamnei inanon mweengara ni kakaitau nakon raba-kau aika boou ake ti karekea ni boong aikai. E bon kamiimi noorakin ana mwakuri te Uea n teimatoa ni waaki nako e ngae ma kangaanga ni kabane n te aonaaba.

Elaina Reich, Washington, USA

Te Tia Kamaiu e Ongong Ara Anene

I beku bwa te mitinare n ibuubuki n te Ekaretia ma te burokuraem ae PathwayConnect i Kyiv Ukraine Titeiki. Taan kairiiri n te burokuraem a baireia bwa a na kataneiaira ngaira ni kabane are e kaira te ikoikotaki bwa ti aonga ni kona ni kairia. N te bong raoi are imwiina, te tautaeke e katanoata te kaokoroaki bwa e na aki butinako te aoraki i Kyiv.

I tangira te tibwanga ae te kaai n ikotaki ibukin te PathwayConnect. Ao I tangira te tibwanga ae te kaai n ikotaki n taromauri ao n ikotaki n anene inanon te mweenga n te Tabati. I kakaitau ibukin te kakooua bwa ike a bootaki iai uoman ke teniman, E mena naba ikekei. Akea temanna ae e atai bwa maanra ngaira ni kaokoroaki i Kyiv, ma ti atai bwa te Tia Kamaiu e ongo ara anene.

Kateryna Serdyuk, Kyiv, Ukraine

“E a Boo Am Tai ni Kaokiia Am Utu”

Ngke e taekinaki n te rongorongon ni kaineti ma te aoraki ae te COVID-19, I namakinna bwa kanga te iango ae bon karioaki. Ngkanne ngke a waaki nako boong, I a moanna n namakina te aki mweengaraoi ao ni maaku naba ibukin kanoan taai aika a na roko ibukin ara aonaaba.

Te moaningabong teuana I aki kona ni matu ao I a tekateka n iango bwa tera bukina ngkai e a bon riki aei. Ngkanne e a roko te rau. E reireinai te Tamnei bwa te Uea e a tia n anganai te bwaintituaraoi. “E a boo am tai ni kaokiia am utu,” E taku.

Te maiu e a bon tatabetabe naba. Te aoraki ae butinako aei e angan ara utu te tibwanga ni kabotoi ara iango iaon bwaai aika kakawaki riki: ana

euangkerio Iesu Kristo. I kona ni katebenakoi tabeua mai buakon kairoro aika kamamate ao ni kabanea nanou iaon reireinaia natiu bwa a na taraa Kristo. Tamara are i Karawa e tabeaia-nga ibukira. I namakina anne ngkai nakon are mai imwaina.

Mary Ostler, Nebraska, USA

Te Uea E a Tia ni Katauraaira ibukin Aei

Ngke I moan tuangaki ae ana bobootaki te Ekaretia a katokaki, I bon nanokawaki teutana. Ma ngkai I kona n noora aron te Uea ni kataura-oiria ibukin aei rinanoia Ana burabeti. Kamatebwaian te euangkerio ae boboto n te mweenga e kona ni buokiira rinanon taai ni kataaki. I kakaitau bwa I teimatoa ni kona n anaa te toa n te Tabati ao ni karekei aia taeka burabeti. E karaunano ngkana ko atai bwa ni karokoa are ti a manga kona ni ikotaki, ti kona n namakina te Tamnei naba anne.

Emma van As, Gauteng, South Africa

Ti a Tia n Reireinaki bwa Ti na Kanga n Taromauri

Ngkai kainnabau ao Ngai ti ira waakin te otenanti ibukin te toa inanon mweengara n te moantai. I namakina te Tamnei bwa e rangi ni korakora n te aro are e a buretata ane-nean te kuna n taromauri are ti tia n rineia. Inanon au ka 70-tabun n ririki n iriira te bootaki n taromauri, I aki uringnga ni kakaitau ae moan te bati n taian kakabwai ake ti karekei rinanon kainakin te aro ao iriirakin waaki n Ana Ekareretia Iesu Kristo ibukiiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira.

Ti a kaman tia n reireinaki bwa ti na kanga n taromauri ao antai ae ti na taromauriia. Eng, e a bua bobootakira ma raora Aika Itiaki ao ni kukurei ni manga oki nakon “arona are taneiai te aba iai” n te tai ae waekoa, ma I kakaitau ibukin reirei ake ti reiakina n te tai aei ngkai ti iriira ana reirei te burabeti inanon ara taromauri “ae boboto n te-mweenga, ae boutokaaki n te Ekaretia”.

Susan Preator, Montana, USA

Kunean te Rau ao te Katiteuanaaki

Reken ara bootaki n utu n te tairiki bon te bwai ae ti kakantani-ngaia Ngai ma natiu ni katoa wiiki. Ti taneiai n iai membwa, raoraora, ao mitinare n roroko n te auti n taainako. Ngkanne a bitaki bwaai n te tai ae tawe ibukin te aoraki ae butinako aei. Ngkai iai ara tai ni bootaki n utu te tairiki ma raoraora iaon te tareboon. Rinanon te tai aei ni kabane ti kona ni karaoi bwaai aika mwaiti are e a uotiira ni kaanira.

I bon rangi ni kakaitau ibukin ara burabeti ae tangiraki, are e kaaira ngaira ni kabane bwa ti na karaoa ara aki mamatam. Angiina mai iroura ti kona n namakina mwaakan te katieuanaaki ao te rau rinanon te taneiai anne. N taai aron aei, te rau are ti kainnanao e roko mairoun te Tia Kamaiu Iesu Kristo.

Roshene McKenzie, Kingston, Jamaica

Te Atua e Bon Tautaeka

I moana au mwakuri ni mitinare tii uoua ma te iterana te namwakaina n nako. I mwiokoaki bwa N na beku i Hermosillo, Mexico. Ni katoa bong I karekea te tibwanga ni kaitibo ma aomata aika kakateke ake a tauraoni butimwaea te euangkerio are e a tia ni kaokaki. I namakinna bwa I a tibwa moanna ni kakoroa nanon lbukin rokou ngke te aoraki ae te COVID-19 e uruana au mwakuri ni mitinare.

E bon kamaraki kitanakiiia aomata akanne ake I rangi n tangiriia, ma I namakina naba te rau ae korakora ao te rauaki ibukina bwa te Atua e teimatoa n tararua. I kakaitau bwa iai ara burabeti ao Abotoro ake a kairiira n te tai aei. N aroia mitinare aika a mwaiti n te aonaaba, I onimakina bwa te kantaninga aei bon tiaki tokin au mwakuri ni mitinare. N te tai ae wae-koa ao I a kona ni karekea te buoka ni waakina nako ana mwakuri te Uea n riki bwa te tia mwakuri inanon baina ni uotiia aomata riki aika a mwaiti nakon te rairannano. ■

Carolina Roman, Puerto Rico

Reitinako Kakae i Aonraain

Wareki riki karaki ibukin rongorongoia membwa bwa a kanga ni kaeka imwiin te aoraki ae butinako aei inanon maiuia ma te onimaki ao te kantaninga.

Kainnanao te kantainga?

- Reiakinna bwa a kanga membwa ni katobibia te aonaaba a tia ni kunea te kantaninga bwa te Atua e bon tararuaira.
- Wareka rongorongoia membwa bwa a kanga ni waaki nako n tabetai n rongorongan te Ekaretia ngkana bootaki n toa a katokaki.

Ko Kainnanao te ibuobuoki?

- Reiakinna bwa kona kanga n ataa te nanokawaki ane inanom ao kona kanga n tang ma ake a tang.
- Kakea bwa a kanga tabeman ni butimwaa bitaki nakon te taromaui n te mweenga.

Ko kainnanoi iango?

- Karekea am iango bwa kona kanga n reitinako n ibuobuoki inanon taai ni kangaanga aikai onoti aikai.
- Reiakinna bwa a kanga tabeman mitinare ake a bwanin aia tai ni kona ni butimwaa bitaki inanon tibwangaia.

Ni wareki karaki aikai ao a mwaiti riki, kawara te mwakoro ae onoti n te *Riaona*, "COVID-19: Messages of Faith." Kakea te mwakoro n nakon taian maekatiin n te Gospel Library app ke i aonraain n [ChurchofJesusChrist.org](https://www.ChurchofJesusChrist.org).

Rakan Bwaai n Ibuobuoki ibukiiia Kaaro

- Te rongorongo ibukin Meei inanon te *Friend* a kairaki inanona karakinaia ataei ake a reirei ao ake a beku.
- Kauka te Gospel Living app ao rongorongo aika ngkai n te *New Era* n tarai karakinaia kairake ake a waaki nako inanon te onimaki ao ni kunei kawai aika onoti ni karaoa aia beku.
- Te uaia ni kainaki ni kaonotaki n taabo ni maeka aika uakaan e kona n riki bwa te kangaa-nga. Iango ibukin karikirakean te reitaki ae matoatoa ma buum ao am utu, tuoi rongorongo aikai:
  - "Falling Out of Love . . . And Climbing Back In," *Meei*, Tianuare. 2005.
  - "Nurturing a Love That Lasts," *Riaona*, Meei 2000.
  - "Ibukin te Rau n te Mweenga," *Riaona*, Meei 2013.
  - "More Diligent and Concerned at Home," *Riaona*, Nobembwa 2009.
  - Te kananokawaki, tabeman a na bae ni bwainikirinia te korakina inanon te tai ae karawawata aei. Ngkana ko rootaki n te maraki, taiaoka kakeai bwaai n ibuobuoki n [abuse.ChurchofJesusChrist.org](https://www.abuse.ChurchofJesusChrist.org) ao kakaenako ibukin buokam. Ko kainnanao kama-noam ao karineam.

Ukoukori aika Mwaiti Riki

- Ibukin rongorongo aika a boou man te Ekaretia ibukin korakoran te aoraki ae COVID-19, nakon [ChurchofJesusChrist.org](https://www.ChurchofJesusChrist.org).

Iango iaon waaki ni kakukurei

Iai kawai aika a mwaiti ni buokiia membwa ni kamateb-wai man rongorongon te maungatabu. Aikai tabeua katotoo; ko kona ni karekei iango riki tabeua are a na mwakuri raoi riki n ami kooram ke te Bootaki n Aine.

- **Maroro inanon te kurubu.**

Tibwatibwaia membwa inanon kurubu aika a uarereke, ao katabeia kurubu akanne mwakoro aika a kakaokoro man rongorongon te maungatabu bwa a na warekia ao ni maroroakinna. Ngkanne tuangia kurubu nako bwa a na tibwa te koaua are a reiakinna. Ke ko kona ni katei kurubu ma aomata aika a kamatebwai mwakoro aika a kakaokoro ao anganiia bwa a na tibwai imarenaia bwaai ake a reiakinii.

- **Kaekai titiraki.**

Kaoia membwa bwa a na kaekai titiraki n aron aikai iaon rongorongon man te maungatabu. Tera koaua man te euangkerio aika ti kunei man te rongorongon aei? Ti na kanga ni karaoi nanon koaua aikai? Baikara kakao ao berita ni kakabwaia aika a anga? Tera ae e reireiniira te rongorongon aei ibukin ana mwakuri te Atua are e tangiria bwa tina karaoi?

- **Tibwai maroro ake a taekinaki.**

Kaoia membwa bwa a na tibwa te rongorongon man te maungatabu are e kaungaia bwa a na kakoro bukin tibwangaia n te mwakuri ni kamaiu. Kaungaia bwa a na iangoia bwa a na kanga n tibwai rongorongon aikai ni kakabwaiaia temanna, n raonaki ma naake ti tangiria ao aomata ake a ibuobuoki nakoia.

- **Tibwa te bwai teuana iaon te reirei.**

Imwain taina, kaoia tabeman membwa bwa a na uoti bwaai man mweengaia ake a kona ni kabonganai n reirei iai rongorongon man te maungatabu. N tain te boowi, tuangia membwa bwa a na kabwarabwara bwa a kanga bwaai akanne n irekereke nakon te rongorongon.

- **Katauraoa te reirei n reiakinna n te mweenga.**

Tuangia membwa bwa a na mwakuri ni kakauoman ni bairea te reirei n te tairiki ae boboto iaon te rongorongon man te maungatabu. Tina kanga ni karaoa te rongorongon bwa e na irekereke nakoia ara utu? Tina kanga n tibwa te rongorongon aei ma aomata ake ti ibuobuoki nakoia?

- **Tibwa te bwai ae ko rinanona.**

Ikotaki wareki tabeua kibuntaeka man rongorongon man te maungatabu. Tuangia membwa bwa a ana tibwai katoto man koroboki aika a tabu ao man maiuia ake a kabwarabwara ke ni kaungai reirei ake a reiakin man kibuntaeka aikai.

- **Kamatebwai taekan koroboki aika a tabu.**

Kaoia membwa bwa a na wareki kibu man koroboki aika a tabu man rongorongon man te maungatabu. Tuangia bwa a na maroroakinna bwa a kanga reirei n te maroro ni buokiia ni matata n koroboki aika a tabu.

- **Ukookora te kaeka.**

Imwain te tai, katei tabeua titiraki aika a kona ni kaekaaki ni kabonganaan rongorongon man te maungatabu. Kabotoi titiraki iaon te bwai ae e nano ke rekereke ma reirei man te euangkerio (taraa *Teaching in the Savior's Way*, 31–32). Ngkanne kariaia membwa bwa a na rinea ao ni karekei kaeka inanon te rongorongon. Kaoia bwa a na maroroakini aia kaeka inanon te kurubu ae uarereke.

- **Kakaea te kibu.**

Kaoia membwa bwa a na kakaai rongorongon n te maungatabu, n taratarai kiibu ake a nano irouia. Tuangia bwa a na tibwai kiibu ao tera ae a reiakinna mai iai. E na kanga ni buokiira reirei aikai n ana mwakuri te Uea?

- **Karika te bwai teuana.**

Kaoia membwa bwa a na karaoa te boutita ke te bokimwaake are e kaira te maroro ae anainano man te rongorongon man te maungatabu. Anganiia aia tai n tibwa te bwai are a karaoi. ■

Nuukan ana Tabo te Tia Kamaiu

Beretitenti Russell M. Nelson e katanoata te kanikinaa ae boou ni kinaakin Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira (taraa iteraniba 73). Te banna e katuruturua aran Iesu Kristo ao boton Ana mwakuri ni bwaai ni kabane are e karaoi te Ekaretia. Aran te Ekaretia e rin ni katobibia tein te rekitango are e tei n onea mwiin atibun temaninginga—Iesu Kristo bon ngaia boton atibun te maninginga are e kateaki iaona te Ekaretia (taraa I-Ebeto 2:19–21). I nukan te kanikinaa bon katotongan ana boua ae karaki ae te mabora Thorvaldsen ae te Christus. Te banna e kaota te Uea ae mangauti, ao ni maiu n tei iaan te kamronron ni kauringa otinakona man te ruanimate tenibong imwiin Matena.

Ni karinea aron tabun ana kanikinaa te Ekaretia ao ni kawakina kama-noana n te tua, ana kanikina ae e kinaaki te Ekaretia e na kabonganaaki ti ngkana e kariaiakaki man te Moan Beretitentii ao te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman.

“Tera nanona iroum bwa ana Ekaretia Iesu Kristo e a tia ni kaokaki nakon te aonnaba?” Beretitenti Russell M. Nelson e titiraki n tain te ka 190 ni Maungatabu ni Kabuta ni Katoa Ririki n te Ekaretia.

“E nanonaki bwa ngkoe ao am utu kam a kona ni kabaeki n aki toki! E nanonaki bwa ibukina ngkai koa tia ni bwabetitoaki iroun temanna ae iai irouna te kariaiakaki mairoun Iesu Kristo ao ko a tia ni kamatoaki bwa te membwa n Ana Ekaretia, ko kona ni kimwareirei n raonaki iroun te Tamnei ae Raoiroi. . . . E nanonaki bwa kona bon aki kona ni kitanaki ma te mwengabuaka ke n aki karekea mwaakan te Atua bwa e na buokiko. E nanonaki bwa mwaakan te nakoanibonga e kona ni kakabwaiako ngkai ko kare-kea te otenanti ae kakaawaki ao ni karaoi berita aika a tabu ma te Atua ao ni kawakini. Tera te atinroo nakon tamneira a bon koaua aikai, riki n taai aikai ngkai e a korakora te kataaki.”

